

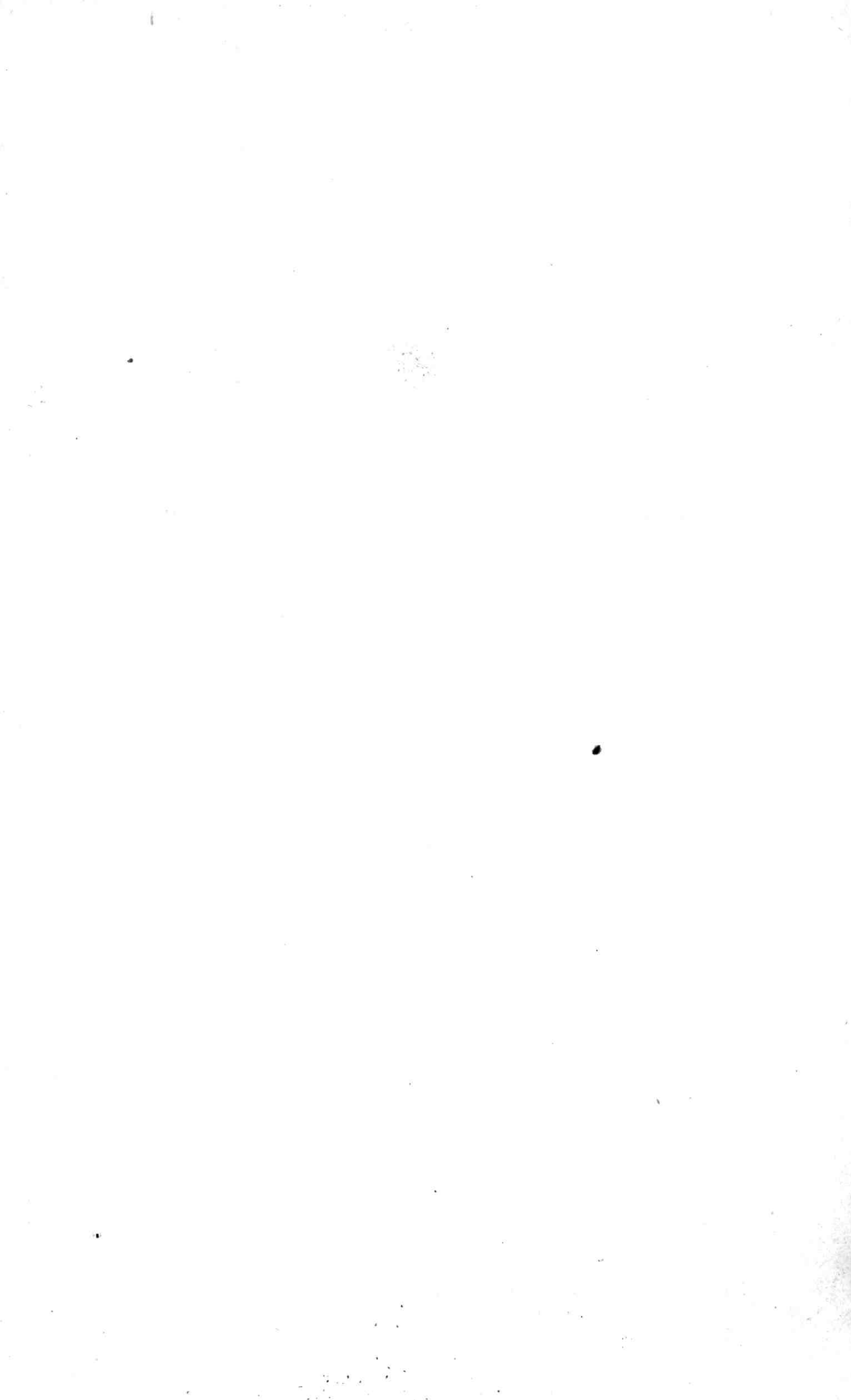
**Opmerkingen der waterschaps- en andere belanghebbende
besturen en van een aantal grondbezitters omtrent het
Ontwerp-reglement op het beheer der rivierpolders in de
provincie Gelderland : herziening 1876-1878**

<https://hdl.handle.net/1874/235508>

mm 12439

I. fo.
127

Stab.
1879.12

OPMERKINGEN

DER

Waterschaps- en andere belanghebbende besturen

EN VAN

een aantal grondbezitters

OMTRENT HET

ONTWERP-REGLEMENT

OP HET

BEHEER DER RIVIERPOLDERS

IN DE

Provincie GELDERLAND.

(Herziening 1876—1878).

1879.

A L G E M E E N E B E M E R K I N G E N .

<p style="text-align: center;">N A M E N der betrokken Besturen.</p>	<p style="text-align: center;">Betrekkelijke bepalingen van het O n t w e r p .</p>	<p style="text-align: center;">O P M E R K I N G E N .</p>	<p style="text-align: center;">T O E L I C H T I N G .</p>	<p style="text-align: center;">Aanmerkingen.</p>
<p>Dijkstoel van Overbetuwe.</p>		<p>Onderscheidene dorpspolderbesturen vragen overbrenging van wat des dijkstoels is op het gecombineerd collegie. De dijkstoel wil zich in deze, kiesheidshalve, geene partij stellen en acht het beneden zich te antwoorden op de uitdrukkingen die de poldermeesters van <i>Randwijk</i> zich hebben veroorloofd. Hij merkt echter op dat, indien aan bedoeld verlangen werd voldaan, gebroken zou worden met den historischen werkring des dijkstoels.</p> <p>Het is de vraag: »zullen voortaan behouden blijven de door den Koning benoemde dijkstoelen, belast met het feitelijk bestuur der polderdistricten onder medewerking, voor zooveel het geldelijk beheer betreft, van door geërfden uit hun midden gekozen hoofdgeërfden, of wel: zal het feitelijk bestuur der dijkstoelen overgebracht worden bij geërfden of bij de door hen gekozen hoofdgeërfden?»</p> <p>Ook op de tegenwoordige samenstelling der dijkbesturen hebben de hoofdgeërfden en indirect de geërfden grooten invloed, zonder dat de leden der dijkstoelen afhankelijk worden van de willekeur van deze. Wil men dat handhaven, dan dient ook al wat tot het feitelijk bestuur behoort, gebracht of gelaten te worden onder de competentie van den dijkstoel en het financieël beheer bij de gecombineerde collegiën.</p> <p>Enkele polders verlangen openbaarheid van de vergaderingen. Daargelaten of het nuttig zou zijn, kan hiervan alleen sprake zijn bij de vergaderingen van het gecombineerd collegie, en dat slechts voor geërfden of kiezers van hoofdgeërfden.</p> <p>Het gemeentebestuur meent dat aan poldermeesters in onderscheidene opzigten eene te groote en te onbepaalde magt is toegekend.</p>	<p>De ontwerpers van het voorgestelde Reglement hebben blijkbaar den bestaanden toestand vooralsnog willen behouden.</p> <p>De voorstanders van zoodanige wijziging verlangen aanvankelijk zoodanige uitbreiding van het aantal hoofdgeërfden in de gecombineerde collegiën, gepaard met uitbreiding van werkring, dat deze leden ten allen tijde eene meerderheid kunnen uitmaken tegenover de leden van den dijkstoel. Is het echter wel juist gezien dat de gecombineerde collegie niet één geheel vormen, maar bestaan uit twee deelen, nl. dijkstoel-leden en HH. hoofdgeërfden en dat de eersten uit den aard der zaak de belangen minder goed behartigen en dat die veiliger aan HH. hoofdgeërfden toevertrouwd zijn? Zoo ja, waarom dan de dijkstoelen niet opgeheven en het geheel bestuur onbepaald gesteld in handen van geërfden? Wegens het boven aangevoerde is de dijkstoel dan ook in deze tegen de meeste der hieronder volgende, door dorpspolderbesturen uit zijn district voorgestelde, wijzigingen en slechts in enkele gevallen daar vóór.</p> <p>Dit zijn namelijk de eenigen die aanspraak kunnen maken op kennismeming van de zaken, die in deze vergaderingen worden behandeld.</p>	
<p>Gemeentebestuur van Deventer.</p>				

N A M E N der betrokken Besturen.	Betrekkelijke bepalingen van het O n t w e r p.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	A a n m e r k i n g e n.
Dorpspolder Haaften. „ Tuil.	Indeeling van het reglement.	Het reglement in drie afdeelingen te splitsen, zoodat er afzonderlijke verzamelingen te verkrijgen zijn van de bepalingen voor districten, voor dorpspolders en voor polders.	» Verwijzingen in een reglement zijn niets dan onduidelijkheden. De eenvoudige burger op het platte land blijft nu nog onbekend met zijne verplichtingen.»	
Polderdistrict Circul van de Ooij	Algemeene strekking.	Het meerendeel der wijzigingen heeft betrekking op de grootere districten en zij kunnen voor een aanmerkelijk gedeelte niet worden toegepast op den in bijzonderen toestand verkeerenden inundatie-polder van de Ooy, zoodat de dijkstoel geene wijzigingen wenscht voor te dragen.		
„ Veluwe.	Algemeene beschouwing.	Voor het polderdistrict <i>Veluwe</i> een afzonderlijk reglement te ontwerpen, waarin meer rekening wordt gehouden met de eigenaardigheden en bijzondere ligging van dat district, dan bij het Ontwerp is gedaan. Het Ontwerp verkrijgbaar te stellen in drie afzonderlijke deelen als: 1°. voor de Districten, 2°. voor de Dorpspolders en 3°. voor de Buitenpolders.	Gansche gedeelten van het Ontwerp kunnen daar niet worden toegepast en vele artt. moeten in de uitvoering naar plaatselijke omstandigheden worden gewijzigd. Dit zou door herhaling van sommige algemeene bepalingen zeer goed te doen zijn.	
Dorpspolder Elst.	Algemeene opmerking.	Waar in het Ontwerp sprake is van uitsluiting, de graden van bloedverwantschap en zwagerschap minstens tot den 3den graad uit te strekken.	Voor een goed en onbevangen behandelen van zaken en voeren van beheer is het van het grootste belang dat b. v. ooms en neven geen zitting hebben in hetzelfde bestuur.	
„ Valburg.	» »	Waar in het Ontwerp sprake is van uitsluiting, de graden van bloedverwantschap en zwagerschap minstens tot den 3den graad uit te strekken.	Voor een goed en onbevangen behandelen van zaken is het van het grootste belang dat het te voeren beheer niet door ooms en neven b. v. kunne geschieden. De dijkstoel kan dit niet ondersteunen.	
„ Elst.	» »	Het getal hoofdgeërfden moet minstens het dubbele zijn van dat der leden van den dijkstoel.	De leden van den dijkstoel zijn meestal eenstemmig en beslissen dus veelal in alle verschillen tusschen hoofdgeërfden of in gecombineerde vergaderingen.	
„ Valburg.	» »	Het getal hoofdgeërfden moet ten minste het dubbel bedragen van dat der leden van den dijkstoel.	De dijkstoel is meestal eenstemmig en overstemt anders steeds de hoofdgeërfden.	
„ Elst.	» »	De hoofdgeërfden worden veel te veel van de zaken uitgesloten, daar de dijkstoel eigenlijk de beslissende magt bezit.	Zij zijn toch de vertegenwoordigers van geërfden en dus van de belanghebbenden. De zaken behoeven niet eens in gecombineerde vergaderingen gebracht te worden.	
„ Valburg.	» »	De hoofdgeërfden, vertegenwoordigers der belanghebbenden, worden te veel van de behandeling der zaken uitgesloten.	De dijkstoelen bezitten eigenlijk de beslissende magt, zonder dat de zaken in de gecombineerde vergaderingen behoeven gebracht te worden.	
„ Elst.	» »	Het is niet wenschelijk dat de Voorzitters (nl. Dijkgraven of president-poldermeesters) te allen tijde commissiën kunnen benoemen.	De vergaderingen of de geërfden-dag zijn alzoo nimmer bevoegd die commissiën zelve te benoemen.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke opalingen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Valburg.	Algemeene opmerking.	In zeer vele gevallen is het grootelijks nuttig zoo de vergadering of de geërfden-dag zelve de leden van commissien benoemt.	Het is niet wenschelijk <i>ten allen tijde</i> aan de dijkgraven en de president-poldermeesters de onbepaalde magt te geven om leden van commissien te benoemen.	
„ Elst.	» »	Verpligte inwoning in het district voor dijkgraven, heemraden, secretarissen en ontvangers voor te schrijven.	Even als voor de gegoedheid kon daarbij echter bevoegdheid tot ontheffing van die verpligting worden ingevoerd. De dijkstoel acht dit te regt opgemerkt.	
„ Valburg.	» »	Verpligte inwoning in het district voor te schrijven voor Dijkgraven, Heemraden, Secretarissen en Ontvangers en des noods bevoegdheid tot ontheffing daarvan te verleenen.	Even als b. v. van de gegoedheid.	
„ Elst.	» »	Art. 26 Regl. niet geheel te laten vervallen. Indien bedoelde personen b. v. wél gekozen worden wat dan?	De toelichting in de Memorie hieromtrent is namelijk niet van toepassing op eenmaal gekozenen.	
„ Valburg.	» »	Art. 26 Regl. niet geheel te laten vervallen.	De toelichting der Memorie geldt nl. niet voor gekozenen.	
„ Elst.	» »	De bevoegdheid te geven om, door het bedanken voor de voordragt, voordragten te doen vervallen.	Ter voorkoming dat geërfden van het stemregt worden uitgesloten door bloedverwanten van hen op de voordragt te plaatsen.	
„ Valburg.	» »	De bevoegdheid te verleenen om voordragten te doen vervallen, door voor de voordragt te bedanken.	Anders zal, zooals reeds is geschied, gelegenheid bestaan om geërfden willekeurig het stemregt te benemen.	
„ Elst.	» »	Door de verhoudingen van art. 77 wordt het beoogde: <i>meer invloed van hen die het meeste belang hebben</i> , niet bereikt, doch juist het tegendeel.	De aangenomen verhoudingen zijn geheel in strijd met de Memorie, daar juist de invloed der minder geërfden zeer is toegenomen.	
„ Elst.	» »	De kiezerslijst moet grondslag blijven wat de kiezers betreft, en niet de beslissing van het stembureau. Wat moet worden gedaan als een toegelaten gemagtigde wist dat zijne volmagt vervallen was?	Art. 82 moet tot allerlei onjuistheden leiden, daar het onwetendste bureau het ligtst gemagtigden toelaat.	
„ Valburg.	» »	De kiezerslijst moet grondslag blijven wat de kiezers betreft. Hoe moet gehandeld worden als een gemagtigde, die wist dat zijne volmagt vervallen is, onwetend is toegelaten?	Art. 82 moet tot allerlei onjuistheden leiden als de beslissing aan de stembureau's wordt overgelaten. Het onwetendste stembureau is het vrijgevigste met de toelating.	
„ Elst.	» »	Kiezers of gemagtigden geheel vrij te laten in het kiezen der plaats waar zij willen stemmen. Uit te maken waar een gemagtigde van meer kiezers, die zelf geen kiezer is en buiten het district woont, het stemregt moet uitoefenen.	In het geval van art. 98 al. 3 moeten de kiezers anders meerdere stembureau's voorbij reizen.	
„ Valburg.	» »	Aan kiezers of gemagtigden moet vrijheid gelaten worden te stemmen waar zij willen. Het is bovendien geheel onzeker waar gemagtigden, zelf geene kiezers zijnde en buiten het district wonende, als gemagtigden van meer dan een kiezer het stemregt moeten uitoefenen.	Anders moeten zij b. v. in 't geval van art. 98 al. 3 meerdere stembureau's voorbijgaan om te stemmen.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke bepalingen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Elst.	Algemeene opmerking.	In tal van artt. is het niet duidelijk of bedoeld wordt »kohier» of »afschrift van het kohier.»	Volgens art. 240 nl. blijven de oorspronkelijke kohieren in het districts-archief en krijgen Poldermeesters slechts afschriften.	
„ Valburg.	» »	Daar er bijna overal van »kohier» wordt gesproken, worden vele artt. onduidelijk of in de toepassing »onduidelijk of onbillijk».	In art. 240 van het Ontwerp staat dat de oorspronkelijke kohieren in het archief van het district blijven en dat aan Poldermeesters afschriften worden gegeven.	
„ Elst.	» »	Het rondzenden van stembriefjes is onnoodig en zeer kostbaar en soms onmogelijk.	In groote polders zoals b. v. <i>Elst</i> is het onmogelijk, wegens den korten termijn van art. 100.	
„ Valburg.	» »	Het rondzenden van stembriefjes is niet noodig.	In groote polders zeer kostbaar en bij art. 100 onmogelijk.	
„ Elst.	» »	Voor kleine dorpspolders 2 Poldermeesters te behouden.	Den secretaris kon, ingeval van staking, stem worden gegeven of door den Dijkgraaf een geërfde worden benoemd die dan kan beslissen.	
„ Valburg.	» »	Drie Poldermeesters in alle polders is te bezwarend.	In den polder <i>Valburg</i> is het »eene overtollige weelde.»	
„ Elst.	» »	Het is onbillijk de cierungen niet te onderwerpen aan de goedkeuring van de belanghebbenden, nl. de hoofd-geërfders of den geërfders-dag. Verplichte goedkeuring van alle cierungen voor de polders belemmert de uitvoering van noodige werken.	B. v. wanneer bij spoedig verval van water het graven van waterleidingen noodig is.	
„ Valburg.	» »	De cierungen te onderwerpen aan de goedkeuring van de hoofd-geërfders of den geërfders-dag en de vooraf verplichte goedkeuring van alle cierungen voor de polders moet leiden tot belemmering van uitvoering van soms noodige werken.	De hoofd-geërfders vertegenwoordigen de belanghebbenden, dat zijn de geërfders. B. v. het graven van waterleidingen bij spoedig verval van water.	
„ Elst.	» »	Den staat C in twee staten te splitsen.	Het model is praktisch onbruikbaar en niet in overeenstemming met het Reglement.	
„ Valburg.	» »	Staat C is praktisch onbruikbaar en dient in tweeën gesplitst te worden.	Deze staat is niet in overeenstemming met het Ontwerp.	
Buitenpolder de Geeren.	» »	Het bestuur van den polder <i>de Geeren</i> ziet, voor zijn polder, geene noodzakelijkheid in verandering van het tegenwoordige reglement, maar ook geene bezwaren in de veranderingen bij het Ontwerp voorgesteld, zoodat het daarmee genoegen neemt indien de meerderheid vóór verandering is.		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Hurwenen. " Rossum. " Driel. " Hedel.	Art. 1.	De vóórlaatste alinea van dit art. behoort te vervallen.	<p>Het bijzonder reglement op het beheer der stoomgemalen en daarmede in verband staande werken in den <i>Bommelerwaard boven den Meidijk</i>, d. d. 24 Julij 1866, n°. 55, druischt zoozeer aan tegen beginsel en strekking van het Ontwerp, dat behoud van de voorlaatste alinea niet wenschelijk is »ten ware het eerstgenoemde werd gewijzigd en in overeenstemming werd gebragt met het aangenomen beginsel van meergenoemd Ontwerp.»</p> <p>Volgens den Dijkstoel van <i>Bommelerwaard boven den Meidijk</i>, die dit bezwaar niet kan deelen, is de qualificatie aan het reglement op de stoomgemalen gegeven zeer onjuist en is het bezwaar geheel ongegrond, daar men dat reglement, later zoo noodig, nog altijd kon wijzigen.</p>	
Buitenpolder Mariënwaard.	Art. 1.	<p>Volgens art. 2 der Overgangsbepalingen is het reglement zoolang het bestaat nooit voor <i>Mariënwaard</i> verbindend geweest. De toestand zou kunnen blijven voortduren zoolang die polder in één hand blijft, zonder dat de invoering van een bijzonder reglement noodzakelijk schijnt. Doch nu bepaalt alinea 2 van art. 1 van het Ontwerp evenzeer voor <i>buitenpolders als voor onderdeelen van een district</i>, dat zij slechts wat betreft »het afzonderlijk bestuur en het geldelijk beheer» niet onderworpen zijn aan de bepalingen van dat reglement, niet tegenstaande er een groot verschil is tusschen dorpspolders en andere onderdeelen van een district en tusschen polders die geen deel van een district zijn.</p> <p>Dit werd te regt in het oog gehouden in de artt. 2 en 3 der Overgangsbepalingen van het tegenwoordige reglement, zoodat het wenschelijk is die voorschriften in hun geheel over te nemen in art. 1 alinea 2 van het Ontwerp.</p> <p>Indien het éénheerig bezit van <i>Mariënwaard</i> eindigt, moeten er poldermeesters, een secretaris en een ontvanger zijn; geërdendagen worden gehouden; jaarlijks eene begrooting worden gemaakt en goedgekeurd, en eindelijk rekening en verantwoording worden gedaan. Dat alles zou, in het hiernevens in de toelichting vermelde geval, toch slechts dienen om het belang van den eenigen hoofdeigenaar te behartigen, want de vrij hoog te leggen spoorweg heeft bij de behartiging der waterstaatsbelangen van den polder zoo goed als geen belang.</p> <p>Een menigte der bepalingen van de beide eerste titels (van deze afdeeling) van het Ontwerp zijn met bovenbedoelden toestand niet overeen te brengen en zouden tot groote moeilijkheden aanleiding geven.</p> <p>Men zoude in de zaak kunnen voorzien door te bepalen, dat »wanneer tengevolge van onteigening aan geërdendagen, in de polderlasten aangeslagen gronden, mogten worden ontnomen, de onteigende het onder goedkeuring der overige geërdendagen in zijne keuze zal hebben om tegen jaarlijksche</p>	<p>Behoudens het oppertoezicht des Konings en het toezigt van de Provinciale Staten, krachtens art. 190 en 192 (begin van alinea 1) der Grondwet, kan de behartiging der polderbelangen, zoolang die aan één eigenaar blijft behooren, veilig aan dezen toevertrouwd blijven.</p> <p>Vermits bij de behoorlijke behartiging der polderbelangen in de dorpspolders ook nog andere polderbelangen zijn betrokken, hetgeen niet het geval is bij op zich zelf staande polders, daar voor de laatste geene verhouding tot eenig district valt te regelen —</p> <p>Door onteigening voor den spoorweg <i>Dordrecht—Kesteren</i> dreigt het éénheerig bezit van den polder spoedig een einde te zullen nemen, daar de Staat daàr 10 of 11 hektaren land zal onteigenen en daarvoor in de polderlasten kan worden aangeslagen, zoodat er dan in <i>Mariënwaard</i> geërdendagen zullen moeten gehouden worden, waarop de Staat, volgens al. 1 van art. 395, drie stemmen zal kunnen uitbrengen, althans indien hij niet bij overeenkomst afstand doet van alle regt van inmenging.</p> <p>De spoorwegdijk zal intusschen niet zóó hoog komen te liggen dat hij, op grond van art. 461 letter b, niet in de eigenlijke polderlasten zal worden betrokken.</p> <p>De Commissie heeft blijkbaar een dergelijk geval niet voorzien. Het ongerijmde van de inmenging van den Staat na de onteigening en het onuitvoerbaar van vele bepalingen blijkt o. a. uit alinea 1 van art. 378 in verband met art. 382, art. 395, en art. 412 en volgende.</p> <p>Ook in andere minder sterk sprekende gevallen zou de inmenging in het beheer, door hem die tengevolge van onteigening eenige regten van geërdendagen heeft verkregen en</p>	

N A M E N der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het O n t w e r p.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	A a n m e r k i n g e n.
Buitenpolder Mariënwaard.	Art. 1.	<p>retributie aan den onteigenende van de dijk- en polderlasten waarvoor de hem onteigende grond is aangeslagen, diens regten van geërfd te blijven behouden, of wel dat in zoodanig geval de geërfd-dag of, bij éénheerige polders de eigenaar, het regt zal hebben om, tegen jaarlijksche retributie dier lasten aan den onteigenende, diens rechten als geërfd uit te oefenen.</p> <p>Mogten de Staten oordeelen dat zoodanige bepaling niet in het reglement kan worden opgenomen, dan kan de onbillijkheid bij bedoelde onteigening ook worden voorkomen door wijziging van de artt. 461 letter <i>d</i> en 238 letter <i>d</i>, in dier voege dat ook spoorwegen zijn vrijgesteld van het betalen der lasten. Spoorwegen mogen al geene <i>openbare</i> wegen zijn, zij worden toch in het <i>openbaar belang</i> aangelegd, terwijl tegenover het zeer geringe nadeel van bijna onmerkbaar verhoogde lasten, alsdan de voordeelen eener betere communicatie ten gevolge van den spoorweg komt te staan.</p> <p>Ook ware in de zaak te voorzien door in art. 1 alinea 2, achter de woorden: »uitgebracht kunnen worden», of wel aan het slot van het ter gedeeltelijke vervanging daarvan op te nemen art. 2 van de Overgangsbepalingen van het tegenwoordige reglement, te laten volgen: »of de grondeigendom van alle andere geërfd te zamen minder dan het één vijftigste (of zelfs één zeventigste) deel bedraagt van die van den hoofdeigenaar.»</p> <p>Art. 2 der thans geldende Overgangsbepalingen bevat wel is waar eene soortgelijke bepaling als die van art. 1 al. 2 van het Ontwerp, doch bij het vaststellen dier bepaling heeft men zeker ook niet het oog gehad op een toestand als, in <i>Mariënwaard</i> zal ontstaan door de onteigening ten behoeve van den spoorweg, en in elk geval maakt het thans geldende reglement nog meer onderscheid tusschen den toestand van de verschillende polders.</p> <p>Alinea 2 van art. 1 van het Ontwerp ware echter (evenzeer als de bepalingen van de artt. 2 en 3 der Overgangsbepalingen van het tegenwoordig reglement) veel meer</p>	<p>de beperking in- of het verlies van zijne regten voor den onteigenden tot onbillijkheden an moeilijkheden leiden.</p> <p>Zoodanige bepaling — die niet in strijd zou zijn met art. 60 der Ontheffingswet, omdat daarbij alleen sprake is van lasten en niet van de regten die uit die lasten voortspuiten — zal ten gevolge hebben, dat de onteigende geene aanspraken kan maken op de uitoefening van regten, met het oog waarop de onteigening stellig niet is uitgesproken en op het bezit waarvan hij meestal weinig prijs zal stellen.</p> <p>Blijkens bladz. 56 der Memorie van Toelichting is het in het bestaande art. 393 voorkomende woord: <i>wegen</i> in het Ontwerp vervangen door <i>openbare wegen</i> om ook spoorwegen in de lasten te kunnen aanslaan en zulks klaarblijkelijk in het belang en tot ontheffing van geërfd daar anders dezelfde lasten over een verminderd aantal belastbare gronden zouden moeten worden omgeslagen.</p> <p>Voor den eigenaar van <i>Mariënwaard</i> (die reeds in de nabijheid het station <i>Geldermalsen</i> heeft) weegt het verkrijgen van een nieuw station (<i>Beesd</i>) in de verste verte niet op tegen het ongerief en het nadeel, die er een gevolg van moeten zijn, indien de Staat 10 of 11 hektaren in de polderlasten aangeslagen grond in zijn polder zal bezitten en zoo dientengevolge het polderreglement in zijn geheel, zelfs ook ten opzichte van het afzonderlijk bestuur en het geldelijk beheer, in <i>Mariënwaard</i> wordt ingevoerd.</p> <p>Volgens de Memorie van Toelichting is <i>Mariënwaard</i> groot 789 hektaren en, daar de Staat 10 à 11 hektaren zal onteigenen, blijft de voornaamste grondeigenaar dan nog 778 hektaren behouden. In verhouding van het grondbezit zal het belang van alle andere geërfd (in casu alleen de Staat) alzoog nog niet $\frac{1}{2}$ bedragen van dat van den voornaamste eigenaar en toch zal deze laatste, volgens art. 395 alinea 3, niet meer dan $\frac{1}{3}$ kunnen uitbrengen van al de stemmen die de aanwezige geërfd kunnen uitbrengen. Gewoonlijk zal er bovendien niemand buiten hem op den geërfd-dag verschijnen, en wie moet dan de overige $\frac{2}{3}$ der stemmen uitbrengen?!</p> <p>Volgens art. 351 Regl. moest het getal poldermeesters in staat B worden aangewezen en de daarvoor bestemde kolom zou stellig voor <i>Mariënwaard</i> oningevuld zijn gelaten, ook al ware destijds met dien polder geschied, wat nu door de onteigening zal geschieden. Volgens art. 378 al. 1 daarentegen zullen er ook in <i>Mariënwaard</i> 3 poldermeesters moeten zijn en die zullen niet te vinden wezen zoo zij de vereischten, bij art. 382 gesteld, moeten bezitten.</p>	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
		<p>overeen te brengen met de billijkheid en het goed begrepen waterstaatsbelang, wanneer daarbij gelet werd op de verhouding tusschen het grondbezit van den hoofdeigenaar en dat van alle andere eigenaren te zamen, en wanneer de invoering van het reglement in zijn geheel niet slechts afhankelijk werd gemaakt van de vraag of er in een waterschap, behalve die van den hoofdeigenaar, nog 2 stemmen op een geërfdendag kunnen worden uitgebragt.</p> <p>Eindelijk zou het gewenschte doel voor <i>Mariënwaard</i> nog kunnen verkregen worden, indien men achter de ontworpen al. 2 van art. 1 eene afzonderlijke alinea liet volgen, luidende: »Eveneens zal het reglement buiten toepassing blijven wanneer de voormelde twee stemmen ten gevolge van onteigening mogten zijn verkregen.»</p>	<p>Zeer gaarne had men den spoorweg buiten <i>Mariënwaard</i> gehouden, doch de wetgevende magt heeft de onteigening van een gedeelte van dien polder noonig geacht en men is dus wel verplicht zijn eigendom aan het algemeen belang ten offer te brengen, doch het zou eene schromelijke onrechtvaardigheid zijn indien de eigenaar van dien polder bovendien nog in alle moeilijkheden en lasten zou worden gebragt, die moeten voortvloeiën uit het Ontwerp, zoo dit ongewijzigd wordt aangenomen.</p>	
Polderdistrict Veluwe.	2.	Aan het slot van dit art. bij te voegen: »alles met inachtneming van bestaande overeenkomsten en stellige gebruiken.»	Vele onderhoudsplichten, waterverdeelingen enz. in <i>Veluwe</i> berusten op oude herkomsten en stellige gebruiken.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	2.	Aan het slot te laten volgen: »Alles met inachtneming van bestaande overeenkomsten of stellige gebruiken.»	Op grond dat vele polderzaken en belangen nog krachtens dergelijke overeenkomsten enz. bestuurd worden.	
Polderdistrict Nederbetuwe.	3.	Het verbod van alinea 2 van dit artikel voor de leden van het Gecombineerd Collegie te doen vervallen.	Dewijl het daarop betrekkelijk geërfden-besluit, volgens art. 206, aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten moet onderworpen worden schijnt hiertegen geen bezwaar.	
„ Veluwe.	4.	In het slot in te voegen: »dorpspolders door tusschenkomst van den Dijkgraaf.»	Dezelfde reden die de tusschenkomst van Gedeputeerde Staten wenschelijk maakt bij briefwisseling van den Dijkstoel met eenig Departement schijnt ook hier te bestaan voor de tusschenkomst van den Dijkgraaf of den Dijkstoel. Spoed en gemeen overleg worden hierdoor zeker bevorderd. Ook art. 140 maakt deze bepaling wenschelijk en noodzakelijk.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	4.	Het beginsel dat tot dit voorschrift aanleiding gaf is ook ten volle toepasselijk op de correspondentie der (dorps) polderbesturen met Gedeputeerde Staten, door tusschenkomst der districtsbesturen.	Met het oog op art. 140 is dergelijk voorschrift bepaald noodzakelijk.	
„ „ „ „	6.	In het slot in te voegen: »voor zoo ver zij niet reeds aan hunne goedkeuring onderworpen zijn.»	De besluiten zooals die bedoeld in art. 181 e. a. kunnen niet werken vóór en aler de goedkeuring van Gedeputeerde Staten is verkregen en behoeven dus niet geschorst of vernietigd te worden.	
Dorpspolder Nijbroek.	6.	In alinea 3 »tijdig beroep» te vervangen door een bepaalden termijn, b. v. »30 dagen.»		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Veluwe.	6.	<p>In alinea 1 aan het slot, achter het woord: »kunnen» in te voegen: »voor zoover zij niet aan hunne goedkeuring onderworpen zijn.»</p> <p>In alinea 3 de woorden: »ééne maand» te vervangen door: »dertig dagen.»</p>	<p>Wanneer een besluit, om uitvoerbaar te zijn, aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten moet worden onderworpen, kan er van schorsing of vernietiging geen sprake zijn. Ter wille der regelmatigheid en met het oog op de ongelijkheid der maanden, dient dit <i>overal in het Ontwerp</i> veranderd te worden.</p>	
Dorpspolder Elst.	9.	<p>»Moeten Gedeputeerde Staten ook staken en gelasten zoo goedkeuring noodig is van Dijkstoel (art. 344).»</p>		
„ IJzendoorn.	9.	<p>Hierin tevens op te nemen dat Gedeputeerde Staten noodzakelijke werken, waarvan Besturen verzuimen cierungen op te maken, kunnen gelasten.</p>		
Polderdistrict Veluwe.	9.	<p>In regel 2, achter »cierungen», te voegen: »waar die zijn voorgeschreven».</p> <p>Aan het slot van dit art. nog te lezen: »Voor werken beneden de f 500 is het maken eener ciering niet verplichtend, ter beoordeeling van den Dijkstoel.»</p>	<p>Voor al in <i>Veluwe</i> is de onvoorwaardelijke verplichting tot het maken van cierungen met de gevolgen daarvan onuitvoerbaar.</p> <p>De voorgestelde bepaling schijnt veel te algemeen, daar vele werken als b. v. het uitdiepen van weteringen niet anders dan uit de hand kunnen worden besteed.</p>	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	9.	<p>In alinea, achter »goedgekeurde cierungen» te lezen: »waar die vereischt zijn».</p>	<p>Ten einde duidelijk te laten uitkomen dat niet voor alle werken cierungen noodig zijn.</p>	
Dorpspolder Bemmel.	10.	<p>Niet voorzien wanneer de tijd van hooger beroep ingaat.</p>	<p>Deze opmerking is volgens den dijkstoel juist.</p>	
„ Lent.	10.	<p>Het is niet duidelijk wanneer de termijn van hooger beroep aanvangt.</p>	<p>Heeft de belanghebbende b. v. nog één maand tijd daarvoor, indien hij 14 dagen na het nemen van een bezwarend besluit kennis geeft daarin niet te berusten, of wordt bedoeld binnen één maand <i>na de dagteekening</i> van het besluit of de beslissing?</p>	
„ Elst.	10.	<p>»Wanneer begint de termijn te loopen? van dagteekening van besluit?»</p>	<p>Als soms 14 dagen verlopen voor de mededeeling van het besluit van Gedeputeerde Staten is geschied, is de termijn al zeer kort, vooral omdat soms nog vergadering daarvoor noodig is.</p>	
Polderdistrict Veluwe.	10.	<p>Aan het slot van alinea bij te voegen: »schorsing uitgezonderd.»</p>	<p>Hooger beroep op een besluit tot schorsing schijnt, met het oog op de tijdsbepaling, moeilijk uitvoerbaar en minder gewenscht.</p>	
Dorpspolder Nijbroek.	10.	<p>De uitdrukking »één maand» te verbeteren in »30 dagen.»</p>	<p>Dezelfde opmerking geldt ook voor andere artt. waarin deze uitdrukking voorkomt, zooals art. 34 e. a.</p>	
Polderdistrict Overbetuwe.	11.	<p>Vermeerdering van het ledental van den Dijkstoel ware beter geweest dan van de <i>Hoofd-geërfden</i> in de groote districten.</p>	<p>De zaken die de Dijkstoelen behandelen dulden in den regel geen uitstel tot eene volgende vergadering (bij staking van stemmen.)</p> <p>De werkzaamheden der Dijkstoelen zijn bovendien in de laatste jaren zeer toegenomen, zoodat bij het bezetten der dijkposten b. v. in den regel twee plaatsvervangende of nood-</p>	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Elst.	11.	Het getal hoofdgeërfden te vermeerderen daar de dijkstoel nu $\frac{2}{5}$ van het collegie uitmaakt.	<p>heemraden moeten aangewezen worden. De locale openingen, die voor den Dijkstoel uit de artt. 343 en 363 van het Ontwerp volgen, vermeerderen die werkzaamheden bovendien</p> <p>Tegenwigt tegenover den Dijkstoel behoort het gecombineerd collegie niet te hebben, want beide besturen moeten te zamen werken en het is de vraag of hoofd-geërfden wel het vertrouwen verdienen boven leden van den Dijkstoel.</p> <p>Bij de gemeentebesturen is de verhouding geheel anders.</p>	
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	11.	Het getal <i>heemraden</i> met één te vermeerderen of nog beter te verminderen.	<p>Hierdoor zal evenzeer het staken der stemmen in eene voltallige vergadering, zoowel van het gecombineerd collegie als van den dijkstoel (die veel meer gehouden worden), zijn te voorkomen.</p>	
Polderdistrict Veluwe.	11.	Voor <i>Veluwe</i> niet het getal hoofd-geërfden met één te vermeerderen maar het getal heemraden, en dat alzoo op 6 te brengen.	<p>Reeds vroeger is de wensch geuit dat er, met het oog op de omvangrijke schouwen over de watergangen, een heemraad meer worde benoemd. Thans, nu de beslissende stem van den dijkgraaf is vervallen, zal het doel — nl. het oneven maken van het getal leden bij de vergaderingen — beter bereikt worden wanneer het getal leden van den dijkstoel oneven wordt gemaakt, daar <i>deze</i> verreweg het meeste vergadert.</p>	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	11.	Het getal <i>heemraden</i> liever met één te vermeerderen of nog beter te verminderen, indien wijziging van het aantal leden ter voorkoming van het staken van stemmen in eene voltallige vergadering van het gecombineerd collegie noodig is.	<p>Hierdoor wordt niet slechts het zelfde doel bereikt, maar tevens staking van stemmen voorkomen in eene voltallige dijkstoels-vergadering, welke veel meer wordt gehouden dan vergadering van het gecombineerd collegie.</p>	
Polderdistrict Veluwe.	13.	De woorden »het gecombineerd collegie» te vervangen door: »de vereenigde vergadering.»		
„ Overbetuwe.	14.	<i>Zes</i> -jaarlijksche aftreding is niet wenschelijk, <i>drie</i> -jaarlijksche aftreding van het halve bestuur niet doelmatig.	<p>Om met de administratie bekend te worden dient men eenen geruimen tijd zitting te hebben.</p> <p>Zoo te eeniger tijd en plaats wijziging van het bestuur noodig is, dan is het verkieslijker dat dit geleidelijk dan plotseling geschieden.</p>	
Dorpspolder Hurwenen. „ Rossum. „ Driel. „ Hedel.	14.	De aanbeveling van 3 personen tot benoeming van een dijkgraaf en van heemraden te vervangen door eene <i>voordragt</i> van 3 personen door het gecombineerd collegie op te maken.	<p>Evenals zulks bij de reglementen van 1838 en 1846 was voorgeschreven. Het gecombineerd collegie nl. is direct belanghebbende.</p> <p>De dijkstoel kan zich hiermede niet vereenigen doch geeft de voorkeur aan de bepalingen van het ontwerp, in hoofdzaak overeenkomende met de thans geldende.</p>	
„ Dreumel.	14.	Aan dit art. toe te voegen: »Gedeputeerde Staten zullen toezien dat de aanbeveling van drie personen voor heemraad wordt opgemaakt beurtelings van ingezetenen uit die		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
		gemeenten, waar gevaarlijke punten zijn, om zodoende een bekend persoon te krijgen."		
Dorpspolder Bergharen.	14.	De heemraden op voordragt in plaats van op aanbeveling van 3 personen te doen benoemen.	Evenals zulks ten aanzien van den Secretaris is bepaald.	
Polderdistrict Rijk van Nijmegen.	14.	In alinea 2 het woord <i>aanbeveling</i> te veranderen in <i>voordragt</i> .	In het gecombineerd collegie stemden de dijkgraaf en twee heemraden hier tegen.	
Dorpspolder Overasselt. „ Nederasselt.	14.	De benoeming van Dijkgraaf en Heemraden schijnt beter uit eene <i>voordragt</i> , dan op <i>aanbeveling</i> te geschieden.	Het gecombineerd Collegie kan zich met deze opmerking niet vereenigen.	
„ Winssen.	14.	In alinea 2 »op aanbeveling» te vervangen door: »op voordragt.»	Hierin wordt meer waarborg voor eene goede keuze gezien. Het gecombineerd collegie is het best in staat te beoordeelen wie tot lid in zijn dagelijksch bestuur geschikt is.	
Polderdistrict de Lijmers.	14.	2de alinea. »De heemraden worden voor hetzelfde tijdvak benoemd door den Koning uit eene voordragt van drie personen.»	»Niemand beter dan het gecombineerd collegie is in staat te beoordeelen, welke personen de meeste geschiktheid hebben voor hunne belangen op te komen »	
Polderdistrict Arnhemsche en Velpsche broek.	14.	Alinea 2 in dier voege te wijzigen dat de benoeming van heemraden niet door den Koning maar door het gecombineerd collegie worde gedaan.	Volgens de Gemeentewet worden de Wethouders eveneens door den Raad gekozen.	
Polderdistrict Veluwe.	14.	Alinea 1 te laten vervallen en alinea 2 te lezen: »Dijkgraaf en heemraden worden voor een tijdvak van zes jaren benoemd door enz.»	De bestaande bepalingen nopens tijd en wijze van benoeming schijnen verkieselijk, doch wanneer men breken wil met de tegenwoordige wijze van benoeming, dan wordt de voorkeur gegeven aan eene benoeming van den dijkgraaf door den Koning, op voordragt van het gecombineerd collegie.	
Dorpspolder Gameren.	15.	Dit art. bepaalt, in verband met art. 4 der Overgangsbepalingen, dat Heemraden en Hoofdgeërfden, bij de inwerking treding van het herziene reglement, geacht worden herkozen te zijn en dat alleen de tijd van aftreding op nieuw door het lot wordt geregeld, zoodat de eersten de laatsten kunnen zijn en omgekeerd. Billijkheidshalve schijnt het wenschelijk dat de laatsbenoemde of gekozene ook zonder loting het laatst met de nieuw gekozene aan de beurt van aftreding kwamen.	De dijkstoel acht deze opmerking niet onjuist en het voorgestelde wenschelijk.	
„ Elst.	16.	Schijnt niet noodig voor dijkgraven.	Evenmin als bij Burgemeesters.	
„ Bemmelen.	17.	Wanneer is de gegoedheid vervallen?	B. v. als iemand door sterfgeval zijner vrouw met zijne kinderen gemeenschappelijk eigenaar wordt en dus een minder hektarental krijgt?	
„ Heteren.	17.	»In verband met het vereischte grondbezit in staat aangewezen, is hun inziens met het oog op de vrijgevigheid der kiezers (zie art. 77) te hoog behouden.»	De dijkstoel acht deze opmerking juist.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Elst.	17.	Waaruit blijkt gegoedheid? Is het kohier dat berust bij den dijkstoel hier <i>grondslag</i> (art. 85) en <i>bewijs</i> het uittreksel (art. 89 laatste alinea) dan kunnen personen, die groote bezittingen erfd en of kochten, voor eenigen tijd uitgesloten zijn.	(Art. 241 en 242.)	
Polderdistrict Veluwe.	18.	Alinea 1 te lezen als volgt: »Op voordragt van het gecombineerd collegie kan de Koning aan de heemraden ontheffing van de vereischte gegoedheid verleen.	Bij de geringe vereischte gegoedheid schijnt het niet wenschelijk den dijkgraaf daarvan ontheffing te verleen.	
Dorpspolder Huissen.	19.	»de bloedverwantschap zag men gaarne uitgestrekt tot den <i>derden</i> graad.»		
„ Bommel.	19.	Eene uitbreiding tot den 3 ^{den} graad is wenschelijk.		
„ Lent.	19.	Den verboden graad tot den <i>derden</i> uit te breiden.	Ten einde te naauwe familie-betrekking, b. v. van oom en neef, te voorkomen.	
„ Oosterhout. „ Slijk Ewijk.	19.	Den 3 ^{den} graad in dit art. te veranderen in: den 4 ^{den} graad.		
„ Elst.	19.	Beter ware het 3 ^{de} en 4 ^{de} graad. Waarom hier 2 ^{de} graad en in art. 45, 3 ^{de} graad?	Ooms en neven is toch niet wenschelijk.	
„ Ressen en Doornik.	19.	In dit art. te lezen: »Bloedverwantschap of zwagerschap in den 1 ^{sten} , 2 ^{den} of 3 ^{den} graad enz.»		
Dijkstoel van Overbetuwe.	19 e. a.	De dijkstoel ONDERSTEUNT het verzoek NIET om uitsluiting van de uitsluiting wegens bloedverwantschap minstens tot den 3^{den} graad.	Wegens gebrek aan geschikt personeel voor de samenstelling van gecombineerd collegie en dorpspolderbesturen.	
Dorpspolder Heteren.	20.	Uit alinea 1 te laten wegvallen: »tenzij hij de keuze niet aanneme» en uit alinea 2: »tenzij een der gekozenen bedanke.»	Hierdoor kan nl. een der partijen in zijne keuze benadeeld worden.	
„ Elst.	21.	In alinea a is het zeker de bedoeling te lezen: <i>poldermeester in het district.</i> »	Anders is de Memorie, die de vroegere bepaling te beperkt verklaart, niet juist. Poldermeesters in een ander district behoeven ook niet uitgesloten te zijn.	
Polderdistrict Nederbetuwe.	21.	Bij letter e te bepalen dat Gedeputeerde Staten, in bijzondere gevallen op voordragt van het Gecombineerd Collegie, kunnen toestaan om de betrekking van dorpspolder-secretaris te vereenigen met het lidmaatschap van het Gecombineerd Collegie.	Het verbod kan somtijds bezwarend zijn, daar in een dorpspolder dikwijls weinig geschikte personen voor Secretaris te vinden zijn.	
Dorpspolder IJzendoorn.	21.	De uitsluiting van dorpspolder-secretarissen van het lidmaatschap van het Gecombineerd Collegie te laten vervallen, of althans ontheffing daarvan open te stellen voor kleine polders.	De secretaris van den dorpspolder <i>IJzendoorn</i> is tevens Heemraad van Nederbetuwe, zonder dat de vereeniging hier beide betrekkingen tot moeilijkheden aanleiding geeft. Voor kleine polders is het soms bezwarend een geschikten secretaris te vinden.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTINGEN.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Huissen.	22.	»De woonplaats verplichtend te stellen in het district, echter met de bepaling dat door Gedeputeerde Staten daarvan ontheffing kan worden verleend.»		
„ Oosterhout. „ Slijk Ewijk.	22.	Voor te schrijven dat de Dijkgraven en Heemraden in het district woonachtig moeten zijn.		
„ Heteren.	22.	»Ware het niet verkieselijker hunne vaste woonplaats, onvoorwaardelijk in het district?»		
„ Elst.	22.	Wat is onmiddellijke nabijheid?	Beter verplicht wonen <i>in</i> het district met bepaling als van art. 18.	
„ Ressen en Doornik.	22.	Wat is onder »onmiddellijke nabijheid» te verstaan.		
„ Hurwenen. „ Rossum. „ Driel. „ Hedel.	22. } 58. }	Hieraan toe te voegen: »tenzij die niet door eene hoofd-rivier van het district is gescheiden.»	Ter voorkoming dat b. v. bij ijsgang of stormweêr de daar bedoelde personen verhinderd zouden zijn te komen ter plaatse waar hun ambt hen roept. De Dijkstoel acht voorziening in dit zelden voorkomend geval niet noodzakelijk en ook niet te omschrijven, want b. v. door eene in de nabijheid liggende spoorwegbrug kan eene hoofd-rivier volstrekt geen bezwaar opleveren in het waarnemen der betrekking.	
„ Dreumel.	22. } 58. }	Uit het eerste artikel en uit alinea 1 van het laatste te laten wegvallen: „of in de onmiddellijke nabijheid.”		
Polderdistrict de Lijmers.	22.	Althans de Heemraden moeten <i>biaven</i> het district wonen.		
„ Wageningen en Bennekom.	22.	Dit art. te lezen: »Dijkgraven en Heemraden moeten hunne vaste woonplaats hebben in het District.» »Van deze bepaling kan worden afgeweken, na verhoor van het Gecombineerd Collegie.»		
Dorpspolder Elst.	23.	»Wel reiskosten daarenboven; daaronder ligt vacatiën in te brengen.»	Vooral zoo vaste som wordt goedgekeurd zooals in <i>Overbetuwe</i> .	
Polderdistrict Veluwe.	23.	De drie laatste regels van dit art. te lezen: »worden op voordragt van het Gecombineerd Collegie door Gedeputeerde Staten vastgesteld onder goedkeuring des Konings.»	De voorgestelde regeling schijnt zeer omslagtig en om verschillende redenen niet wenschelijk. Nevenstaande wijze om in de zaak te voorzien wordt ongelijk veel beter geacht.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	23.	Het slot van dit art. te lezen: »worden enz. . . . door Gedeputeerde Staten onder goedkeuring des Konings vastgesteld.»		
Dorpspolder Elst.	24.	»Hetzelve» te vervangen door »daarvan» »of van het Polderdistrict.»		
Polderdistrict Wageningen en Bennekom.	24.	Uit de laatste regel van alinea 1 van den zuiverings- eed te laten wegvallen de woorden: »beloven of» en alzoo het slot dier alinea te lezen: »noch geven zal.»		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Polderdistrict de Lijmers.	26.	Dit art. te lezen: »Bij afwezigheid, verhindering of ontstentenis van den Dijkgraaf wordt hij vervangen door een der Heemraden, daartoe vooraf, op voordragt van den Dijkgraaf, door den Commissaris des Konings aangewezen en verder zoo noodig in volgorde van dienstjaren.»	Het aantal dienstjaren beslist geenszins over de meerdere of mindere geschiktheid tot het vervangen. Het zou ook kunnen gebeuren dat de naar het aantal dienstjaren aangewezen Heemraad vèr van den secretaris woonde, hetgeen in spoedeisende gevallen vertraging en nadeel kon veroorzaken.	
Dorpspolder Elst.	27.	Ook de voordragt van het getal aan het Gecombineerd Collegie over te laten.	Nu het Gecombineerd Collegie volgens art. 14 de voordragt doet.	
Polderdistrict Overbetuwe.	28. (3 ^e lid.)	aan te vullen met: »en daarenboven f 3 uit de districtskas».	Schadeloostelling van f 3 is in de tegenwoordige tijdsomstandigheden veel te gering.	
Dorpspolder Elst.	28.	Waarom niet de oudste in leeftijd of in dienstjaren, in alinea 2, of althans aanwijzing door den dijkstoel? Volgens alinea 4 zal het moeilijk zijn te bepalen wanneer een deel van het tractement en wanneer schadeloosstelling wordt genoten.	De Dijkstoel meent dat de hier bedoelde moeilijkheid niet bestaat, daar de jaarlijksche lijst van standplaatsen het antwoord geeft. Het zal dus altijd wel het laatste zijn.	
„ Maurik.	28.	De belooning van f 3 daags voor den plaatsvervangende heemraad bij betrekking van het dijkleger is te gering.	Het bedrag van f 3 heeft hij bijna voor eigen onderhoud nodig. Het kan aanleiding geven dat de heemraad in tijd van gevaar, afwezigheid of verhindering zoekt.	
„ Hurwenen. „ Rossum. „ Driel. „ Hedel.	28.	In alinea 2 de aanwijzing door den dijkstoel of door den oudsten in dienstjaren te bepalen, in de plaats van door den dijkgraaf.	De dijkstoel acht wijziging der hier aangevallen bepalingen, die ook in het bestaande reglement voorkomen, niet wenschelijk.	
Polderdistrict de Lijmers.	28.	Alinea 3 van dit art. te doen vervallen.	»Alinea 4 voorziet genoegzaam en al. 3 zou den heemraad, die als dijkgraaf optreedt, een deel van zijn tractement doen verliezen, zonder hem schadevergoeding te geven voor de hogere betrekking, die hij tijdelijk verplicht wordt waar te nemen.» »In de Lijmers genieten de plaatsvervangers thans reeds f 5 per 24 uren, hetgeen vooral niet te veel schijnt, daar zij gewoonlijk slechts in tijden van gevaar optreden en een ieder alsdan meer genegen is eigen goed te bewaken, dan zich voor het publiek belang op te offeren.»	
„ Wageningen en Bennekom.	28.	De alinea's 3 en 4 te vervangen door: »Wanneer een plaatsvervangend heemraad — bij het betrekken van het dijkleger — eenen heemraad vervangt, zal zijne aanspraak op schadeloosstelling gelijk staan aan die — welke aan noodheemraden of posthouders wordt toegekend; — en als deze uit de districtskas worden betaald.» »Alleen bij vacature geniet hij het volle tractement, gedurende de waarneming.»	Deze alinea's bevatten namelijk harde bepalingen. Zie de laatste alinea van art. 73.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Veluwe.	28.	<p>Het slot van het 1ste lid te lezen: » of ontstentenis van een heemraad terstond als heemraad op.”</p> <p>Aan alinea 2 toe te voegen: »of die hem vervangt.”</p> <p>Alinea 3 aan te vullen met: »bij wel-bewezen ziekte wordt de vergoeding uit de districtskas betaald.”</p>	<p>Vruchteloos zoekt men naar de reden waarom eerst na 30 dagen een plaatsvervangend heemraad kan optreden.</p> <p>Men zal nl. op de vervanging van den dijkgraaf verwacht moeten wezen.</p> <p>Het schijnt niet billijk de vergoeding door den heemraad te doen betalen wanneer deze door wel-bewezen ziekte is verhinderd.</p>	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	28.	<p>De 1ste alinea aldus te lezen: »Behalve enz. treden zij bij afwezigheid of verhindering van een heemraad gedurende meer dan één maand, of wanneer een hunner gedurende langer dan dien tijd de werkzaamheden van den dijkgraaf waarneemt en bij ontstentenis terstond als heemraad op.”</p>	<p>Daar er in het laatste geval geenerlei redenen bestaan om niet dadelijk tot de voorloopige vervulling der plaats over te gaan.</p>	
Polderdistrict Wageningen en Bennekom.	32.	<p>Aan het slot toe te voegen: »en eindelijk door verandering van woonplaats.”</p>	<p>In den geest van art. 22.</p>	
Dorpspolder Heteren.	33. 34.	<p>Schijnen eenigszins hard in verband met de laatste alinea van art. 17. Het ware wenschelijk hier alinea 2 van art. 19 in toepassing te brengen.</p>	<p>Wanneer aan een zittinghebbende als gegoedheid is toegekend het grondbezit zijner vrouw en deze komt te overlijden, moet hij onmiddellijk ontslag vragen en ophouden zijne betrekking te bekleeden, niet tegenstaande het zeer goed zijn kan, dat hij door dat overlijden juist meer dan de vereischte gegoedheid verkrijgt.</p> <p>De dijkstoel acht deze opmerking te regt gemaakt.</p>	
„ Elst.	33.	<p>Nu art. 26 Regl. vervallen is blijven zij toch in de daar genoemde gevallen.</p>		
„ „	33. 34.	<p>Is de gegoedheid vervallen zoo er soms zeer tijdelijk een onverdeelde boedel bestaat en moet de titularis dan aanstonds zijn ontslag vragen?</p>	<p>B. v. wanneer de vrouw sterft van een der personen. Volgens den dijkstoel is deze opmerking te regt gemaakt.</p>	
„ Bommel.	34.	<p>»In verband te lezen met art. 17.”</p>		
„ Huissen.	36.	<p>de woorden »mededeeling aan” te veranderen in: »onder goedkeuring van”.</p>	<p>De dijkstoel acht dit geheel ten onregte opgemerkt.</p>	
„ Elst.	36.	<p>De goedkeuring van Gedeputeerde Staten op het reglement te vorderen.</p>	<p>Wat indien Gedeputeerde Staten oordeelen dat het regl. ongeoorloofde bepalingen bevat?</p> <p>De dijkstoel acht de opmerking geheel verkeerd.</p>	
„ „	37.	<p>Wat beteekend het woord: tijden?</p>	<p>Het regl. van <i>Overbetuwe</i> b. v. bepaalt: »op onbestemde tijdstippen over te laten aan den dijkgraaf of die hem vervangt, in verband met art. 43 van het (polder)regl.”</p>	
„ Ressen en Doornik.	37.	<p>In dit art. te lezen: »De vergaderingen worden gehouden in het openbaar, op enz”</p>	<p>De werkzaamheden of te nemen besluiten behooren niet aan belanghebbenden onttrokken te worden.</p> <p>Moeijelijkheden voor openbare vergaderingen kunnen voor een districtsbestuur evenmin als voor andere besturen bestaan.</p>	
„ Ochten.	37.	<p>De werkzaamheden van het districtsbestuur meer in het openbaar voor geërfden te doen plaats hebben.</p>		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	37.	Het »één derde» te vervangen door het bestaande »de meerderheid».	Ter voorkoming dat de minderheid een besluit doordrijve, door eene vergadering te vragen op een tijdstip dat enkele leden der meerderheid deze onmogelijk kunnen bijwonen.	
Polderdistrict Veluwe.	37.	»Eén derde» te vervangen door: »de helft.» De vergaderingen wijders in het openbaar te doen houden, ten einde veel misverstand en onjuiste denkbeelden bij geërfden te voorkomen. De in de Memorie van Toelichting daartegen aangevoerde redenen zijn n. l. weinig voldoende.	Met het oog op kleine collegies slechts aan <i>de helft</i> het regt te geven om vergaderingen te provoceren, daar anders ligt op een ongelegen tijdstip eene vergadering wordt verlangd, om een besluit van de minderheid door te drijven. Bovendien moet het regt slechts dienen voor het geval dat de Dijkgraaf bij Dijkstoelsvergaderingen of de Dijkstoel bij die van het Gecombineerd Collegie nalatig zijn.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	37.	Het »een derde» te vervangen door het oude: »de meerderheid». De bezwaren aangevoerd tegen het toegankelijk stellen der vergaderingen voor geërfden schijnen niet van dien aard dat deze nuttige bepaling daarvoor achterwege moet blijven.	Het moet nooit kunnen voorkomen, dat de minderheid een besluit kan doordrijven door eene vergadering te vragen op een tijdstip dat enkele leden deze onmogelijk kunnen bijwonen. De boden des Dijkstoels hebben reeds nu veelal eene commissie als onbezoldigd rijksveldwachter en konden die in 't vervolg allen vragen, terwijl de voorzitter bij onregeligheden de bijstand van het plaatselijk bestuur kan invoeren.	
Dorpspolder Elst.	38.	De termijn is te kort vooral voor leden die ver af wonen of andere betrekkingen bekleeden.	Nu spoedeisende gevallen zijn uitgezonderd. »Te meer zoo voldoende is de bepaling zooals vermeld bij art 37».	
„ Zalt-Bommel.	39.	Daar het de zuiver stoffelijke belangen der kiezers geldt het art. te wijzigen in dier voege dat de kiezers, door openbaarheid der vergaderingen van het Gecombineerd Collegie, beter kunnen oordeelen over dengenen, wien zij het mandaat van vertegenwoordiger toevertrouwen.	De bezwaren in de Memorie van Toelichting tegen openbaarheid opgegeven, kunnen in de verte niet opwegen tegen die, welke verbonden zijn aan besloten vergaderingen. Hoe kan b. v. een kiezer beoordeelen of zijn gecommitteerde hoofdgeërfde bij periodieke aftreding behoort herkozen te worden wanneer hij onmogelijk kan nagaan hoe deze van zijn mandaat heeft gebruik gemaakt? De Dijkstoel van Bommelerwaard boven den Meidijk meent dat dit verzoek ondersteuning verdient.	Beter en billijker.
Polderdistrict Overbetuwe.	43.	De benoeming der bedoelde Commissie over te laten aan het Collegie dat ze noodig acht.		
Dorpspolder Bommel.	43.	Waarom geschiedt de benoeming niet door het Gecombineerd Collegie?		
„ Lent.	43.	Aan het slot toe te voegen: »ten ware de vergadering mogt goedvinden de benoeming zelve te doen.»	Er kunnen zich gevallen voordoen, b. v. wanneer de Dijkgraaf persoonlijk belang bij de zaak heeft, dat het raadzaam is dat de Dijkstoel of het Gecombineerd Collegie zelve de Commissie benoeme.	
„ Heteren.	43. 143.	Voor de onpartijdigheid is het wenschelijk dat de Collegiën zelve de Commissiën benoemen.		
„ Elst.	43.	De benoeming van alle Commissiën niet onvoorwaardelijk aan den Dijkgraaf over te laten. Bij de Provinciale Staten is dat ook niet bepaald overgelaten aan den Voorzitter.	Vooral niet omdat men soms van gevoelen is, dat die Commissiën uit leden van den Dijkstoel moeten bestaan.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Ressen en Doornik.	43.	Aan het slot bij te voegen: »tenzij het Gecombineerd Collegie anders mogt besluiten.»		
„ Hurwenen.	43.	De benoeming der hier bedoelde Commissie behoorde desverlangd door de vergadering te geschieden.	De Dijkstoel acht eene wijziging als hier wordt verlangd van geen nut.	
„ Rossum.	142.			
„ Driel.				
„ Hedel.				
„ Angeren.	45.	In plaats van den <i>derden</i> graad hier den tweeden graad te bepalen.	Anders is het, met het oog op het doel dat de Memorie van Toelichting opgeeft voor de verandering van het woord <i>zaken</i> in: <i>onderwerpen</i> , hard dat iemand zich van de stemming moet onthouden, waarop hij of een zijner naastbestaanden voorkomt, niet tegenstaande dat die niet wenscht in aanmerking te komen bij eene benoeming.	
„ Lent.	45.	Aan deze bepaling toe te voegen: »ten ware ingeval van voordragt voor die voordragt wordt bedankt.»	Nu zou men iemand, juist om hem uit te sluiten, op de voordragt kunnen plaatsen.	
„ Elst.	45. 56.	Volgens de Memorie is het stemmen over <i>voordragten</i> ook uitgesloten, doch daarmede kunnen hoofdgeërfden gemakkelijk buiten stemming worden gehouden. (Zie onder de opmerkingen).		
„ „	46.	Is een hoofdgeërfde die nog niet beeëdigd is al lid, zoodat hij wordt medegegeld voor de helft?		
„ „	50.	In het regl. op te nemen wat blijkens de Memorie in alinea 4 met <i>onverkiezbaar</i> bedoeld wordt.	(In de Memorie staat: alinea 2).	
„ Haaften.	50.	In alinea 4 de onverkiezbaarheid van een persoon beter te omschrijven of te laten vervallen. Waarvoor dient het onderzoek der geloofsbrieven?	Niet het stembureau, maar het collegie dat de geloofsbrieven naziet, moet beslissen wie al of niet verkiesbaar is. Zie o. a. de artt. 111 en 160.	
„ Elst.	52.	Is de bepaling van art. 89 hier weer toepasselijk?	(Zie de aantekening op art. 17.)	
„ Bommel.	54.	Er is niet voorzien wanneer de tijd van hooger beroep ingaat.	Volgens den dijkstoel te regt opgemerkt.	
„ Elst.	54.	De termijn is te kort. Ook één lid van het gecombineerd collegie dat bij Gedeputeerde Staten in beroep is gekomen moet in hooger beroep bij den Koning worden toegelaten. Hoe wordt kennis gegeven van de uitspraak van Gedeputeerde Staten?	In verband met art. 53 heeft hij slechts 11 dagen. Het is niet rationeel alleen het gecombineerd collegie in zijn geheel bevoegd te verklaren in hooger beroep bij den Koning te komen. De dijkstoel acht de opmerking geheel ten onregte.	
Polderdistrict Nederbetuwe.	54.	a. De termijn in het 3de lid op 14 dagen gesteld, en b. die in het laatste lid op één maand bepaald, dienen beide verlengd te worden. c. Te bepalen dat de verkozene den Dijkstoel moet berigten of hij bezwaren heeft ingediend of in beroep is gekomen.	a. Wordt de uitspraak in lid 2 bedoeld niet tijdig verzonden dan zou de tijd om het gecombineerd collegie bijeen te roepen te kort schieten. b. Daar de verkiezing eerst na 3 Zondagen kan plaats hebben en de termijn, in alinea 2 bepaald, moet verstreken zijn alvorens tot de bepaling der verkiezing kan worden overgegaan.	
Dorpspolder Haaften.	56.	De onvereinigbaarheid van de betrekkingen van Secretaris en Ontvanger is zeer gewenscht.	Zulk wordt in het belang van elk bestuur geacht.	
„ Tuil.	165.			
Polderdistrict Veluwe.	56.	Alinea 3 te laten vervallen en alinea 4 te lezen: »Zowel de secretaris als de ontvanger worden uit enz.»	Benoeming van beide ambtenaren door het gecombineerd collegie, op voordragt van den dijkstoel, schijnt zeer gewenscht. Waarom voor den Secretaris een andere wijze van benoeming?	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	56.	De benoeming van den Secretaris op dezelfde wijze te doen plaats hebben als die van den ontvanger.	Indien daartegen n.l. geene bezwaren gelegen zijn in het Koninklijk besluit van 29 Maart 1822 (Stbl. n ^o . 7) en de wijzigingen van dien.	
Dorpspolder Elst.	57.	Ook voor den ontvanger ontheffing toe te staan. Wat beteekent »waar de zetel van het district is?»	Dit zal van minder bezwaar zijn dan voor den Secretaris.	
Polderdistrict Veluwe.	57.	De drie laatste alinea's geheel te doen vervallen en slechts alinea 1 te behouden.	»De mogelijkheid der ontheffing in dit artikel bedoeld zal men zeer gaarne zien vervallen. Deze bemerking geldt echter niet het beginsel van alinea 2 van art. 56, dat gaarne gehuldigd wordt.»	
Dorpspolder Elst.	58.	Wat beteekent »onmiddellijke nabijheid»? Waarom hier niet dezelfde bepalingen als voor den dorpspolder-ontvanger voorkomen in art. 166? Is weglating van art. 26 Regl. in zijn geheel wel goed?	Wat de Memorie daaromtrent zegt, geldt hier toch niet.	
„ Dreumel.	58.	In het 1 ^{ste} lid te laten wegvallen: of in de onmiddellijke nabijheid.		
Polderdistrict Wageningen en Bennekom.	58.	Alinea 1 te wijzigen even als bij art. 22 is aangegeven.		
„ Veluwe.	58.	Het 2 ^{de} lid van dit art. evenzoo te wijzigen als verlangd wordt bij art. 23.		
„ „	59 en 60.	Deze beide artt. te wijzigen in verband met den wensch uitgedrukt bij art. 56 en in verband daarmede te regelen.		
Dorpspolder Bommel.	62.	»Waarom is dit art. niet hetzelfde als ten opzichte van den Secretaris van den Dorps- en den Buitenpolder?»		
„ Oosterhout. „ Slijk-Ewijk.	62.	In alinea 4 bij te voegen dat de vergaderingen van den dijkstoel in het openbaar moeten gehouden worden.		
Polderdistrict Nederbetuwe.	62 en 171.	Het schrijffoon per bladzijde van 10 op 25 centen te brengen.	10 centen per bladzijde schrift schijnt te laag.	
Dorpspolder Maurik.	62 en 171.	Het schrijffoon van 10 centen per bladzijde schijnt te gering en kan aanleiding geven tot plagerijen door veel afschriften te vergen.		
„ Huissen.	63.	Het slot te lezen: »en door Gedeputeerde Staten goedgekeurd.»	De dijkstoel acht dit verzoek geheel onjuist.	
„ Elst.	63.	De goedkeuring voor te schrijven.	Om zoo noodig aanmerkingen te kunnen maken. Volgens den dijkstoel geheel ten onregte.	
„ Bommel.	64.	»Schorsing niet vermeld.»	De dijkstoel acht dit te regt opgemerkt.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Elst	64.	Moet hier niet bij: »ingeval van schorsing»?	Zie art. 72.	
" "	66.	Is de bepaling van alinea 5 niet te streng?	Het district dat, zooals <i>Overbetuwe</i> , een eigen gebouw heeft, zal die stukken liever daar hebben, dan bij den ontvanger die elders woont.	
" "	69.	Bij te voegen de uitzondering »zoo de secretaris tevens ontvanger is.»	Deze uitzondering wordt in art. 62 vermeld.	
" Maurik.	{ 69. 175.	Alle betalingen op bevelschriften te doen plaats hebben.	Het Polderbestuur blijft dan op de hoogte van alle betalingen, zonder inzage te nemen van de boeken des ontvangers.	
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	70.	Den termijn van 3 maanden te verlengen tot 4 maanden.	Bij Prov. blad n°. 80 van 1861 is de sluiting van de dienst, (vroeger op 1 Aug. bepaald) gesteld op 15 September, zoodat de termijn van 3 maanden te kort is.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	70.	De termijn van drie maanden is te kort en moet op vier maanden gebracht worden.	Met het oog op de sluiting van de dienst, bij Prov. blad n°. 80 van 1861 gesteld op 15 September, in plaats van de vroegere bepaling op 1 Augustus.	
Dorpspolder Dreumel.	71.	Aan het slot toe te voegen: »Aan Gedeputeerde Staten, en het Gecombineerd Collegie mededeeling gedaan.»		
" Lent.	72.	Moet niet tevens in de laatste alinea bepaald worden, dat de Dijkgraaf de brandkast met de schuldbrieven enz. bedoeld in de laatste al. van art. 66 moet bewaren? Te regelen wie gedurende dien tijd bevoegd is tot het doen van noodzakelijke betalingen of ontvangsten.	Namelijk voor den tijd dat niet in de dienst is, voorzien.	
" Elst.	72.	Hoe wordt gedurende dien tijd in de dienst voorzien? »Moet de Dijkgraaf de brandkast met de stukken ook medenemen en bewaren?» Waarom is hier »beambte» gebezigd?	Voorals art. 64 niet voorziet bij schorsing.	
" Ressen en Doornik.	72.	Bij overlijden of ontslag van den ontvanger tijdelijk in de dienst te voorzien.	Ter bevordering van den geregelden gang van zaken.	
" Hurwenen. " Rossum. " Driel. " Hedel.	72.	Bij te voegen aan het slot: »terwijl een der sleutels bedoeld bij art. 66 zoolang zal berusten bij één der Heemraden.»	De Dijkstoel zou zich wel kunnen vereenigen met eene bepaling in dien geest.	
" Elst.	73.	De noodheemraden door het Gecombineerd Collegie te laten benoemen. Mag een hoofdgeërfde noodheemraad zijn?	Derhalve mede door de hoofdgeërfden. De Dijkstoel acht deze opmerking verkeerd. Deze vraag is vroeger wel gedaan.	
Polderdistrict de Lijmers.	73.	Is het wel wenschelijk ook de posthouders te beëedigen? Voor de noodheemraden is dit wenschelijk, vooral in verband met art. 335. Het schijnt gevaarlijk hen de bevoegdheid tot verbaliseren te geven.	Posthouders zijn slechts assistenten van den Heemraad en treden niet zelfstandig op. Hunne bevoegdheid is ook nergens in het Ontwerp geregeld en zij staan veelal op een laag peil van ontwikkeling.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Overbetuwe.	73 en 74.	<p>De beëdiging der <i>tijdelijke</i> ambtenaren in art. 73 bedoeld schijnt minder noodig, daarentegen wel van die in art. 74 vermeld.</p> <p>Alleen de Commissie met het opmaken der kiezerlijst belast (art. 87) moet bevoegd zijn tot wijziging of aanvulling, en niet de verschillende stembureau's op eenvoudig vertoon eener volmagt. De <i>Commissie</i> moet op nieuw zitting houden zoo spoedig mogelijk na de 8 dagen, bedoeld in art. 84, al. 2, alwaar de Dijkgraaf moet ter tafel brengen niet alleen de kennisgeving maar ook de <i>aan hem overgelegde volmagt</i> zelve, want dan kan de Commissie in de kiezerslijst de noodige aantekeningen maken van de overlegging en daarvan kennis geven aan het stembureau.</p>	<p>De bevoegdheid tot het uitoefenen van het kiesregt door anderen behoort — hoe moeilijk eene billijke toepassing daarvan ook zij — in den ruimst mogelijken zin te worden gegeven, opdat ten allen tijde voor de grootst mogelijke hoeveelheid grond kiesregt worde uitgeoefend.</p> <p>Het <i>beginsel</i> van art. 84 is dus zeer goed, doch de <i>toepassing</i> niet juist.</p> <p>Het personeel der stembureau's is niet altijd deskundig om te beoordeelen of de volmagten voldoen aan de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, te minder nu het getal kiezers staat vermeerderd te worden en de Polderbesturen zelve hunne plaatsvervangers zullen aanwijzen.</p> <p>Een onderzoek der volmagten kan noodig zijn en dat gaat niet staande de verkiezing. Onderzoekt de <i>Commissie</i> alle volmagten en kennisgevingen, dan kunnen gevollmagtigden ook veilig zitting hebben in het stembureau.</p> <p>In verband daarmee schijnt art. 162 Regl. beter dan art. 99 van het Ontwerp.</p>	
" "	Titel II van het kiesregt. 77 en volgg.	<p>77.</p> <p>te lezen:</p> <p>»Kiezers in een district zijn:</p> <p>a alle personen, maatschappen en zedelijke lichamen, die 10 of meer Hectaren land, waarvoor districtslasten betaald worden, in eigendom, erfpacht of vruchtgebruik binnen het district bezitten. Deze kiezers brengen voor elk zoodanig tiental Hectaren één stem uit;</p> <p>b alle personen, maatschappen en zedelijke lichamen die minder dan 10, doch minstens 1 Hectare land, waarvoor districtslasten betaald worden, in eigendom, erfpacht of vruchtgebruik binnen het district bezitten, mits zich vereenigende met elkander, tot dat zij gezamenlijk een bezit van minstens 10 Hectaren vertegenwoordigen. Voor elk zoodanig tiental Hectaren wordt één stem uitgebragt.</p> <p>Voor deze personen, maatschappen en zedelijke lichamen wordt het kiesregt uitgeoefend zooals voor gemeenschappelijke onverdeelde bezittingen is bepaald, met dien verstande echter, dat van hunne vereeniging voor den 15^{den} Maart worde kennis gegeven aan den Dijkgraaf en van de vereeniging blijke uit de kiezerslijst. Verandering in de samenstelling van zoodanige vereeniging wordt niet toegelaten zoolang de kiezerslijst van kracht is waarop die voorkomt.</p> <p>Het bezit der boven eenig tiental overschietende Hectaren komt niet in berekening.</p> <p>In geen geval kan door één persoon voor ieder en namens anderen te zamen meer dan één derde van het aantal</p>	<p>De in art. 77 (Ontwerp) voorgestelde wijziging van het bestaande art. 149 voldoet niet aan de eisch van de billijkheid, daar deze medebrengt, dat men, indien men eens het kiesregt verbindt aan het grondbezit en aan de meerderheid van stemmen het regt toekent om te beslissen, de feitelijke meerderheid niet weder kunstmatig tot eene minderheid terug mag brengen (door bepalingen als in art. 77 Ontwerp) en evenmin het stemregt aan den eenen mag gunnen omdat hij wat meer —, aan den anderen onthouden op grond dat hij wat minder bezit.</p> <p>Naar volstreekte billijkheid mag men dus geen grondeigenaar, hoe groot of klein ook, in zijn stemregt verkorten en behooren de stemmen gelijkelyk naar het bezit te worden verdeeld.</p> <p>Nevenstaande redactie van art. 77 schijnt hieraan te voldoen binnen de perken der mogelijkheid.</p>	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
		stemmen, dat op de kiezerslijst is vermeld, worden uitgebragt."		
		Wijders de verhouding boven de 20 Hectaren met 10 te doen opklimmen en voor elke 10 Hectaren één stem meer, tot een maximum van 25 stemmen.	Bij de uitbreiding van het kiesregt in dier mate, dat zelfs aan bezitters van 2 Hectaren stemregt wordt toegekend schijnt dus de in het Ontwerp voorgestelde verhouding niet billijk.	
Dorpspolder Elst.	77.	Groote grondbezitters worden, in strijd met de bedoeling blijkens de Memorie, nog meer beperkt in hun invloed bij de stemming »(anders is dat gedaan in art. 144)". Het schijnt beter te behouden »vollen eigendom", daarmeden anders niet weet wie kiezer is, de vruchtgebruiker b. v. of de bloote eigenaar.	Volgens het tegenwoordige REGLEMENT hebben b. v.: 40 eigenaars, elk met 5 hektaren dus 200 hektaren, ieder 1 stem = 40 stemmen en 1 eigenaar met 200 hektaren 10 stemmen zoodat het verschil 30 stemmen bedraagt. Volgens het ONTWERP hebben: 100 eigenaars, elk met 2 hektaren dus 200 hektaren, ieder 1 stem = 100 stemmen en 1 eigenaar met 200 hektaren 14 stemmen, zoodat het verschil 86 stemmen bedraagt.	
„ Zetten.	77.	»Bezwaar in te dienen tegen de verhouding zoo als die in art. 77 is daargesteld met betrekking tot het stemrecht."		
„ Lakemond.	77.	De regten van den grooten grondeigenaar zijn in dit art. te veel uit het oog verloren, terwijl de thans bestaande bepalingen van het kiesregt gebleken zijn voldoende het evenwigt tusschen de groote en kleine grondeigenaars te bewaren, zoodat zij de voorkeur verdienen boven de voorgestelde.	»De magt in handen van den minderen kan de speelbal worden van dezen en genen intrigant, wiens lust het is om den meerderen te dwarsboomen." De uitbreiding van 10 tot 15 stemmen voor hem die meer dan 200 hektaren bezit is geen waarborg maar dient slechts om de overmagt van den minderen te temperen.	
„ Randwijk.				
„ Ressen en Doornik.	77.	De verhouding der uit te brengen stemmen tusschen groote en kleine grondbezitters is niet genoegzaam evenredig.		
„ Heteren.	77 en 144.	De kleine geërfden worden hier te veel bevoordeeld tegenover de meer groote grondeigenaren.		
Dijkstoel van Overbetuwe.	77.	De dijkstoel ACHT de bezwaren over de voorgestelde wijziging van stemregt juist en de becijfering van den dorpspolder ELST volkomen waar.	Het omgekeerde is verkregen van hetgeen men zich, blijkens de Memorie van Toelichting, had voorgesteld.	
Polderdistrict Rijk van Nijmegen.	77.	Het bestaande voorschrift te behouden. Vier leden van het gecombineerd collegie wenschten evenwel ook nog verandering in het bestaande artikel.	Anders zullen de kleine grondeigenaars de groote te veel overstemmen. Daar ook dit aan groote grondeigenaren te weinig stemmen bezorgt.	
Dorpspolder Beuningen.	77.	In dit art. wenscht men de reeks getallen die voorkomt in art. 140 van het bestaande reglement te behouden.		
Polderdistrict de Lijmers.	77.	Het schijnt onbillijk dat een grondeigenaar van meer dan 200 hektaren geene meerdere bevoegdheid tot het uitbrengen van stemmen heeft.	In verband met alinea 3 van dit artikel.	
Dorpspolder Haaften.	17, 77 en 144.	In deze artt. de uitdrukking »vollen eigendom" te behouden.	Eigendom omvat zoowel volle als bloote eigendom en toch wenscht men den blooten eigendom te weren.	
Polderdistrict Tielerwaard.	77.	Het woord »eigendom" behoeft meer omschrijving.	Anders toch zouden eigenaar en vruchtgebruiker van hetzelfde land kunnen stemmen.	
„ Nederbetuwe.	78 en 146.	De »maatschappen en zedelijke lichamen" uit de artt. 80 en 148 naar deze artt. over te brengen.	Het zal namelijk wel de bedoeling zijn dat bestuurders, even als gezamenlijke eigenaars, opgeven wie hunner het stemregt zal uitoefenen.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke bepalingen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Maurik.	80, 148.	»Moeten de landen van de vrouw of minderjarigen gevoegd worden bij die van den man of vader?		
Polderdistrict Tielerwaard.	80.	Mannen en vaders ook te doen kennis geven.	De algemeene bekendheid is anders het eenige bewijs voor hunne bevoegdheid.	
Dorpspolder Haaften.	80.	Voor pleegbevolenen" een beter woord te kiezen.	Het heeft eenigszins den schijn of alleen weduwen zich kunnen laten vertegenwoordigen en vrouwen niet.	
" "	81.	De 2 ^{de} alinea van art. 144 van het Reglement te behouden.	De dijkstoel meent dat deze verduidelijking, desnoods in de Memorie, zeer gewenscht is, alhoewel in zijn district ook de AANGEHUWDE zoons er steeds onder begrepen zijn.	
" Gameraen.	80.	Dit art. en de daarmede in verband staande te verduidelijken door uit te drukken of onder <i>meerderjarige zoons</i> ook <i>aangehuwden</i> zijn begrepen.	Ter bevordering van de regelmatigheid bij de verkiezingen de bepaling zoo algemeen mogelijk te maken en vooral de kiezerslijsten zoo duidelijk in te rigten, dat misvattingen slechts zelden kunnen voorkomen en dat, na de vaststelling van de kiezerslijst, geene veranderingen of formaliteiten noodig zijn.	
Polderdistrict Veluwe.	80.	Alinea 2 te lezen als volgt: »Zij zijn verplicht jaarlijks vóór den 15 ^{den} Maart van hun verlangen daartoe aan den dijkgraaf schriftelijk kennis te geven, met opgave van den naam van den persoon die het kiesrecht zal uitoefenen."	Het is wenschelijk dat de namen en voornamen van de mannen, vaders, voogden enz. die zullen stemmen bekend zijn, terwijl het bij bestuurders, voogden, curatoren enz. ook noodig is te weten wie hunner het stemrecht zal uitoefenen. Uit de tegenwoordige redactie blijkt dat niet altijd.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	80.	Alinea 2 te lezen: »Zij die van deze bevoegdheid wenschen gebruik te maken zijn verplicht jaarlijks voor den 15 ^{den} Maart daarvan aan den dijkgraaf schriftelijk kennis te geven, met opgave van de namen en voornamen van hen die zullen optreden."		
Dorpspolder Oosterhout.	82.	Hier te plaatsen dat de schriftelijke volmagt van kracht blijft tot zij ingetrokken wordt.		
" Slijk Ewijk.	82.	Kunnen voogd, curator enz. ook nog 3 volmagten hebben of slechts 2?	Tal van vragen doen zich omtrent de nieuwe bepaling voor: Wie beoordeelt of de volmagt vervallen is? Het stembureau is vaak onkundig van het overlijden, het huwelijk der vrouw enz., en laat het onkundig iemand als gemagtigde toe, die wist dat zijne volmagt vervallen was, is dan de verkiezing nietig als de uitgebrachte stemmen van invloed zijn?	
" Elst.	82.	Door »of op andere wijze vervallen" worden zeker bedoeld de gevallen vermeld in art. 1850 B. W.?	Of: het stembureau weigert een gemagtigde toe te laten op grond van een gerucht van overlijden dat later blijkt valsch te zijn.	
		»De chaos van verwarringen was te voorkomen door, daar art. 85 de kohieren als grondslagen vaststelt en de lijst van kracht blijft tot 15 Mei (art. 90) de lijst als basis te houden, ook op grond van art. 89 laatste alinea, welke veranderingen er ook plaats hadden, behoudens de nieuwe bepaling van art. 84, de gemagtigde is kiezer(s) en blijft dat totdat hij die hem dat kiesrecht gaf, dat recht herroept of opzegt."	Moet het stembureau weigeren dat A stemt zoo het weet dat diens vrouw overleden is? »Door huwelijk der vrouw vervalt de volmagt, mag zij nu daarna, door man geadsisteerd, nieuwe volmagt geven volgens art. 84?"	
Polderdistrict Nederbetuwe.	82.	In de 3 ^{de} alinea, achter het woord: »zich" bij te voegen: »of voor de personen welke hij krachtens art. 80 ver- tegenwoordigt."	Het is zeker de bedoeling der kiesbevoegdheid, gegeven bij de artt. 78, 80 en 81, te beschouwen buiten de hoedanigheid van gemagtigde, evenzeer als dat de volmagt van eene onverdeelde bezitting voor die van één persoon moet gelden.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G E N.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Lent. „ Bommel. „ Elst. „ Ressen en Doornik.	83. 83. 83. 83.	Aan dit art. de laatste alinea van art. 80 toe te voegen. »Wordt gewenscht »doorlopend.» Soortgelijke bepaling als in de laatste alinea van art. 80 bij dit art. te voegen. Met bijvoeging van het 3 ^{de} lid van art. 80 .”	Volgens den Dijkstoel wordt dit te regt verzocht.	
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	83.	Na de vaststelling der kiezerslijsten moeten geenerlei formaliteiten meer door de kiezers worden in acht genomen, maar alle noodige gegevens voor de verkiezing voorhanden zijn. Achter het art. behoort te dien einde te worden gevoegd: »Vóór dien dag moet ook de afgegeven volmagt worden overgelegd,” en daarna de 2 ^{de} alinea van art. 101 .	Dit zal het werk der verkiezingen zeer vereenvoudigen en de beoordeeling der volmagten zal dan geschieden door de Commissie belast met het opmaken der kiezerslijsten, die ze behoorlijk kan overwegen. Staande de verkiezing kan daaraan niet de noodige aandacht worden gewijd, vooral niet door Poldermeesters.	
Dorpspolder Hurwenen. „ Rossum. „ Driel. „ Hedel.	83.	Aan het slot toe te voegen: »Die opgave wordt geacht doorlopend te zijn en van kracht te blijven tot zij is herroepen, opgezegd of vervallen, indien het tegendeel daaruit niet blijkt.”	De Dijkstoel acht deze bijvoeging wenschelijk.	
Polderdistrict Veluwe.	83.	Aan het slot bij te voegen: »onder overlegging van de vereischte volmagt.”	Wegens het bij art. 80 medegedeelde beginsel.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	83.	Na de vaststelling der kiezerslijsten behoorden er door de kiezers geenerlei formaliteiten meer in acht genomen behoeven te worden, maar dan dienden alle gegevens voor de verkiezingen voorhanden te zijn. Te dien einde zou achter aan dit art. moeten volgen: »Vóór dien dag moeten ook de afgegeven volmagten worden overgelegd”, en wijders zou daarachter gebracht moeten worden de 2 ^{de} zinsnede van art. 101 .	Dergelijke regeling zou het verkiezingswerk zeer vereenvoudigen en geeft ook het voordeel, dat de beoordeeling der volmagten zal geschieden door de Commissie belast met het opmaken der kiezerslijsten, die ze dan behoorlijk kan overwegen, terwijl daaraan staande de verkiezing, vooral door Poldermeesters, niet de noodige aandacht kan worden gewijd.	
„ „ „ „	84.	Ook dit art. zou dan moeten vervallen, hetgeen echter ook met behoud van het voorgedragen stelsel, zeer wenschelijk schijnt, daar het art. aanleiding zal geven tot een handel in volmagten en tot tal van knoeijerijen.	Door dit art. toch wordt het werk der Commissie, bedoeld in art. 87 , voor een deel krachteloos gemaakt en aan den Dijkgraaf datgene opgedragen wat bij de zamenstelling van de lijst door de Commissie wordt gedaan.	
Dorpspolder Lent.	84.	Kan een gemagtigde aan de verkiezing deel nemen indien de lastgever is overleden of in een der andere bovengenoemde gevallen is gekomen, doch daarvan in 't geheel niet of eerst na verloop van de acht dagen na de eerste afkondiging der verkiezing, kennis is gegeven aan den Dijkgraaf? Moet een gemagtigde worden toegelaten die even vóór de verkiezing onder curatele is gesteld of in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen is geraakt, zonder dat daarvan de noodige kennisgeving is gedaan?	Volgens art. 1850 van het Burgerlijk Wetboek eindigt lastgeving o. a. door den dood, de curatele, den staat van faillissement of van kennelijk onvermogen, zoowel van den lastgever als van den lasthebber.	

N A M E N der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het O n t w e r p.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	A a n m e r k i n g e n.
Dorpspolder Elst.	84.	Kunnen de erfgenamen bij overlijden volmagt geven?	Wenschelijk ten einde bevoegden niet buiten hunne schuld van het stemregt nit te sluiten.	
Polderdistrict Bommelerwaard beneden den Meidijk.	84.	Dit art. te doen vervallen en zooals in art. 78 is omschreven slechts ééns per jaar, vóór 15 Maart, gelegenheid te geven om schriftelijke kennisgevingen voor aan te stellen gevolmagtigden te doen.	Niet alleen meerdere werkzaamheden voor het bestuur maar ook intrigeren bij herstemmingen en omkoopning van kiezers door partijen zullen het gevolg van het art zijn. Het is trouwens voldoende, indien hij die belang in het beheer van het district stelt daarvan éénmaal per jaar kan doen blijken.	
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	84.	Dit art. te doen vervallen, daar het aanleiding zal geven tot een »handel in volmagten" en tot tal van knoeijerijen.	Het werk der Commissie, bedoeld in art. 87, wordt door dit art. voor een deel krachteloos gemaakt en aan den Dijkgraaf opgedragen wat bij de samenstelling van de lijst door de Commissie wordt gedaan.	
Polderdistrict Veluwe.	84.	Denzelfden datum in dit art. te behouden en dus verplichtend te stellen de opgave der wijzigingen en veranderingen vóór het vaststellen der kiezerslijsten, wanneer men wenscht ze van kracht te doen zijn bij de verkiezingen van het loopende jaar.	In verband met het opgemerkte bij de artt. 80 en 83. Zie ook de opmerking bij art. 101.	
Dorpspolder Elst.	85 en 86.	Moet hier de modelstaat C niet gevolgd worden daar hier is voorgeschreven de vermelding zooals elk op 1 Januarij op de kohieren staat?	Volgens modelstaat C, in art. 241 vermeld, worden de eigendomsveranderingen vermeld van 1 Julij tot ulto. Junij.	
„ Wageningen en Bennekom.	85 en 239.	Het kadaster als grondslag voor het opmaken van kiezerslijsten en kohieren aan te nemen.	Deze grondslag is de zuiverste en kan onregelmatigheden verhoeden. Dit verdient te meer aanbeveling door de aanstaande herziening van het kadaster, terwijl de kosten geen beduidend bezwaar opleveren wanneer bij het kadaster jaarlijks leggers en plans worden bijgewerkt.	
„ Lent.	86.	Het brengen van al de geërfdén op de lijsten is even nutteloos als omslagtig, want van vele geërfdén weet men per se dat zij toch niet kiesbevoegd zijn. Het is onnoodige moeite zoowel voor poldermeesters, met de opmaking belast, als voor de Commissie aan wie de samenstelling der algemeene lijst is opgedragen. Dit art. alzoo te wijzigen als volgt: »Jaarlijks vóór den 1sten Maart zenden poldermeesters aan den dijkgraaf lijsten, bevattende in alphabetische orde de namen, voornamen en woonplaatsen van de geërfdén die op den 1ste Januarij daar te voren voor twee of meer hektaren in hunne polders op de kohieren geboekt staan, alsmede van die, ofschoon alsdan minder dan twee hektaren bezittende, ook nog in een of meer andere polders van het district geërf zijn."	In vele polders werden tot heden dan ook slechts die geërfdén op de lijsten gebragt die meer dan 5 hektaren in den polder bezaten en van die welke aldaar wel minder dan 5 hektaren bezaten, doch ook nog elders geërfd waren. Poldermeesters weten zeer goed of iemand ook elders geërfd is en mogt dit van iemand niet bekend zijn, zoodat hij niet op de lijst wordt gebragt, dan heeft de belanghebbende gelegenheid bij de ter visie legging der algemeene lijst dit abuis te doen herstellen. De Commissie belast met de samenstelling der algemeene lijst, kan oordeelen of het gezamenlijk bezit voldoende is voor de kiesbevoegdheid en heeft zelfs gelegenheid om die lijst met meer naauwkeurigheid op te maken.	
Polderdistrict Nederbetuwe.	86.	De hier bedoelde lijsten opgaven te doen bevatten voor vrouwen, minderjarigen en verpleegden van de namen hunner mannen, vaders, voogden en bewindvoerders.	Zeer tot gemak van den Dijkstoel.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Veluwe.	86.	In plaats van »1 ^{sten} Maart» te lezen »1 ^{sten} Februarij». Het slot te lezen: »op de kohieren der polders geboekt staat.»	Het gecombineerd collegie deelt het hieromtrent in de Memorie van Toelichting medegedeelde niet. »Omdat poldermeesters dit dikwijls verwarren met leggers van het kadaster.»	
Dorpspolder Nijbroek.	86.	In het slot de uitdrukking »op de kohieren» te verduidelijken door bijvoeging van: »des polders».		
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	86.	Aan het slot bij te voegen: »Lijsten die na dien datum inkomen blijven buiten aanmerking».	Ten einde nalatigheid in de tijdige toezending te voorkomen.	
Polderdistrict Overbetuwe.	87.	Op de kiezerslijst de overgelegde volmagten te vermelden of nog beter op de kiezerslijst, behalve eene kolom bevattende de namen der personen, die in plaats der grondeigenaren het kiesregt zullen uitoefenen, eene kolom te bestemmen ter aanhaling van het artikel krachtens hetwelk de plaatsvervanger optreedt.	Onmisbaar.	
Dorpspolder Lent.	87.	Aan het slot te laten volgen: »voor zooverre deze alsdan bekend zijn.»	Bij het opmaken der algemeene lijst kent men niet altijd alle gemagtigden; die kunnen nog later worden opgegeven (zie art. 84).	
„ Elst.	87.	Aan het slot bij te voegen: »voorzoover alsdan bekend.»		
Polderdistrict Tielerswaard.	87.	Bij te voegen »poldersgewijze».	Anders wordt voor polderbesturen of liever voor het stembureau de behandeling zeer lastig.	
„ Veluwe.	87.	Aan het slot bij te voegen: »Lijsten die niet tijdig zijn ingekomen kunnen worden ter zijde gelegd.»	Ten einde eenig middel te hebben om de dorpspolderbesturen tot werkzaamheid aan te sporen en de tijdige naleving van het Regl. te verzekeren.	
Dorpspolder Elst.	88.	Is die afkondiging wel noodig?	Daar het ieder jaar hetzelfde is.	
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	88.	Te bepalen dat ook uittreksels vermeldende de kiesgerechtigden, die landen in den betrokken polder hebben liggen, aan de poldermeesters kunnen worden gezonden.	Anders zal veel nutteloos schrijfwerk moeten verrigt worden, want het vrij kostbare drukken der lijsten zal wel uitzondering blijven.	
Polderdistrict Veluwe.	88.	Alinea 1 te lezen: »Van deze algemeene lijst, door den dijkgraaf en de leden der commissie geteekend, worden aan poldermeesters uittreksels gezonden en van den 15 ^{den} Maart tot den 1 ^{sten} April ter inzage van een ieder gelegd.»	De vroegere uittreksels te behouden, wegens de groote kosten verbonden aan het maken van afdrukken of afschriften. Door verandering van den datum der ter visie legging hebben de geërfden meer tijd voor hunne reclames.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	88.	Te bepalen dat ook uittreksels, vermeldende de kiesgerechtigden die landen in den betrokken hebben liggen, aan de poldermeesters kunnen worden gezonden.	Anders moet er veel nutteloos schrijfwerk worden verrigt, dewijl het drukken der lijsten wel tot de uitzonderingen zal blijven behooren en bovendien vrij kostbaar is.	
Dorpspolder Heteren.	89.	Het regt om bezwaren in te dienen ook uit te strekken tot de in de 2 ^{de} alinea's van de artt. 80 en 81 vermelden en tot hen die volgens art. 83 optreden.	Ter wille der billijkheid. Volgens den Dijkstoel juist.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Elst.	89.	Welke kohieren, van den polder of van het district?		
Polderdistrict Veluwe.	89. } 90. }	In plaats van »3 ^{den} Mei" te lezen »15 ^{den} April", alsmede »15 ^{den} Mei" te veranderen in: »1 ^{sten} Mei".	De waarde van de juiste naleving van de verschillende artt. wordt door de wijziging der datums meer verzekerd. Art. 91 heeft zonder die wijziging geene waarde.	
Dorpspolder Lent.	90.	Indien in de hier bedoelde lijst ambtshalve wijzigingen gebragt zijn, dient zij weder ter visie gelegd te worden, want niet alleen de belanghebbende maar ieder kiezer behoort daarvan kennis te dragen, ten einde in de gelegenheid te zijn tegen de wijziging bezwaren in te brengen.	A heeft de zaak b. v. nagegaan en, z i. te regt, bemerkt dat B niet voorkomt op de kiezerslijst, doch nu brengt de dijkstoel B later ambtshalve op de lijst. Wordt dit nu niet ter kennis van A gebragt, dan is hem de gelegenheid benomen om het onjuiste daarvan aan te toonen.	
„ Elst.	90.	Ambtshalve wijziging kan hard zijn en daarmede wordt niet nageleefd de laatste al. der Toelichting op art. 78.	Daar nu niet meer in beroep te komen is. Andere personen dan de belangstellenden weten of hooren daar niets van.	
Polderdistrict Nederbetuwe.	90. 2 ^e lid.	De termijn van 3 dagen is te kort.	De zaak wordt feitelijk onmogelijk, als er veel reclames zijn.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	90.	De termijn van 15 Mei is te laat, en behoorde één maand vroeger te zijn bepaald, en in verband daarmede ook de termijnen bedoeld in de artt. 78, 80, 83, 86, 88 en 89 evenredig vroeger te worden gesteld.	Met het oog op de uitspraak van Gedeputeerde Staten, bedoeld in art. 91, die zooals de zaak nu is geregeld, nimmer vóór den dag, bepaald voor de periodieke afrekening, zal kunnen zijn geschied.	
Polderdistrict Bommelerwaard beneden den Meidijk.	91.	De tijdsbepaling voor de beslissing door Gedeputeerde Staten te nemen acht men te lang.	Volgens art. 95 is de dag der verkiezing op den 1 ^{sten} Donderdag in Junij, een kiezer kan dus van zijn kiesrecht verstoken worden.	
Polderdistrict Overbetuwe.	94.	Achter dit art. te voegen: »mits dit vragende vóór 1 April van elk jaar."	De kiezerslijst van Overbetuwe voor 1878 b. v. beslaat 80 bladzijden druks en wordt door vermeerdering der kiezers welligt dubbel zoo groot en veel duurder. Wordt er b. v. 1 exemplaar aangevraagd nadat de oplage uitgeput is, dan zoude een kostbare herdruk noodig zijn.	
Dorpspolder Elst.	94	"Achter »afdrukken" te voegen: »zoolang afdrukken voorhanden zijn."	Anders kan de secretaris wel altijd afschriften laten maken.	
Polderdistrict Overbetuwe.	95.	De verkiezing te doen plaats hebben op <i>Dingsdag</i> in plaats van op <i>Donderdag</i> , even als bij alle andere verkiezingen in den lande.	In groote districten zal een goed deel van <i>Vrijdag</i> na de verkiezing verstreken zijn eer dat de uitslag der stemming geconstateerd is en dan kan bij eventuele herstemming de zoo noodige publiciteit aan den uitslag niet meer gegeven worden op den volgende Zondag.	
Dorpspolder Huissen.	95.	Wanneer zal de verkiezing plaats hebben als 1 Junij op Hemelvaartsdag valt?		
„ Angeren.	95.	In plaats van den <i>eersten Donderdag</i> was beter: in de eerste week der maand Junij.		
Dorpspolder Heteren.	95.	Is er wel op gelet dat de eerste Donderdag in Junij op Hemelvaartsdag kan vallen?	Reeds in 1880 zal dit b. v. plaats hebben.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Bommel.	95.	»Het zou kunnen gebeuren dat op 1 of 2 Junij Hemelvaartsdag was.»		
„ Lent.	95.	Moet het verkiezingswerk toch plaats vinden indien de eerste Donderdag in Junij toevallig Hemelvaartsdag is?		
„ Oosterhout.	95.	Dit art. te wijzigen door niet op genoemden Donderdag verkiezingen te houden, daar deze op Hemelvaartsdag kunnen vallen.		
„ Slijk Ewijk.	95.			
„ Elst.	95.	Hoe zoo die Donderdag op Hemelvaartsdag valt?		
„ Ressen en Doornik.	95.	Er dient op te worden gelet dat Hemelvaartsdag of de R. K. Sacramentsdag op dien Donderdag kunnen vallen.	Volgens den dijkstoel is dit terecht opgemerkt.	
Polderdistrict Overbetuwe.	97 307 314 344 348 365	Met het oog op de ter zijde aangehaalde artikelen wordt in overweging gegeven om bij een <i>nieuw artikel</i> aan het <i>Gecombineerd Collegie</i> bevoegdheid te geven om, desnoods onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, te regelen wat te verstaan is onder afkondiging en aanplakking.	Bekendmaking door <i>afkondigen en aanplakken</i> , in de hiernevens aangehaalde artikelen des <i>Zondags</i> voorgeschreven, is in <i>Overbetuwe</i> ondoelmatig en in enkele gevallen onuitvoerbaar, daar op eenige dorpen het afkondigen op dien dag is afgeschaft.	
Dorpspolder Bommel.	97.	»Wordt wenschelijk geacht om te voren het lokaal der stemming door afkondiging bekend te maken.»		
„ Lent.	97.	Beteekent »de plaats» der verkiezing, in de laatste alinea, de <i>afdeeling of polder</i> of wel <i>het lokaal</i> ? Ook de <i>aanwijzing</i> van het lokaal is noodzakelijk.	Bij het tegenwoordige reglement scheen men het eerste te bedoelen en werd <i>alleen de afdeeling of polder</i> in de publicatie aangegeven.	
„ Elst.	97.	Te bepalen dat ook de <i>plaats</i> , waar inlevering van biljetten moet geschieden, moet worden bekend gemaakt.		
Polderdistrict Wageningen en Bennekom.	97.	Te bepalen dat de annonces tevens twee malen zullen worden geplaatst in eene der in het district het meest gelezen couranten.	Wijl van het aflezen aan de kerken tegenwoordig bijna geen nota meer genomen wordt.	
„ Veluwe.	97.	Dit art. te lezen als volgt: De Dijkgraaf roept, op de wijze door het Gecombineerd Collegie vast te stellen, de kiezers tot de verkiezing op. »Daarbij vermeldt hij dag en plaats der verkiezing en het getal keuzen dat te doen is.»	De wijze van publicatie aan het beleid van het Gecombineerd Collegie over te laten. Dit geldt voor alle afkondigingen in het Ontwerp bedoeld. Klokspraken verliezen langzamerhand voor publicering hunne waarde.	
Dorpspolder Nijbroek.	97 en 152.	Bij deze beide artt. te voegen: »en door advertenties in de meest gelezene couranten in het district.»		
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	97.	Achter alinea 2 te laten volgen: »Indien het Gecombineerd Collegie meerdere bekendmaking wenschelijk acht, geschiedt dit op door dat Collegie te bepalen wijze.»	Opdat, waar noodig, ook bekendmaking in de dagbladen kunne worden voorgeschreven.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Overbetuwe.	98.	De 3 ^e en 4 ^e alinea te vervangen door: »De kiezer welke buiten het district woont, geeft in de week volgende op de eerste afkondiging der verkiezing, schriftelijk aan den Dijkgraaf kennis van den dorpspolder of de afdeeling waarin hij verlangt zijn stem uit te brengen, van welke kennisgeving de Dijkgraaf zoo spoedig mogelijk mededeeling doet aan het betrokken stembureau.»		
Dorpspolder Lent.	98.	Wordt hier onder kiezer ook verstaan gemagtigde of moet de gemagtigde, die in een anderen polder of andere afdeeling van het district woont als de lastgever, stemmen ter woonplaats van den lastgever? In alinea 2 wordt gezegd »waar zij wonen.» Is hiermede bedoeld de woonplaats vermeld op de kiezerslijst of de nieuwe woonplaats werwaarts een kiezer is vertrokken, na het opmaken der kiezerslijst doch nog voor de verkiezing? De laatste alinea te laten luiden evenals die, van art. 80.		
„ Heteren.	98.	Bij te voegen dat de kiezers hunne stem kunnen uitbrengen waar zij verkiezen, mits voldoende aan de 4 ^e alinea.	Voor gemak van den kiezer buiten het district, die b. v. beneden woont, doch zijn land boven in het district heeft liggen en dus vele stembureau's zou moeten passeren, om te gaan stemmen. Volgens den Dijkstoel is dit juist.	
„ Elst.	98.	Niet duidelijk en niet voor het gemak der kiezers De drie eerste alinea's te behouden. Alinea 4 te wijzigen als volgt: »Indien een kiezer buiten het district woont en zijne bezittingen in meer dorpspolders of afdeelingen gelegen zijn, geeft hij" enz. Nieuwe alinea: »Kiezers die in een anderen polder of afdeeling hunne stemmen wenschen uit te brengen zijn verplicht in de week" enz. Het verdere eveneens gelijk alinea 4. Alinea 6 te vervangen door eene bepaling als van artikel 80 alinea 3.	Iemand die alleen te Gent b. v. geërfde is of geen kiezer is en buiten het district woont zal dus, indien hij b. v. optreedt als gemagtigde van 3 geërfdes die resp. in Heteren, Zetten en Elst geërfde zijn, naar alle vier stembureau's moeten reizen! Worden de gemagtigden als kiezers beschouwd? Zoo ja dan bestaat alle grond voor de bewering bij art. 82 aan het slot vermeld; zoo neen waar moet deze dan stemmen, vooral zoo hij gemagtigde is van meer? De Dijkstoel acht deze opmerking juist.	
Polderdistrict Nederbetuwe.	98.	Dit artikel houdt niet in waar de gemagtigden moet stemmen.		
Dorpspolder Avezaath (Kapel- en Kerk)	98.	Waarom de kennisgevingen hier niet geacht doorlopend te zijn, zooals bij de artt. 80, 81, 148 en 149?		
Polderdistrict Buren.	98.	De kennisgeving in dit art. bedoeld doorlopend te doen zijn.	Evenals bij de artt. 80, 81, 148 en 149 is voorgeschreven.	
„ Veluwe.	98.	Het begin van dit art. te lezen: »De kiezers of hunne gemagtigden brengen enz." In alinea 4 de woorden: »in de week volgende op de eerste afkondiging der verkiezing" te veranderen in: »vóór het vaststellen der kiezerslijst." Aan het slot van alinea 4 de woorden: »zoo spoedig mogelijk" te vervangen door: »bij de kiezerslijst."	Naar aanleiding van het vroeger opgemerkte ten opzichte van de waarde der kiezerslijsten wordt voorgesteld de in alinea 4 vermelde kennisgeving verplichtend te stellen vóór het vaststellen der kiezerslijsten.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	98.	Alinea 4 te doen luiden: »Is enz:.... dan geeft hij vóór den 15 ^{den} Maart" (of in verband met de opmerking bij art. 90 »vóór den 15 ^{den} Februarij") »schriftelijk aan den Dijkgraaf kennis van den dorpspolder of de afdeeling waarin hij verlangt zijne stem uit te brengen." Voorts duidelijkheidshalve in dit art. te spreken van »kiezera of die hen vervangen."	In verband met de opmerking bij art. 83 gemaakt.	
Polderdistrict Overbetuwe.	99.	Art. 162 Regl. verdient verre de voorkeur boven dit artikel. Wil men art. 99 als regel stellen, dan dient de afwijking althans mogelijk gelaten te worden.	Als meer waarborgen gevende voor geschikte personen in het stembureau. Indien de beoordeeling der volmagten aan het stembureau wordt overgelaten kan één Polderbestuur, door al of niet-toelating van personen wier volmagt aan twijfel onderhevig is, telkens eene verkiezing ongedaan maken.	
Dorpspolder Lent.	99.	Wie is voorzitter van het stembureau indien de voorzittende Poldermeester, overeenkomstig alinea 2 van dit art., is vervangen?	Dit is bij art. 162 van het bestaande reglement uitgemaakt, doch bij het ontwerp niet, hoe wel dat met het oog op art. 103 noodig is.	
„ Elst.	99.	Wie is voorzitter?	De vermelding hiervan is noodig met het oog op art. 103 .	
„ Ressen en Doornik.	99.	Wie bekleedt het voorzitterschap indien de president Poldermeester afwezig is?		
Polderdistrict Nederbetuwe	99.	Is de voorzittende Poldermeester tevens voorzitter van het stembureau?		
Dorpspolder Dreumel.	99.	Daarin op te nemen: »Het stembureau bestaat uit een Poldermeester als voorzitter en twee geërfden, die door den voorzittenden Poldermeester worden aangewezen." Verder alinea 2 te doen vervallen.		
Polderdistrict Veluwe.	99.	Aan het slot van dit art. bij te voegen: »en waar slechts twee Poldermeesters zijn ook het derde lid van het stembureau."	Wenschelijk met het oog op de bij art. 127 verlangde wijziging van het getal Poldermeesters.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	99.	Aan het slot van alinea 2 te laten volgen: »en waar slechts twee Poldermeesters zijn, ook het derde lid van het stembureau."	Met het oog op de opmerking bij art. 127 gemaakt.	
Polderdistrict Overbetuwe.	100.	Te bepalen dat de stembriefjes alleen zullen gezonden worden aan de kiezers die in het district wonen en dat zij, die daar buiten wonen, ze kunnen laten halen aan het bureau waar zij stemmen. Wie moet de kosten betalen van het rond brengen der stembriefjes?		
Dorpspolder Huissen.	100, § 1.	Achter het aantal stembriefjes te voegen: »benevens de lijsten en processen-verbaal van inlevering der stembriefjes."	Volgens den dijkstoel is deze opmerking te regt gemaakt	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N .	T O E L I C H T I N G .	Aanmerkingen.
Dorpspolder Lent.	100.	<p>Achter het woord »stembriefjes" in den tweeden regel te voegen »en lijsten bedoeld bij art. 104."</p> <p>Poldermeesters hebben slechts 7 min 5 = 2 dagen tijd voor het rondbrengen der stembriefjes. In groote polders is dat in dien korten tijd ondoenlijk en in ieder geval lastig.</p> <p>Indien de kiezer of gemagtigde buiten den dorpspolder of de afdeeling woont waar hij stemmen zal, kunnen dan de stembriefjes voor zoo iemand ter post worden gedaan en dient dit franco te geschieden?</p>		
„ Hemmen.	100.	<p>Hoe moeten Poldermeesters stembriefjes bezorgen aan kiezers buiten den polder of het district woonachtig en wie betaalt de kosten dier rondbrenging?</p>		
„ Heteren.	100.	<p>De tijd van 2 dagen voor de verzending der stembriefjes door den Dijkgraaf aan Poldermeesters en door deze aan de kiezers is zeer kort, terwijl het rondzenden slechts dient te geschieden »voor zoover de kiezers in den dorpspolder of de afdeeling woonachtig zijn."</p>	<p>Het is moeilijk aan buiten 's lands wonende kiezers of aan hen, die geen vertegenwoordiger hebben en wier verblijfplaats onbekend is, stembriefjes te zenden.</p> <p>De laatste alinea brengt overigens mede, dat de Dijkgraaf aan elken dorpspolder een dubbeltal stembriefjes moet zenden.</p>	
„ Elst.	100.	<p>Hoe worden de briefjes door Poldermeesters verzonden en hoe b. v. aan hen die in Oost-Indië zijn?</p> <p>Het slot van alinea 1 te lezen: Deze stellen die briefjes minstens 5 dagen vóór den verkiezingsdag, voor de kiezers of die hen enz. vertegenwoordigen en ten getale gelijk aan het aantal stemmen, dat zij gerechtigd zijn uit te brengen, ter beschikking bij den secretaris van den dorpspolder of afdeeling."</p>	<p>Voor de kiezers vermeld in alinea 2 zouden de briefjes dan verkrijgbaar moeten zijn bij den Dijkgraaf.</p>	
„ Ressen en Doornik.	100.	<p>Art. 163 bestaande Regl. te behouden.</p>	<p>Het meerendeel der geërfden verlangt dit.</p>	
Polderdistrict Nederbetuwe.	100.	<p>Door wien worden de stembriefjes aan de buiten het district wonende kiezers gezonden, en hoe te handelen als de woonplaats onbekend of buitenslands is?</p>		
Dorpspolder Echteld.	100.	<p>Het 1ste lid van dit art. geeft een groot ongerief en veroorzaakt onnoodige uitgaven, en voor de dorpspolders en voor de kiezers.</p> <p>Dit lid behoort derhalve te vervallen, even als het 4de en weder vervangen te worden door art. 163 (Regl.), dat niet de minste moeite geeft, geregeld werkt en in allen deele voldoet.</p>		
„ Maurik.	100.	<p>De tijd van 2 dagen voor de verzending der stembriefjes is te kort. Het schijnt beter te bepalen dat zij 2 of 3 dagen vóór den dag der verkiezing moeten worden bezorgd.</p>	<p>Hierdoor zal oponthoud voorkomen worden bij de bezorging en de dag der verkiezing beter in herinnering blijven, en eindelijk zal het verloren gaan der briefjes minder plaats hebben.</p>	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Tielerwaard.	100.	Het woordje »tijd" te vervangen door: »datum".	De tijd is voorgeschreven bij Art. 96.	
Dorpspolder Opijnen.	100.	Te bepalen dat kiezers die niet in den polder wonen iemand in den polder moeten aanwijzen bij wien de stembiljetten kunnen bezorgd worden.	Het art. is alleen uitvoerbaar als de kiezers <i>in</i> den polder wonen.	
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	100.	De bestaande bepaling van het reglement verdient de voorkeur, doch dan aangevuld met het nieuwe voorschrift omtrent de stempeling der biljetten.	»Kiesknoeijerijen worden toch minder gemakkelijk wanneer, zooals nu in den regel geschiedt, de invulling plaats heeft op het stembureau".	
Dorpspolder Wijchen.	100.	De rondzending der stembriefjes zal veel moeite en kosten veroorzaken, zoodat het doelmatiger schijnt ze door het stembureau te laten afgeven.	Van de 220 stemgerechtigden in dien polder komen gewoonlijk toch niet meer dan 25 op.	
Polderdistrict Veluwe.	100.	De beide eerste alinea's te doen vervallen en alinea 4 te lezen: »de stembriefjes zijn tijdens de verkiezing bij het stembureau voorhanden"	Behalve het bezwaar van kostbaarheid is dit art. moeilijk uitvoerbaar zoodat wijziging noodig schijnt.	
Dorpspolder Twello.	100.	Het schijnt wenschelijk de zaak te laten zooals zij thans is.	Er zijn nl. tot nog toe geene ongelegenheden ondervonden. Het toezenden van stembiljetten aan elk geërfde geeft veel omslag en kosten.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	100.	De bepaling van het bestaande reglement (art. 163) verdient de voorkeur boven dit art., echter met behoud van het nieuwe voorschrift omtrent de stempeling der biljetten.	Kiesknoeijerijen worden toch minder gemakkelijk wanneer, gelijk nu in den regel geschiedt, de invulling der biljetten plaats vindt op het stembureau.	
Polderdistrict Overbetuwe.	101.	Op te helderen welke kiezerslijst wordt bedoeld in alinea 2. (Zie verder aanmerking op art. 107).	De naleving is mogelijk bij verkiezingen als bedoeld bij art. 96 alinea 2 doch moet bij die, vermeld in alinea 1 van dat artikel, verwarring geven.	
Dorpspolder Lent.	101.	Het stembureau maakt aantekening op de kiezerslijst van de overgelegd wordende volmagten en geeft die daarna terug, maar hoe komt dit nu ter kennis van den Dijkstoel, om een volgend jaar op de kiezerslijst te kunnen vermelden dat de volmagt reeds is overgelegd? Om substitutie uit te sluiten dient men dit nadrukkelijk te bepalen, anders is het geoorloofd.	De kiezerslijst waarop het stembureau de aantekening gemaakt heeft komt niet bij den Dijkstoel. Dat substitutie niet geoorloofd zou zijn omdat deswege geene bepalingen zijn opgenomen, zooals in de Memorie van Toelichting wordt gezegd, komt bedenkelijk voor.	
" Elst.	101.	Moet van die aantekening geen kennis worden gegeven aan den dijkgraaf? Waarom geen substitutie toegelaten?	»Opdat niet de latere lijsten daarvan blijken dragen." Nu moet b. v. de algemeen gemagtigde te Amsterdam van iemand in Oost-Indië in persoon komen. Volgens de Memorie is substitutie <i>niet</i> geoorloofd daar er geene bepalingen omtrent gemaakt worden, volgens art. 1840 B. W. is het dan juist <i>wel</i> geoorloofd.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	101.	In verband met de opmerking op art. 83 dit art. te lezen: »Om als gemagtigde te worden toegelaten, moet men meerderjarig zijn, en voor den 15 Maart (15 Februarij) eene volgens de wet op zegel geschreven en geregistreerde volmagt hebben overgelegd».		
Polderdistrict Veluwe.	101.	Alinea 1 van dit art. te doen luiden: »Om als gemagtigde te worden toegelaten moet men meerderjarig zijn en vóór 15 Februarij eene volgens de wet op zegel geschrevene en geregistreerde volmagt overleggen, wat uit de kiezerslijst blijkt.»	Zooals het ontworpen art. luidt is het niet duidelijk. De voorgestelde wijziging is echter daarop gegrond dat de verlangde wijzigingen in vorige artt. (84 e. a.) worden gebragt, ten einde het daarmede in verband te brengen.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	101.	Dit art te doen luiden: »Om als gemagtigde te worden toegelaten moet men meerderjarig zijn en vóór den 15 ^{den} Maart (15 ^{den} Februarij) eene volgens de wet op zegel geschreven volmagt hebben overgelegd.»	In verband met het opgemerkte bij art. 83 .	
Polderdistrict Overbetuwe.	102.	Dat artikel is verwerpelijk.	Daar op die wijze groot bezwaar ontstaat om geschikt personeel te vinden voor de stembureau's.	
Dorpspolder Elst.	102.	Mag een lid van het stembureau ook niet optreden volgens de artt. 78 , 80 en 81 ? Er is veel waars in 't geen omtrent de uitsluiting is vermeld in de Memorie, maar in de praktijk is het moeilijk.	»Daar de leden van een stembureau in het geval van art. 99 , 2 ^{de} alinea, niet gemakkelijk te vinden zijn.»	
„ Ressen en Doornik.	102.	Geheel te doen vervallen.		
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	102.	Dit art. kan vervallen bij overneming der veranderingen, in de artt. 83 en 101 verlangd.		
Polderdistrict Veluwe.	102.	Dit art. te laten vervallen, in verband met de opmerkingen gemaakt op de artt. 83 en 101 .	Het geeft nl. ligt aanleiding tot moeilijkheden, daar iemand dikwijls onverwachts als lid van het stembureau moet optreden, in welk geval de hem eventueel verstrekte volmagten hunne waarde zouden verliezen. De keuze voor geschikt personeel is niet altijd even ruim.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	102.	In verband met het opgemerkte bij de artt. 83 en 101 dit art. te doen vervallen.		
Dorpspolder Lent.	103.	Waarom moeten de stembriefjes worden toegevouwen?	Deze formaliteit, die ook bij het tegenwoordige reglement is bepaald, wordt zelden nagekomen. Het zoude moeilijk zijn iemand te noodzaken om de briefjes toe te vouwen, en om het niet-toevouwen iemand niet tot de verkiezing toe te laten, zoude nog dwazer zijn.	
„ Dreumel.	103.	Daarin op te nemen, achter het woord <i>bus</i> ,: »voorzien van twee sloten, waarvan de eene sleutel (door) den voorzitter en de andere door den oudsten stemopnemer van het bureau van stemopneming bewaard wordt.»		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Overbetuwe.	104.	Een model-procesverbaal van inlevering van stembriefjes voor te schrijven, waarin de eventueel, bij het inleveren der stembriefjes, in te dienen bezwaren kunnen opgenomen worden.	De lijsten van stemopneming zijn minder geschikt tot opneming van bedoelde bezwaren.	
Dorpspolder Lent.	104.	Het woord »afzonderlijk», in den vijfden regel, te plaatsen vóór het woord »vermelding», in den derden regel. Wie geeft de lijsten in de laatste alinea bedoeld?	Het afzonderlijk <i>inleveren</i> is niet noodig, wel is afzonderlijke <i>vermelding</i> noodig. Zie aanteekening op art. 100.	
„ Elst.	104.	Het woord »afzonderlijk» moet staan tusschen de woorden »met» en »vermelding.»		
„ „	105.	Hierbij te voegen: »en voor de kiezers ter inzage.»		
Polderdistrict Overbetuwe.	107.	Te bepalen dat de volmagten die overgelegd worden moeten medegezonden worden naar het bureau van opening.	Indien deze bepaling wordt overgenomen, dient art. 101, laatste lid, veranderd te worden.	
Dorpspolder Angeren.	107.	Hierbij te voegen: tegen een bewijs van inbewaring-geving.		
„ Bommel.	107.	»Wordt wenschelijk geacht dat de lijsten ook gesloten verzonden worden.»		
„ Lent.	107.	Behoeven de lijsten niet gesloten te zijn? Het reyu vóór de inlevering der bus enz. af te geven.		
„ Elst.	107.	»in een behoorlijk <i>verzegeld</i> papier!» Liever lid van het Gecombineerd Collegie in plaats van lid van den Dijkstoel. »In bewaring» zal moeten zijn: »in ontvangst.»	Anders kan dit bezwarend zijn zoo leden van den Dijkstoel elders wonen. Hij die ontvangt moet zeker bewijs geven? Volgens den Dijkstoel juist.	
„ Maurik.	107.	De overbrenging en in ontvangstneming der bussen ook door een gemagtigde toe te laten.	Dan zal het art. stellig goed uitgevoerd worden.	
Polderdistrict Tielerswaard.	107.	Bij te voegen: »dadelijk na het sluiten der bus.»	Anders is er geen tijd bepaald.	
Dorpspolder Hurwenen. „ Rossum. „ Driel. „ Hedel.	107.	Tot meerderen waarborg de contróle over bus enz. overeenkomstig de Kieswet in te rigten.	De Dijkstoel deelt dit bezwaar niet; in hoofdzaak is de kieswet gevolgd en slechts eenige noodeloze omslag vermeden.	
„ Dreumel.	107.	»Te veranderen: Naar artikel 103.»		
Polderdistrict Veluwe.	107.	In regel 3, achter »stemopneming», bij te voegen: »of een vertrouwd persoon».	In de praktijk is deze bijvoeging zeer gewenscht. De leden van het bureau van stemopneming verklaren zich doorgaans niet bereid tot het overbrengen der bussen en men kan dat wel toevertrouwen aan polderboden of beëdigde beambten.	

N A M E N der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het O n t w e r p.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	A a n m e r k i n g e n.
Dorpsdolder Elst.	108.	9 uur te veranderen in »10 uur».	Voor het gemak der kiezers, om de groote afstanden.	
„ „	109.	Alle briefjes eerst tellen en doorenmengen en niet voor iedere bus afzonderlijk.	Dit wordt niet altijd gedaan en is toch verkieselijk voor de geheime stemming.	
„ Maurik.	109.	De briefjes <i>alleen</i> door den <i>oudsten</i> stemopnemer te laten nazien en de stemoptekening te laten geschieden door den jongsten stemopnemer en den secretaris of een ander daartoe aan te wijzen lid van het bestuur.		
„ Avezaath. (Kapelen Kerk-)	110.	Indien in dit art., even als in de artt. 50 en 160, van onwaarde genoemd worden de briefjes die een niet-verkiesbaar persoon aanduiden, kan art. 111 vervallen.		
„ Lent.	111	Hoe weet de Commissie of het bureau van stemopneming dat iemand verkiesbaar is?	Iemand kan 23 jaar zijn zonder dat de Commissie dit weet; daags voor de verkiezing grondbezit hebben verkregen, enz.	
„ Heteren.	111.	Dit art. te laten vervallen in verband met de 2 ^{de} alinea van art. 110.	De Commissie of het bureau van stemopneming kan, terstond na de opening der stembriefjes, wel eens de gegevens missen om te oordeelen over de al of niet verkiesbaarheid.	
„ Elst.	111.	Het is gevaarlijk aan het stembureau de beslissing over te laten of iemand al dan niet verkiesbaar is.		
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	111.	Dit art. te doen vervallen als geheel onuitvoerbaar.	Van iemand die enkele dagen vóór de verkiezing het vereischte getal hektaren verkrijgt kan zulks niet bekend zijn.	
Polderdistrict Veluwe.	111.	Niet uitvoerbaar, daar men bij de opening onmogelijk kan weten of iemand al dan niet verkiesbaar is.	Zulks kan eerst blijken bij het onderzoek der geloofsbrieven.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	111.	Dit art. geheel te doen vervallen als onuitvoerbaar.	Het is zeer goed mogelijk dat iemand, niet in het bezit van het vereischte getal hektaren, deze enkele dagen vóór de verkiezing verkrijgt, zonder dat dit bekend is of kan zijn.	
Dorpspolder Lent.	114.	De bepaling op te nemen, dat ook bij de stembureau's bezwaren kunnen worden ingebracht.	Men behoeft dan doorgaans geen' reis daarvoor te maken.	
„ Heteren.	114.	Het is redelijk de kiezers te vergunnen hunne bezwaren reeds in te dienen bij het stembureau, bedoeld bij art. 99.	Volgens art. 116 kan een afgewezen kiezer niet eens de beslissing van het gecombineerd collegie vragen, omdat hij door de afwijzing geen deel heeft genomen aan de verkiezing.	
„ Elst.	114.	Te bepalen dat ook bij het stembureau in de dorpspolders bezwaren kunnen worden ingebracht, die dan worden opgenomen in het verbaal en overgenomen in het in al. 2 bedoelde verbaal.	Nu dwingt men kiezers die bezwaren ontmoeten bij de stembureau's, om nog eens te komen, bij de opening. De dijkstoel meent dat de opmerking te regt is gemaakt.	
„ Bommel.	115.	»Men vindt het wenschelijk om het proces-verbaal van den uitslag ook op de gebruikelijke plaats aan te plakken.»		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Elst.	115.	Te bepalen dat bij herstemming ook het verbaal der eerste stemming wordt nedergelegd.		
„ Lent.	116.	Te bepalen dat ieder kiezer bezwaar kan inbrengen.	Indien iemand ten onregte door het stembureau niet tot het verkiezingswerk wordt toegelaten, heeft zoo iemand, volgens dit art., geen regt bezwaren in te brengen.	
„ Elst.	116.	Deze bepaling bevat eene hardheid voor hem die geweigerd wordt om te stemmen.	Deze kan dan geene beslissing vragen bij het gecombineerde collegie. Volgens den dijkstoel te regt opgemerkt.	
„ Lent.	117.	Even als bij art. 20 is bepaald, bij te voegen: »tenzij hij de keuze niet aanneme», achter de tweede alinea en »tenzij een der gekozenen bedanke», achter de derde alinea.		
„ „	118.	Dezelfde opmerking als bij het vorig artikel is gemaakt geldt ook hier.		
„ Elst.	118.	Het schijnt wenschelijk hier de bepaling, vermeld in art. 20, op te nemen.		
Polderdistrict Tielerwaard.	120.	De redactie van alinea 2 te verbeteren.	De bedoeling »van het art.» is thans onmogelijk uit de 2 ^{de} alinea te lezen.	
„ de Lijmers.	120.	»Ter verduidelijking aan alinea 2 toe te voegen: »uit deze lijst wordt de keuze gedaan.»	Het blijkt thans niet of deze lijst enkel tot voorlichting der kiezers dient, of wel dat, even als in art. 50, hunne keus tot die lijst beperkt is.	
Dorpspolder Elst.	121 en 124.	Dezen termijn te verlengen nu in art. 97 de oproeping vervroegd is.	Er is veel werk met al de dorpspolders.	
„ Lent.	125.	Te bepalen dat ook de secretaris lid is van het bestuur.	Hij wordt in de meeste gevallen geraadpleegd en het werk in verscheidene polders veeltijds aan hem overgelaten; de reden waarom bij art. 127 vermeerdering van het getal poldermeesters is voorgesteld zou vervallen en de financiële last der polders zoude niet bezwaard worden.	
Polderdistrict Bommelerwaard beneden den Meidijk.	125.	Twee Poldermeesters schijnen voldoende.	Door een derden poldermeester zal dikwijls slechts vertraging van zaken en geldelijk nadeel worden veroorzaakt.	
Buitenpolder Rhenoij.	Titel III der Tweede Afdeling. Art. 125 e. a.	Den naam <i>dorpspolders</i> te vervangen door <i>districts-polders</i> , daar dan de naam <i>buitenpolder</i> de beteekenis verkrijgt van <i>niet tot een district te behooren</i> .	Omdat er onder de buitenpolders ook <i>dorpspolders</i> voorkomen (b. v. <i>Beesd</i> , <i>Rhenoy</i> en <i>Acquoy</i>). Dit definieert al deze polders juist.	
Polderdistrict Overbetuwe.	127.	Alinea 1 aan te vullen met: »Op voordragt van het gecombineerd collegie kan dit getal in kleine polders door Gedeputeerde Staten verminderd worden.»	In kleine polders is het onmogelijk 3 poldermeesters te vinden. Bij gebrek aan personeel is er thans b. v. slechts één in de dorpspolders <i>Homoet</i> en de <i>Honderd morgen van Pannerden</i> .	
Dorpspolder Huissen.	127.	Voor polders beneden 700 HA. het getal poldermeesters te stellen op 2, en alsdan den secretaris stem in het bestuur te geven.		

N A M E N der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het O n t w e r p.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	A a n m e r k i n g e n.
Dorpspolder Angeren.	127.	»Het getal Poldermeesters te regelen naar de grootte des polders.»		
„ Gent.	127.	Twee poldermeesters zijn geheel voldoende voor den polder <i>Gent</i> .		
„ Lent.	127.	Het getal Poldermeesters <i>niet</i> te vermeerderen. Wordt aan de opmerking op art. 125 voldaan, dan vervalt de reden daartoe van zelf; zoo niet, dan zou het bezwaar van staken van stemmen wel op eene andere wijze uit den weg te ruimen zijn, b. v. door te bepalen, dat een aan te wijzen geërfde bij dusdanig geval tot het besluit zoude kunnen medewerken.	Vooral in kleine polders, b. v. beneden de 700 Hectaren, wordt vermeerdering van het aantal poldermeesters ont-raden om den financiëlen last die daardoor geboren wordt en omdat poldermeesters in zoodanige polders bijna niets te doen hebben.	
„ Oosterhout. „ Slijk-Ewijk.	127.	Voor dorpspolders die minder dan 700 hectaren groot zijn ontheffing te verleen van het aantal van 3 Poldermeesters.		
„ Zetten.	127.	Drie Poldermeesters zijn overbodig daar de geërfd en bij verschil beslissen.		
„ Hemmen.	127.	De <i>derde</i> Poldermeester is voor kleine dorpspolders een bezwaar en geen voordeel.	De werkzaamheden voor dien derden ontbreken.	
„ Lakemond. „ Randwijk.	127.	De redenen, waarop de vermeerdering van het aantal Poldermeesters tot 3 voor <i>alle</i> polders is gegrond, zijn in de Memorie niet voldoende opgegeven om zoodanigen kostbaren maatregel te billijken, zoodat vooral in 't belang van kleine dorpspolders protest moet worden aangeteekend tegen de wijziging.	Had de Commissie tot maatstaf aangenomen dat polders beneden 600 hektaren omvang 2, van 600 tot 1000 hektaren groot 3 en de grootere dorpspolders 4 poldermeesters moesten hebben, dan zoude men gezwegen hebben.	
„ Heteren.	127.	Het getal Poldermeesters door den geërfden dag onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten te laten bepalen.	In vele dorpspolders kunnen 2 poldermeesters het werk met gemak afdoen. Ter voorkoming van het staken der stemmen zou een geërfde, als tusschenpersoon, kunnen aangewezen worden of de secretaris medelid van het dagelijksch bestuur kunnen zijn.	
„ Driel.	127.	Twee Poldermeesters schijnen in kleine dorpspolders voldoende.	Een derde poldermeester is daar onnoodig en zou de aanslag in de polderlasten aanmerkelijk doen stijgen.	
„ Elst.	127.	Voor polders beneden 600 of 700 hektaren slechts 2 poldermeesters te behouden en, ter beslissing bij verschil door den dijkgraaf tijdelijk een geërfde te laten toevoegen.	Drie poldermeesters is voor kleine polders somtijds bezwarend. Of zooals in de algemeene bemerkings is vermeld.	
„ Ressen en Doornik.	127.	Een derde poldermeester is voor kleine dorpspolders bezwarend. Om staking van stemmen te voorkomen verleen men aan den secretaris stemregt.		
„ Homoet.	127.	In de vermeerdering van het aantal poldermeesters 3 bestaat groot bezwaar.	In den polder <i>Homoet</i> , die slechts 217 hektaren groot is, was tot heden slechts één poldermeester.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dijkstoel van Overbetuwe.	127.	<p>Geen enkel polderbestuur juicht de vermeerdering van het aantal poldermeesters toe. Het middel om, bij vermindering tot op 2 poldermeesters, den Secretaris stem te verleen is echter geheel verkeerd, daar aan dezen het radicaal (nl. grondbezit) ontbreekt en hij, als ambtenaar aan poldermeesters ondergeschikt, nimmer als scheidsregter tusschen en boven hen kan optreden en toch ondergeschikt blijven aan hen.</p> <p>Men zou het staken der stemmen kunnen voorkomen door DRIE poldermeesters te behouden, en één der drie met de functiën van secretaris te belasten.</p>	<p>De secretaris treedt bovendien niet periodiek af en zou reeds daardoor alleen invloed verkrijgen boven het polderbestuur, waaronder hij staat.</p> <p>Het valt echter te betwijfelen of dan het periodiek aftreden van den poldermeester-secretaris bevorderlijk zou zijn aan een goed beheer. Tal van artikelen zouden dan bovendien wijziging behoeven.</p>	
Dorpspolder IJzendoorn.	127.	<p>Vermeerdering van het getal poldermeesters tot 3 is, wegens het beperkt personeel en de verhooging der bestuurskosten, voor kleine polders zeer bezwarend. Mogelijk kan op andere wijze worden voorzien in het geval dat de stemmen staken, b. v. door toepassing van de artt. 140 of 138.</p> <p>Bovendien voorziet het Ontwerp toch niet in het geval dat een der poldermeesters afwezig is, door voor het nemen van een besluit, bij staking der stemmen, eene voltallige of eene nieuwe vergadering voor te schrijven.</p> <p>Is de bepaling niet noodig dat poldermeesters zich moeten onthouden van het stemmen over zaken die hen of hunne verwanten aangaan?</p>	<p>Het werk voor poldermeesters is zoo gering, dat men best met 2 kan volstaan. In den dorpspolder <i>IJzendoorn</i> is geen enkel persoon meer verkiesbaar geworden door het brengen van de vereischte gegoedheid van 2 op 3 hectaren</p>	
„ Heusden.	127.	<p>Drie poldermeesters worden in den dorpspolder <i>Heusden</i> niet noodig en de vermeerdering bezwarend geacht.</p>		
„ Opijnen.	127.	<p>Twee poldermeesters zijn voldoende. Men kan echter bepalen dat de Dijkgraaf of de dijkstoel jaarlijks een geërfde zal aanwijzen die, des noods bij verschil, tusschen de beide poldermeesters zal beslissen.</p>	<p>Voor den polder <i>Opijnen</i>, groot 245 hektaren, is het getal van 3 poldermeesters onnoodig en financieel bezwarend. In kleine polders kan men nu reeds bezwaarlijk geschikte personen vinden die niet zijn uitgesloten.</p>	
„ Heesselt.	127.	<p>Het getal poldermeesters voor kleine polders op 2 te behouden.</p>	<p>Drie geschikte poldermeesters zijn moeilijk te vinden, men zal dus geene drietallen van benoembaren kunnen opmaken. Ook uit een financieel oogpunt zal het moeilijkheden geven.</p>	
„ Varik.	127.	<p>Voor kleine polders slechts één poldermeester en een plaatsvervanger in te voeren, waardoor eveneens staking der stemmen wordt voorkomen.</p>	<p>Tegen drie poldermeesters bestaan dezelfde bezwaren als bij het polderbestuur van <i>Heesselt</i>.</p>	
„ Zennewijnen.	127.	<p>Voor kleine polders één poldermeester met een plaatsvervanger voor te schrijven.</p>	<p>Op dezelfde gronden als door den polder <i>Varik</i> zijn aangevoerd.</p>	
„ Est.	127.	<p>Het getal van 3 poldermeesters weder terug te brengen op 2 en desnoods door den dijkgraaf of dijkstoel, ter beslissing van een voorkomend verschil, in den zin van art. 138 een geërfde te doen aanwijzen, die beslist.</p>	<p>Financieel bezwarend voor den polder <i>Est</i>, die slechts 343 Hect. groot is, en overigens dezelfde bezwaren als door <i>Varik</i> en <i>Zennewijnen</i> zijn aangevoerd.</p>	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke bepalingen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Wadenoijen.	127.	Voor polders niet grooter dan <i>Wadenoijen</i> schijnen <i>twee</i> poldermeesters bepaald voldoende te zijn.		
Eenige geërfden uit den dorpspolder Deil.	127.	<i>Twee</i> poldermeesters in elken polder is voldoende.	Een 3 ^{de} poldermeester zal veeltijds tot oneenigheid aanleiding geven.	
Dorpspolder Enspijk.	127.	<i>Twee</i> poldermeesters kunnen het werk gemakkelijk doen.	Een 3 ^{de} poldermeester geeft in kleine dorpspolders nog al financieel bezwaar.	
„ Brakel.	127.	<i>Twee</i> poldermeesters zijn, althans voor den dorpspolder <i>Brakel</i> , voldoende. Voor het geval dat de stemmen der beide poldermeesters mogten staken over zaken (en?) het opmaken van voordragten, kan men de beslissing aan geërfden overlaten. In vermeerdering der poldermeesters tot 3 is een financiële druk voor den polder gelegen.	Met <i>twee</i> poldermeesters gaat het thans zeer geschikt in den dorpspolder <i>Brakel</i> . De districts- en polderlasten zijn aldaar thans reeds tot f 20 per hektare gestegen. De dijkstoel van Bommelerwaard beneden den Meidijk vereenigt zich met bovenstaande bezwaren der dorpspolderbesturen uit zijn district tegen art. 127, behoudens de beslissing van geërfden bij staking van stemmen, daar hieruit groote vertraging in belangrijke en spoedeisende gevallen kan ontstaan.	
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	127.	In kleine polders slechts <i>twee</i> poldermeesters te behouden en daar, op voordragt van den geërfden dag, door den dijkstoel jaarlijks één of meer plaatsvervangens te doen benoemen, om bij staking des needs te worden opgeroepen.	Reeds thans is het moeilijk twee geschikte personen in kleine polders te vinden. <i>Drie</i> poldermeesters is daar tevens een bezwaar voor de kas.	
Dorpspolder Hurwenen. „ Rossum. „ Driel. „ Hedel.	127.	Eene gelijke bepaling op te nemen als voorkomt in art. 93 , 2 ^{de} (3 ^{de}) lid van het bestaande reglement, ter voorkoming van onderling verschil tusschen poldermeesters over den rang of de beurt, waarin zij het voorzitterschap zullen bekleeden, en ten gevolge waarvan zij kunnen ontzet worden. Het polderbestuur van <i>Rossum</i> wenscht voor polders beneden 700 hektaren groot, uit een financieel oogpunt slechts 2 poldermeesters.	Hierdoor worden tevens de moeilijkheden voorkomen bij dergelijke gelegenheden aan eene nieuwe benoeming verbonden. De dijkstoel oordeelt dat deze bemerking eigenaardig bij art. 129 te huis behoort, doch vereenigt er zich niet mede. In den regel zal wel een der poldermeesters geschikter zijn en als voorzitter verkozen worden. Mogt men tot het bepalen van het aantal poldermeesters op 2 terugkeeren, dan zou, in geval van verschil, de aanwijzing aan den dijkstoel kunnen opgedragen worden.	
„ Aalst.	127.	Voor polders van 200 tot 400 hektaren den <i>derden</i> poldermeester te laten vervallen.	De dijkstoel kan zich hiermede in zoóver vereenigen dat hij het wenschelijk acht de thans geldende regeling te behouden.	
„ Zuilichem.	127.	Benoeming van <i>drie</i> poldermeesters wordt voor hunne polders, die zeer klein zijn, niet noodig en de uitgaven vermeerderend beschouwd. Men zou den dijkgraaf kunnen magtigen een geërfde te benoemen, die geschillen mede zal beslissen of uitmaken.	Daar in dergelijke kleine polders de geërfden toch in den regel over zaken van eenig belang worden gehoord. De dijkstoel kan zich hiermede geheel vereenigen. Wanneer tusschen poldermeesters geschillen mogten voorkomen kunnen die op deze wijze worden beëindigd. De dijkstoel vereenigt zich hiermede ten volle.	
„ Bruchem. „ Kerkwijk. „ Delwijnen.	127.	Vermeerdering van het getal poldermeesters is voor kleine polders zeer bezwarend en onnoodig.	Het bestaande getal van 2 is ten allen tijde volkomen voldoende gebleken. De dijkstoel vereenigt zich met het hier opgemerkte.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Batenburg.	127.	Het is minder noodig dat er <i>drie</i> poldermeesters worden aangesteld.	Wegens de geringe grootte van den dorpspolder <i>Batenburg</i> .	
„ Appeltern.	127.	Het getal van <i>twee</i> poldermeesters is ruim voldoende.	Moeijelijkheden of staking van stemmen is in den dorpspolder <i>Appeltern</i> nog nooit voorgekomen.	
„ Altforst.	127.	Aan het eerste lid toe te voegen: »in die evenwel, wier grootte beneden de 1000 hectaren blijft, slechts <i>twee</i> .”	In kleine polders is het getal van <i>twee</i> poldermeesters voldoende.	
„ Maasbommel.	127.	Het polderbestuur wenscht aan de bepaling, om in elken dorpspolder <i>drie</i> poldermeesters te plaatsen, »geen gevolg te geven.”	Voor kleine polders, zooals <i>Alphen</i> , niet noodig en financieel bezwarend.	
„ Alphen.	127.	<i>Drie</i> poldermeesters zijn niet noodig. De benoeming van 2 poldermeesters voor 4 jaren en de aftreding van 1 van hen om de 2 jaren was regelmatig.	Behalve het financiële nadeel wordt de taak voor 2 niet te zwaar geacht. Al moge het staken der stemmen door 3 worden voorkomen, zoo zal zeer in het nadeel der dorpspolders gewerkt worden en de verwarring grooter zijn, terwijl er altijd twee <i>dezelfde</i> poldermeesters op eene zijde zullen stemmen en de derde niet medegerekend wordt. In werkelijkheid zal één in plaats van drie poldermeesters besturen.	
„ Lecuwen.	127.	Het aantal poldermeesters op 2 te behouden, op den voet als in het bestaande regl, daar dan de poldermeesters gezamenlijk werken en zoo zij niet harmoniëren een van hen spoedig ontslag vraagt of als zijn zittingstijd om is niet wordt herkozen.	De polderkas wordt in kleine polders door de vermeerdering nog al bezwaard, ongerekend nog de moeijelijkheid, om daar personeel te vinden dat genegen en geschikt is.	
„ Puiflijk.	127.	Vermeerdering van het aantal poldermeesters tot 3 kan voor uitgestrekte polders, b. v. van 1000 of meer hektaren grootte, nuttig en soms noodig zijn, doch in kleinere polders kunnen 2 even goed toezigt en beheer voeren.	Uit een financieel oogpunt niet raadzaam voor kleine polders als b. v. <i>Drutten</i> , van slechts 227 hektaren. Bovendien zullen 2 poldermeesters den geregelden gang van zaken beter bevorderen en meer eendrachtig zijn.	
„ Drutten.	127 en 378.	Tegen vermeerdering van 't getal poldermeesters bestaat voor kleine polders overwegend bezwaar. De bezoldiging van de bestuursleden — 't geen alleszins redelijk en billijk is — zou dan ook met minder bezwaar kunnen verbeterd worden.	Wegens de te groote uitgaven en het bezwaar om geschikt personeel te vinden, aan vermeerdering verbonden.	
„ Afferden.	127.	Het aantal poldermeesters op 2 te bepalen.	In een kleinen polder als <i>Deest</i> zijn twee poldermeesters voldoende.	
„ Deest.	127.	Het woord <i>drie</i> in » <i>twee</i> ” te veranderen.	Door de jaarwedden van een derden zouden de polderlasten onnoodig verhoogd worden. <i>Twee</i> poldermeesters kunnen de werkzaamheden uitstekend verrigten, vooral in dezen polder, die binnenwaarts ligt en met geene dijk-krib- of waterwerken belast is.	
„ Horssen	127.	Het is raadzamer en verkiesselijker slechts <i>twee</i> poldermeesters te nemen, voor elken dorpspolder, in ieder geval voor dien van <i>Horssen</i> .		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Bergharen.	127.	De voordeelen, verbonden aan het stellen van het getal poldermeesters op 3 , wegen niet op tegen het bezwaar der meerdere kosten die daarvan een noodwendig gevolg zijn.	Moeijelijkheden als waarop de Memorie van Toelichting doelt komen zelden voor.	
„ Hernen. „ Leur.	127.	Twee poldermeesters zijn voldoende om de werkzaamheden na te gaan.	Uithoofde van den geringen omvang van den polder <i>Hernen</i> 487 hektaren, en van den polder <i>Leur</i> .	
Polderdistrict Rijk van Nijmegen.	127.	Drie poldermeesters te veranderen in twee, en in verband hiermede in al. 3 van art. 161 achter »opgemaakt door poldermeesters» te voegen: »en door drie geërfden door den geërfdendag daartoe gekozen.»	Zoowel om het kostbare als om de moeite om er drie te krijgen.	
Dorpspolder Heumen.	127.	»Theoretisch maakt een bestuur van drie personen beter een collegie uit.»	In den polder <i>Heumen</i> heeft zich echter nog nooit de behoefte aan een 3 ^{den} poldermeester doen gevoelen.	
„ Overasselt. „ Nederasselt.	127.	De bepaling van drie poldermeesters zal voor kleine dorpspolders zeer bezwaarlijk zijn.	Tenzij twee dorpspolders vereenigd worden.	
„ Niftrik.	127.	Drie poldermeesters worden onnoodig geacht.	Daar één het werk in den polder <i>Niftrik</i> gemakkelijk af kan.»	
„ Winssen. „ Ewijk.	127.	De bepaling dat in <i>elken</i> dorpspolder drie poldermeesters moeten zijn is bezwarend, vooral voor polders beneden 1500 hektaren groot. Ter voorkoming van het staken der stemmen zou men kunnen bepalen dat de voordragt voor ontvanger staande den geërfdendag door de beide poldermeesters met toevoeging van een geërfde, zal worden opgemaakt.	In polders beneden 1500 hektaren groot worden bijna nooit vergaderingen gehouden en bepaalt het zich tot geërfdendagen, zoodat daàr de in de Memorie van Toelichting vermelde reden der vermeerdering (voorkoming van het staken der stemmen) niet te pas komt. Staking zou dan ook alleen kunnen voorkomen bij het opmaken eener voordragt voor ontvanger.	
„ Beuningen.	130.	Het eerste lid van dit art. zou dan dienen te behelzen, dat in dorpspolders beneden 1500 hektaren om de 3 jaren op den 1 ^{sten} Julij een der poldermeesters zal aftreden.	Tengevolge der bij art. 127 gemaakte bedenking.	
„ Weurt.	127.	De bepaling dat in <i>alle</i> dorpspolders drie poldermeesters zullen zijn is verkeerd, en althans voor die beneden 1500 hektaren te kostbaar. Ter voorkoming van het staken der stemmen zou men kunnen bepalen dat jaarlijks, b. v. bij het vaststellen der begrooting, een geërfde zal worden aangewezen, die gedurende dat dienstjaar, bij voorkomende geschillen tusschen poldermeesters, de beslissende stem heeft.		
„ Hees en Neêrbosch.	127.	In de dorpspolders die minder dan 1500 hektaren groot zijn is het aantal poldermeesters op drie gesteld te bezwarend en acht men twee poldermeesters voldoende.	In den dorpspolder <i>Hees en Neerbosch</i> is »nooit over zaken van belang iets te zeggen geweest door hun bestuur uitgeoefend.» In de 25 jaren dat de voorzitter als zoodanig de ver-	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Westervoort.	127.	<i>Twee</i> poldermeesters schijnen voldoende, althans voor dien kleinen polder. Mogt er volgens art. 154 geen geërfde opkomen, dan ware het beter den voorzittende poldermeester eene beslissende stem te doen uitbrengen.	vergaderingen heeft bijgewoond zijn er nooit vergaderingen gehouden zonder dat er geërfden tegenwoordig waren, die de stukken van belang mede hebben nagezien en »gecontrasteerd.» Aangezien er bij de vergaderingen steeds geërfden tegenwoordig zijn.	
Polderdistrict Veluwe.	127.	In alinea 1, »drie» te veranderen in: »twee». Om eene beslissing te verkrijgen, ingeval van verschil tusschen de beide poldermeesters, ware het optreden der geërfden bedoeld in art. 138 welligt mogelijk.	Uitbreiding werd door geen der leden voorgestaan, men zou meer geneigd zijn het getal van 2 op 1 te brengen, die dan door twee geërfden kon worden bijgestaan. Bij het tegenwoordig getal poldermeesters kan zelfs geen voldoende tractement worden verkregen.	
Dorpspolder Vaassen.	127.	<i>Drie</i> poldermeesters wordt in een polder als <i>Vaassen</i> een bezwaar en wat kostbaar. Zou men in zulke kleine polders geen geërfde als in art. 138 bedoeld kunnen benoemen?	Zoo het tractement verlaagd wordt zal men moeilijk geschikte personen vinden. Om nl. bij ongesteldheid van een der poldermeesters als plaatsvervanger op te treden en bij verschil tusschen de beide poldermeesters te beslissen.	
„ Twello.	127.	<i>Drie</i> poldermeesters schijnt weinig nut te geven. Het schijnt dan nog beter de belooning van 2 iets te verhoogen.	In het bezwaar dat de stemmen bij 2 ligt kunnen staken, kan wel worden voorzien door een geërfde aan te wijzen, die alsdan beslist.	
„ Nijbroek.	127.	<i>Twee</i> poldermeesters te behouden, althans voor den polder <i>Nijbroek</i> .	Wegens ligging en uitgestrektheid van dien polder zijn twee poldermeesters meer dan voldoende.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	127.	Overal <i>drie</i> poldermeesters te hebben is niet wenschelijk; de oude regeling diende dan ook behouden te worden. Jaarlijks konden daàr, waar men <i>twee</i> poldermeesters behield, op voordragt van den geërfdendag, één of twee plaatsvervangers door den dijkstoel worden benoemd, waarvan één in de vergadering kan geroepen worden, indien men omtrent eene aanhangige zaak tot geene beslissing kan komen.	Reeds nu is het moeilijk in kleine polders geschikte personen te vinden en dat zou nog bezwaarlijker worden. Bovendien is het bezwarend voor de polderkas.	
Dorpspolder Elst.	128.	Beter »Gecombineerd coll.» in plaats van »Dijkstoel».	Hier is meer dan bestuur. Volgens den dijkstoel geheel ten onregte opgemerkt.	
„ Lent.	129.	Te bepalen dat, ingeval van verschil omtrent de keuze het lot zal beslissen, of wel dat de beslissing aan den Dijkgraaf of den Geërfdendag blijft.	Ook met de gronden, welke in de Memorie van Toelichting voor de voorgedragen wijziging worden opgegeven komt dusdanige maatregel wel wat bar voor.	
„ Elst.	129.	Hoe zoo iedere poldermeester op zich zelve stemt?	Iets dat niet onmogelijk is.	
„ Druten.	129 en 379.	De bestaande bepalingen omtrent de regeling van het voorzitterschap zijn doelmatiger en verkieselijker.	Men blijft zodoende meer vrij in zijne handelingen, iets dat in polderzaken van meer huishoudelijken aard en voor de geregelde administratie slechts gunstig kan werken. Bij verschil beslisse dan het hooger gezag.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Bommel.	130.	Mededeeling aan het Gecombineerd Collegie wordt wenschelijk geacht."		
„ Lent.	130.	Waarom wordt in de laatste alinea het gecombineerd collegie uitgesloten?		
„ Elst.	130.	Liever »Gecombineerd collegie" in plaats van »dijkstoel"	Dit mag toch ook wel weten hoe de zaken staan! De dijkstoel beschouwd dit geheel ten onrechte opgemerkt.	
Polderdistrict Rijk van Nijmegen.	130.	In dit art. voor: »om de twee jaren" te lezen: »om de drie jaren".		
Dorpspolder Weurt.	130.	Indien er eene splitsing, als bij art. 127 bedoeld, gemaakt wordt voor polders boven en beneden 1200 hektaren groot, dan dient dit art. te worden gewijzigd in dien voege dat om de 3 jaren, in polders beneden 1200 hektaren, op 1 Julij één der poldermeesters, volgens een te maken rooster, aftreedt.		
Polderdistrict Overbetuwe.	131.	Even als in art 128 te bepalen dat de voordragt wordt ingezonden met de beschouwingen van den Dijkstoel.		
Dorpspolder Lent.	131.	Even als in art. 128 bij de gewone vacaturen is bepaald, dient ook hier, bij voordragten ter vervulling van buitengewoon openstaande plaatsen, de Dijkstoel zijne beschouwingen omtrent de voordragt mede te deelen aan Gedeputeerde Staten.		
„ Elst.	131.	Waarom hier benoeming zonder de beschouwingen in art. 128 vermeld?		
„ Maurik.	132.	Ook de meerderjarige zoon eener weduwe en iemand die een aandeel in een onverdeelden eigendom van eenige bunders bezit, tot poldermeester benoembaar te stellen.	In kleine polders is wegens familiebetrekkingen soms weinig keus.	
„ Alphen.	133.	Op te helderen of een poldermeester, aan wien ontheffing is verleend en die 1 hectare grond bezit, 2 stemmen of maar 1 stem zal kunnen uitbrengen.		
„ Dreumel.	133.	In dit art. de woorden: »in bijzondere gevallen te vervangen door: »steeds".		
Polderdistrict Overbetuwe.	134.	Behoorde in dit artikel niet te worden opgenomen de eerste alinea van art. 163?		
Dorpspolder Lent.	134.	Den verboden graad tot den derden uit te breiden.	Ten einde te nauwe familiebetrekking te voorkomen. Evenals bij art. 19.	
„ Elst.	134.	Liever »3 ^{de} graad", des noods met ontheffing als in art. 163 vermeld.	Zoodat oom en neef niet mag.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Ressen en Doornik.	134.	Hierin te lezen: »in den 1 ^{sten} , 2 ^{den} of 3 ^{den} graad enz.»		
Eenige geërfden uit den dorpspolder Deil.	134.	Alinea 2 in dier voege te wijzigen dat hij, die de zwagerschap doet ontstaan, moet aftreden.		
Polderdistrict Nederbetuwe.	135.	Onder letter <i>a</i> bij te voegen: »lid van het gecombineerd collegie.»	Met het oog op artikel 21 .	
Dorpspolder IJendoorn.	135.	De uitsluiting van secretarissen en ontvangers van buitenpolders beperkt het aantal geschikte personen voor poldermeester.	Zulks is niet verkieselijk.	
„ Bommel.	136.	»Waarom is hier het Gecombineerd collegie uitgesloten?»		
„ Lent.	136.	Het zou niet overbodig zijn indien ook in deze het gecombineerd collegie werd gehoord.		
„ Elst.	136.	»Reglement zwijgt van hetgeen memorie zegt omtrent gelijk deel; is het niet beter dat te bepalen?» »Waarom niet »Gecomb. coll.» in plaats van »dijkstoel?»	De dijkstoel is van oordeel dat deze laatste opmerking te regt is gemaakt.	
„ Hemmen.	136 en 166.	De bepaling, althans de voordragt, voor de bezoldiging van poldermeesters en van secretaris en ontvanger behoort eigenaardig bij den geërfdendag.	Geërfden dragen de kosten van het bestuur, waarbij geene algemeene belangen betrokken zijn. Volgens den dijkstoel is deze opmerking juist.	
„ Hurwenen. „ Rossum. „ Driel. „ Hedel.	136.	De geërfdendag moet, als van nabij bekend met de werkzaamheden verbonden aan de betrekking van poldermeester, geacht worden de bezoldiging te zullen regelen en voordragen, zoo als in 't belang van den polder nuttig en noodig is. Het bedrag der bezoldiging alzoo door den geërfdendag te doen bepalen.	De uitdrukking in de Memorie van Toelichting op dit art., alinea 2, klinkt voor den geërfdendag niet zeer aangenaam. De dijkstoel keurt de voorgedragen regeling zeer goed en acht bepaling der jaarwedde door den geërfdendag alléén, niet goed.	
Polderdistrict Veluwe.	136.	Het hier gehuldigde beginsel, om de dorpspolderbesturen niet tot het Gecombineerd Collegie maar tot den dijkstoel in betrekking te stellen, diende ook op alle overige toezicht en bemoeijingen te worden toegepast.	In deze verandering wordt eene grondige verbetering van de bestaande orde van zaken gezien.	
Dorpspolder Twello.	136	Dit art. maakt inbreuk op het regt van den geërfdendag om zelf over zijne belangen te beslissen. In ieder geval moet het gecombineerd collegie in plaats van den dijkstoel gehoord worden.	Slechts door één geërfde verlangd.	
„ Lent.	138.	De redactie in dier voege te wijzigen dat, bij afwezigheid enz. van een of meer poldermeesters, een of meer geërfden tot tijdelijke plaatsvervulling kunnen worden aangewezen.	Dit komt gewenscht voor, ofschoon, volgens de Memorie van Toelichting, het tegenwoordige art. voldoende voorziet in het geval dat alle poldermeesters ontbreken.	
„ Elst.	138.	Te lezen »... van een of meer poldermeesters... een of meer geërfden enz.»		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Veluwe.	138.	Dit art. aan te vullen met: »Bij weigering of verregaande nalatigheid van het dorpspolderbestuur kan de dijkstoel in den dorpspolder op hare kosten besturend en handelend optreden.»	Dit blijkt wenschelijk.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	138.	De redactie in dier voege te wijzigen, dat de bij art. 127 verlangde plaatsvervanger ook in de hier bedoelde gevallen optreedt. Daarbij zou tevens de opmerking gelden, bij art. 28 gemaakt.	In verband met de opmerking bij art. 127 gemaakt.	
Dorpspolder Elst.	140.	»Hier zal moeten staan »Gedeputeerde Staten, den dijkstoel of het gecombineerd collegie.»	»Zie bepalingen omtrent geldelijk beheer, Titel V.»	
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	140.	Aan het slot der 1 ^{ste} alinea te doen vervallen: »en het gecombineerd collegie», ten einde het toezigt op de polderbesturen geheel aan den dijkstoel over te laten. In verband hiermede zouden de woorden »het gecombineerd collegie» moeten worden vervangen door »den dijkstoel» in de artt. 151, 161, 172, 176, 207, 208, 212, 215, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 229, 230, 231 en 232, en zou de 4 ^{de} alinea van art. 345 moeten vervallen.	Het gecombineerd collegie vergadert slechts zelden, waardoor de afdoening van zaken zeer wordt vertraagd. Bovendien zou het toezigt nooit zoo afdoende zijn als van den dijkstoel, die uit den aard der zaak veel meer op de hoogte der verschillende polderbelangen is.	
Polderdistrict Veluwe.	140.	Uit alinea 1 te laten vervallen: »en het gecombineerd collegie.»	Op den bij art. 136 opgegeven grond.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	140.	Aan het slot van alinea 1 te doen vervallen: »en het gecombineerd collegie.» In verband met het voorgaande zouden de woorden »het gecombineerd collegie» moeten vervangen worden door: »den dijkstoel» in de artt. 151, 161, 172, 176, 207, 208, 212, 215, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 229, 230, 231 en 232. Wijders zou dan ook alinea 4 van art. 345 moeten vervallen.	Het schijnt niet wenschelijk ook een deel van het toezigt over de polderbesturen aan het gecombineerd collegie op te dragen. Dat collegie toch, vergadert in den regel slechts zelden waardoor de afdoening der zaken zeer wordt vertraagd. Bovendien zal het toezigt nooit zoo afdoende zijn als dat van den dijkstoel, daar deze veel meer op de hoogte is der verschillende polderbelangen.	
Dorpspolder Lent.	142.	Hieraan toe te voegen: »ten ware de vergadering mogt goedvinden de benoeming zelve te doen.»	Gelijk bij art. 43 is opgemerkt, kan het soms raadzaam zijn dat de dijkstoel of het gecombineerd collegie de benoeming zelve kan doen.	
„ Elst.	142.	»Wat geërfdendag betreft wordt in art. 156 nog eens gezegd.» »De benoemingen van alle Commissiën door Voorzitter is niet wenschelijk.»	Zie aantekening op art. 42.	
„ Ressen en Doornik.	142.	Aan het slot te lezen: »tenzij de geërfdendag anders mogt besluiten.»		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Lent.	144.	De laatste alinea te lezen: »In geen geval kan door een persoon voor zich en namens anderen te zamen meer worden uitgebragt dan de helft van al de stemmen die door de overige aanwezige geërfden uitgebragt kunnen worden.»	Het is blijkbaar de bedoeling dat één persoon de geheele vergadering niet zal beheerschen, doch dit kan bij de tegenwoordige redactie toch geschieden. Gesteld b. v. A heeft 19, B heeft 3, C heeft 3 en D heeft 2 stemmen. Er zijn alzoo 27 stemmen in het geheel. Indien A daarvan nu $\frac{1}{3}$ mag uitbrengen heeft hij er 9 en de drie anderen te zamen slechts 8 .	
„ Angeren.	144.	Verkiezelijker is het, in plaats van één derde, één vierde te nemen.		
„ Elst.	144.	Hier is het stelsel uit de Memorie, bij art. 77 vermeld, wel in praktijk gebragt. Een derde van al de stemmen. 1 geërfde van 15 stemmen 15 3 geërfden ieder van 2 stemmen 6 21 Dus $\frac{1}{3} = 7$ stemmen, de geërfde van 15 stemmen overstemt dus nog de anderen!”	De bepaling van art. 77 is daarom te minder wenschelijk.	
„ IJzendoorn.	144.	Bij het stemregt de eigendommen, die één persoon als eigenaar en vruchtgebruiker vertegenwoordigt, bij een te voegen.	Anders staat de eene persoon bij hetzelfde belang ver boven een ander die even veel hectaren bezit.	
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	144.	De in dit art. opgenoemde hektarentalen te wijzigen als volgt: 1, 3, 6, 12, 20, 30, 45, 60, 80, 100, 120, 140, 170, 200 en meer dan 200 .	De sprongen schijnen anders te groot.	
Polderdistrict Overbetuwe.	145.	De 2 ^{de} alinea van art. 112 Regl. hier weder op te nemen.	Op grond van billijkheid.	
Dorpspolder Gent.	145.	Bij dit art. het 2 ^{de} gedeelte van het bestaande art. 112 (Regl.) te voegen.	De billijkheid brengt dit mede.	
„ Aalst.	145.	De personen die $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{5}$ bunder land of soms nog meer roeden land bezitten niet geheel het regt te ontnemen, om hun verlangen schriftelijk aan den geërfdendagkenbaar te maken.		
„ IJzendoorn.	146—150.	Evenals in het bestaande reglement voor te schrijven dat de kennisgevingen <i>schriftelijk</i> moeten geschieden. Voor te schrijven dat bestuurders van maatschappen en zedelijke lichamen stemmen bij één uit hun midden gekozen persoon. Te bepalen dat, bij het geven van volmagt, kennisgeving moet blijven plaats hebben.	Ten einde onregelmatigheden te voorkomen. Dit is regelmatiger en geeft voor de eigenaars geen bezwaar, want de volmagt moet wegens de registratie toch een paar dagen te voren worden afgegeven. Bovendien wordt dan voorkomen dat iemand tegen den wil des eigenaars optreedt.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Veluwe.	148.	Bij het kiesregt in de dorpsolders dezelfde wijzigingen als bij de districten aan te brengen.	Zie het daaromtrent bij art. 80 opgemerkte.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	148.	Zie de aantekening bij art. 80 .		
Dorpsdolder Elst. „ Gameren.	149 en 150. 149 en 150.	Zie op de artt. 81 , 82 en 84 . Hierin schijnt bevoorregting van den een boven den ander gelegen, want moeders weduwen zijnde moeten, om zich te laten vertegenwoordigen, <i>daags te voren</i> kennis geven, terwijl dit onnoodig geacht wordt voor al wie zich bij volmagt doet vertegenwoordigen.	De dijketoel vermeent eveneens dat de tijd van overlegging in beide gevallen gelijk behoorde te zijn.	
Polderdistrict Nederbetuwe.	150.	De bepaling te behouden dat van gegeven volmagten kennisgeving moet geschieden.	Dit is ordelijker en daartegen kunnen de lastgevers ook geen bezwaar hebben, dewijl zij daarin slechts gelijk staan met gezamenlijke eigenaars, voogden, weduwen enz.	
„ Veluwe.	150.	Te bepalen dat ook de gemagtigden <i>daags te voren</i> hunne volmagt moeten overleggen.	Indien nl. art. 148 wordt gewijzigd.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	150.	Wanneer het wenschelijk is te bepalen, dat minstens <i>daags vóór</i> een te houden geërfden-dag de kennisgevingen bedoeld bij de artt. 146 , 148 en 149 moeten worden gedaan, is het evenzeer wenschelijk dat dit <i>ingeval van volmagt</i> geschiede.		
Dorpspolder Lent. „ Elst.	151. 151.	De vaststelling van reglementen van orde niet verplichtend te stellen doch dit aan de geërfden-dagen over te laten. Men kon er echter bijvoegen dat, zoo er een reglement van orde bestaat, dit aan het Gecombineerd Collegie en aan Gedeputeerde Staten moet worden medegedeeld. »Zie art. 36 goedkeuring. »	Even als zulks bij art. 116 van het tegenwoordige reglement is voorgeschreven, want reglementen van orde zijn dikwijls reglementen van wanorde.	De dijkstoel acht dit geheel ten onregte opgemerkt.
Polderdistrict Veluwe.	151.	Uit dit art. te doen vervallen de woorden: »aan het gecombineerd collegie en»	Op den bij art. 136 aangegeven grond.	
Dorpspolder Gent. „ Haaften.	152. 152.	In dit art. op te nemen dat de onderwerpen »zooveel mogelijk» op de bekendmaking worden vermeld. Alinea 2 aan te vullen met: »naar beoordeeling van poldermeesters», of nog beter te omschrijven welke gevallen als spoedeischend moeten worden aangemerkt.	Even als bepaald is bij art. 117 van het bestaande Reglement. Volgens den dijkstoel te regt opgemerkt.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Bruchem.	152, 344, 346.	In deze artt. te lezen: »na te voren tweemaal gedane afkondiging op de gebruikelijke plaats en wijze, en waarvan de eerste minstens 10 en de laatste minstens 3 dagen te voren zal moeten plaats hebben »	De dijkstoel acht het afkondigen op Zondag beter dan op eenigen anderen dag der week, zolang het afkondigen op Zondag bepaaldelijk blijft voorgeschreven in onderscheidene Rijkswetten.	
„ Kerkwijk.	152, 344, 346.	De afkondiging twee Zondagen te voren te vervangen door: »na tien dagen te voren te zijn afgekondigd» of »na twee afkondigingen acht dagen op elkander volgende.»		
„ Delwijnen.	152, 344, 346.	De afkondiging niet uitdrukkelijk op Zondag te stellen, doch te vervangen door: »minstens 14 dagen te voren en in spoedeisende gevallen minstens 8 dagen te voren.»	»Ten einde in deze alle gewetensbezwaar te voorkomen of weg te nemen.»	
„ Elst.	153.	»Acht dagen is wel wat vroeg ook» voor de afkondiging!»		
„ Echteld.	153.	Tusschen de woorden: »geërfde» en »opkomt» in het 1ste lid in te lasschen: »behalve poldermeesters.»	Ter voorkoming van verkeerde opvatting.	
„ Haaften.	153.	De woorden »herhaald worden» aan het slot van alinea 1 te veranderen in: »alzo slechts één Zondag behoeven plaats te hebben.»		
„ IJzendoorn.	154.	De bepaling, dat de geërfdcn verplicht zijn de te behandelen onderwerpen op te geven, schijnt noodig.		
„ Lent.	156.	Alinea 1 kan vervallen.	Dergelijke bepaling is reeds opgenomen in art. 142.	
„ Heteren.	156.	Hoe wordt bij afwezigheid alleen van den voorzittende poldermeester het voorzitterschap geregeld?		
„ Elst.	156.	»Is bepaald bij art. 142.» Moet hier niet bij dat zoo voorzittend poldermeester absent is een ander poldermeester voorzitter is? Waarom hier <i>dijkgraaf</i> en in art. 138 (?) »dijkstoel.»	Zie art. 26 omtrent de dijkgraaf. Volgens den dijkstoel te rogt, met wijziging in art. 158 van »dijkstoel» in: »dijkgraaf.»	
Polderdistrict Veluwe.	156.	Aan het slot van dit art. te lezen: »hetwelk ook zal kunnen plaats hebben wanneer poldermeesters dit verzoeken.»	Het is wenschelijk dat, bij moeilijke en ingrijpende gevallen of bij groot verschil van gevoelen, aan een der leden van den dijkstoel mag verzocht worden het voorzitterschap op zich te nemen.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	156.	Achter alinea 3 bij te voegen: »hetwelk ook zal kunnen plaats hebben wanneer poldermeesters het verzoeken.»	Op geërfden-dagen, waar zeer ingrijpende voorstellen worden gedaan, is het dikwijls wenschelijk dat iemand van meer personeel gezag dan een poldermeester voorzitte.	
Dorpspolder Lent.	157.	Hetgeen bij art. 45 omtrent de onthouding van stemmen is gezegd geldt ook hier.		
„ Elst.	157.	Geërfden, daaronder natuurlijk gemagtigden, volgens de Memorie. Is dat dan anders voor kiezers?	»Hardheid! Zie art. 161 alinea 3 en gezegde bij art. 45.»	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	A a n m e r k i n g e n.
Dorpspolder IJzendoorn.	157.	Te bepalen in hoever dit art. strekt bij stemming over en opmaking van voordragten, en wijders de bevoegdheid van gemachtigden aan te wijzen, b. v. of met de volmacht van belanghebbenden in deze niet gestemd mag worden of dat een belanghebbende de stemmen die hij bij volmacht vertegenwoordigt niet mag uitbrengen.	Met het oog op mogelijk verschil van zienswijze over de uitvoering van dit artikel.	
„ Opijnen.	157.	De uitsluiting van verwante geërfdcn te beperken tot bij herstemming tusschen twee personen.	Indien het nl. de bedoeling van het art. is, om de uitsluiting te handhaven ook bij vrije stemmingen, b. v. de benoeming van een polderontvanger.	
„ Elst.	157.	Op te helderen of bedoeld wordt bij herstemming tusschen twee personen, dan wel bij vrije stemming.	In het laatste geval zouden, bij het benoemen van een polderontvanger uit eene door het polderbestuur opgemaakte voordragt, uit de bepaling moeilijkheden en onbillijke uitsluitingen voortvloeijen.	
„ Lent.	158.	De uitdrukking »stemmende geërfdcn” te veranderen in: »uitgebragte stemmen”, daar men rekening moet houden niet met de personen maar met de stemmen.	De uitdrukking is niet overeenkomstig de bedoeling. Bij de redactie heeft men te veel het oog gehad op art. 48 van het bestaande reglement. Daar is evenwel sprake van leden die nimmer meer dan 1 stem kunnen uitbrengen, doch bij geërfdcn is dit anders. Art. 122 Regl. heeft dezelfde onjuistheid, doch daar springt het door de verwijzing minder in het oog.	
„ Heteren.	158.	In plaats van »der stemmende geërfdcn” te lezen: »uitgebragte stemmen.”	Stemmende geërfdcn konden wel eens hoofdelijk genomen worden. Volgens den dijkstoel is dit juist.	
„ Elst.	158.	»Stemmende geërfdcn” moet zijn: »uitgebragte stemmen.”		
Polderdistrict Tielcrwaard.	159.	Te bepalen of ieder der aanwezige personen één stem uitbrengt of zooveel als in verhouding staat tot zijne buurdertalen.	Het laatste komt in vele gevallen wenschelijk voor.	
Dorpspolder Haaften.	159.	Het schijnt goed bij dit art. te doen uitkomen, dat bij het stemmen over zaken elk stemmend geërfdc zooveel stemmen kan uitbrengen als waartoe hij krachtens art. 144 gevestigd is.	Hierdoor wordt een bestaande twijfel opgeheven.	
Dorpspolder Elst.	160.	Ware het niet goed in alinea 11 de bepaling van art. 20 op te nemen?		
„ IJzendoorn.	160.	Voor gevallen, bedoeld in de laatste alinea (beslissing door ouderdom of lot), schijnt de bestaande wijze van beslissen (enkel door het lot) verkieselijker.	Ouderdom is niet altijd bekend en kan oorzaak zijn dat een geërfdendag onbevoegd was de voordragt, die behandeld moest worden, af te werken.	
„ Wijchen.	160.	Te bepalen dat de briefjes gestempeld worden door het polderbestuur.	Ter voorkoming van onaangenaamheden en misbruiken, b. v. door twee briefjes in een gevouwen in de bus te steken.	
„ Bemmel.	161 en 170.	In plaats van »Dijkstoel” te lezen: »het Gecombineerd Collegie.”		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Oosterhout. } „ Slijk Ewijk. }	161.	De 3 ^{de} alinea te wijzigen als volgt: »De ontvanger wordt door geërfden benoemd, die daarvan kennis geven aan Gedeputeerde Staten en aan het gecombineerd collegie.»	De dijkstoel acht deze opmerking geheel ten onregte gemaakt.	
„ Elst.	161.	Evenals in alinea 3, in plaats van »dijkstoel», »gecombineerd collegie» te stellen.	Waarom onderscheid? Volgens den dijkstoel is het artikel consequent van redactie en de voorgestelde wijziging inconsequent.	
„ Ressen en Doornik.	161.	Te lezen: »De ontvanger wordt benoemd door den geërfden dag.»	Poldermeesters konden mogelijk drie geheel ongeschikte personen op de voordragt stellen.	
Polderdistrict Veluwe.	161.	Uit het slot te laten vervallen: »en het gecombineerd collegie.»	Op den bij art. 136 opgegeven grond.	
„ Overbetuwe.	163.	Wat is de zittingstijd van een' Secretaris of Ontvanger?		
Dorpspolder Lent.	163.	Den verboden graad tot den derden uit te breiden, ten einde te naauwe familiebetrekking te voorkomen.	B. v. van Ooms en Neven.	
„ Elst.	163.	»Liever en beter 3 ^{de} graad, <i>Oom en Neef</i> ; zoo nu Poldermeester vroeger moet aftreden, is dan deze niet benoembaar?»		
„ Ressen en Doornik.	163.	In dit art. te lezen: »in den 1 ^{sten} , 2 ^{den} of 3 ^{den} graad enz.»		
„ IJzendoorn.	163.	Houdt niet duidelijk in of bloedverwantschap en zwager-schap mag bestaan tusschen den Secretaris en den Ontvanger. Alinea 4 is niet billijk, daar een Secretaris of Ontvanger, huwende met de zuster eens poldermeesters, niet zou behoeven af te treden als aan geen zittingstijd onderworpen. De poldermeester zou in dat geval echter wel zijn uitgesloten, nl. voor herbenoeming.		
„ Maurik.	163.	Ook van den verboden graad van <i>zwagerschap</i> ontheffing toe te laten, even als van dien van bloedverwantschap.	Thans kunnen vader en zoon of twee broeders wel, doch b. v. schoonvader en schoonzoon of twee zwagers niet te gelijk poldermeester en secretaris of ontvanger zijn.	
„ Overasselt. } „ Nederasselt. }	163.	Alinea 2 ook toepasselijk te verklaren op den ontvanger.	In kleine polders zijn zeer weinig geschikte personen te vinden, buiten de families der poldermeesters, en wijders wegens de geringe bezoldiging.	
Polderdistrict Nederbetuwe.	164.	Door de uitbreiding dezer bepalingen worden te veel personen uitgesloten. Doordien geene ontheffing van letter <i>e</i> van art. 21 is aangenomen, voorziet de ontheffing van letter <i>d</i> van art. 164 niet in het geval, dat men het lidmaatschap van het gecombineerd collegie verlangt te vereenigen met de betrekking van dorpspolder-secretaris.	Bij het bestaande reglement kunnen Secretaris en ontvanger hunne betrekkingen mede in een anderen dorpspolder of polder bekleeden en kan een dorpspolder-secretaris ook lid zijn van het gecombineerd collegie.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.
Dorpspolder IJzendoorn.	164.	Ook met het oog op mogelijke ontheffing is de uitbreiding der uitsluitingen van letter <i>d</i> niet gewenscht, daar er geen bezwaar tegen bestaat, dat dezelfde persoon als secretaris en ontvanger in een dorpspolder en in een buitenpolder fungeert. Op te helderen wat onder <i>ambtenaar</i> is te verstaan.
Polderdistrict Tielerwaard.	164.	Bij te voegen dat de secretaris geen burgemeester mag zijn van de gemeente waartoe de polder behoort.
Eenige geërfden van den dorpspolder Deil.	164.	Ook de betrekking van burgemeester onvereinigbaar te verklaren met die van secretaris en ontvanger.
„ Oosterhout. „ Slijk Ewijk.	166.	Te wijzigen in dier voegen dat de ontvanger een vast salaris zal ontvangen.
„ Heteren.	166.	Ook voor den dorpspolder-ontvanger de bezoldiging vast te stellen en niet percentsgewijze te regelen.
„ Elst.	166.	Waarom hier verpligte percentsgewijze belooning en in art. 58 niet?
„ Ressen en Doornik.	166.	De bezoldiging van den ontvanger op eene vaste som te stellen.
Polderdistrict Nederbetuwe.	166.	Eene vaste bezoldiging voor de dorpspolder-ontvangers in te voeren.
Dorpspolder IJzendoorn.	166.	Eene <i>vaste</i> bezoldiging voor den ontvanger zal opdrijving van den omslag, uit verlangen naar hooger perceptieloon, voorkomen.
„ Haaften.	166.	De woorden: »na verhoor» te veranderen in: »op voordragt.»
„ Niftrik.	166.	De bezoldiging van den Secretaris van den dorpspolder <i>Niftrik</i> met <i>f</i> 25 te verhoogen en te stellen op <i>f</i> 50.
Polderdistrict Veluwe.	166.	»Gedeputeerde Staten» te veranderen in: »den dijkstoel.» Zou hier ook niet de belooning voor buitengewone ontvangsten moeten worden geregeld?
Dorpspolder Nijbroek.	166.	»Wat krijgt hij van buitengewone ontvangsten?» »Buitengewone ontvangsten zijn die, welke voortvloeiën uit de 3 ^{de} alinea van art. 366, wegens aanleg van nieuwe grindwegen in rente en aflossing van kapitalen ten gevolge dezer werken. Hiervoor ontvangt hij eene belooning door de geërfden, onder goedkeuring van den dijkstoel, vast te stellen.»

TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Om de redenen reeds bij art. 21 vermeld. Dorpspolders en buitenpolders zijn corporaties die niets met elkander gemeen hebben. Mogelijke verhindering tot bijwoning der werkzaamheden kan, bij de vereeniging, niet als bezwaar gelden want een onderwijzer, die bijna den geheelen dag gebonden is, is niet uitgesloten en bekleedt de betrekking zelfs in vele polders.	
In kleine polders zullen poldermeesters anders geheel onder den invloed van den Burgemeester staan.	
Even als in art. 58 voor den Districts-ontvanger.	
Dit schijnt, verkieselijk, te meer daar aan alle andere betrekkingen eene vaste bezoldiging verbonden is.	
Vooral in de gevallen dat de ontvanger tevens Secretaris is, hangt de opmaking der begrooting grootendeels van hem af.	
Ten einde in deze »het regt van geërfden zoo min mogelijk te bemoeijen.»	
Het tractement van den secretaris van den dorpspolder <i>Wijchen</i> , die ongeveer evenveel werk heeft te doen, bedraagt <i>f</i> 75.	
Deze wijziging is consequent in verband met vorige opmerkingen.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N .	T O E L I C H T I N G .	A a n m e r k i n g e n .
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	166.	Te lezen: »na verhoor van den dijkstoel en den geërfden-dag.»	Even als in art. 136 .	
Dorpspolder Lent.	169.	Het is niet regt duidelijk hoe iemand die zijn ontslag verkregen heeft te dwingen is zijne betrekking te blijven waarnemen. Althans de ontvanger zou moeilijk kunnen blijven fungeren.	Daar, bij ontslag, door poldermeesters de boeken worden gesloten en de kas wordt overgenomen en bewaard (art. 178 .)	
„ Elst.	169.	Alinea 2, ook in geval van art. 70 (m. z. 170)?	Toch schijnt zulks, althans wat den ontvanger aangaat, met het oog op art. 178 , in de bedoeling te leggen.	
„ Lent.	170.	Het is niet vermeld dat de Secretaris en de ontvanger ook kunnen worden geschorst.	Toch schijnt zulks, althans wat den ontvanger aangaat, met het oog op art. 178 , in de bedoeling te leggen.	
„ Elst.	170.	»En gecombineerde collegie» zie op art. 140 .”	Als er op eene vergadering meer dan enkele punten worden behandeld, heeft de secretaris al ligt eenige uren noodig om de beraadslagingen te resumeren.	
„ Gent.	171.	De bepaling der laatste alinea is dikwijls feitelijk onmogelijk en zal zelden worden nagekomen.	Volgens den dijkstoel te regt.	
„ Elst.	171.	»Aan den dijkstoel» bij te voegen: »of aan eene Commissie uit diens midden.»	De Memorie zegt dit doch het zal in de Wet moeten staan, evenals in art. 177 !	
„ Echteld.	171.	Aan het woord »toestemming» in het 1ste lid de be tekenis te geven van »gezien.»	Hoe moet anders de secretaris handelen indien poldermeesters hunne toestemming tot het geven van authentieke afschriften enz. weigeren?	
Polderdistrict Veluwe.	172.	Alinea 3 van dit art. te wijzigen.	Op den bij art. 136 aangegeven grond.	
Dorpspolder Elst.	173.	Alinea 2 . »En blijft toch waarnemend tot opvolger is benoemd? art. 169 .”		
„ Lent.	175.	Aan dit art. aan het slot toe te voegen: »Of ingeval van art. 165 door twee poldermeesters.»		
„ Elst.	175.	»Ingeval van vereeniging van betrekking met secretaris, als dan art. 165 toepasselijk; moet bepaling van 65 niet worden opgenomen?		
Polderdistrict Veluwe.	176.	Het 2de lid van dit art. te wijzigen.	Op den bij art. 136 aangegeven grond.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	176.	Zie de aantekening bij art. 70 .		
Dorpspolder Dreumel.	177.	Aan het 2de lid toe te voegen achter het woord: »opge maakt» de woorden: »en aan den dijkstoel en den geërfden-dag mededeeling gedaan.»		
Polderdistrict Veluwe.	177.	Het 2de lid van dit art. te lezen: »Hiervan wordt telkens procesverbaal opgemaakt (en) aan den geërfden-dag en aan den dijkstoel medegedeeld.»	Deze verplichting schijnt voor eene goede contrôle zeer noodig. Volgens de voorgestelde bepalingen zal die kas-opneming wel zeer zelden plaats hebben. Het toezigt der geërfden in het algemeen laat veel te wenschen over.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Nijbroek.	177.	In alinea 2 mede op te nemen: »en aan den dijkstoel.»		
„ Huissen.	178.	»Bij dit art. zag men gaarne bepaald wie in zoodanig geval met de betaling werd belast.»		
„ Lent.	178.	Wie is bevoegd noodzakelijke betalingen te doen gedurende den tijd dat de boeken en de kas in bewaring zijn bij poldermeesters?		
„ Elst.	178.	Wie moet dan betalen?	»Hier is strijd met art. 169!»	
„ Ressen en Doornik.	178.	Bij overlijden of ontslag van den ontvanger <i>tijdelijk</i> in de dienst te laten voorzien.	Ter bevordering van den geregelden gang van zaken	
„ Buren en Erichem.	178.	Hierbij behoort te worden bepaald, dat de boeken en de kas door den voorzittende poldermeester worden bewaard totdat in de dienst is voorzien.	De dijkstoel van Buren deelt dit bezwaar echter niet, daar hij het beter acht dat de poldermeesters gezamenlijk dan één van hen de verantwoordelijkheid dragen.	
„ Elst.	179.	»Zoo de ontvanger vaste dagen of dag in de week heeft, dan nog te voren gedurig afkondigen?»	»Hier is geheel ander geval dan in art. 65, hier veelal plaatselijk ambtenaar!»	
Polderdistrict Veluwe.	179.	Aan het slot bij te voegen: »en in zijne instructie vermeld.»		
Dorpspolder Nijbroek.	179.	Hieraan toe te voegen: »en in zijne instructie medege-deeld.»		
„ Elst.	180.	»Beambte»; in art. 64 »ambtenaar.»	Waarom verschil van uitdrukking?	
Polderdistrict Overbetuwe.	181 en 201.	Wat is te verstaan onder »daden die buiten het gewoon beheer vallen»?	De uitdrukking is te onbestemd.	
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	181.	Ook de niet in dit art. vermelde besluiten, die in de termen van het art. vallen, met name op te noemen.	De laatste alinea is nl. te onbepaald en te rekbaar en zal aanleiding tot twijfel geven.	
Dorpspolder Haaften.	181 en 206.	De laatste alinea dezer beide artt. bevat eene gevaarlijke bepaling. Wat is <i>gewoon beheer</i> ?	Zij kan voortdurend aanleiding geven tot moeilijkheden tusschen het Gecombineerd Collegie en Gedeputeerde Staten.	
Polderdistrict Veluwe.	181.	De laatste zinsnede: »en in het algemeen enz.» te laten vervallen, en, zoo er nog meer zaken zijn waarop de goedkeuring van Gedeputeerde Staten noodig is, die alsdan met name te vermelden.	Er kan ligt verschil van gevoelen bestaan omtrent hetgeen tot gewoon of tot buitengewoon beheer kan gerekend worden.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	181.	De besluiten die, behalve de reeds genoemde, in de termen van dit art. vallen, met name op te noemen.	De bepaling der laatste alinea is te onbepaald en te rekbaar en kan aanleiding geven tot twijfel en onzekerheid.	
Dorpspolder Elst.	182.	»Beter: opmaken en bijhouden.» Moet dan ieder jaar de staat weder in zijn geheel worden medegedeeld?	Zooals ook besluit van 24 Maart 1857 Prov. blad n ^o . 34 pag. 4.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Elst.	186.	Wie beoordeelt wat »minder aangelegenheid" is?		
Polderdistrict Veluwe.	186.	Den aanhef te lezen: »De dijkstoelen zijn bevoegd, om" enz. In alinea 2 te laten vervallen: »tot een of ander."	De bepaling wat <i>bijzondere gevallen</i> zijn is steeds zeer moeilijk.	
Dorpspolder Haافتen.	188 en 215.	In deze artt. te laten vervallen: »of <i>overzicht</i> ."	Er wordt uitsluitend eene administrative rekening gewenscht.	
„ Lakemond. „ Randwijk.	188 196 197 en 303	Deze artt. geven tot verwarring aanleiding, als betrekking hebbende op dezelfde soort van zaken van huishoudelijke aard, die alzoo geheel bij het gecombineerd collegie behooren, even als de Gemeentewet aan den Raad de bevoegdheid toekent voorwaarden, plannen enz. vast te stellen of voor te behouden. Het zou rationeler zijn dat alle plannen, voorwaarden en cierungen — vooral nu het onderhoud der dijken op het District overgaat en de instandhouding, met het verhoogen, verzwaren en verleggen, alles van huishoudelijk belang wordt en ten koste van het District zal worden uitgevoerd — niet alleen werden medegedeeld (want mededeeling beduidt niets) maar dat de ciering te gelijk met de begrooting al of niet werd vastgesteld. Bij art. 188 valt tevens op te merken, dat de begrooting van ontvangsten en uitgaven zal worden ingerigt volgens voorschrift van Gedeputeerde Staten, terwijl voor (dorps) polders bij art. 215 is voorgeschreven volgens voorschrift van het gecombineerd collegie. Hieruit kan verwarring ontstaan en het is wenschelijker dat Gedeputeerde Staten ook voor de dorpspolders het voorschrift gaven. »Voorts wordt aan de geërfden de bevoegdheid toegekend bij Art. 215 den omslag te regelen."	Art. 196 draagt aan het gecombineerd collegie op, de middelen aan te wijzen tot dekking der kosten van gecierde werken bij dijkbreuken. Art. 303 bepaalt, andermaal van doorbraken sprekende alsmede van verzinkingen, wegspoelingen enz., welke ook tot de rubriek van art 196 schijnen te behooren, dat de ciering met raming van kosten aan het gecombineerd collegie wordt <i>medegedeeld</i> , terwijl hier toch ook sprake is van zaken van huishoudelijke aard, als het verleggen, verzwaren en verhoogen van dijken en kwelkaden, zoodat ook voor de daarop betrekking hebbende cierungen aan het gecombineerd collegie de bevoegdheid is ontzegd om daarop aanmerking te maken. Art. 188 schrijft voor dat het bedrag der omslagen en het bestrijden der kosten door het gecombineerd collegie moet worden <i>vastgesteld</i> en art. 197 stelt vast dat, bij weigering van het gecombineerd collegie, de bevoegdheid in handen van Gedeputeerde Staten berust, om de middelen aan te wijzen. »Waar bij de artt. 196 en 303 alle verstand in de hoofden van den dijkstoel is geconcentreerd, wordt dat van het gecombineerd collegie met het vaststellen der omslagen op nul gesteld." Gelijk alle polders zich gewend hebben aan het voorschrift van Provinciaal Blad n°. 34 van 1857.	
„ Avezaath. (Kapel- en Kerk-)	189 200 216 en 217	Volgens deze artt. moeten <i>afschriften</i> der rekening en begrooting ter visie gelegd worden. Dit is onnoodig daar de <i>begrooting</i> in triplo en de <i>rekening</i> in dublo worden opgemaakt, zoodat één daarvan kan ter visie gelegd worden.		
„ Maurik.	189 200 216 en 217	»Te gelijktijd" te veranderen in: »daarna", opdat de afkondiging van de ter visie legging des Zondags, na den gehouden geërfdendag, kan plaats hebben.		
Polderdistrict Buren.	189 200 216 en 217	Voor te schrijven dat één der exemplaren van de in triplo opgemaakte begrooting en in duplo opgemaakte rekening ter visie wordt gelegd.	Hierdoor wordt het onnoodig maken van een afschrift voorkomen.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Nijbroek.	189 en 201.	Deze beide artt. geven geen genoegzamen waarborg en publiciteit. In alinea 1 van art. 189 ware in te voegen: »in elken dorpspolder, waarvan door poldermeesters afkondiging geschiedt.»	Wegens de kosten en den te verren afstand van de plaats »waar den Dijkstoel ter inzage ligt.» Omdat de vergaderingen van den dijkstoel niet publiek zijn.	
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	193.	Te bepalen dat in dit geval ook magtiging kan worden verleend, om op posten, waartegen geen bezwaar bestaat, de uitgaven <i>ten rolle</i> te doen.	Door de bestaande regeling is het gebeurd, dat ondernomen werken, waartegen geen bezwaar bestond, achterwege moesten blijven en de renten van aangegane schulden, gedurende geruimen tijd na den vervaldag niet konden worden uitbetaald.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	193.	Te bepalen dat in dit geval ook magtiging kan verleend worden, om op posten, waartegen geen bezwaar bestaat, de uitgaven ten volle te doen.	Het is gebeurd dat door de bestaande regeling werken, waartegen geen bezwaar bestond, achterwege moesten blijven en renten van aangegane schulden, geruimen tijd na den vervaldag, niet konden worden uitbetaald.	
Polderdistrict Overbetuwe.	194 en 221.	Beide artikelen schijnen overbodig. Wanneer moet de mededeeling geschieden indien dit niet mogelijk is vóór 1 Junij?		
Dorpspolder Elst.	196	»Moeten hier niet bij de woorden verzinkingen en afspoelingen (art. 303) cierungen goed te keuren door Gecombineerd Collegie?»	De dijkstoel acht dit geheel ten onregte opgemerkt.	
„ Hurwenen. „ Rossum. „ Driel.	196 (en 223).	Uit alinea 2 te doen vervallen: »zoo mede elk ander tot wijziging der begrooting, onder gelijke goedkeuring,» daar deze woorden aanleiding tot de schromelijkste wetsontduiking kunnen geven. Wijziging der redactie van art. 223, alinea 2, is daarbij niet noodig, daar de geërfden — dus de belanghebbenden — zelf in het daar bedoeld geval besluiten en niet het Gecombineerd Collegie, zooals in alinea 2 van art. 196.	Niets zou eenvoudiger zijn dan om alle posten, waartegen men verzet van de zijde der geërfden vreesde, van de gewone jaarlijksche begrooting weg te laten en daarna de uitgaven, zonder eenig medeweten van belanghebbenden, vast te stellen. De dijkstoel acht het bezwaar een „klankrijke volzin,» die alleen dan eenige beteekenis zou hebben, wanneer het Gecombineerd Collegie en Gedeputeerde Staten gemeenschappelijke vijanden van de geërfden waren. De aanvulling der gemeentebegrooting heeft evenzoo plaats als hier wordt voorgesteld, zonder dat iets van „schromelijke wetsontduiking» is gebleken.	
„ Hedel.	196 en 223.	Het komt gewenscht voor, om het in alinea 2 dezer artt. bedoelde besluit tot wijziging, even als met de begrooting zelve geschiedt, te doen ter visie leggen.		
Polderdistrict Veluwe.	196.	In de plaats der 5 eerste regels te stellen: »Voor werken, na het opmaken der begrooting noodzakelijk bevonden, worden enz.»	Zoowel voor de duidelijkheid als voor de beknoptheid.	
„ Overbetuwe.	197.	Wil men dit artikel dan behoort er minstens beroep te zijn op den Koning.		

N A M E N der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het O n t w e r p.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Veluwe.	197.	Aan het slot bij te voegen: »behoudens hooger beroep op den Koning binnen 30 dagen.»	Dit is billijkheidshalve gewenscht.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	197.	Achter dit art. de volgende alinea op te nemen: »Op dit besluit is van toepassing het bepaalde bij art. 10.»		
Dorpspolder Lent.	200.	Voor eene juiste beoordeeling zou het niet ondienstig zijn ook de bescheiden ter visie te leggen.		
„ Elst.	200.	Zoo bescheiden niet ter visie liggen heeft het voorschrift weinig nut; vooral bescheiden van ontvangsten en die welke geen kwitantien zijn.	Vooraf om de inrigting van enkele rekeningen. Volgens den dijkstoel is de ter visie legging van de bijlagen enz. niet veilig, daar geërfden een »te groot publiek» is om hen die stukken in handen te geven. Die stukken worden volgens art. 199 aan het gecombineerd collegie overgelegd.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	203.	In verband met vorige opmerkingen, in alinea 1 achter het woord: »uitgaven» te plaatsen: »voorloopig», en het woord »goedkeuring» te vervangen door: »vaststelling.» Verder het woord »December» te veranderen in: Januarij.»	In verband met de opmerking op art. 70.	
Polderdistrict Veluwe.	203.	Het slot van alinea 1 te lezen als volgt: » het bedrag der ontvangsten en uitgaven voorloopig vast, en zendt de rekening met alle bescheiden en ingekomen bezwaren ter definitieve vaststelling aan Gedeputeerde Staten.	Men geeft verre de voorkeur aan de vroegere regeling, om de rekening door het gecombineerd collegie voorloopig, door Gedeputeerde Staten definitief te laten vaststellen. Wijzigingen ten gevolge van aanmerkingen zijn daardoor oneindig gemakkelijker.	
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	203 tot 205.	In verband met de opmerking, bij art. 70 gemaakt, het woord <i>December</i> te vervangen door: <i>Januarij</i> . Het stelsel dat bij het tegenwoordige reglement is gevolgd verdient verre de voorkeur boven het thans in deze artt. voorgestelde, zooals o. m. kan blijken uit de <i>Aan-teekeningen</i> op de <i>Gemeentewet</i> van <i>Mr. G. van Oosterwijk</i> , blz. 1112 en volgende.	Het gevolgde stelsel, dat het Gecombineerd Collegie de rekening vaststelt en Gedeputeerde Staten die goedkeuren, is een groote stap achterwaarts, daar Gecombineerd Collegie daardoor partij en regter in dezelfde zaak wordt en de dijkstoel geheel aan hem wordt »overgeleverd». Wanneer het Gecombineerd Collegie, ook zonder redelijken grond, een uitgaaf schrapt kunnen Gedeputeerde Staten thans niets doen dan hunne goedkeuring weigeren, en daarvan ondervinden niet het Gecombineerd Collegie doch slechts de dijkstoel en de ontvanger de nadeelige gevolgen, daar die geene ontlasting voor hun gehouden beheer bekomen. Ook de Koning kan verder geene verandering brengen, daar hij alleen kan verklaren dat de rekening is goedgekeurd, of wel dat Gedeputeerde Staten te regt hunne goedkeuring hebben geweigerd.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	203 tot 205.	Het hier gevolgde stelsel, dat het Gecombineerd Collegie de rekening vaststelt en Gedeputeerde Staten die goedkeuren, is een groote stap achterwaarts, vergeleken bij het tegenwoordige reglement. De gronden vóór en tegen het bestaande stelsel en het thans voorgedragene vindt men o. a. ontwikkeld bij <i>Mr. G. van Oosterwijk</i> , de <i>Gemeentewet</i> , op pag. 1112 en	Hierdoor wordt het Gecombineerd Collegie partij en regter en de dijkstoel geheel aan diens goedvinden overgeleverd. Schrapt het Gecombineerd Collegie, zonder redelijken grond, eene uitgaaf, dan kunnen Gedeputeerde Staten daaraan niets doen dan hunne goedkeuring onthouden, en daarvan ondervinden uitsluitend de dijkstoel en de ontvanger de	

N A M E N der betrokken Besturen.	Betrekkelijke bepalingen van het O n t w e r p.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	A a n m e r k i n g e n.
		volgg. Na lezing daarvan kan over het te kiezen stelsel wel geen twijfel meer bestaan.	nadeelige gevolgen, daar die alsdan geene ontlasting bekomen van hun gehouden beheer. Ook de Koning kan daarin verder geene verandering brengen, daar Deze alleen kan verklaren dat de rekening is goedgekeurd, of wel dat Gedeputeerde Staten te regt hunne goedkeuring hebben geweigerd.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	204.	Het woord »goedgekeurd" te vervangen door: vastgesteld."		
Polderdistrict Veluwe.	204 en 205.	In deze beide artt. resp. de woorden »goedgekeurd" en »goedkeuring" te veranderen in: »vastgesteld" en »vaststelling."	In verband met de opmerking bij art. 203	
Dorpspolder Elst.	205.	Hierbij te voegen: »hoofdgeërfden."	In verband met art. 203 alinea 2.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	205.	In plaats van »goedkeuring" te lezen: »vaststelling."		
Dorpspolder Hemmen.	206.	Wat wordt in de laatste alinea verstaan onder daden die buiten het gewoon beheer vallen?		
Polderdistrict Veluwe.	206.	Het slot: »en in het algemeen enz." te laten vervallen.	Op den reeds bij art. 181 opgegeven grond.	
Dorpspolder Heteren.	206 en 208.	Beide artt. zijn niet in overeenstemming betreffende de goedkeuring van onderhandsche verhuring.	Het eerste art. noemt Gedeputeerde Staten en art. 208 het gecombineerd collegie. De dijkstoel acht dit te regt opgemerkt.	
„ Elst.	206 en 208.	In alinea 3 van het eerste art. staat: <i>Gedeputeerde Staten</i> en in alinea 2 van het laatste: <i>Gecombineerd Collegie</i> .	De dijkstoel is van gevoelen dat dit te regt is opgemerkt.	
Polderdistrict Nederbetuwe.	206 en 208.	De laatste alinea van art. 208 strookt niet met de bepaling van art. 206 alinea 3.		
Dorpspolder Lent.	208.	De bepaling van alinea 2 is reeds geregeld bij alinea 3 van art. 206 .		
„ Ijzendoorn.	208.	De laatste alinea strookt niet met art. 206 , waarbij de zaak aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten is onderworpen.		
Polderdistrict Veluwe.	207, 208 en 212.	Deze artikelen te wijzigen.	Op grond van de bij art. 136 gemaakte opmerking.	
Dorpspolder Elst.	211.	Wie beoordeelt wat »minder aangelegenheid" is?		
Polderdistrict Veluwe.	211.	Het begin van dit art. te lezen: »Poldermeesters zijn bevoegd, om enz."	De bepaling wat <i>bijzondere gevallen</i> zijn is steeds zeer moeilijk.	
Dorpspolder Nijbroek.	211.	In alinea 1, achter de woorden: »van minder aangelegenheid" te lezen: »de som van f 30 niet te boven gaande."		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	211.	Zie de aantekening bij art. 186.		
Dorpspolder Elst.	212.	Hier <i>Gecombineerd collegie</i> , waarom dan elders <i>dijkstoel</i> ?		
„ Twello.	187? (m. z. 214.)	De rekeningen der dorpspolder met <i>Januarij</i> in plaats van met <i>Julij</i> te laten afsluiten.	Omdat in het voorjaar zooveel mogelijk de werkzaamheden van het geheele jaar worden aanbesteed.	
„ Overasselt. } „ Nederasselt. }	215.	De administrative rekening kon zeker zoo goed gemist worden als bij de gemeente-begrooting.	Afsluiting met 1 Julij kan ook daarom niet goed, omdat de schouwen niet altijd op dezelfde tijden of datums kunnen plaats hebben daar dit van den waterstand afhangt.	
„ IJzendoorn.	216 en 217.	Wijziging te brengen in het <i>gelijktijdig</i> ter visie leggen van begrooting en rekening, met den geërfden-dag waarin dezelve wordt aangeboden.	Volgens het polderbestuur van <i>Nederasselt</i> als geen nut doende.	
Polderdistrict Veluwe.	215, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224 en 225.	Al deze artt. te wijzigen in verband met de opmerking gemaakt bij art. 136.	Ingeval geen geërfde opkomt zou opnieuw een geërfden-dag moeten belegd worden, althans voor de begrooting, daar geërfden het bedrag van den omslag daarvan moeten bepalen.	
Dorpspolder Elst.	217.	»Art. 218 Reglement is niet opgenomen! vervalt alzoo het daar vermelde?»		
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	220.	Zie de aantekening bij art. 193.		
Dorpspolder Hemmen.	221.	Wanneer zal het gecombineerd collegie zijn besluit aan den geërfden-dag mededeelen indien dit niet geschiedt <i>vóór</i> 1 Junij?		
„ IJzendoorn.	223.	»Deze bepaling zal toch niet het vermoeden doen ontstaan, dat andere noodig gewordenen werken of werken, die door geërfden bepaald worden na aanvang van een dienstjaar, zouden moeten blijven wachten tot de volgende begrooting in derzelve kosten voorziet?»		
Polderdistrict Overbetuwe.	224.	Wil men dit artikel, dan dient er ten minste beroep op Gedeputeerde Staten te zijn.		
Dorpspolder Hemmen.	224.	»Is dit art. noodig, dan behoort van het besluit van het gecombineerd collegie beroep te zijn op heeren Gedeputeerde Staten.»		
„ Slijk-Ewijk.	224.	Dit art. te doen vervallen.	De dijkstoel meent dat dit geheel ten onrechte verlangd wordt.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Veluwe.	224.	Het regt van voorziening bij Gedeputeerde Staten schijnt bij dit art. gewenscht.	Evenals vroeger bij den Koning.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	224.	Het ware wenschelijk binnen één maand beroep op Gedeputeerde Staten toe te laten.		
Polderdistrict Nederbetuwe.	225.	Bij af- en overschrijvingen dient ook gevoegd: betaling uit de onvoorziene uitgaven.		
Dorpspolder IJzendoorn.	225.	Dit art. aan te vullen met de bepaling, dat betalingen uit de onvoorziene uitgaven niet zonder verkregen magtiging mogen geschieden.	Evenals steeds beschouwd is uit het bestaande reglement voort te vloeijen.	
„ Alphen.	225.	Duidelijk voor te schrijven door wien af- en overschrijving kan gedaan worden indien bij de begrooting zelve magtiging is verleend.	Namelijk door Poldermeesters of door den geërfden dag.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	226.	Zie de aantekening bij art. 199 .		
Dorpspolder Lent.	227.	Voor eene juiste beoordeeling zou het niet ondienstig zijn ook de bescheiden ter visie te leggen.		
„ Elst.	227.	Zonder bescheiden beteekent niet veel!	Zie aantekening op art. 200 . Volgens den dijkstoel geheel onjuist.	
Polderdistrict Veluwe.	229, 230, 231 en 232.	Deze artt. te wijzigen in verband met de opmerking gemaakt bij art. 136 .		
„ „	230, 231, 232.	Dezelfde wijzigingen die in de artt. 203—205 worden verlangd, dienen ook in deze artt. drie te worden aangebragt.	Op de gronden bij de artt. 203—205 opgegeven.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	230 tot 232.	Zie de opmerkingen bij de artt. 203—205 .		
Dorpspolder Driel.	230.	Het laatste lid in dier voege te wijzigen, dat de poldermeesters en de ontvanger zich niet behoeven te onthouden van medestemmen, zoo er op een geërfden dag soms maar één geërfde tegenwoordig is.	Zulks in verband met het laatste lid van art. 144 en art. 153 . De dijkstoel acht dit geheel ten onregte verlangd.	
„ Heteren.	232.	Bij te voegen: »voorziening of beroep bij den Koning.»	In verband met art. 10 der Algemeene Bepalingen.	
Polderdistrict Dremptsche, Oldenhaafsche, Hooglurensche en Oldburgsche dijken.	234 en volgg.	Ten opzichte van de eigenlijke en oneigenlijke polderlasten, in deze artt. omschreven, merkt het districtsbestuur op, dat er in het district geene vrijdommen zijn geweest van hooge gronden en van die, welke geacht konden worden geen voordeel van waterkeeringen te hebben. De circumscriptione in staat A is dan ook als volgt: »De landen in de gemeente Hummelo en Keppel (uitsluitend Drempt) en Steenderen, voor zoo verre zij vroeger tot het onderhoud der dijken hebben bijgedragen.»	Voor die aanslag kan geacht worden een verkregen regt te bestaan. De eigenaren van weilanden, die deze des winters liever geëndeerd zien, zouden ook »aanspraak op oneigenlijke lasten kunnen maken.»	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Overbetuwe.	236 en 250.	<p>Wat is te verstaan onder: <i>oneigenlijke polderlasten</i>, in verband met art. 190 en 217 en de model-rekening en begrooting (Prov. blad n°. 34 van 1857)?</p> <p>Worden in de artt. 236 en 250 dezelfde ontvangsten en uitgaven als in de artt. 190 en 217 bedoeld, dan moet gemeld model gewijzigd worden, en anders het kenmerkend verschil worden opgegeven tusschen de ontvangsten en uitgaven bedoeld in de beide eerste en in de beide laatste artt. vermeld.</p>		
„ Nederbetuwe.	236 en 250.	De aflossing en rentebetaling in deze betreft zeker alleen de kapitalen voor de wegen opgenomen?		
„ Overasselt. } „ Nederasselt. }	237.	Hierbij te bepalen dat er eene herziening zal plaats hebben voor dorpen die niet in de districtslasten dragen.	<p>Zeer aanbevelenswaardig en noodig. B. v. <i>Hatert</i> en <i>Malden</i>.</p>	
Dorpspolder Hurwenen. } „ Rossum. } „ Driel. } „ Hedel. }	237 en 251.	Niet alleen bij het <i>oprigten</i> van stoomwerktuigen, maar ook <i>bij reeds bestaande</i> moet de gelegenheid worden opengesteld, waar zulks behoort, tot evenredige verdeling van lasten, daar men alleen op die wijze bestaande onbillijkheden kan »opruimen», evenals men b. v. in het Ontwerp van plan schijnt, wat betreft in meerdere of mindere mate het leveren van grond en het afkopen van waterwerken.	<p>Het gecombineerd collegie vereenigt zich hiermede.</p> <p>De dijkstoel meent, dat de redactie van het art. het hiernevens bedoelde geval wel niet uitsluit, doch dat het hoogst gevaarlijk is zoodanige »terugwerkende kracht» in het art. te zoeken. Inwilliging van het verzoek zou een bron van eindelooze moeilijkheden scheppen voor alle polders die door windmolens of stoomwerktuigen in de waterlossing voorzien, daar overal verschillen bestaan in de hoogte-ligging der landen, hoewel de lasten hectare-hectares gelijk worden omgeslagen. Het ware daarom wenschelijk den aanhef van alinea 3 te lezen: »Bij den aanleg van waterkeeringen en van werken die tot waterloozing dienen, kan in zeer bijzondere gevallen» enz.</p>	
Polderdistrict Nederbetuwe.	238 en 252.	Voor onbelastbaar bij te voegen de waterleidingen.		
„ Veluwe.	238 en 252.	Uit letter <i>a</i> te laten wegvallen de woorden: »niet gedurende twintig jaren»		
„ Wageningen en Bennekom.	238.	Onder de vrijdommen ook nog op te nemen, onder letter <i>k</i> , »de landerijen en eigendommen van het polder-district.»	<p>De vrijdom gedurende 20 jaren schijnt veel te lang. Vergelijking met vrijdom van grondbelasting kan niet opgaan, omdat door vergraving of afwatering woeste gronden direct door goed polderbestuur gebaat worden en door hunne ontginning en vergraving nieuwe werken noodzakelijk maken. Het schijnt dus billijk dat zij direct in de kosten deelen, omdat hunne toeneming in waarde daarvan afhangt.»</p> <p>Het <i>Beekberger woud</i>, de <i>Wormsche mate</i> enz. bewijzen de gegrondheid dier bewering.</p>	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	238.	De termijn van vrijdom bij ontginning schijnt veel te lang.	<p>Vergelijking met vrijdom van grondbelasting kan niet opgaan, omdat zulke gronden door vergraving en afwatering direct door goed polderbeheer gebaat worden en nieuwe werken noodzakelijk maken.</p>	
Polderdistrict Rijk van Nijmegen.	239.	Alinea 2 te vervangen door: »Die kohieren worden vernieuwd zoo dikwijls als het gecombineerd collegie noodig acht.»		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.
Dorpspolder Winssen.	239.	De in het 3 ^{de} lid voorgeschreven herziening der kohieren om de 10 jaren is een omslagtig en kostbaar werk, hetgeen te voorkomen ware door de kohieren even als bij het kadaster te laten doorloopen.
Polderdistrict Veluwe.	240.	In alinea 1 in te voegen: »in duplo”. Alinea 2 te lezen: »Na die goedkeuring blijft er een in het archief van het district berusten en wordt het andere exemplaar, met bewijs van goedkeuring, aan den dorpspolder terug gezonden.”
Dorpspolder Lent.	241.	Hebben de aantekeningen op de hier vermelde afschriften van de kohieren ook invloed op het verschijnen ten geërfendage?
„ Heteren.	241.	Dit art. kan tot moeilijkheden aanleiding geven, b. v. met het oog op art. 254. Voor den vasten gang van zaken zou het beter zijn eens in het jaar op het kohier aantekening te doen.
„ Elst.	241.	Zie vermelde bij art. 86.
Polderdistrict Nederbetuwe	241.	De inzending van staat C. te behouden in Mei.
Dorpspolder IJzendoorn.	241 en 280.	De inzending van staat C. wordt in art. 241 bepaald vóór 1 Maart en in 280 in Mei. De maand Mei schijnt verkieselijker.
Polderdistrict Tielerswaard.	241 en 289.	Den tijd in beide artikelen gelijk te stellen.
„ Veluwe.	241.	In het slot van de 1 ^{ste} alinea het woord: »afschrift” te vervangen door »exemplaar.”

T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
<p>Het bij het kadaster aangenomen model zou ook voor de kohieren kunnen worden aangenomen.</p> <p>Wanneer de kohieren jaarlijks geregeld worden bijgehouden schijnt deze vereenvoudiging voordeelig.</p>	
<p>Ter vermijding van misverstand en tot bevordering van regelmaat.</p>	
<p>Dit wordt tot heden in sommige polders in bevestigenden zin opgevat, doch met het oog op art. 144 (waarin van kohieren en niet van afschriften wordt gesproken) zou men zeggen van neen.</p>	
<p>Gesteld op 1 Augustus ontvangt de ontvanger de goedgekeurde en invorderbaar-verklaarde rol terug en, volgens art. 179, is de tijd tot invordering der polderlasten bepaald op 1 September. A. is volgens de belastingrol aangeslagen voor f 12,00 + f 0,21 zegelkosten, waarvan hem eene kennisgeving wordt uitgereikt. Op 28 Augustus geeft hij echter, overeenkomstig art. 242, aan poldermeesters kennis, dat hij een deel van of al zijne eigendommen, waarover de omslag is geschied, aan B. en C. heeft overgedragen. Volgens het laatste lid van art. 242 is hij niet meer gehouden tot betaling der lasten en met 1 September blijft hij ook in gebreke deze te voldoen! Poldermeesters zijn dadelijk verplicht geweest den overgang aan te teekenen. Tegen wien moet dus nu volgens art. 246 en volgg. gehandeld worden? Ten wiens koste moet verder de gezegelde kennisgeving gebracht worden, die reeds aan A. is »uitgebracht”, indien door de splitsing dier eigendommen het zegelregt kwam te vervallen?</p>	
<p>Dewijl de rol der belastingschuldigen eerst in Junij of Julij kan opgemaakt worden.</p>	
<p>Omdat in Mei meer eigendoms-veranderingen door poldermeesters zijn overgeboekt en de polderlasten niet vóór Julij worden omgeslagen.</p>	
<p>Gemakkelijker en eenvoudiger.</p>	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N .	T O E L I C H T I N G .	Aanmerkingen.
Dorpspolder Nijbroek.	241.	<p>Alinea 1 van dit art. te wijzigen als volgt:</p> <p>»Poldermeesters zijn verplicht zelf hunne kohieren op te maken en te vernieuwen naar authentieke afschriften der leggers van 't kadaster en naar overlegging van wettig opgemaakte acten. Zij doen dit in de maanden Februarij en September van ieder jaar. Zij brengen de veranderingen na 14 dagen ter inzage gelegen te hebben en na goedkeuring van den dijkstoel op den staat onder letter C van dit reglement bedoeld. Zij doen daarvan enz.»</p> <p>In alinea 2 aan het slot bij te voegen: »des polders.»</p>	<p>De artt. 241 en 242 bevallen niet aan geërfd. Hoe veel boeten zouden hiervan niet het gevolg zijn! Nevenstaande redactie zou duidelijkheid en billijkheid bevorderen en in 't belang van poldermeesters en geërfd. zijn.</p> <p>In verband met deze wijziging moeten echter de verplichtingen in de artt. 242 en 281 vervallen.</p> <p>»Daarmede dus ook de boeten. Ieder wordt al genoeg gestraft als de laatste alinea van art. 242 en art. 281 van kracht blijven.</p> <p>Ter verduidelijking.</p>	
Polderdistrict Overbetuwe.	242.	<p>Voor te schrijven dat de eigendom tot betaling der lasten kan worden aangesproken.</p>	<p>Hoe te handelen wanneer de eigenaar niet te vinden is?</p>	
Dorpspolder Lent.	242.	<p>Hoe kent de districts-ontvanger dadelijk eenen nieuwen verkrijger van land, hetgeen toch noodig is, daar zoodra de aangifte van overgang bij poldermeesters heeft plaats gehad, de nieuwe verkrijger aansprakelijk is voor de lasten?</p>	<p>Volgens art. 241 doen poldermeesters toch maar eens in het jaar opgave aan den dijkstoel van de eigendomsveranderingen.</p>	
„ Elst.	242.	<p>Dus èn vervreemder èn verkrijger. Waarom beiden?</p> <p>»Ware het niet goed om ambtenaar die overgang opmaakt vrijheid te geven tot de kennisgeving, of te zetten: »Elk die landen vervreemdt is, hetzij in persoon, hetzij door een derden enz.»</p> <p>Alinea 2 »kohier" of »afschrift van kohier"?</p>	<p>De Memorie zegt: <i>Erfgenamen zijn geen verkrijgers.</i> Hoe moet het dan met de geërfdegoederen? Tegen wie de vervolging, zoo geen overgang wordt opgegeven na overlijden? (Art. 4 Burg. regtsv.)</p>	
„ IJzendoorn.	242 en 281.	<p>Gelijkheid in den termijn van aangifte ware wenschelijk</p> <p>In de leggers eene kolom aan te geven tot vermelding van het dijkvak waarmede de gronden besmet zijn.</p>	<p>Opdat het land niet reeds op den nieuwen eigenaar overgebracht zij, wanneer de dijkvakken nog op naam van den vorigen blijven staan.</p>	
Polderdistrict Tielerswaard.	242 en 281.	<p>Den tijd in beide artt. gelijk te stellen.</p>	<p>Dit schijnt gemakkelijker en eenvoudiger.</p>	
„ Wageningen en Bennekom.	242.	<p>Is de termijn van 1 maand wel voldoende?</p>		
Dorpspolder Opijnen.	242 en 253.	<p>De aangifte van den nieuwen eigenaar, met vertoon van zijn bewijs van eigendom, komt voldoende voor en bevoor derlijk voor geregelde overschrijving.</p> <p>De boete tegen verzuim bedreigd is te laag.</p>	<p>Het voorschrift dat zoowel de oude als de nieuwe eigenaar aangifte moeten doen om de overschrijving te verkrijgen, staat eene geregelde overboeking in den weg en is zeer omslagtig.</p>	
„ Est.	242 en 253.	<p>De kennisgeving door den verkrijger en den eigenaar op het kohier bekend is omslagtig en die van den nieuwen eigenaar — bij twijfel door eigendomsbewijzen te constateren — schijnt voldoende.</p> <p>De boete tegen verzuim bepaald is veel te gering.</p>	<p>Dit zou eene geregelde overboeking zeer bevorderen en hoogst wenschelijk zijn voor eene goede administratie.</p>	
Polderdistrict Veluwe.	243.	<p>In de 3de regel in te voegen: »of door andere omstandigheden de grenzen van het district veranderen.»</p>	<p>In <i>Veluwe</i> heeft zich het geval voorgedaan, dat de grenzen feitelijk zijn veranderd door het graven van het kanaal van <i>Apeldoorn</i> op <i>Dieren</i>.</p>	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Overbetuwe.	244 en 254	<i>Gecombineerd Collegie</i> schijnt ten onregte veranderd te zijn in » <i>Dijkstoel</i> » en <i>Geërfdendag</i> in » <i>Poldermeesters</i> ».	Het geldt hier namelijk eene financiële zaak, het betalen van belastingen.	
Dorpspolder Elst.	244.	»Beter dat blijft <i>Gecombineerd Collegie</i> ».	Hier toch is meer dan bestuur!	
Polderdistrict Veluwe.	245.	Vóór de laatste alinea op te nemen: »Wanneer eigenaar, gebruiker of zaakgelastigde niet is bekend of buiten het district woont, is bezorging bij het hoofd van het plaatselijk bestuur voldoende.»	Zie de wet van 9 October 1841 (Staatsblad n°. 42).	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	245.	Achter alinea 1 te lezen: »Op deze kennisgeving is toepasselijk hetgeen bij art. 9 der wet van 9 October 1841 (Staatsblad n°. 42) ten aanzien der waarschuwingen is bepaald.»	Opdat een aanslagbiljet steeds kunne worden afgegeven	
Dorpspolder Nijbroek.	246.	Hierbij te voegen: »Ieder polderbestuur is verplicht zich de noodige wetten en verordeningen den waterstaat betreffende aan te schaffen en zoo noodig in de vergadering te brengen. Het Provinciaal Blad, waterstaatszaken inhoudende, zal aan elk polderbestuur worden toegezonden.»	Om poldermeesters in staat te stellen steeds op de hoogte van zaken te blijven ware dit zeer wenschelijk. Vergelijk de artt. 293 , 329 enz.	
„ Elst.	247.	Kosten 10 en 50 cents zijn veel te laag nu geene reiskosten mogen berekend worden.	De afstanden zijn soms zeer ver en het gevolg is nu dat tractementen gegeven worden aan deurwaarders. Volgens den dijkstoel te regt opgemerkt.	
„ Balgoij en Keent.	249.	In dit art. de volgende wijziging of bijvoeging, in een 2de alinea, aan te brengen: »Landen, welke door dammen of dijken bij eenen polder zijn ingesloten, en dus hunne waterlossing uitsluitend bewerkstelligen door de waterleidingen en de sluis van den polder, bij welken zij zijn ingesloten, worden ook, ten bate van dien polder, in de polderlasten aangeslagen; al behooren die landerijen overigens ook tot eene andere gemeente, en dien ten gevolge tot eenen anderen polder.»	De landen die in de <i>baten</i> deelen moeten ook in de <i>lasten</i> dragen. Ten opzichte van den polder <i>Balgoij en Keent</i> is dit echter niet het geval, daar ongeveer 100 hektaren land, door de <i>Woordsche dammen</i> ingesloten, hun water uitsluitend loozen door den wetering en de sluis van dien polder en niettemin de polder- en sluislasten van dat land geheven worden door de polders <i>Wijchen</i> en <i>Niftrik</i> . Reeds bij missive van 3 Julij 1878 heeft het polderbestuur zich hierover tot Gedeputeerde Staten gewend, terwijl het thans nader waagt op deze <i>onregelmatigheid</i> te wijzen, om eindelijk ondersteuning en handhaving te erlangen.	
„ Alphen.	250.	Duidelijker te omschrijven wat onder de oneigenlijke polderlasten moet verstaan worden.	Dit zou vele geschillen daarover »opheffen.»	
„ Overasselt.	251.	Ook in den dorpspolder <i>Overasselt</i> is eene herziening hoog noodig.	Wel $\frac{1}{4}$ der oppervlakte die aangeslagen behoorde te zijn is niet aangeslagen.	
„ Elst.	254.	Beter »geërfdendag» zoo als nu. <i>Zoo deze verschuldigd zijn, dat spreekt van zelf.</i>	»Waarom die woorden dan ook in art. 244 ?» Volgens den dijkstoel te regt.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Opijnen.	254.	Het is bepaald noodig, dat worde voorgeschreven waar de kennisgeving voor den belastingschuldige buiten den polder moet bezorgd worden.		
„ Nijbroek.	254.	»De termijnen van betaling moeten op het belastingbiljet vermeld worden.»		
„ Dreumel.	Waterstaat. 256 en volgg.	Hieronder op te nemen: »De dijken die door de polderbesturen onderhouden worden, zullen binnen eenen bepaalden tijd door de dijkstoelen worden overgenomen, tegen een billijke vergoeding.» en wijders »dat uit de districts-kassen voor gewoon onderhoud der dijken de geleverde gronden worden betaald voor de helft, en voor buitengewoon onderhoud alle aarde.»		
Polderdistrict Veluwe.	Waterstaat. 256 en volgg.	Aan de dorpspolderbesturen de verplichting op te leggen om behoorlijke leggers op te maken en bij te houden, volgens bepaalde voorschriften, van alle waterkeeringen, waterleidingen en wegen tot den polder behoorende.	Dit schijnt voor eene goede administratie en ter juiste naleving van het reglement noodig.	
Dorpspolder Twello.	Waterstaat.	Het Ontwerp schijnt te streng voor <i>Veluwe</i> , door dat de bepalingen voor alle kaden van groote of kleine wateren gelijk zijn.	Deze bemerking is slechts door één geërfde verlangd.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	Titel VII Hoofdstuk I.	Dit hoofdstuk te verdeelen in drie paragrafen, als: § 1. <i>Algemeene bepalingen.</i> artt. 256 tot en met 278. § 2. <i>Van de dijkpligt.</i> artt. 279 tot en met 289. § 3. <i>Van aardhaling en aardpligtigheid.</i> artt. 290 tot en met 302.		
Polderdistrict Overbetuwe.	256	Behooren onder kwelkwaden niet tevens begrepen te worden omkadingen bedoeld in art. 261 alinea 2?		
Dorpspolder Enspijk.	256.	Onder dijken mede te verstaan de verlaagde en vermalde »Overlaten», gelegen langs de <i>Linge</i> .	Bij vonnis van het Kantongeregt te <i>Geldermalsen</i> van 4 December 1878 zijn deze overlaten als <i>kaden</i> beschouwd.	
Polderdistrict Veluwe.	256.	Aan het slot van dit art. bij te voegen: »Eene kade langs eenen watergang kan tevens binnenkade zijn.»	Bij de zoo naauwkeurige omschrijving der soorten van kaden schijnt die bijvoeging noodig. In <i>Veluwe</i> zijn, langs grootere en kleinere watergangen, kaden gelegen die tevens blokken (watergebieden) afscheiden, zoodat door die kade heen geen water op den watergang mag afgeleid worden. »Als de grondslag van het aangrenzende land hoog is, is de kade soms niet zichtbaar, en nu ontstaat voor den regter de vraag of er wel eene kade is en of de bepalingen van het Reglement toepasselijk zijn.»	
Dorpspolder Angeren.	257.	»Tegen schadeloosstelling voor het gemis van dien meter.»		
„ Heteren.	257.	Is het verbod om binnen 1 meter uit den teen der waterkeeringen te spitten of te ploegen niet ingrijpend in de bestaande regten?		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Haaften.	257.	Indien de laatste alinea uitsluitend slaat op »spitten en ploegen», behoeft de redactie verbetering.	Thans slaat de laatste alinea op alles wat volgt op het komma-punt.	
„ Herwijnen.	257.	De bepaling op te nemen, dat het polderbestuur is gemachtigd toestemming te geven tot het graven of steken van zoden aan de binnenkaden en tot het vergraven binnen den afstand van 4 of 8 meters van de binnenkaden.	Onder waterkeeringen zijn ook begrepen waterkeerende wegen die tot afscheiding van blokken dienen. Daar nu de polder <i>Herwijnen</i> door dergelijke wegen in blokken verdeeld is, mag men daar in de wegen geene gaten meer graven of zoden uitsteken om er brugboomen in te leggen of tillen in te stellen en zal men onmogelijk van af die wegen vee kunnen scharen in de veel lager gelegen landerijen.	
Polderdistrict Veluwe.	257.	Aan het slot bij te voegen: »De dijkstoel is echter bevoegd voor sommige waterleidingen hiervan ontheffing te geven.»	In <i>Veluwe</i> is het wenschelijk de vergunning van de laatste alinea van den dijkstoel afhankelijk te maken.	
Dorpspolder Nijbroek.	257.	»In elken dorpspolder wordt eenen behoorlijken legger volgens voorschrift van Heeren Gedeputeerde Staten opge maakt van alle waterkeeringen, waterleidingen en wegen tot den dorpspolder behoorende, hiervan geschiedt na goedkeuring van den geërfden-dag, mededeeling aan het Gecom combineerd Collegie.»	»Dit zou een zeer goed art. zijn, indien het maar met zorg geschiedt, anders beteekent de staat bedoeld in art. 207 ook niets. Zie ook art. 343.	
Polderdistrict Overbetuwe.	258 en 262.	In art. 258 uit te zonderen het geval geregeld in art. 262.	Geene gebouwen, veel minder kelders kunnen gemaakt worden zonder uitgravingen. Zonder deze uitzondering zou men dus in strijd handelen met art. 258.	
Dorpspolder Heteren.	258.	Alinea 3 te doen vervallen.		
„ Herwijnen.	258.	In dit art. in te voegen dat het graven van fundamenten voor gebouwen buiten den teen des dijks geoorloofd is, met zulke bepalingen als noodig geoordeeld worden voor het spoedig digten dier vergravingen. De bepaling te laten vervallen, dat men binnen 1 meter uit den teen der waterkeeringen niet mag spitten of ploegen.	Bij het bestaande reglement is het graven binnen 16 meters uit den teen des dijks en dus ook het bouwen aan de buitenzijde in den dijk verboden, want als men den Minister of den Dijkstoel vergunning <i>tot bouwen</i> vroeg werd geantwoord dat die niet noodig was, doch toestemming <i>tot graven</i> gaf men niet en kon men niet geven. Deze bepaling is zeer drukkend terwijl het schadelijke van ploegen en spitten langs den teen niet wordt ingezien.	
Polderdistrict de Lijmers.	258.	Men kan nimmer op deze wijze afstand bepalen; bovendien is 8 meter veel te gering. Bij verschil kan de regter beslissen.	In de <i>Lijmers</i> bedraagt die afstand gemiddeld meer dan het dubbel.	
Dorpspolder Bommel.	259.	»Wie regelt de schadevergoeding?»		
„ Elst.	259.	Wie bepaalt de schadevergoeding?		
„ Wijchen.	259.	Voorwat de laatste zinsnede aangaat schijnt dit duister, n.l. de woorden: »ten koste van enz.»		
„ Elst.	260.	Deze <i>verplichting</i> kan zeer kostbaar worden en voor wien is de gedigte kolk?	Art. 244 is facultatief!	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Heteren.	260.	Dit art. te doen vervallen en in de plaats te stellen artikel 244 van het bestaande Reglement.	Volgens den dijkstoel is dit te regt opgemerkt.	
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	260.	Het bestaande art. verdient de voorkeur boven deze, om als regel te worden aangenomen, te bezwarende bepaling.	Is de dijkstoel ongeneigd, om een dergelijk werk dat bepaald noodzakelijk schijnt te maken, dan geeft art. 7 der wet van 12 Julij 1855 het middel van voorziening aan.	
Dorpspolder Afferden.	260.	Dit art. zal tot zeer groote bezwaren en uitgaven voeren.		
„ Deest.	260.	Het voorschrift tot gedeeltelijk dempen van waaijen en wielen schijnt overbodig.		
Polderdistrict Rijk van Nijmegen.	260.	Aan dit art. toe te voegen: »de berm moet zoo hoog zijn als de kade die er om ligt.»		
„ de Lijmers.	260.	Het slot van alinea 1 is uit een financieel oogpunt bezwarend en schijnt ook niet doeltreffend. Men zou Gedeputeerde Staten bevoegdheid kunnen geven voorziening te gelasten.	De ondervinding leert dat dikwerf diepe uitgravingen in den buitenteen des dijks gevolgd door het instampen van goede kleiaarde meer afdoende en minder kostbaar zijn.	
„ Veluwe.	260.	Art. 244 van het bestaande reglement ongewijzigd te behouden.	Het nieuwe voorschrift schijnt zeer bezwaarlijk. De dijkstoelen »zullen wel de eerste zijn om schadelijke kolken te voorzien.»	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	260.	De voorgedragen bepaling is als regel te bezwaren den het oude art. verdient de voorkeur.	Te meer daar art. 7 der wet van 12 Julij 1855 voorziet in het geval, dat de dijkstoel ongeneigd mogt zijn een bepaald noodzakelijk werk te maken.	
Polderdistrict Overbetuwe.	261.	De dijkstoel acht het wenschelijk in dit art. het verbod tot hoogstens een afstand van b. v. 100 meters van den dijk te beperken.	Het nieuwe voorschrift legt onnoodig een servituut op de binnenwaarts, dikwijls op groote afstanden van de dijken, gelegen gronden.	
Dorpspolder Huissen.	261.	»Hiertegen maakt men bezwaar, te meer daar men daartegen in geen hooger beroep kan komen.»		
„ Bommel.	261.	De afstand van den teen van den dijk aan te geven en overigens vrij te laten. Verder »het Gecombineerd Collegie» te lezen in plaats van: den dijkstoel».		
„ Oosterhout. } „ Slijk Ewijk. }	261.	Dit art. geheel te doen vervallen.		
„ Elst.	261.	Op verren afstand van de dijken zal hiertegen geen bezwaar bestaan. Grondbaggeren zal nu niet meer kunnen en dan nog de boete f 50! Hier wordt eigendomsregt enorm beperkt. De dijkstoel zal de concurrentie, b. v. van steenovens, kunnen tegengaan.	Volgens art. 376 ; toestemming kan niet gegeven worden; de overtreder verbeurt altijd de boete.	
„ Ressen en Doornik.	261.	Een afstand van b. v. 200 meter van den dijk te bepalen waar binnen het niet mag geschieden, indien men zulk eene ontblooting nabij den dijk niet wenschelijk acht.	De nieuwe bepaling kan tot groote ongelegenheid aanleiding geven, terwijl de eigenaar in het vrije bezit van zijn eigendom wordt belemmerd.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Nederbetuwe.	261.	Bij te voegen dat, indien door de overtreders niet voldaan wordt, alsdan ten hunnen koste de uitvoering door Gedeputeerde Staten gelast wordt.	Wenschelijk ingevolge art. 7 der wet van 12 Julij 1855 (Staatsblad n°. 102).	
Dorpspolder Afferden.	261.	Op dit art. wordt vooral de aandacht van den dijkstoel van het polderdistrict Maas en Waal verzocht."	Om het toenemend getal steen- en pannenfabrieken en dientengevolge het uitgraven van gronden in den binnenpolder.	
Polderdistrict Wageningen en Bennekom.	261.	Dit voorschrift kan voor het district <i>Wageningen en Bennekom</i> moeilijkheden doen ontstaan. Men dient den afstand te bepalen binnen welken de verveening verboden is.	Op een afstand van ongeveer 2000 meter van den dijk vangen namelijk de zeer uitgestrekte veengronden aan van de <i>Geliersche vallei</i> , in welke jaarlijks wordt verveend.	
„ Veluwe.	261.	Het slot van alinea 1: »tot zoodanige enz." te veranderen in: »tenzij met vergunning van den dijkstoel."	De beoordeeling der schadelijkheid moet aan den dijkstoel worden overgelaten. De bepaling is in <i>Veluwe</i> onuitvoerbaar.	
„ Overbetuwe.	262 al. 4, 269 al. 1.	Beide bepalingen komen voor <i>Overbetuwe</i> niet te pas, daar er in dat district geen sprake van kan zijn om de gebruikers der dijkshellingen te vragen om de in deze artikelen bedoelde toestemming.	In <i>Overbetuwe</i> worden de dijkshellingen beschouwd als eigendom van het district en wordt het genot daarvan, slechts op grond van oude gebruiken, alleen bij vergunning gelaten of gegeven aan aangrenzende eigenaren. Aldaar kan dus geen sprake zijn van een recht van <i>vruchtgebruik</i> ."	
„ de Lijmers.	262.	Aan alinea 7 toe te voegen: »en van omgekeerde gewelven voorzien."	Dit schijnt noodzakelijk, daar een platte vloer bij den minsten aandrang van water opbreekt en weinig of geen waarborg geeft.	
Dorpepolder Doornenburg.	263.	Het is de vraag of een huis, nabij een dijk op het hoogste gedeelte van het terrein gebouwd, op de <i>kweldam</i> is gebouwd of dat deze tegen het hooge erf aansluit. Er dient alzoo bijgevoegd te worden dat, indien de dijkstoel oordeelt dat zoodanig gebouw niet mag herbouwd worden, de eigenaar zal worden schadeloos gesteld uit de districtskas.	Nabij de dijken zijn vele huizen en gewoonlijk op de hoogste gedeelten van het terrein gebouwd.	
„ Elst.	263.	»Bij den dijkstoel, beter bij het Gecombineerd Collegie!"	Dit is toch zeker geen daad van bestuur?	
„ Nijbroek.	263.	Dit art. jaarlijks door den dijkstoel te doen publiceren.	Ter voorkoming van boeten en om er beter de hand aan te kunnen houden. Velen kennen het niet.	
Polderdistrict Overbetuwe.	264.	Wat betreft de kaden, binnenkaden en kwelkaden kan het openstellen voor de schouw gelast worden, doch de afsluiting te verbieden is eene onmogelijkheid.	Bedoelde kleine waterkeeringen loopen veelal over particulier grond; door het verbod tot afsluiting wordt alzoo alle gebruik door beweiding onmogelijk.	
„ Tielerwaard.	264 en 266.	Ook straf te bedreigen tegen het zich zonder vergunning ter plaatse bevinden van de in deze beide artt. bedoelde voorwerpen.	Thans kan er geen straf toegepast worden als het <i>planten, plaatsen of werpen</i> niet gezien is.	
„ Veluwe.	264 en 265.	In deze beide artt. op te nemen, dat de dijkstoel bevoegd is om ontheffing te verleenen van de bepalingen dezer artikelen voor sommige waterkeeringen.	Ook hier schijnt deze bevoegdheid van den dijkstoel zeer noodig, althans voor <i>Veluwe</i> , waar vele zeer kleine watergangen gevonden worden, die door uitgestrekte eikenhakbosschen heenloopen.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	A a n m e r k i n g e n.
Dorpspolder Herwijnen.	265.	Het wegruimen van boomen door afzaging boven den grond toe te laten.	Hierin schijnt niets schadelijks voor de dijken gelegen.	
„ Elst.	266.	Er wordt zeker bedoeld <i>tijdelijke</i> vergunning? doch dat dan ook te vermelden. Den dijkstoel de magt toe te kennen, om vergunning te geven en om ook de door den heemraad gegeven vergunning in te trekken.	De dijkstoel acht deze en de opmerking op art. 263 geheel ten onregte gemaakt.	
„ „	269.	Alinea 4. »Waar de kaden binnendijks zijn en de afwegen buitendijks of omgekeerd; dan ook ter hoogte van de kaden ophoogen?»		
„ Echteld.	270. (269?)	In het geval, bedoeld in het 3 ^{de} lid, te bepalen, dat de afweg door het district zal worden hersteld en dat daarna het onderhoud ten laste van belanghebbenden blijft	Bij het verzwaren van dijken worden de bestaande afwegen niet zelden geheel of gedeeltelijk ingedijkt. De nevensstaande regeling zou zeer billijk zijn en geschiedt in meerdere districten.	
Polderdistrict Nederbetuwe.	270.	De verandering die dit art. ondergaat is zeer gevaarlijk. Het is beter de verhooging of verlaging zonder vergunning van den Dijkstoel te verbieden.	Met dit voorschrift zullen alle kaden en binnenkaden in de dorpspolders gevaar lopen te verdwijnen.	
Dorpspolder IJzendoorn.	270.	Het vergunnen om kaden en binnenkaden te verhoogen of te verlagen aan poldermeesters over te laten, schijnt gevaarlijk voor het behoud dier waterkeeringen. Het is wenschelijk zulks weder van den dijkstoel afhankelijk te maken. In dit art. te voorzien in het behoud waarbij twee polders belang hebben.	Zooals b. v. de <i>Broekdijk</i> tusschen de dorpspolders <i>IJzendoorn</i> en <i>Echteld</i> .	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	270 en 315.	Er bestaat strijd tusschen de voorschriften dezer beide artt., hetgeen te voorkomen is door aan het slot van art 270 te lezen: »behoudens de bepaling der 2 ^{de} alinea van art. 315 .”		
Dorpspolder Elst.	271.	Dijken ook niet? (art. 256).	Is juist nuttig.	
Polderdistrict Veluwe.	272.	Dit art te lezen als volgt: »Geene nieuwe waterkeeringen mogen binnen de districten gemaakt worden, dan met toestemming van den dijkstoel, de betrokken dorpspolderbesturen en de belanghebbende eigenaren gehoord.”	Het is, bij de vaak moeilijk te verkrijgen overeenstemming tusschen verschillende dorpspolderbesturen en eigenaren, in het algemeen belang zeer wenschelijk den dijkstoel als »boven alles staande” de magt te geven om, na verhoor de betrokken besturen en belanghebbenden, zelfstandig te beslissen.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	272.	Dit art. te lezen: »Geene nieuwe waterkeeringen enz. . . . dan met toestemming van den dijkstoel en na verhoor van de betrokken besturen en der daarbij belanghebbende eigenaren.”	De redactie wordt niet duidelijk geacht.	

N A M E N der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het O n t w e r p.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	A a n m e r k i n g e n.
Dorpspolder Doornenburg.	273.	De 3 ^{de} alinea van art 252 Regl. schijnt ten onregte niet te zijn overgenomen, daar het regt van beweiden of gebruiken der dijken nog niet is uitgemaakt en van ouds erkend regt tot beweiding moet erkend blijven en de beslissing niet aan den dijkstoel mag overgelaten worden.	Vroeger, toen de dijken nog dammen waren, werden zij niet begrind en als andere weilanden beweid. Bij de laatste verhooging en verzwareing te <i>Doornenburg</i> heeft er <i>geene</i> onteigening plaats gehad van den ondergrond, door de verzwareing en verlegging van den dijk in te nemen, maar de dijkstoel heeft toen toestemming gegeven om den dijk als van ouds te blijven beweiden.	
„ Heteren.	273.	Bij te voegen: »behoudens ieders regten, aangegaan bij contracten.»		
„ Ochten.	273.	Door de bepaling om varkens van de binnenzijde des dijks te weren, kan die binnenzijde in 't geheel niet meer worden beweid dan door dubbele afscheiding, waardoor de perceelen dijkshelling bij de erven die aan den dijk aansluiten meestal te klein zijn om met rundvee beweid te worden.	De aangelanden aan den dijk worden door dit verbod van een groot genot verstoken.	
„ Haaften.	273.	Beweiding met varkens is <i>altijd</i> schadelijk voor de dijken en moet alzoo niet uitsluitend verboden worden voor nieuw gemaakte en herstelde dijken.		
„ Overasselt. } „ Nederasselt. }	273.	De ondervinding leert, dat dijken die beweid worden minder aan afslag onderhevig zijn dan die niet beweid worden.		
„ Elst.	274.	Liever Gecombineerd Collegie.	Hier is toch meer dan bestuur en bovendien strijd met art. 181 .	
„ Ochten.	274.	Dit art. grijpt te veel in in het regt van de eigenaars van den dijk.	Deze toch moeten daarvan jaarlijks grondlasten betalen.	
„ Elst.	278.	»of dijkgraaf». Toestemming en intrekking ook door dijkstoel.	Volgens den dijkstoel onjuist. Zie aantekening op art 266 .	
„ „	279.	Wie beslist over het tegenbewijs? Hier de bepaling toepasselijk te verklaren van art. 15 der wet van 1841 (Staatsblad n°. 42).		
Polderdistrict Nederbetuwe.	279.	In dit art., bij dijkcedullen, staten van taxatie te vermelden, ten einde aan die staten de kracht der cedullen toe te kennen.	De staten van taxatie, in art. 288 vermeld, vervangen de dijkcedullen eigenlijk geheel voor die polders waar het gewoon onderhoud is afgekocht. Volgens art. 289 worden die staten beschouwd als de dijkcedullen geheel te vervangen. Ook met het oog op den voorgestelden uitkoop van de jaarlijksche uitkeering is het gewenscht die staten boven de dijkcedullen te stellen, dewijl daaruit de afkoopsom moet blijken.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Overbetuwe.	280.	De beslissing over de herziening der dijkcedullen behoort eigenaardig en van ouds bij den Dijkstoel; waarom dit aan het Gecombineerd Collegie opgedragen? Wat is het onderscheid tusschen deze herziening en de jaarlijksche door Poldermeesters?		
Dorpspolder Elst.	280.	Alinea 4. Liever door dijkstoel te kiezen.	Strijd met staat C; 1 Julij tot ultimo Junij. Volgens den dijkstoel geheel ten onregte.	
Polderdistrict Nederbetuwe.	280.	De herziening der cedullen en staten van taxatie in Mei en overbrenging der veranderingen op staat C komen niet overeen met inzending vóór 1 Maart, voorgeschreven bij art. 241.		
„ Overbetuwe.	281.	Waarom hier een termijn van 3 maanden behouden, terwijl in art 242 slechts één maand is gesteld?		
Dorpspolder Elst.	281.	Drie maanden na Overschrijving kan dus negen maanden zijn. Waarom den termijn niet ingekort, evenals in art. 242. »De verkrijger of».	Volgens de wet van 1832 heeft men 6 maanden voor de overschrijving. Zie aantekening op art. 242.	
„ Opijnen.	281.	De op art. 242 gemaakte opmerking geldt ook voor dit art., omtrent den overgang van dijken, waarvoor strengere bepalingen noodzakelijk zijn, als de afkoop van het onderhoud in natura heeft plaats gehad.		
„ Lent.	282.	Wie bevordert de splitsing of verdeling indien sommige belanghebbenden daartoe niet willen medewerken? Onder het tegenwoordige reglement heeft het zich dikwijls voorgedaan dat, in het hiernevens gestelde geval, tot nadeel en ongerief der goedgezinden, een dijkvak ongesplitst bleef. Hierin dient te worden voorzien.	Stel dat een stuk land, met eenige meters dijk besmet, verkocht wordt in perceelen. Sommige koopers verlangen splitsing van het dijkvak, zoodat ieder zijn aandeel zal kennen, doch andere koopers willen zich daarvoor geene moeite geven en zelfs geen' aanvraag tot splitsing bij den dijkstoel doen.	
„ Elst.	282.	Uitbreiding van art. 283 is wenschelijk, daar men anders b. v. van 20 hektaren land, besmet met 10 meter dijk, geene 50 are vrij van dijk kan verkoopen.	Stel 20 hektaren land met 10 meters dijk besmet, dan kan thans de dijkpligt niet op de eene helft van het land gebracht worden. Volgens den dijkstoel onjuist.	
„ Ressen en Doornik.	282.	Te bepalen dat de dijkstoel ontheffing van die verplichting kan verleenen.		
Polderdistrict Nederbetuwe.	285.	Op meerdere plaatsen in <i>Nederbetuwe</i> zijn uiterwaarden met dijk besmet, 'tgeen de 2 ^{de} alinea van dit art. in beginsel schijnt uit te sluiten.		
Dorpspolder Haaften.	285.	Wat beteekenen de woorden: »Buiten de gevallen in het vorig' artikel voorzien»?	De omschrijving der onderhoudslast in dit art. bedoeld schijnt zeer duister. Het is n.l denkbaar dat een dijk, die bij verlegging korter wordt, meerdere onderhoudskosten verslindt dan de vroegere en wie betaalt dan dat meerdere?	

N A M E N der betrokken Besturen.	Betrekkelijke bepalingen van het O n t w e r p.	O P M E R K I N G E N.
Dorpspolder Angeren.	286.	»Art. 287 en 288 zijn in tegenspraak met art. 286 ."
„ Doornenburg.	286.	Deze bepaling is zeer billijk, doch het ware wenschelijk dat al lange jaren de vereischte verhoogingen en verzwaren van dijken door de districten waren bekostigd, daar het onbillijk is dat zij eerst bezaaid, toen begrind, daarna met gewassen grind »beheerd" en eindelijk grooten deels tot publieke wegen gebruikt zijn, alles ten koste van de ongelukkige dijkpligtigen en ten behoeve van alle landen en inwoners, terwijl de dijkpligtigen bovendien nog $\frac{1}{4}$ der kosten van verhooging en verzwaaring hebben moeten betalen. Waar de dijkpligtigen $\frac{1}{4}$ voor verzwaren hebben betaald, is het billijk dat hen die kosten met de renten worden terugbetaald, want het is niet billijk dat zij, wier dijken genoegzaam verwaard zijn en die reeds hun $\frac{1}{4}$ hebben betaald, daarenboven nog moeten bijdragen in het $\frac{1}{4}$ van hen wier dijken nog verhoogd en verwaard moeten worden en die nu daarvan ontheven worden.
„ Elst.	286.	Alle onderhoud?
„ Delwijnen.	286 (?)	Het maken, beslaan en onderhouden der dijken voor rekening van het district te nemen.
„ Westervoort.	286.	Het polderbestuur van den dorpspolder <i>Westervoort</i> juicht de wijziging die art. 293 van het bestaande reglement heeft ondergaan ten zeerste toe.
„ Lent.	287.	Volgens dit art. is het <i>gewoon</i> onderhoud aan de dijkpligtigen verbleven, terwijl volgens art. 286 , <i>alle</i> onderhoud door de districten geschiedt.
„ Slijk-Ewijk.	287.	In verband met art. 293 van het bestaande regl. is het onbillijk, dat vele geërfden die reeds vroeger $\frac{1}{4}$ in de kosten van dijksverhooging hebben bijgedragen — nu anderen van dien last zullen worden vrijgesteld — nogmaals in den algemeenen omslag zullen worden omgeslagen, als dijksverhooging weder noodig is.
Polderdistrict Nederbetuwe.	287.	Achter dit art. bij te voegen: »of staat van taxatie."
Dorpspolder Maurik.	287.	De uitkeering in geld ter vervanging van dijksonderhoud tegen een minder bedrag dan tegen den penning XX afkoopbaar te stellen.
Polderdistrict Buren.	287.	Zoo mogelijk, verpligte afkoop in te voeren en dan de afkoopsom over een zeker aantal jaren te verdeelen

T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
<p>Het is billijk, dat voor het daarstellen en onderhouden van bandijken in evenredigheid worde bijgedragen door de perceelen, huizen en landen die door de dijken beschut worden; evenzoo voor waterlossingen en wegen, terwijl ook de rivieren of bevaarbare kanalen, zoo ver noodig, door de gebruikers worden daargesteld en onderhouden.</p> <p>Het is mogelijk en waarschijnlijk, dat alle landen binnen een polder gelegen evenredig met het onderhoud van eenen dijk langen tijd zijn belast geweest en dat b. v. van eene boerderij, die geheel met eenige roeden dijk belast was, eenige stukken vrij van dijk verkocht zijn, terwijl de rest daarmede bezwaard is gebleven. Toen waren de dijken echter slechts dammetjes, die niet $\frac{1}{4}$ van het tegenwoordig onderhoud kostten en grootendeels slechts kleiwegen. Ook thans zijn er nog kleidijken die als weilanden worden gebruikt.</p>	
In art. 287 wordt het <i>gewoon</i> onderhoud uitgesloten!	
De dijkstoel is van oordeel dat door de bepalingen der artt. 286 en 303 reeds aan dit verlangen is voldaan.	
»Met het oog op de grove onjuistheden die er vooral in het dijkcedul van" dien »polder berusten en de noodige gegevens ontbreken om dit secuur in orde te maken."	
<p><i>Gewoon</i> onderhoud zal toch wel onder <i>alle</i> onderhoud begrepen zijn?</p>	
Op grond der beschouwing vermeld bij art. 279 .	
In de laatste 40 jaren is, door aanmerkelijke verzwaaring der dijken, de onderhoudslast zeer verhoogd en de vervanging van dat onderhoud, door uitkeering in geld, is geregeld naar de kosten in de laatste jaren.	
Dergelijke wijziging zou zeker door alle districtsbesturen worden toegejuicht.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Bommelerwaard beneden den Meidijk.	287.	Dit art. te lezen: »Alle onderhoud van dijken, waar daarin nog door dijkpligtigen wordt voorzien, moet binnen twee jaren na de invoering van dit Reglement aan de districtskas worden afgekocht. Ieder district is na dien tijd aansprakelijk voor het onderhoud zijner omringende dijken. De afkoop geschiedt tegen betaling van den penning XX."	In 't belang van een goed onderhoud en ter betere verdediging der dijken verdient dit ten sterkste aanbeveling.	
Dorpspolder Hedel.	287.	Het onderhoud der dijken op de <i>polders</i> te doen overgaan, onder de bepaling van uitkeering en afkoopbaarstelling aan de polderkas, daar dit nog minder kostbaar zal zijn dan wanneer het door het district geschiedt, aangezien het polderbestuur beter dan het dijkbestuur bekend is met den toestand van den dijk en beoordeelen kan wanneer en waar voorzieningen behooren aangebracht te worden.	Sedert 1856 geschiedt het onderhoud in den polder <i>Hedel</i> door het polderbestuur en voor veel minder dan toen de dijkpligtigen het moesten doen. De dijkstoel acht het hier geopperde denkbeeld omtrent de wijze van dijksonderhoud zoo weinig aan te bevelen, dat het geene wederlegging behoeft.	
Eenige geërfden uit den dorpspolder Deil.	287.	De afkoop tegen penning XX schijnt te laag.	»Wanneer er verzakkingen plaats hebben, behoeven zij er niets meer aan te doen."	
Dorpspolder Alphen.	287.	Waar de dorpspolder alleen dijkpligtige is, vindt men volstrekt geen reden om het gewoon onderhoud der dijken te vervangen door uitkeering in geld.	Daar de dorpspolderbesturen meer een dagelijksch toezigt op die werken hebben.	
„ Lakemond. } „ Randwijk. }	288 en 301.	Waarom zijn in het eerste artikel 3 en in het tweede 4, desnoods 5, deskundigen noodig om de zaak tot eene beslissing te brengen? Zijn in het eerste geval de regten van den dijkgeslaagde wel zoo deugdelijk verzekerd als de geërfde slechts één persoon en het dijkbestuur twee personen aanwijst, en waarom heeft men bij het waarden van gronden eenen anderen regel gesteld?		
„ Heteren.	288.	De kosten van begrinding enz. van een dijk als weg bij de overneming niet ten laste der dijkpligtigen te brengen. In letter C te bepalen, dat van de 3 deskundigen 1 door het Gecombineerd Collegie, 1 door den betrokken polder of geërfden en 1 door de dijkpligtigen zullen benoemd worden.	Dit zou zeer onbillijk zijn daar die kosten oorspronkelijk niet op dijkpligtigen gerust hebben. Daar een heemraad de leiding heeft, is het feitelijk drie tegen één en dan nog met ter zijde stelling der dijkpligtigen die het regtstreeks aangaat. Het is billijk dat, bij eene verplichte overgave en overneming, aan partijen gelijke krachten worden toegekend. De dijkstoel vestigt onder alle ingekomen rapporten meer bijzonder de aandacht op dat van Heteren. Daarin vindt men toch menige goede opmerking. O. a. hetgeen naar aanleiding van art. 288 omtrent de begrinding der dijken wordt gezegd, alsmede omtrent de waardeering van den dijkpligt.	
„ Elst.	288.	Moet <i>geërfden</i> in letter c niet zijn: <i>geërfdendag</i> ?		

N A M E N der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het O n t w e r p.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	A a n m e r k i n g e n.
Dorpspolder Hedel.	288.	De termijn van 15 jaren , in dit art. bedoeld , niet aan te nemen voor de berekening der uitgaven voor het dijks- onderhoud gedaan , doch ten aanzien der verbeterde vakken eene nieuwe waardering te doen geschieden. Wijziging der bepaling , voorkomende sub letter <i>a</i> , is noodig in dien zin dat de onderhoudskosten vóór de bazalt- bekleeding geenszins in aanmerking komen.	Dit is billijk daar door de verbetering der dijken in de laatste jaren , b v. door bazaltbekleedingen , het onderhoud zeer is verminderd. In de beide laatste jaren zijn de gedeelten dijk , die het meest aan afslag bloot stonden , geheel met bazalt bekleed en is dientengevolge het onderhoud afgenomen. De dijkstoel acht de opmerking omtrent dit punt , dat ook zijn aandacht heeft getrokken , juist.	
„ Alphen.	288.	Bij eventuele vervanging van het gewoon onderhoud in natura , de berekening te doen plaats hebben over de laatste 15 jaren , na aftrek van het hoogste en het laagste jaar.	Ten einde meer tot eene gelijkmatige schatting te geraken.	
„ Leeuwen.	288.	Het schijnt beter in letter <i>b</i> de kosten voor afslag te berekenen naar hetgeen dezelve gemiddeld in het vervolg jaarlijks zullen kosten.	Volgt men de berekening van letter <i>b</i> , dan zullen de dijkpligtigen die hunnen dijk het best tegen afslag beveiligd hebben en aan wier dijk alzoo in het vervolg geene noemenswaardige kosten te maken zullen zijn , juist daardoor , zooveel te meer aan afkoopsom moeten betalen.	
Polderdistrict Rijk van Nijmegen.	288.	»Tusschen de haakjes ook te voegen : het onder-profiel- houden der kruinen.»		
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	288.	Alinea <i>b</i> te laten vervallen. Alinea <i>h</i> te lezen : »bij splitsing van landerijen wordt de gewaardeerde som , naar de grootte en waarde der deelen , evenredig omgeslagen.»	De hier aangegeven wijze van schatting zal dikwijls niet gevolgd kunnen worden , ook dan niet wanneer de kosten van onderhoud over de laatste 15 jaren bekend zijn. Wanneer de eigenaren binnen de laatste 15 jaren hunne dijkvakken met natuurlijke steen bekleed hebben , zijn de kosten van onderhoud der buitenglooijing voor het vervolg nagenoeg tot niets gereduceerd en toch zoude , juist dientengevolge , eene zeer hooge onderhoudssom moeten worden vastgesteld.	
Polderdistrict Bommelerwaard beneden den Meidijk.	289.	Alinea 1 van dit art. is voldoende.	Althans bij de verlangde verandering van art. 287 .	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	289.	Uit alinea 2 te laten vervallen het woord : »jaarlijks» en in verband daarmee in alinea 3 , tusschen de woorden »der» en »veranderingen» , te plaatsen »jaarlijksche.»	Daar ook eene <i>geheele</i> herziening na verloop van tijd wenschelijk kan zijn.	
Dorpspolder Ochten.	290.	Dit art. geeft aan de dijkbesturen het regt om grond te halen van landerijen die nimmer tot aardlevering verplicht waren.	Hierdoor wordt een nieuw regt geboren dat inbreuk maakt op het vrije eigendomsregt.	
„ Haaften.	290 en 295.	In deze artt. op te nemen dat er , als de grond in het verpligte perceel van aardhaling geheel verdwenen is en de verpligte onderhoudslast alzoo ophoudt , onteigend zal worden.		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.
Polderdistrict Dremptsche, Oldenhaafsche, Hooglurensche en Oldburgsche dijken.	Aardlevering. (290.)	De kosteloze aardlevering, zoowel voor gewoon onderhoud als bij doorbraken, is in het district steeds zonder bezwaar door de betrokken eigenaren geschied: daarin schijnt trouwens geene onbillijkheid gelegen.
Polderdistrict Brummensche bandijk.	290.	De bepaling schijnt niet billijk om de aarde te halen <i>buitendijks</i> , van landen van zulke eigenaren die binnendijks geene bezittingen hebben.
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	291.	In hoofdzaak de lezing van art. 304 van het tegenwoordige reglement te behouden, of wel te verwijzen naar art. 290 van het Ontwerp, omdat die in hoofdzaak overeenkomen met de artt. 63 en 133 van het reglement van 1846.
Polderdistrict Overbetuwe.	293.	Zooals vroeger door den Dijkstoel is voorgesteld, in dit art. eenvoudig op te nemen: »Zoodra er door een' eigenaar meer geleverd is dan 5 M ³ .» Bovendien wat is »per strekkende meter waterkeering»? Moet elk gat dat in den dijk geslagen is worden gemeten of de gezamenlijke lengte van de gaten in eenig gedeelte dijks, of de lengte van het dijkvak waarin de afslag zich bevindt, of de lengte dijks tegen over het grondbezit van één eigenaar?
Dorpspolder Lent.	293.	De bepaling wanneer voor de benoodigde grond vergoeding zal worden gegeven is niet in alle opzichten evenredig en billijk. De kosteloze grondlevering dient, ook voor kleine hoeveelheden, geheel te vervallen.
„ Oosterhout. } „ Slijk Ewijk. }	293.	Het 1 ^{ste} lid zoodanig te wijzigen dat de aardhaling tot gewoon onderhoud van waterkeeringen en dijken worde betaald.

TOELICHTING.	Aanmerkingen.
De eigenaars wisten toch, tijdens den aankoop of de verkrijging, dat die last bestond en zien daartegen niet erg op, zooals hieruit blijkt, dat diezelfde landerijen, niet tegenstaande het bezwaar, sedert de laatste 25 jaren tot 200% in waarde zijn gestegen.	
Met het oog op art. 68 der Onteigeningswet, zooals het is gewijzigd bij de wet van 1 Junij 1861 (Staatsblad n ^o . 54). Dit laatste reglement was n.l. geldende tijdens de invoering der Onteigeningswet.	
De bepaling waar een decistère $\frac{1}{10}$ M ³ . per strekkende meter is gebruikt zal, bij een onregelmatigen afslag, hoogst moeilijk zoo niet onmogelijk worden, en het artikel alzoo tot alle mogelijke moeilijkheden aanleiding geven. Van de wijze van meting zal veel afhangen.	
Gesteld in een dijk hoog 6 meter komt eene gleuf of scheur, van onder naar boven, van 0,5 M. breedte en 0,20 M. diepte, zoodat tot digting daarvan noodig is 0,6 M ³ . aarde. Daar die hoeveelheid noodig is op minder dan 1 strekkende meter waterkeering wordt de aarde vergoed. Ontstaat eene gelijke scheur echter niet van boven naar beneden, maar in dezelfde strekking als de dijk, dan wordt voor de benoodigde aarde geene vergoeding gegeven, al zou de gleuf ook tienmaal langer zijn en daardoor voor de digting tienmaal meer aarde noodig zijn, en zulks enkel omdat <i>per strekkende meter waterkeering</i> slechts 0,1 M ³ . noodig is. De opmerking uit de Memorie, dat hieruit onnoodige en omslagtige berekeningen zouden voortvloeijen, wordt niet toegegeven. Onnoodig zijn ze zeker <i>niet</i> en de omslagtigheid is niet zoo groot, want bij de thans voorgestelde regeling moet immers ook vooraf onderzocht worden of er meer dan $\frac{1}{10}$ M ³ . per strekkende meter noodig of gebruikt is en, zoo zulks het geval is, dan moet de hoeveelheid met $\frac{1}{10}$ M ³ . verminderd en van de rest de vergoeding berekend worden.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Heteren.	293.	Het ware billijker, dat alle waterkeeringen onderhouden werden door de besturen onder wier beheer zij staan en ten koste van het district of den dorpspolder, »en dat tevens alle gebruikte aarde betaald werd wanneer dezelve op een perceel meer bedraagt dan één decistère.”	Al naar mate de dijkstoel of wel het dorpspolder bestuur het beheer er over voert. De dijkstoel is van oordeel dat dit geheel ten onregte is opgemerkt.	
„ Elst.	293.	»Groot verschil is het of de benoodigde grond in de lengte of diepte noodig is.”	»Voor bezwaar voor diegene die vele strekkende meters hebben, kan dan wel meer zijn dan eene niet noemenswaardige hoeveelheid! Zie Memorie.”	
„ Ochten.	293.	De vergoeding op 45 centen per Cubieke meter te stellen.	Bij de tegenwoordige waarde der uiterwaarden is 25 centen te gering.	
„ Herwijnen.	293.	Het overoude gebruik, dat perceelen buitendijks gelegen verplicht zijn <i>kosteloos</i> de aarde tot gewoon onderhoud der dijken te leveren, schijnt beter dan de nieuwe bepaling, dat <i>vergoeding</i> wordt gegeven zoodra per strekkende meter meer dan $\frac{1}{10}$ stère grond noodig is.	Bij de minste afslag is er meer dan $\frac{1}{10}$ stère noodig en of zulks het geval is geweest, zal tot lastige quaesties aanleiding geven. Nu wordt het district, d. i. het algemeen, bezwaard met een' last die sedert overoude tijden op anderen rust en aan wie ze dus, zonder eenige aanleiding, wordt kwijt gescholden.	
„ Haaften.	293.	Het cijfer voor schadevergoeding door deskundigen te doen bepalen, evenals thans.	Het aangenomen cijfer schijnt velen te laag.	
Polderdistrict Bommelerwaard beneden den Meidijk.	293.	Dit art. te lezen: »Voor de aardhaling tot gewoon onderhoud van dijken en waterkeeringen wordt geen ontgeltenis gegeven.”	Door het ontworpen art. zullen eigenaars van buitengronden, zonder reden, grootelijks bevoordeeld worden, daar de aarde voor gewoon onderhoud sedert onheugelijke jaren gratis door hen is geleverd en de waarde der buitengronden berekend is naar dien last.	
„ Bommelerwaard boven den Meidijk.	293.	De bepaling der 1 ^{ste} alinea is onuitvoerbaar en die ontrent de kosteloze aardlevering, zooals die hier luidt, aller onbillijkst.	Het is niets anders dan eene ongemotiveerde overbrenging van lasten, rustende op buitendijks gelegen landen, op binnendijksche gronden.	
Dorpspolder Aalst.	293.	De hier voorgestelde regeling der ontgeltenis voor aardlevering tot gewoon onderhoud van waterkeeringen strookt niet met regt en billijkheid.	Door de aangebrachte wijziging vermeederen de landen buitendijks, die altijd met aardlevering belast zijn geweest, in waarde, terwijl de landen binnen het district, waarover de kosten van ontgeltenis moeten worden omgeslagen, eene vermindering van waarde ondergaan. De dijkstoel vereenigt zich hiermede ten volle.	
„ Maasbommel.	293.	»Wegens de verandering van aarde te halen.” Hieraan wenscht het polderbestuur »geen gevolg te geven”.		
„ Alphen.	293.	De betaling voor de aardhaling tot gewoon onderhoud wordt niet billijk geacht.	De landen zijn altijd met den last besmet geweest en, daarmede bezwaard, van den eenen op den anderen overgegaan.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.
Dorpspolder Puiflijk.	293.	Dit art. verschafft aan eigenaars van landerijen, belast met het leveren van grond voor de in het art. genoemde werken, een dubbel voordeel. Ten einde de billijkheid niet uit het oog te verliezen dient deze bepaling dus eenigszins gewijzigd te worden.
Polderdistrict de Lijmers.	293.	De bepaling van het slot van alinea 1 is niet met de billijkheid over een te brengen, want men doet daarmee »den buiten eigenaren een geschenk ten nadeele van de binnen eigenaren.» Het schijnt noodig de zonder ontgeltenis te leveren hoeveelheid aarde op minstens 1/2 M ³ . per strekkende meter te bepalen, daar één decistère, bij dijkglooiingen van 25 tot 30 Meter ter nauwernood voldoende zal zijn om stappen van beesten en »uitvulling van dijkskruin» aan te vullen. Ook voor aangrenzende eigenaren heeft dit geen bezwaar. In alinea 2 is het bepalen van een maximum op 25 cents per M ³ . zeer goed, doch het dient overigens aan de beoordeeling van den dijksstoel overgelaten te worden, met beroep op Gedeputeerde Staten.
„ Wageningen en Bennekom.	293.	Dit art. dient verduidelijkt te worden, door nl. op te helderen of berekend moet worden over de <i>strekken meter dijk, voor zoo verre er afslag aan is</i> , of over de <i>geheele lengte dijk liggende tegenover het land van één eigenaar</i> .
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	293.	De hier gegeven voorschriften zijn zeer weinig beteekend en hoogst moeilijk uitvoerbaar, zoodat het beter schijnt, indien men de bepalingen van het bestaande reglement omtrent de kosteloze aardhaling niet wil behouden, die geheel af te schaffen. Voorts kan het niet-geven van ontgeltenis niet voor waterkeeringen in 't algemeen, maar alleen voor dijken en kwelkaden worden voorgeschreven. De vraag of ook de aarde voor gewoon onderhoud van kaden en binnenkaden zonder ontgeltenis moet worden geleverd, hangt af van wat daaromtrent van ouds naar gewoonte bestond.
Polderdistrict Rijk van Nijmegen.	294.	Het woord »noodkeeringen» te laten vervallen.
Dorpspolder Elst.	295.	In alinea 4 geen beroep toegelaten!

TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Die landerijen waren nu eenmaal met dien last bezwaard en de waarde daarvan, bij verkoop of anderen overgang, daarnaar berekend, zoodat derzelve waarde aanmerkelijk minder is dan die van andere gronden.	
Men moet namelijk aannemen, dat de van ouds tot aardlevering verpligte gronden verkregen zijn met den last bezwaard, om voor gewoon onderhoud, zonder vergoeding, aardspecie te leveren.	
Wel is waar heeft die last, door de verhooging en verzwaaring der dijken, eene geheel andere beteekenis gekregen dan toen hij op bedoelde buitengronden werd gevestigd, doch dat brengt slechts mede, dat men moet trachten, overeenkomstig de billijkheid en zooveel mogelijk overeenkomstig den toestand vóór de algemeene verzwaaring der dijken, den eenen eigenaar te ontheffen zonder het district te zeer te benadeelen door telken jare terugkomende levering.	
In de <i>Lijmers</i> , b. v. onder <i>Babberich</i> , zou zich het geval zeer goed kunnen voordoen, dat men grond in beslag zou moeten nemen, die per hektaren slechts ± f 600 waard is, en die men, volgens het tegenwoordig voorschrift, toch met f 2500 per hektare zou moeten betalen, om er b. v. 1 M ³ . af te nemen of te verlagen.	
Wordt de eerste berekening bedoeld dan is de hoeveelheid gronds, zonder ontgeltenis te leveren, onbeduidend en kan die vermeerderd worden.	
Omdat die bepaling bij de invoering der Onteigeningswet alleen voor de laatste soort (soorten) van waterkeeringen bestond.	
»Om het even is de deur openzetten zoo men niet goedvindt geen aanzegging te doen, dus voor willekeur.»	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Maurik.	295.	Te doen vervallen de woorden: »door aanegging». Bij het wonen elders en ver af den <i>bruiker</i> kennis te geven.	Letterlijk opgevat geeft het aanzeggen moeilijkheid, b. v. aan den eigenaar of den gemachtigde die ver af woont. Even als in het 3 ^{de} lid van art. 299 is omschreven.	
Polderdistrict Veluwe.	295.	Aan het slot toe te voegen: »In geval van verschil beslist de dijkstoel, behoudens hooger beroep.»	Dit schijnt voor den geregelden gang van zaken bijzonder wenschelijk.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	295.	Aan het slot van dit art. toe te voegen: »Ingeval van verschil beslist de dijkstoel, behoudens hooger beroep op Gedeputeerde Staten.»		
Polderdistrict Veluwe.	296.	Het einde van dit art. aan te vullen met »met nieuwe waterkeeringen worden aanzienlijke verbredingen van de bestaande gelijk gesteld.»	»Mogt bij gewone herstellingen de belanghebbende kunnen bewijzen, dat er meer grond ingenomen is dan de waterkeering vroeger besloeg, dan zal hij, na de herstelling welke hij niet mag verhinderen, schadevergoeding kunnen vorderen, op de wijze hierna te bepalen.»	
Dorpspolder Elst.	299	Beter ware voor » <i>effen</i> getal» te lezen: » <i>oneffen</i> getal.»	Nu zal dikwijls de bepaling in art. 301 voorkomen, vooral omdat de kosten voor district of polder zijn.	
„ Doornenburg.	296, 299, 301 en 302.	Doordien in deze artt. vele onteigeningen in handen van poldermeesters gesteld zijn, moet de dorpspolder de kosten betalen.	Volgens het bestaande regl. daarentegen — b. v. het laatste lid van art. 300 — moeten alle onteigeningen door den dijkstoel uitgevoerd en uit de districtskas betaald worden.	
„ Elst.	301.	Beter tarief door gecombineerd collegie of geërfendag vast te stellen.	»Ontgeltenis altijd voor district of polder is niet billijk.»	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	301.	In verband met de laatste alinea van art. 299, het woord » <i>wien</i> » in alinea 1 te laten vervallen.		
Polderdistrict Veluwe.	302.	Dit art. aan te vullen met de volgende slotalinea: »Met het maken van het werk kan intusschen worden voortgegaan, overeenkomstig art. 2 van de Wet van 9 October 1841 (Staatsblad n ^o . 42).»	Dit schijnt zeer gewenscht om noodige verbeteringen niet op te houden.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	302.	Dit art. te lezen als volgt: »Alle geschillen welke over de vastgestelde waardering ontstaan, worden enz. . . . door Gedeputeerde Staten beslist.» »Ingeval op de te leveren aarde de bepalingen van de artikelen 65 tot en met 67 der wet van den 28 ^{sten} Augustus 1851 (Staatsblad n ^o . 125) toepasselijk zijn, of het betreft de vergoeding, bedoeld bij art. 296 van dit reglement, wordt, indien belanghebbenden in deze beslissing niet berusten, gehandeld volgens de hierboven aangehaalde wet.» Als alinea 3 op te nemen: »In spoedvereischende gevallen kan, hangende deze geschillen, met de ondernomen werken worden voortgegaan.»	In de geschillen welke ontstaan over <i>die</i> levering van aarde, waarop het gewijzigde artikel 68 der Onteigeningswet van toepassing is, schijnt de beslissing van Gedeputeerde Staten verbindend te kunnen zijn. Op de aardlevering voor kaden en binnenkaden zullen vermoedelijk dikwijls de artt. 65—67 dier wet van toepassing zijn. Ter voorkoming van vertraging. Met het oog op art. 2, 3 ^o der wet van 9 October 1841 (Staatsblad n ^o . 42) schijnt daartegen geen wettig bezwaar te bestaan.	

N A M E N der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het O n t w e r p.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Lent.	303.	Bij het opmaken der cierungen, bedoeld in alinea 3, zoude medewerking van het gecombineerd collegie wenschelijk zijn.	Eene bloote mededeeling schijnt weinig nut te geven.	
„ Elst.	303.	Alinea 3 »medegedeeld dient goedkeuring.»	„Nu beteekent het niets en beneemt men de magt van gecombineerd collegie bij begrootingen!” Volgens den dijkstoel geheel ten onregte.	
Polderdistrict Rijk van Nijmegen.	303.	In alinea 3, achter het woord medegedeeld, te voegen: »en door dat collegie goedgekeurd.»	De dijkgraaf en twee heemraden stemden hiertegen.	
Dorpspolder Winssen.	303.	In het 3de lid bij te voegen »en goedgekeurd.” Deze goedkeuring is evenzeer en in nog hoogere mate noodig dan bij art. 345 is voorgeschreven voor cierungen en werken aan de geërfden. Dezelfde beginselen toe te passen, welke in de Gemeentewet en in de Provincialewet, resp. aan den Raad en aan de Staten, de beslissing geeft niet slechts over de kosten maar ook over de werken zelve, welke resp. Burgemeester en Wethouders en Gedeputeerde Staten voorstellen.	Volgens de toelichting hebben geërfden te beslissen over de kosten van zoodanige nieuwe werken, terwijl zooveel te meer aan het gecombineerd collegie de beslissing behoort over de aanzienlijke kosten van dikwerf belangrijke werken.	
Polderdistrict Veluwe.	303.	Zie hierbij het opgemerkte bij art. 9.		
Dorpspolder Elst.	305.	Is <i>post</i> niet beter?	Regl. spreekt o. a. in art. 278 e. volgg. van »heemraad van den post.”	
„ Ressen en Doornik.	306.	»Dezelfde opmerking als bij art. 344.”		
Polderdistrict Nederbetuwe.	306.	Is het beginsel van drie schouwen wel noodig nu de Dijkstoel zelf alle werken moet laten verrigten? Het waarschuwen der betrokken personen door de voorgeschreven afkondigingen schijnt mede onnoodig.	De schouwen dienen enkel tot opneming der noodzakelijke werken in het voorjaar en tot het nagaan of overtredingen (boomen planten enz.) hebben plaats gehad. Op elk oogenblik toch, kan door bestuursleden en daartoe bevoegden tegen hen geverbaliseerd worden, terwijl de dijkstoel bij bepaalde termijnen, wat aangaat het blooten der dijkschellingen, op snoeijen der heggen enz., schouwen kan voorschrijven.	
Dorpspolder Angeren.	307.	»Bij den bestemden <i>dag</i> ook het <i>uur</i> te bepalen.”		
„ Lent.	307.	Het is gebleken wel last maar weinig nut te geven, dat één der poldermeesters op den bestemden dag steeds bij het begin of de aanschouw van elk dorp (lees: polder) moet tegenwoordig zijn. In ieder geval dient in de laatste alinea »op den bestemden dag” veranderd te worden in: »op het bestemde uur.”	Hij kan soms uren lang in regen en wind staan wachten op de aankomst van de schouw, terwijl de bevelen en aanmerkingen later toch schriftelijk worden medegedeeld en de uitvoering der gebreken wordt gelast.	
„ Lakemond. } „ Randwijk. }	307.	Het derde lid van dit art. schijnt overbodig nu, volgens art. 288, de dijk op het district overgaat.	Poldermeesters behoeven niet langer als aanklagers tegen dijkgeslaagden ten aanzien der cierungen op te treden.	
„ Elst.	307.	Alinea 3, kunnen poldermeesters niet te huis blijven?	Hun bijzijn heeft niets geen nut en is vaak lastig en onaangenaam.” Volgens den dijkstoel geheel ten onregte opgemerkt.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke bepalingen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Ressen en Doornik.	307.	Het 3 ^{de} lid van dit art. te doen vervallen.	Volgens den dijkstoel is dit geheel ten onregte opgemerkt.	
„ Maurik.	307.	Het laatste lid is onnoodig. De aanwezigheid van den poldermeester bij de aanschouw van den polder maakt, dat het schouwvoerend collegie geene bevelen, die uit de schouw voortvloeijen, heeft mede te deelen.	Hetgeen is mede te deelen is te voren bekend, en kan derhalve schriftelijk worden kenbaar gemaakt.	
„ Elst.	308.	Goedkeuring van Gedeputeerde Staten.	Om consequent te blijven met art. 344; doch zal vaak te lang duren.	
„ „	315.	Alinea 2 kan zeer onbillijk zijn.		
„ Ressen en Doornik.	315.	Hierbij te voegen: „Wanneer door verlegging van een kweldam het eigendom van iemand in waarde vermindert, dient zulks door het district vergoed te worden.”	De dijkstoel meent dat dit te regt wordt verlangd.	
„ Elst.	319.	Zijn alle grondpompen onder toezigt van den dijkstoel?	Art. 325 bestaand Reglement is beperkter.	
„ Maurik.	319.	Het regt van den dijkstoel, om sluizen, duikers enz te doen openen en digten, schijnt te moeten behooren aan het bestuur dat er het beheer over heeft.	Dat bestuur is toch het beste op de hoogte wanneer het openen of digten voor <i>zijn</i> polder noodig is.	
„ Hurwenen. } „ Driel. }	319.	Met het oog op het bepaalde bij art. 363, waarbij de zorg voor de goede instandhouding der watergangen en kunstwerken tot waterontlasting is opgedragen aan poldermeesters onder toezigt van den dijkstoel, is al. 2 van art. 319 te ingrijpend, daar de dijkstoel nu bevoegd is om sluizen te doen openen en sluiten in de dorpspolders, terwijl de zorg en het beheer daarover bij poldermeesters is.	De dijkstoel acht deze bepaling in de Bommelerwaard boven den Meidijk, waar de zorg voor de waterlossing grootendeels aan den dijkstoel is opgedragen, van groot belang en zeer gewenscht.	
Polderdistrict Bommelerwaard beneden den Meidijk.	321.	De afkoop van krib- en waterwerken is primitief door partijen, naar wederzijds genoegen, vastgesteld en behoort dus geene verandering te ondergaan.	Al is de uitkeering hooger geweest dan de uitgaaf door het district, zoo had het tegenovergestelde even kunnen geschieden. De dijkstoel ziet dan ook in het art., op den bij art. 293 opgegeven grond, niets dan willekeurige bevoor- en benadeeling.	
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	321.	De bepaling van alinea 2 behoort te vervallen, daar zij eenvoudig een geschenk inhoudt aan de eigenaren der met de uitkeering belaste landen, uit de algemeene kas, zonder dat daarvoor eenige geldende reden kan worden aangevoerd. De bepaling is bovendien bezwaarlijk uitvoerbaar en geeft jaarlijks aanleiding tot zeer lastige berekeningen en geschillen, zoodat in ieder geval eene herziening om de 10 of 15 jaren zou moeten worden voorgeschreven. Het verkieselijkste schijnt de bestaande bepaling te behouden en die lasten in eens afkoopbaar te stellen, evenals ten aanzien van het dijksonderhoud is voorgesteld, desnoods tot een minderen penning dan den XX ^{sten} , ter bevordering van een spoedigen afloop.	Nagenoeg alle hier bedoelde landen zijn na de vaststelling der afkoopsommen reeds overgegaan in andere handen, tegen berekening eener waarde na aftrek der uitkeeringen. De tegenwoordige eigenaren dragen deze lasten dus feitelijk niet meer. Doch ook, aangenomen dat de afkoopsommen nog gedragen werden door hen die in der tijd daarmede zijn belast, dan nog is de hier gevolgde wijze van reductie veel te willekeurig om te worden goedgekeurd, want steeds wordt dezelfde vermindering van last toegestaan, onverschillig of een vak meer kost dan het bedrag waarvoor het onderhoud is afgekocht, of dat daaraan niets wordt besteed.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Tielerwaard.	321.	Deze bepaling is, volgens gevoelen van den dijkstoel van <i>Tielerwaard</i> , zeer onbillijk.	De overeenkomst met de onderhoudplichtigen, volgens het reglement van 1837 en 1846, in de <i>Tielerwaard</i> aangegaan kan toch slechts op »deze» wijze worden gewijzigd.	
Dorpspolder Herwijnen.	321.	<p>Het polderbestuur van <i>Herwijnen</i> acht het niet billijk, om aan enkele particulieren eene geldsom te schenken en die te brengen op het district of het algemeen, te meer daar bepaald is, dat de dijkpligtige nooit meer zal behoeven te betalen dan het thans bepaalde maximum.</p> <p>De Commissie voor de herziening toont door deze bepaling voor te stellen te veel medelijden te hebben met de dijkgeslaagden en de lasten te veel op het algemeen te willen brengen.</p>	<p>Na de vaststelling der jaarlijksche bijdragen voor krib- en waterwerken heeft het district de werken op geheel andere wijze gemaakt dan vroeger de dijkgeslaagden. Ze werden nl. flink en kostbaar uitgevoerd zoodat zij later veel minder kosten vorderden, terwijl door latere rivierverbeteringen veroorzaakt is, dat sommige aangeslagen dijken niets meer aan krib- en waterwerken kosten. Bovendien hebben de tegenwoordige eigenaars van onroerende goederen, belast met dijkvakken in de zinkpakking aangeslagen, bij den aankoop der goederen die jaarlijksche uitkeering gekapitaliseerd en in rekening gebragt, zoodat de goederen bij scheiding er zooveel minder om werden geschat.</p>	
„ Heesselt.	321.	<p>De voorgestelde wijziging schijnt nuttig, doch daartegenover staat, dat nu een onderhoudpligtige, wiens werken niets of zeer weinig aan het district kosten, moet deelen in de kosten, veroorzaakt door andere hem vreemde werken.</p> <p>De pakwaterwerken, waarmede de polder <i>Heesselt</i> is bezwaard, om de 10 jaren b. v. te laten herzien en te bepalen dat de uitkeeringen zóó worden geregeld, dat ieder onderhoudpligtige alleen datgene aan het district moet vergoeden, wat <i>zijne</i> werken gekost hebben, zonder dat daarop van invloed zij wat anderen werken hebben gekost.</p>		
„ Varik.	321.	<p>De in alinea 2 ingevoerde wijziging in de verplichting tot het betalen van jaarlijksche uitkeeringen in geld, ter vervanging van het onderhoud in natura van kribben en andere pakwerken, schijnt voor den polder <i>Varik</i> eene aanmerkelijke verbetering, doch men behoort zóó ver te gaan, dat ieder onderhoudpligtige slechts <i>die</i> kosten aan het district vergoede, welke <i>zijne</i> werken veroorzaakt hebben.</p> <p>(Volgens eene afzonderlijke aantekening bij het adres, betaalt de polder <i>Varik</i> jaarlijks aan het district voor onderhoud van pakwerken f 617,15⁵ en van dijken f 39,49⁵, doch geniet hij f 3873,30 aan inkomsten van eigendommen, voornamelijk afkomstig van landen besmet met dijk en waterwerken, die vóór en in het begin der eeuw aan den polder zijn vervallen. De polder wil nu ontheven worden van het onderhoud der pakwerken, doch de inkomsten der eigendommen behouden.)</p>	<p>Welke ook de rechtsverhouding zij tusschen de onderhoudplichtigen en de districten, ten gevolge van den gedwongen afkoop der waterwerken, zoo was ieder oorspronkelijk zeker slechts verplicht tot onderhoud in natura van <i>zijne</i> werken. Het is dus onbillijk hem, wiens werken niets of bijna niets kosten, te laten dragen in de kosten welke werken van anderen veroorzaken.</p> <p>Hierin bestaat geen bezwaar voor de districten, want geen enkel werk kost meer dan de gewaardeerde som en ook al ware dit met een enkel het geval, dan ligt in de groote sommen, door het district ten gevolge van den gedwongen afkoop gewonnen, voldoende vergoeding. Administratief kan er geen bezwaar zijn, daar het districtsbestuur gemakkelijk kan nagaan wat elk werk telken jare gekost heeft.</p>	
„ Zennewijnen.	321.	In alinea 2 eene herziening der pakwaterwerken, om een 10tal jaren, voor te schrijven met bepaling, dat ieder onderhoudpligtige slechts <i>die</i> kosten aan het district vergoeden zal die <i>zijne</i> werken veroorzaakt hebben.	De polder <i>Zennewijnen</i> is intusschen niet bezwaard met zoodanige uitkeeringen.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.
Dorpspolder Hurwenen. } „ Driel. }	321.	Dit art. in dien zin te wijzigen dat, even als bij art. 287, de »opruijing van last van de schouders van particulieren op het district worde overgebracht door te bepalen; dat gemelde geldelijke uitkeering wegens meergenoemd onderhoud afkoopbaar worde gesteld tegen een lagere penning dan den twintigsten”. De nieuwe bepaling toch schijnt hoogst <i>onbillijk</i> en <i>on-doelmatig</i> .
Dorpspolder Aalst. } „ Zuilichem boven } den Meidijk. }	321.	Wordt dit art. onveranderd aangenomen, dan zullen de besmette landerijen andermaal merkelyk in waarde stijgen en dat ten voordeele van enkele bijzondere personen. De voorgestelde regeling is alzoo in strijd met alle regt en billijkheid.
Dorpspolder Hedel.	321.	Ten einde de billijkheid zoo volledig mogelijk toe te passen, te bepalen dat de jaarlijksche uitkeering van <i>elk</i> persoon of elke corporatie geëvenredigd zij naar de voor <i>zijne</i> pakwerken besteede uitgaven, en <i>niet</i> naar die van <i>al</i> de werken gezamenlijk; m. a. w. dat <i>daár</i> waar geen onderhoud is ook geene uitkeering geschiede. Voor den polder <i>Hedel</i> zou dan ook zeer toepasselyk zijn het voorstel in de Memorie op pag. 16 ontwikkeld, ten aanzien van het slapen der verpligting indien er geen onderhoud is noodig geweest en het vervallen derzelve wanneer zij gedurende 30 jaren achtereen heeft geslapen, omdat de daartegen aangevoerde bezwaren van het herleven der onkosten aldaar alle gegrondheid missen.

TOELICHTING.	Aanmerkingen.
<p><i>Onbillijk</i>, omdat niet de primitieve eigenaren maar zij, die later den eigendom tegen mindere waarde hebben verkregen, zonder eenige aanspraak zullen worden bevoordeeld, en wijders omdat zij die onbelaste landen hebben verkregen en in evenredigheid van de mindere opbrengst der afkoop-sommen, deswege in de lasten zullen moeten bijdragen.</p> <p>» <i>On-doelmatig</i>, omdat niet slechts zij wier vroegere werken voortaan minder van onderhoud zouden kosten, maar evenzeer zij, wier vroegere werken steeds evenveel of zelfs meer zouden kosten, daardoor gelijkelijk zouden worden gebaat, begunstigd.”</p> <p>De dijkstoel kan zich hiermede zeer goed ver-eenigen.</p>	
<p>Reeds bij de regeling van de vaststelling eener jaarlijk-sche afkoopsom zijn de landen, met dien last besmet, dadelijk veel meer in waarde gestegen dan de daarmede niet be-smette landerijen, daar het district den avontuurlijken last overnam en die landen of eigenaren gedekt waren door eene vastgestelde som, al moest het district ook het dub-bele ten koste leggen.</p> <p>De later door het district verkregen voordeelen zijn niet toevallig, maar te danken aan de rectificatie of normalise-ring der rivieren van wege het Rijk, waardoor de voor-ziening der krib- en waterwerken niet meer zoo noodzakelyk gemaakt is. Deze van Rijkswegen (door Rijkswerken) ver-kregen voordeelen geheel ten bate van enkele geërfden; — waaronder groote grondbezitters — te doen strekken, zou dus zeer onbillijk zijn, daar de voorziene en onvoorziene lasten overgenomen of gebracht zijn op de gezamenlijke ge-ërfden in het district, die derhalve billijkerwijs de alzoo verkregen voordeelen moeten genieten.</p> <p>De dijkstoel kan zich hiermede ten volle ver-eenigen.</p>	
<p>Het onderhoud der krib- en pakwerken is voor den eenen polder meer voor den anderen minder, zoo-dat er werken zijn die geen onderhoud meer ver-eischen en dus als 't ware <i>slapen</i>. Dit nu is te <i>Hedel</i> het geval, door het verleggen van de Maas in 1870 en de digting van de oude rivier ten behoeve van den Staats-spoorweg, zonder dat er ooit sprake van <i>herleven</i> kan zijn. De <i>grondslag</i> van de <i>uitkeering</i> is aldaar dus geheel te niet gegaan, en niettemin vloeit jaarlijks f 1145.26 wegens afkoop in de districts-kas, zonder dat het district één cent voor onderhoud behoeft uit te geven. Bovendien bedragen de vóór 1870 betaalde uitkeeringen duizende guldens meer dan de destijds besteede uitgaven. Hoe men ook het beginsel der hoogste regtscollegiën, dat bij de vervanging der pakwerken de last van een <i>specialen</i> is overgaan in een <i>aandeel in den algemeenen last</i> wil verdedigen, men vergete</p>	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Ammerzoden en Well.	321.	<p>In alinea 2 van dit art. is getracht eene vermeende onbillijkheid in de beide reglementen van 1837 en 1846 op te heffen, n. l. van de vervanging der vroegere verplichting tot onderhoud van kribben en pakwerken door eene altijd-durende uitkeering in geld aan het district. Ten aanzien van den polder <i>Ammerzoden</i> en die van <i>Kerk-Driel</i>, althans gedeeltelijk, zou de voorgestelde regeling eene dubbele onbillijkheid bestendingen, zoodat het polderbestuur daartegen reclameert.</p>	<p>daarbij niet, dat de afkoop der waterwerken niet was eene <i>vrijwillig</i> tot stand gekomen overeenkomst tusschen polder en district, doch een gedwongen daad voortvloeiende uit het toenmalige reglement, zoodat aan de zijde van den polder <i>geene keus</i> was en <i>alleen</i> voor het district reeds zoovele jaren <i>alle</i> voordeel is. De onbillijkheid wordt nog te grooter doordien ieder geërfde, boven de uitkeering, jaarlijks zijn aandeel bunderbunders-gelijk in de districts lasten moet betalen, voor zoover de heffing daarvan noodzakelijk is tengevolge van meerdere uitgaven aan de waterwerken dan door de uitkeeringen kunnen bestreden worden.</p> <p>De exceptionele toestand, waarin de polder ten aanzien zijner krib- en waterwerken verkeert, is zóó onbillijk dat bijzondere bepalingen alleszins gewettigd zijn ten einde dit te doen ophouden.</p> <p>De dijkstoel kan zich niet met het hier ontwikkelde beginsel vereenigen en is van oordeel dat er, sedert den afkoop, geenerlei verband meer bestaat tusschen de uitkeeringen en de afgekochte pakwerken, doch oordeelt niettemin, dat er nog meer is te zeggen voor de denkbeelden door het polderbestuur ontwikkeld dan voor het stelsel van het Ontwerp.</p> <p>Vóór 1837, dus vóór de invoering van het polderreglement, heeft de polder zijne voorgronden met kribben, bleesslagen, pakwerken enz. tegen inscharing beveiligd en is hij van schoordijken bewaard. In 1837 behoeften er alzoo geene pak- of andere waterwerken getaxeerd noch door uitkeeringen in geld vervangen te worden.</p> <p>Toen nu na 1838 al spoedig bleek dat de getaxeerde uitkeeringssom zelfs voor de jaarlijksche herstellingen niet toereikende was, heeft het districtsbestuur gedurende 10 jaren getracht met de ontvangbare afkoopsommen slechts de hoog noodige herstellingen tot stand te brengen, doch ten slotte bleek dit onmogelijk zonder de vele waterwerken in eens krachtig te herstellen en te vernieuwen. Te dien einde zijn dan ook in de jaren 1849, 1850 en 1858 leeningen gesloten tot de resp. bedragen van 21, 3 en 12 mille, en eerst na die buitengewone uitgaven van f 36000 kunnen de herstellingen der waterwerken met de afkoop penningen bestreden worden, terwijl het district vooral aan de Maaszijde nog met nieuwe werken is belast.</p> <p>De polder <i>Ammerzoden</i>, die met zijne belangrijke krib- en waterwerken is belast gebleven, heeft derhalve bovendien moeten bijdragen in de herstellingskosten der overige afgekochte waterwerken in het district, en nu hij welligt eenmaal eenige vergoeding zou kunnen erlangen voor de gedurende ruim 30 jaren voor anderen gedane bijdragen, zou de polder andermaal moeten deelen in de nadeelen</p>	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Gameren.	321.	De krib- en waterwerken afkoopbaar te stellen tegen penning XVI, waarmede, om zoo te spreken »de kerk zoo wat in het midden zou zijn.»	die noodwendig moeten volgen uit de voorgestelde alinea 2 van art. 321. De dijkstoel kan zich met deze beschouwingen zeer goed vereenigen en meent dat het stuk alle overweging verdient, tegenover de bewering uit de Memorie van Toelichting omtrent de voordeelen door de districtsbesturen van deze uitkeeringen genoten.	
„ Delwijnen.	321.	De afkoopsom voor waterwerken voor rekening van het district te doen komen.	De gronden van het polderbestuur komen woordelijk overeen met die door de besturen der dorpspolders <i>Aalst</i> en <i>Zuilichem boven den Meidijk</i> aangevoerd. De dijkstoel vereenigt zich in hoofdzaak met het aangevoerde.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	321.	De bepaling, opgenomen in alinea 2, behoort te vervallen. De bepaling, zoo als zij nu is voorgesteld, is zeer bezwaarlijk uit te voeren en geeft jaarlijks aanleiding tot zeer lastige berekeningen en geschillen, zoodat in ieder geval herziening om de 10 of 15 jaren zou moeten worden voorgeschreven. Het verkieselijkst is de oude bepaling te behouden en die lasten in eens afkoopbaar te stellen, evenals ten aanzien van het dijksonderhoud is voorgesteld, desnoods, ter bevordering van een spoedigen afloop, tot een minderen penning dan den XX ^{sten} .	Sedert 1838 heeft de polder jaarlijks ruim f 600 aan-afkoop betaald, hetgeen zeer bezwarend is. De dijkstoel kan zich, blijkens het boven op dit art. reeds medegedeelde, niet vereenigen met het hier als wenschelijk geopperde.	Daar zij, zonder geldige reden, eenvoudig een geschenk uit de algemeene kas doet aan de eigenaren der met uitkeering belaste landen. De tegenwoordige eigenaren dragen deze lasten feitelijk niet meer, want zij hebben nagenoeg allen de hierbedoelde landen verkregen voor de waarde <i>na aftrek der uitkeeringen</i> . Al werden de afkoopsommen nog gedragen door hen die in der tijd daarmede belast zijn geworden, dan is nog de hier gevolgde wijze van reductie zóó willekeurig, dat zij geene aanbeveling verdient, want onverschillig of een vak meer kost dan het bedrag waarvoor het onderhoud is afgekocht of wel dat dit daaraan niet wordt besteed, zal voor beide dezelfde vermindering van last worden toegestaan.
Polderdistrict Veluwe.	323.	Achter dit art. bij te voegen: »Wanneer een heemraad, plaatsvervangend heemraad of noodheemraad zich, op uitnodiging van een ambtgenoot of van den dijkgraaf, naar een meer bedreigd punt begeeft, waar zijne tegenwoordigheid meer noodig is, heeft hij gelijke bevoegdheid.»		
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	323.	Indien een heemraad op een bedreigd punt den bijstand van een ambtgenoot inroept of de dijkgraaf dien ambtgenoot daartoe uitnodigt, dan aan dezen heemraad op dien post dezelfde bevoegdheid te geven als op zijn eigen gedeelte dijk.	Het gebeurt dat, terwijl in het eene deel van het district geenerlei gevaar is, dit in een ander deel dubbel aanwezig is.	
Dorpspolder Elst.	324.	Waaruit volgt en is het wenschelijk dat de heemraad loonwachten in dienst kan stellen?	Zooals de Memorie zegt.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Maurik.	325.	Brievengaarders en brievenboden <i>wel vrij te stellen</i> , godsdienstleeraren en onderwijzers daarentegen <i>niet</i> .	De werkzaamheden der eersten mogen geen uitstel lijden, die der laatsten <i>wel</i> ; bovendien kunnen deze gebruik maken van het regt om plaatsvervangers te stellen.	
Polderdistrict Wageningen en Bennekom.	325.	Onder de hier bedoelde vrijstellingen ook nog op te nemen onder letter <i>h</i> : »Ambtenaren belast met de zorg over een openbaar archief.»	Zooals b. v. regterlijke ambtenaren en notarissen.	
„ Veluwe.	326.	Liever de verplichting tot het betrekken der dijkwachten door den dijkstoel te laten regelen.	»Bestaande gebruiken zijn dikwijls moeilijk te combateren, wanneer zooals in de <i>Veluwe</i> het betrekken der dijkwachten niet dikwijls voorkomt. Beslissing van Gedeputeerde Staten vordert veel tijd.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	326.	Aan het slot van alinea 1 bij te voegen: »Of krachtens verordening door het Gecombineerd Collegie, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, vast te stellen daartoe zijn verplicht.»		
Dorpspolder Lent.	327.	<i>Poldermeesters</i> dienden de indeeling in rotten te doen, evenwel niet vóór dat het dijkleger betrokken wordt.	Deze zijn beter dan den heemraad bekend met de op de lijst voorkomende personen. Geschiedt de indeeling vooraf, dan zal de »geheele primitive indeeling» ligtelijk niets beteekenen, door latere beschikkingen, veroorzaakt door het uitvallen van rotgezellen door sterfgeval, verhuizing enz.	
„ Oosterhout. } „ Slijk Ewijk. }	327.	Het 3 ^{de} lid in hier voege te wijzigen dat de <i>poldermeesters</i> de rotten verdeelen.	Omdat deze beter op de hoogte zijn en de manschappen van het dorp beter kennen. Volgens den dijkstoel te regt.	
„ Elst.	327.	»Opdragt aan poldermeesters of althans bevoegdheid tot die opdracht is toch wenschelijk!»	In alinea 3 . De dijkstoel is van gevoelen dat deze opmerking te regt is gemaakt.	
„ Ressen en Doornik.	327.	In alinea 3 de woorden »de heemraad van den post» te vervangen door: »het polderbestuur.»	De dijkstoel acht deze opmerking te regt gemaakt.	
Polderdistrict Veluwe.	327.	Aan het slot van dit art. bij te voegen: »Hij is ook bevoegd naar omstandigheden andere geschikte personen buiten de rotgezellen tijdelijk in dienst te nemen, ook dan wanneer het dijkleger niet betrokken is heeft hij gelijke bevoegdheid.»	Deze bijvoeging is vooral in <i>Veluwe</i> gewenscht omdat de eigenaardige toestand daar dikwijls het betrekken van het dijkleger minder doelmatig doet zijn en toch eenige voorziening noodzakelijk is.	
Dorpspolder Heteren.	327 en 332.	Hoe kunnen poldermeesters tijdig de rotmeesters aanwijzen?	Het blijkt nl. niet dat poldermeesters een afschrift ontvangen van de lijst vermeldende de door den heemraad gekozen rotmeesters.	
„ Bommelerwaard boven den Meidijk.	328.	De oude bepaling schijnt te verkiezen.	Het volgens de Memorie van Toelichting beoogde doel zal met de bestaande bepaling beter bereikt worden.	
Polderdistrict Veluwe.	329.	Naar aanleiding van dit art. wordt den wensch geëit <i>hier of elders in het Ontwerp</i> te bepalen, dat polderambtenaren in het bezit moeten zijn van alle noodige reglementen en verordeningen.	Zij het ook ten koste van het district of den dorpspolder aan te schaffen, daar bestuursleden of ambtenaren dikwijls ongenegen zijn gebleken zulks te doen.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Elst.	331.	»Art. 327 Rotmeesters plaatsvervangers niet in persoon?»		
„ „	332.	Aan het hoofd van den post of aan poldermeesters alle oproepingen op te dragen.	Bij verzuim is het te laat, dat wordt soms eerst ontdekt door dat niemand opkomt.	
„ Opijnen.	332.	De oproeping der rotmeesters en rotgezellen in alinea 2 door een beeëdigd polderbode te laten doen.	In alinea 2 is niet bepaald wie de rotmeesters moet oproepen. Het voorschrift is onpractisch en onbillijk, daar de rotgezel, die niet opkomt, niet te vervolgen is en aan den rotmeester meer werk wordt opgedragen dan aan de rotgezellen.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	332.	De oproeping der rotmeesters en rotgezellen door een beeëdigd polderbeambte te doen geschieden.	Anders kan, bij weigering of nalatigheid om ter wacht te verschijnen, niet worden geconstateerd dat werkelijk de oproeping is geschied.	
Dorpspolder Maurik.	333—335.	Aan poldermeesters ook eene belooning toe te leggen wanneer hunne diensten bij het betrekken van het dijkleger gevorderd worden.	De jaarwedde der poldermeesters wordt naar hunne gewone werkzaamheden geregeld. Het is dus niet billijk poldermeesters van aan de rivier gelegen polders gratis deze buitengewone diensten te laten verrigten, waarvan die der meer binnenwaarts gelegen polders verschoond blijven.	
„ Dreumel.	334.	In het laatste lid, na het woord »vastgesteld”, in te voegen: »na het polderbestuur daarover te hebben gehoord.”		
„ Rossum. } „ Driel. } „ Hedel. }	335.	De bepaling, voorkomende in de slotalinea, niet toepasselijk te verklaren op de heemraden, daar hieruit moeilijkheden en schade voor het district zouden kunnen ontstaan, omdat de heemraad in casu wel staat onder de bevelen van den dijkgraaf, zolang deze tegenwoordig is, doch niet gehouden schijnt de door dezen gegeven bevelen, na diens vertrek, na te komen en ook geacht kan worden de regeling der werkzaamheden en wat er behoort te geschieden beter te kunnen beoordeelen dan hij, die zich slechts oogblikkelijk ter plaatse bevindt.	Met het oog op de verantwoordelijkheid der leden van den dijkstoel als dagelijks bestuur. De dijkstoel acht de nieuwe bepaling eene groote verbetering, daar het noodig is dat er eenheid van gezag besta zodra het dijkleger betrokken is. Het aangevoerde argument kan onder het tegenwoordige reglement gelden, omtrent de verhouding van den nood- of plaatsvervangende heemraad tot den dijkgraaf en den heemraad van den post, doch daartegen zijn nooit bezwaren voorgekomen. Handelt de heemraad zonder overwegende redenen zoo als door de polderbesturen wordt bedoeld, dan zou art. 32 op hem van toepassing zijn.	
„ Ressen en Doornik.	339 en 340.	Bij te voegen: »tegen billijke vergoeding.”		
„ Doornenburg.	343 en 344.	Het hier aangenomen beginsel is (in enkele gevallen) in strijd met den bestaanden toestand.	B. v. de <i>Krakadelsche straat</i> onder <i>Doornenburg</i> , die met brug en duiker door de gemeenten <i>Bemmel</i> en <i>Gent</i> onderhouden wordt.	
„ IJzendoorn.	343.	De uitbreiding van het beheer en toezigt van poldermeesters over alle wegen in hunnen polder, zal het gemeentebestuur verplichten tot uitvoering der door poldermeesters voorgeschreven werken, aan wegen die voor gemeenterekening onderhouden worden.		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Wijchen.	343.	»Dewijl in <i>Wijchen</i> de afscheiding van polders op verschillende plaatsen bestaat door hooge gronden en wanneer sommige eigenaren hunne gronden believen uit te lagen en alzoo het water van den eenen polder in den ander laten vloeijen of hierin voorzien kan worden; zal weldra in dezen polder plaats hebben.»	Het gecombineerd collegie maakt Gedeputeerde Staten hierop bijzonder opmerkzaam, als zijnde de zaak van bijzonder gewigt voor den dorpspolder Wijchen.	
„ Nijbroek.	343.	Dit art. en de volgende tot en met art. 350 geven aan poldermeesters, onder goedkeuring van den dijkstoel, eene groote magt.	Deze artt. brengen veel van den geërfdendag op den dijkstoel over.	
„ Angeren.	344.	»De sieringen ook door de geërfden goed te keuren.»		
„ Doornenburg.	344, 365 en 355.	Volgens deze artt. voeren poldermeesters tijdig in het voorjaar eene schouw over de werken aan hun beheer onderworpen »(: ook over de wegen:)" en moeten de ont-eigeningen door <i>poldermeesters</i> gedaan en de schadevergoeding door de <i>dorpspolders</i> betaald worden.	De artt. 297 en 318 van het bestaande regl. spreken daarentegen van onteigening door den <i>dijkstoel</i> en vergoeding uit de <i>districtskas</i> , ten opzichte van verbetering van gebrekkige waterlossing.	
„ Gent.	344.	Het slot van het art. te lezen: »Zij maken <i>bij eenigszins belangrijke werken</i> daarvan cierungen op enz.»	Anders zal het voorschrift veel tijd en moeite kosten en, bij den geringen omvang van sommige dezer werkzaamheden, zal het een groot bezwaar zijn steeds aan het voorschrift te voldoen. De dijkstoel acht dit te regt opgemerkt.	
„ Bommel.	344.	De ciering mede door geërfden te doen goedkeuren.		
„ Lent.	344.	Bestending van den bestaanden toestand is alleszins wenschelijk en de verplichting voor poldermeesters, om de cierungen op te maken, schijnt niets anders dan eene belemmering in het goede maar meer vrije beheer tot heden gevolgd.	Hoe toch kunnen poldermeesters voorzien welke gewone en buitengewone werken er in het volgende dienstjaar noodig zullen zijn? Vele dingen zullen vergeten en niet op de cierungen gebragt worden en daardoor later niet meer kunnen worden uitgevoerd.	
„ „	344.	De bepaling, dat de cierungen (dus zoowel voor gewone als voor buitengewone werken) ter goedkeuring moeten worden gezonden aan den dijkstoel, dient te vervallen.	In art. 345 is namelijk sprake dat eenige cierungen de goedkeuring van den dijkstoel, anderen die van het Gecombineerd collegie vereischen en eindelijk wordt aan het slot voor sommige cierungen de goedkeuring van den geërfdendag verlangd.	
„ Oosterhout. } „ Slijk-Ewijk. }	344.	Dit art., in verband met de beide volgende, zóó te wijzigen, dat aan poldermeesters worde voorgeschreven jaarlijks de ciering op te maken en aan de goedkeuring van den geërfdendag te onderwerpen, en hiervan aan den dijkstoel kennis te geven.	De dijkstoel acht deze opmerking geheel ten onregte gemaakt.	
„ Lakemond. } „ Randwijk. }	233 (?) en 344.	Het eerste dezer artt. geeft aan poldermeesters last, ciering en raming der kosten aan geërfden aan te bieden, terwijl het laatste art. eveneens het opmaken van cierungen voorschrijft, doch slechts de goedkeuring van den dijkstoel aanwijst. »Is dit niet onregtvaardig?"		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Driel.	344.	Het laatste lid liever te laten vervallen, omdat de getrouwe naleving van de goedgekeurde ciering voor gewoon onderhoud zeer moeilijk is.	Vooraf bij waterkeeringen en waterwerken openbaren de gebreken zich in den regel op eens en vereischen dan eene snelle herstelling.	
„ Elst.	344.	Goedkeuring van cieringen door dijkstoel dat kan en zal vaak te lang duren.	Zie aantekening op art. 308.	
„ Ressen en Doornik.	344.	Art. 270 Regl. te behouden, of wel de goedkeuring van den dijkstoel weg te laten.		
„ Maurik.	344.	De afkondiging der eerste voorjaarschouw is onnoodig.	Niemand heeft daarbij eenig belang en de ciering behoeft ook niet in overleg met anderen te worden opgemaakt.	
„ Dreumel.	344.	In alinea 1, op het woord »wegen» te laten volgen: »die uitsluitend hierbij behooren, en».		
Polderdistrict Veluwe.	344.	Aan dit art. toe te voegen: »Zoowel zij die de schouw voeren als zij die op last der besturen werkzaamheden aan watergangen of waterkeeringen verrigten, hebben aan beide zijden van den watergang het recht van vrijen toegang.»	Dit verlangen vindt zijn grond in de bezwaren die de genoemde personen, bij het verrigten hunner werkzaamheden, ondervinden en die in een' dorpspolder van Veluwe aanleiding hebben gegeven tot eene procedure.	
Dorpspolder Lakemond. } „ Randwijk. }	345.	De cieringen worden in dit art. onderscheiden in gewone en buitengewone en voor de laatste wordt de goedkeuring van het gecomb. coll. voorgeschreven, doch slechts voorzoveel het hardmaken van wegen betreft is dit deel der ciering aan de goedkeuring van den geërfdenag onderworpen. »Waarom niet evenzeer de eerste? kunnen poldermeesters geen domme streken doen?» »Ook hier vindt men door de nieuwe bepaling een grove onbillijkheid aan geërfden gepleegd — en denzelfden onzin.»	»Bij art. 215 wordt de omslag der kosten in handen gesteld van geërfden: bij Art. 343, 344 en 345 de uitsluitende magt in handen van poldermeesters.» Dit geeft aan poldermeesters eene verkeerde heerschappij over Geërfden, daar er gemeenschappelijk overleg moet bestaan en geërfden kennis moeten dragen van alle cieringen, plannen enz. en deze overwegen en vaststellen vóórdat zij door omslag de kosten dekken. Het polderbestuur verlangt slechts uit te voeren dat waartoe zij door geërfden gemagtigd zijn, evenals b. v. Burgemeester en Wethouders van 'tgeen de Raad heeft besloten.	
Dorpspolder Elst.	345.	Cieringen voor wegen is toch niet noodig.	Vooraf om de controle die bestaat.	
„ Ressen en Doornik.	345.	Het 4 ^{de} lid te laten vervallen.		
„ Maurik.	345.	Het omslagtige opmaken van cieringen voor de in alinea 2 genoemde werken en de goedkeuring daarvan te doen vervallen. In alinea 2 achter »wegen» bij te voegen: »en voetpaden». De strenge toepassing van het art. zou dan welligt aanleiding geven, dat de onderhoudslast werd afgekocht (ingevolge art. 29 van het wegen-reglement, prov. blad n ^o . 103 van 1857).	Dit gewoon onderhoud kan wel aan de dorpspolderbesturen worden overgelaten. Deze bepaling is wenschelijk, daar in den dorpspolder Maurik vele voetpaden zijn die door particulieren onderhouden moeten worden, 'tgeen veel te wenschen overlaat.	
Polderdistrict Veluwe.	345.	Hierbij wordt verwezen naar hetgeen vroeger over cieringen is opgemerkt bij art. 9. Alinea 4 te wijzigen in verband met opmerking op art. 136 gemaakt.		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.
Dorpspolder Ressen en Doornik.	346.	Het 2 ^{de} lid te doen vervallen.
„ Lent.	348.	Welke cierungen kunnen, ook zonder hoogere goedkeuring, door poldermeesters worden ten uitvoer gelegd. Zijn dat die, bedoeld in art. 344, of kunnen poldermeesters, na de buitengewone schouwen in dit art. omschreven, ook buitengewone cierungen opmaken en dadelijk daarna ten uitvoer leggen?
Dorpspolder Doornenburg.	350.	De bepaling, waarbij de dijkstoel de bevoegdheid krijgt om, des noods ten koste van den dorpspolder, waterleidingen te bezorgen, is onbillijk en letterlijk opgevat onuitvoerbaar, omdat poldermeesters slechts volgens het regl. mogen te werk gaan en de dijkstoel het werk van poldermeesters volgens het reglement zal beoordeelen.
Polderdistrict Overbetuwe.	351 en volgende.	Indien dit Hoofdstuk (<i>van de uitwatering</i>) tevens toepasselijk is op de districten, dan is art. 366, laatste lid, daarmede in strijd, want dan zou de Dijkstoel onderworpen zijn.
Dorpspolder IJzendoorn.	351 en 359.	Eenige bepalingen op te nemen voor het geval dat een sluis of brug in een anderen polder is gelegen of door meer polders gezamenlijk onderhouden wordt. Het onderhouden, herstellen of vernieuwen van sluizen, bruggen en duikers, onder beheer der polders, behoort zeker in de ciering der waterleidingen opgenomen te worden.
„ Avezaath. (Kapel- en Kerk-)	351 en volgende. Hoofdstuk IV.	Dit hoofdstuk in dien zin te wijzigen, dat alle watergangen uit de polderkas onderhouden worden, hetgeen veel heilzamer is dan onderhoud door geërfden.
„ Altforst.	Uitwatering. 351 en volgende.	In het ontwerp op te nemen: »dat de zich in de <i>Oude Wetering</i> van het <i>Rijk van Nijmegen</i> en <i>Maas en Waal</i> bevindende schutlakens of dergelijken, onmiddellijk nadat de Maas de deuren der in den dijk liggende sluis sluit, zullen moeten worden gesloten, en dat het openen daarvan bij gedeelten zal moeten geschieden.»

TOELICHTING.	Aanmerkingen.
<p>In de tijd hebben heeren Gedeputeerde Staten dan ook niet nader aangedrongen op het verlangen, dat de dorpspolder <i>Doornenburg</i> voldoende waterlossing zou verschaffen, zooals Gedeputeerde Staten, in overeenstemming met het gevoelen van den dijkstoel, hadden verzocht. Bij het Ontwerp nu, zijn de bestaande voorschriften zóó gewijzigd, dat de polder voortaan alle waterleidingen moet daarstellen en onderhouden.</p>	
<p>De algemeene toelichting op dit hoofdstuk, in de <i>Memorie</i> voorkomende, is voor <i>Overbetuwe</i> niet juist, want bij de <i>districts-watergangen</i> de <i>Linge</i> en de <i>Verloren Zee</i> zijn de dorpspolders onderhoudplichtig, doch is de Dijkstoel het schouwroerend bestuur.</p>	
<p>Opdat er niet twee cierungen voor hetzelfde werk worden opgemaakt en het beheer tot geene onaangenaamheden aanleiding geve.</p>	
<p>Deze toestand bestaat en werkt gunstig in den dorpspolder <i>Kerk-</i> en <i>Kapel-Avezaath</i>.</p>	
<p>Dit zoude een groot voordeel voor de lager liggende polders aanbrengen en weinig schade voor de hooger gelegene. Door het bij gedeelten openen der schutlakens zou worden voorkomen, dat het water over de wallen stroomt en, door het nog eenige dagen openblijven der schutlakens, nadat de sluis gesloten is, zullen misschien de hooger gelegene polders 1 centimeter water verliezen maar de lagere wellicht 3 à 4 centimeter ontvangen. Dat de wallen veel water doorlaten, blijkt dááruit dat de wetering, zoodra de schutlakens gesloten zijn, in de eerste 24 uren meer dan 1 decimeter valt. De lager gelegene polders, die de waterleiding toch mede onderhouden, moeten dit kwelwater ontvangen en krijgen eerst de beurt, nadat de bovenpolders van het water ontlast zijn, wanneer ten minste — zooals maar al te dikwijls geschiedt — de Maas niet gaat wassen en de sluis hare deuren sluit.</p>	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Veluwe.	351.	Den aanhef van dit art. te lezen: »Alle thans schouw- bare watergangen enz.»	Deze bijvoeging zal duidelijkheidshalve wel noodig zijn, tenzij men <i>alle</i> watergangen zonder onderscheid aan de schouw wilde onderwerpen, doch dat schijnt, zonder eenige schadevergoeding, wel wat onbillijk.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	351.	Leggers der watergangen voor te schrijven, met aan- duiding der breedte, zooveel mogelijk der diepte en der onderhoudpligtigen. Op die leggers zouden moeten worden gebragt alle wa- tergangen die in het belang des polders aan de schouw behooren onderworpen te zijn.	Op gelijke wijze als voor de wegen in deze provincie bestaan. Daardoor zullen vele geschillen voorkomen wor- den en zal een goed onderhoud dier watergangen zeer wor- den bevorderd.	
Dorpspolder Lent.	352.	In den tweeden regel, achter het woord: »watergang, in te voegen: »of waterkeering.»		
„ Elst.	352.	Is het niet wenschelijk dat leggers worden opgemaakt?	Volgens den dijkstoel te regt verlangd.	
„ Ressen en Doornik.	352.	Achter »watergang” te lezen: »of waterkeerende dammen.”		
„ Opijnen.	352.	Hierbij te voegen: »tot zekerheid dat de breedte en zooveel mogelijk de diepte enz. der watergangen behouden blijven, zonder dat daarover verschil met aangrenzende landeigenaars kan ontstaan, is noodig dat wordt voorge- schreven: dat er in elken polder leggers der watergangen moeten gemaakt worden.”	Evenals die van de wegen en voetpaden in elke ge- meente bestaan.	
Polderdistrict Veluwe.	352.	Zie hierbij het bij art. 256 opgemerkte, omtrent het wenschelijke van leggers, door de polderbesturen, onder goedkeuring van den dijkstoel, te zamen te stellen.		
„ Lakemond. } „ Randwijk. }	353.	Het is noodig op te nemen dat het Gecombineerd Col- legie of de geërfdenag, bij te weinig water, besluiten kunnen uit voorbijstroomende watergangen water ten hun- nen nutte af te leiden, door heulen of duikers aan te leggen.	»Zijdelings afleiden” van water is geheel iets anders dan het »bevorderen van overloopen” (art. 316 Regl.). Het eerste kan bij droogte zeer nuttig en noodig zijn; het laatste dikwijls doorbraken en overloopen veroorzaken.	
„ Heteren.	353.	Deze bepaling kan aanleiding geven tot verwickelingen, zoo het beheer over watergangen, die verschillende dorpspol- ders doorloopen, bij een hooger gelegen bestuur berust. De redactie is bovendien in strijd met de artt. 676 en volgg. van het Burg. Wetboek, doch kan verbeterd worden door »watergangen” te veranderen in »waterke- ringen”.	Een hooger gelegen polder voert b. v. toevallig op eens zooveel water af, dat de waterkeeringen in lager gelegene polders overstroomden of doorbreken en nu zou dat be- stuur met het beheer belast — ook al is de groote toe- voer van water door diens nalatigheid veroorzaakt — eene actie kunnen instellen tegen de onderhoudpligtigen der lager gelegene waterkeeringen. De waterkeeringen liggen niet overal vast langs de watergangen, maar somtijds eerst op een volgend perceel, zoodat er geen grond is, om b. v. te verbieden een water- kolk om het vee te drenken aan den watergang te behou- den, hetgeen toch volgens het art. niet geoorloofd is.	
„ Elst.	353.	»Zijdelingsche afleidingen is niet juist; overloopen in art. 316 Regl. is niet voorzien; Bepaling van keeringen ontbreekt.”	Volgens den dijkstoel te regt opgemerkt.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke bepalingen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Lent.	356.	Mag de uitgegraven aarde wel op de kanten <i>worden gelegd</i> en alleen maar daar niet <i>blijven</i> liggen?	Wanneer die aarde slechts eenmaal wordt opgeruimd, zij het ook na drie maanden of langer, dan wordt nog het artikel voldaan.	
„ „	356 en 357.	Waar moet men met die aarde blijven, als de aangrenzende eigenaar niet gedooft dat die op zijn land wordt geworpen of daarover vervoerd?		
„ Lakemond. } „ Randwijk. }	356 en 357.	Waarheen moet de grond worden weggevoerd, als de aangrenzende grondeigenaar weigert dien op zijn land toe te laten of het aangrenzende land geen eigendom van het district of den polder is?	Zal men zonder schadeloosstelling zand en grond over eens anders eigendom laten vervoeren en eene plaats tot berging moeten afstaan?	
Polderdistrict Veluwe	356 en 357.	In deze artt. duidelijk te constateren, dat de besturen het regt hebben om alles wat uit de watergangen komt op de kanten neder te leggen en dat de aangelanden verplicht zijn om, wanneer de besturen zulks eischen, die aarde enz. weg te voeren.		
Dorpspolder Elst.	358.	Algemeen is wel wat streng!	»Art. 321 zegt Waterkeeringen.»	
„ Buren en Erichem.	358.	Het woord »weteringen» te veranderen in: »watergangen» of wel in deze 2 ^{de} alinea tevens op te nemen, dat geene heggen enz. aan de kanten der <i>weteringen, tochtstooten</i> , of <i>aanschoften</i> mogen staan, noch takken daarover mogen hangen.	In den polder <i>Buren en Erichem</i> zijn tal van waterafvoerende slooten, die ten koste des polders worden gegraven of geveegd en als »tochtstooten» bekend zijn, welke niet onder de bepaling zouden kunnen begrepen worden en daaronder toch behooren te vallen.	
„ Asch.	358.	Dit art. zóó te wijzigen, dat die boomen en struiken kunnen onteigend worden of wel de laatste alinea weg te laten, zoo de bevoegde besturen toch geen magt hebben om uit te voeren.	In 1878 zijn door het polderbestuur van <i>Asch</i> , volgens het corresponderende art. 321 van het Reglement, boomen en struiken ingeschouwd, die gedeeltelijk slechts 3 à 4 jaren geleden gepoot waren en zeer hinderlijk zijn voor de afwatering der polders <i>Asch</i> en <i>Achter den haag</i> . De regter achtte art. 321 Regl. echter niet van toepassing en de »grootte hindernissen» zijn blijven staan.	
„ Achter den Haag.	358.	Zoodanige verscherping in dit art. aan te brengen, dat de betrokken polderbesturen het regt hebben om hinderlijke boomen en struiken te doen opruimen.	Volgens den dijkstoel van <i>Buren</i> is de beweerde overtreder van art. 321 al. 4 van het Regl. niet gestraft: <i>a</i> omdat deze alinea niet straft het »hebben» maar het »pooten» (van boomen) en <i>b</i> omdat de boomen stonden op een door geenerlei kunstwerk opgehoogd terrein dus niet op eene waterkeering. De dijkstoel acht deze uitspraak geenszins juist, maar meent tevens, dat geen procesverbaal ter vervolging door den regter had moeten opgemaakt zijn, maar dat de wet van 9 October 1841 (Stbl. n ^o . 42) had behooren toegepast te worden, en wijders dat de bezwaren der dorpspolders <i>Asch</i> en <i>Achter den haag</i> ongegrond zijn en dat zij niet gelet hebben op den aanhef van art. 376 van het Ontwerp.	
Polderdistrict Veluwe.	358.	De kennisgeving aan Gedeputeerde Staten van het poten van boomen te doen vervallen en de vergunning in het district <i>Veluwe</i> geheel van den dijkstoel te doen afhangen.	Indien het Ontwerp n.l. tot wet wordt verheven en ook op het district <i>Veluwe</i> toepasselijk wordt verklaard.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	A a n m e r k i n g e n.
Dorpspolder Vaassen.	358.	Het verbod om langs de waterleidingen boomen te potten niet als <i>algemeen</i> verbod te behouden.	Het kan in sommige polders noodig worden geacht, doch in <i>Vaassen</i> is het zeer tegen het belang der eigenaren.	
„ Twello.	358.	Dit art. in zoover te wijzigen dat voor »weteringen» worde gelezen: »watergangen».	Zulks wordt door één lid verlangd.	
Polderdistrict Overbetuwe.	359.	Is b. v. de <i>Verloren Zeej</i> een wetering? Zoo neen, dan behoort in alinea 2 van dit art. te staan »weteringen of watergangen» en in alinea 3: »bestaande bruggen, duikers en dergelijken.»		
Dorpspolder Vaassen.	359.	Om het in alinea 3 behandelde onderwerp goed te regelen ware het noodig voor te schrijven, dat de betrokken besturen binnen een jaar na de invoering van dit reglement moeten bepalen hoe wijd op elke waterleiding die bruggen moeten zijn, en dat voor waterleidingen, die meer dan eenen dorpspolder doorloopen, die afwatering naar beneden steeds grooter worde bepaald.	Zoo als het artikel (alinea 3 n.l.?) nu is, stelt het de gelegenheid open voor willekeurige handelingen.	
„ Lakemond. }	360.	Dit art. staat opstuwung van water bij droogte toe, doch als nu een bovengelegen polderbestuur weigert toestemming te geven, kan dan de Dijkstoel, op grond van art. 363, toch het verlof geven?	De polderbesturen van <i>Lakemond</i> en van <i>Randwijk</i> gelooven het niet.	
„ Randwijk. }				
„ Elst.	360.	Wie zijn de betrokken besturen?	»Lager gelegen landen die onder Bestuur zijn van een ander bestuur dan de hooger liggende landen.»	
Polderdistrict Veluwe.	360.	De woorden: »de betrokken besturen» te vervangen door: »den dijkstoel.»	Ter voorkoming van onduidelijkheid. De beslissing over de opstuwung van water dient toch aan den dijkstoel te verblijven, omdat bijna altijd de belangen van verschillende dorpspolders hiermede gemoeid zijn.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	360.	De woorden: »de betrokken besturen» te vervangen door: »den dijkstoel.»		
Dorpspolder Enspijk.	361.	Bij te voegen dat geknotte boomen minstens om de 4 jaren moeten geknot worden.		
„ Huissen.	362.	»Gaarne zag men bepaald dat van de watergangen behoorlijke leggers werden opgemaakt.»	De dijkstoel acht dit te regt opgemerkt.	
„ Doornenburg.	362.	Ook dit art. draagt den <i>dorpspolder</i> eenen last op, nl. het onderhoud van nieuwe watergangen, zoodat poldermeesters verplicht zijn voor alle landen nieuwe watergangen, na onteigening, aan te leggen en volgens de nieuwe bepalingen te onderhouden. Indien »de ontwerpers van het nieuwe met de localiteiten overal genoegzaam bekend waren, dan hadden zij zoodanig ontwerp niet gemaakt.» De uitvoering	Tot nog toe is in den dorpspolder <i>Doornenburg</i> alleen de hoofdwetering aan de schouw onderworpen. Strenge uitvoering der bepaling zou den polder minstens f 30 per Hektare — voor onderhoud en vegen jaarlijks f 50 per Hektare kosten. De polder heeft nooit veel last van water gehad, daar dit schijnt weg te zakken zoodra de Rijn en de Waal, die in de nabijheid loopen, vallen.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
		<p>van nieuwe watergangen nl., moet aan de <i>dijkstoelen</i> worden overgelaten die, voor zooveel noodig en ten koste van het <i>district</i>, in de afwatering moeten voorzien. Uit de <i>districtskas</i> toch, waarin alle grondbelastingen vloeijen, moeten ook de noodige waterlossingen gemaakt worden. Had de dijkstoel in der tijd gezorgd, dat elk stuk land de noodige waterlossing had, waarop het aanspraak heeft, door onteigening ten laste van het district en schouw voeren, dan zou de tegenstand tegen het Ontwerp thans niet zoo groot zijn, doch dat bestuur heeft slechts naar goeddunken en niet overal naar de voorschriften van het bestaande Regl. geschouwd en onteigend, maar het stond onder geene contrôle en was zijn eigen regter.</p> <p>Zoo zijn b. v. de artt. 319, 320 en 321 (356, 357 en 358) van het Ontwerp) niet nageleefd.</p>	<p>Stijgt het water bij hooge rivierstanden, dan zorgen de boeren wel dat zij hunne greppels losmaken, doch dat zijn geene watergangen aan schouw onderworpen.</p> <p>Eertijds, toen het onderhouder wegen eerst door Buurtmeesters en later door het gemeente bestuur werd bezorgd, zijn in den polder verschillende bruggen en duikers gemaakt, doch het »geseur» over de hand- en spandiensten, waardoor de wegen gemaakt en bezand werden, verwekte veel ontevredenheid, zoodat de geërfden zich in 1842 met het onderhoud der wegen belast hebben. »Of zulks tijdelijk of voor goed is?»</p> <p>De klagten bij den dijkstoel ingekomen over de waterlossing in den zoogenaamden <i>kruispoel</i> waren niet juist gesteld, daar de door eenige klagers verlangde rigting voor den waterafvoer nooit eene waterleiding geweest is, omdat het water dan »omhoog den polder opwaarts» zou moeten loopen.</p>	
Dorpspolder Bemm.	362.	De verpligting op te leggen om een legger te houden, waarop de watergangen van den polder voorkomen.	De dijkstoel acht dit verlangen juist.	
„ Lent.	362.	Aan de polderbesturen de verpligting op te leggen om leggers der watergangen op te maken, ter visie te leggen en vast te stellen.	Dit schijnt dienstig met het oog op dit artikel.	
„ Elst.	362.	Legger der watergangen, met vermelding der onderhoudsplichtigen, verplichtend te stellen.	Zooals b. v. van wegen is bepaald bij het wegenreglement, Volgens den dijkstoel wordt dit te regt verlangd.	
Polderdistrict Buren.	362.	»Bij het in orde zijn der watergangen heeft elk geërfde belang, het is dan ook niet meer dan billijk, dat ook elk geërfde in het onderhoud daarvan bijdraagt.» Een maatregel als hier beoogd wordt in het leven te roepen.	Het onderhoud der watergangen ondervindt tal van bezwaren, uit onwil en lust tot tegenwerking. Herhaaldelijk acht de regter verbalen wegens kwaad schouwen, niet »strafbaar», zoodat de meest geschikten dikwijls de betrekking van poldermeester niet ambieeren.	
Dorpspolder Buren en Erihem.	362.	Te bepalen dat de watergangen voortaan ten koste der polders zullen worden onderhouden.	Tal van onaangenaamheden zullen hierdoor worden voorkomen en voor de goede instandhouding kan dan beter gezorgd worden. De dijkstoel van Buren acht deze wijziging en die van art. 358 alinea 2 zeer wenschelijk.	
Polderdistrict Tielerswaard.	362.	Het zou zeer wenschelijk zijn zoo er leggers waren, even als van de wegen in de gemeenten.	Hierdoor zou de contrôle gemakkelijker zijn en het bestuur beter kunnen uitgeoefend worden.	
Dorpspolder Elst.	362.	Bij dit art. te voegen: »Ter verzekering dat de breedte en ook zooveel mogelijk de diepte der watergangen behouden blijft, zonder dat daarover verschil met aangrenzende landeigenaars kan ontstaan, is boven alles noodig dat worde voorgeschreven: dat er in elken polder leggers der watergangen moeten gemaakt worden, evenals die van de wegen en voetpaden bestaan in iedere gemeente dezer provincie.»		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Polderdistrict Veluwe.	362.	Dit art. aan te vullen als volgt: »De geërfden(-dag?) kan ook besluiten, met voorbijgang van de onderhoudplichtigen, in het onderhoud te voorzien ten koste van den dorpspolder. Is het dorpspolderbestuur alsdan nalatig, dan kan de dijkstoel ten haren (?) kosten daarin voorzien.»	Deze toevoeging is wenschelijk, omdat het steeds zeer moeilijk is de onderhoudplichtigen, bij nalatigheid, met den noodigen spoed de vereischte werken te doen uitvoeren en de watergangen meestal door dorpspolderbesturen moeten worden schoongemaakt en onderhouden.	
Dorpspolder Elst.	363.	Kan dijkstoel gelasten! Waarom niet bij verschil gecombineerd collegie te laten handelen; in allen gevalle dat te hooren?	Vruchteloos is door den dijkstoel van <i>Veluwe</i> procesverbaal opgemaakt.	
„ IJzendoorn.	363.	Voor watergangen, waarbij meer polders belang hebben doch het beheer steeds bij één bestuur berust heeft, dezen toestand te handhaven, door bepaling dat het beheer blijft bij het bestuur, dat van ouds het beheer heeft of het meeste draagt in de kosten van onderhoud.	De dijkstoel acht deze opmerking geheel ten onregte gemaakt.	
„ Opijnen.	363.	Alinea 2 te lezen als volgt: »Gemeenschappelijke watergangen van twee of meer polders worden beheerd door eene jaarlijks te benoemen commissie uit de betrokken polderbesturen, bij verschil door den dijkstoel te benoemen.»	Ter voorkoming dat andere besturen, krachtens alinea 2, beweren mede in het beheer betrokken te moeten worden.	
„ Est.	363.	Alinea 2 te lezen: »Gemeenschappelijke watergangen van twee of meer polders worden beheerd, in alles wat daartoe behoort, door eene jaarlijks te benoemen commissie uit de betrokken polderbesturen, bij verschil door den dijkstoel te benoemen.		
„ Oosterhout. } „ Slijk Ewijk. }	364.	Eenen behoorlijken legger van de watergangen, die tot den polder behooren, te doen opmaken en te doen onderhouden.	De dijkstoel acht deze opmerking te regt gemaakt.	
Polderdistrict Overbetuwe.	366.	Waarom wordt hier voor buitengewone cierungen de goedkeuring vereischt van den geërfdendag en voor die zelfde in art. 345 niet?		
Dorpspolder Elst.	366.	Zie aantekening op art. 344.		
Polderdistrict Veluwe.	365 en 366.	»Bij het voortdurend gemis aan eene algemeene wet op den Waterstaat en onder de hiernevens vermelde omstandigheden, schijnt het nuttig in het nieuwe Reglement eenige meer algemeene beginselen uitdrukkelijk te vermelden, welke in het tegenwoordige reglement slechts worden voorondersteld.» B. v. over den vrijen toegang der besturen enz.	Bij een nog aanhangig proces van een particulier tegen poldermeesters van <i>Twello</i> wordt het regt van deze, om op de langs de schouwware waterleidingen liggende gronden te komen of anderen derwaarts te zenden, ten einde de waterleidingen en oevers in orde te houden, binnen zóó naauwe grenzen beperkt, dat de uitoefening dier bevoegdheid bijna onmogelijk wordt. Al huldigt de regtbank te <i>Zutphen</i> deze leer in het algemeen niet, toch bestaat er vrees dat zij het beginsel zal aannemen, dat het gewone bezitregt van 1 jaar aangelanden het regt geeft, zich zonder voorafgaande schadevergoeding te verzetten tegen alle herstellingen van kaden, die vóór dat jaar eenigszins vervallen waren.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Dorpspolder Elst.	368.	Wenschelijk om eerst het gecombineerd collegie te hooren.	Gecombineerd collegie wordt over het algemeen veel te weinig gekend, iets dat toch wenschelijk is. De dijkstoel acht deze opmerking geheel onjuist.	
„ Gellicum.	368.	Is dit art. van toepassing in het volgende geval? De dorpspolderbesturen A en B hebben jaarlijks, behalve het opmaken hunner begrooting, nog eene gemeenschappelijke op te maken, betrekking hebbende op verschillende kunstwerken onder gemeenschappelijk beheer. Bij de aanbieding dier begrooting besluit de meerderheid der geërfden één der posten van uitgaaf aanzienlijk te verhoogen, ten einde in eene dringende behoefte te voorzien. Met het eerstvolgende dienstjaar gaat echter het beheer der gemeenschappelijke belangen, volgens gebruik, voor 2 jaren van het bestuur A over op het bestuur B, hetwelk geene uitvoering geeft aan den verhoogden post van uitgaaf, waaraan het gecombineerd collegie inmiddels zijne goedkeuring heeft gehecht, en niettegenstaande dat verschillende geërfden uit den polder A op uitvoering aandringen.	Daar art. 171 alinea 3 en art. 177 niet verplichten tot datgene wat gecombineerde polders betreft, schijnt het wenschelijk, dat tot opheffing der uit de beide hiernevens vermelde gevallen voortvloeiende bezwaren, aan eene nieuwe afdeeling over: GECOMBINEERDE DORSPOLDERS in het Ontwerp eene bescheidene plaats worde geschonken.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	370.	De artikelen die op de <i>steden</i> toepasselijk zijn bepaaldelijk op te noemen, daar alinea 3 van dit art. thans niet duidelijk schijnt, omdat men uit die alinea zou kunnen opmaken dat, met uitzondering van de opgenoemde artt., <i>wel</i> toepasselijk zijn op de steden <i>alle overige</i> bepalingen der Hoofdstukken I en II van Titel VII.	Indien dit zoo is, valt het moeilijk na te gaan hoe o. m. de artt. 259, 260, 279, 280, 286, 290 en in verband hiermede de artt. 293 — 298, alsmede de artt. 315 en 321, 1 ^{ste} alinea opgevat moeten worden. Voor een deel toch, zijn die in strijd met alinea 1 van het tegenwoordige art. en voor een ander gedeelte (wat betreft de <i>aardhaling</i>) kunnen zij bezwaarlijk toepasselijk worden geacht, omdat het polderreglement van 1846 niet voor de steden geldende was.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	373.	De hier bedoelde cierungen, zoodra zij door den dijkstoel zijn vastgesteld, aan het bestuur der betrokken gemeente te doen zenden.	Opdat dit bestuur zijne bezwaren daartegen in tijds bij Gedep. Staten kunne inbrengen.	
Dorpspolder Elst.	375.	<i>Dezer afdeeling te lezen: der tweede afdeeling. Betrokking moet zijn: betrokken.</i>	Dat is duidelijker.	
Polderdistrict Veluwe.	375.	Aan dit art. toe te voegen: »binnen den tijd door het betrokken bestuur bepaald.»	Deze bijvoeging is dringend noodig, daar de ondervinding leert dat de herstellingen zich anders onbepaald laten wachten.	
Dorpspolder Nijbroek.	375.	Aan dit art. toe te voegen: »binnen den tijd door het bestuur bepaald.» »Nu bij het Ontwerp de bevoegdheid bij art. 112 van het thans geldende reglement komt te vervallen, komt het den geërfden goed voor dat zij die ééne hektare bezitten, dadelijk ook ééne stem hebben en behouden.»	Verdere uitbreiding van het stemregt boven 10 stemmen achten zij niet wenschelijk, noch noodig.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	375.	Hierbij de bepaling op te nemen, dat de opruiming enz. binnen een door het betrokken bestuur te bepalen tijd moet geschieden.		
Dorpspolder Elst.	376	Boete art. 261 enz. »Voor boete geen minimum, wel voor gevangenisstraf; dat is niet juist op meerdere plaatsen alzoo.»		
Polderdistrict Buren.	376.	Overtreding van alinea 3 van art. 358 strafbaar te stellen.		
„ Nederbetuwe.	<i>Nieuw voorschrift.</i>	Aan alle besturen het opmaken voor te schrijven van leggers, volgen door Gedep. Staten te geven model, van alle waterkeerende werken, waterleidingen en waterlossingen onder hun beheer staande.		
Dorpspolder Zoelen.	<i>Nieuwe bepaling.</i>	De volgende nieuwe bepaling op te nemen: »Onverwijld na het in werking treden van dit reglement zullen door de polderbesturen leggers in duplo worden opgemaakt, een voor den dijkstoel en een voor den polder, van alle kaden, binnenkaden, weteringen, waterafvoerende slooten en gruppels in den polder, voor zoover die direct onder het beheer van het polderbestuur zijn of onder toezigt van hetzelfde staan, vooral daarin ook te bepalen de hoogten der kaden en de diepten der watergangen. Deze leggers behoeven de goedkeuring van den dijkstoel, dienen tot grondslag ter beoordeeling van alle wederregtelijke handelingen in het vervolg te plegen en zullen kunnen worden aangelegd, op de wijze als is voorgeschreven omtrent het Reglement op de wegen, voetpaden enz., in de provincie Gelderland, provinciaal blad n ^o . 103 van 1857, 1 ^{ste} afdeeling.»	Het Ontwerp spreekt wel van <i>ciering</i> voor de kaden, binnenkaden, weteringen en waterafvoerende slooten, doch geenszins van een legger, 't geen toch niet hetzelfde is, daar de <i>ciering</i> jaarlijks wederkeert en de legger voortdurend is. Zonder legger is men voor het opmaken der <i>ciering</i> niet zeker, althans wat betreft de mindere watergangen, welke daaronder vallen. De vele onaangenaamheden tusschen geërfden en polderbesturen over deze zaak zullen nu zeker niet verminderen. Wat is b. v. in art. 358 eene <i>wetering</i> , in onderscheiding van andere watergangen?	
Polderdistrict Nederbetuwe.	<i>Nieuw voorschrift.</i>	Eene bepaalde plaats aan te wijzen ter bewaring der districtsarchieven, onder verplichting voor de besturen, om een nauwkeurigen inventaris, vooral der oude stukken, op te maken en aan Gedeputeerde Staten mede te deelen.		
Dorpspolder Gellicum.	<i>Nieuwe bepaling.</i>	Te voorzien in het geval dat de beide voorzittende poldermeesters van twee polders, die een gemeenschappelijk stoomgemaal hebben, tegenstrijdige orders aan den machinist geven, b. v. om al of niet uit te malen.	Geen der artt. van het Ontwerp schijnt hierin te voorzien, en zal er eene gewenschte verandering komen wanneer er eenmaal drie poldermeesters handelen?	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	<i>Derde Afdeeling.</i>	»Daar de bepalingen dezer afdeeling in hoofdzaak eene herhaling zijn van die der vorige afdeeling, zijn de aanmerkingen welke op deze laatste gemaakt zijn, op de gelijklopende van eerstgemelde toepasselijk.»		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Buitenpolder Mariënwaard.	Derde Afdeling.	De naam BUITENpolders is niet zeer gelukkig gekozen, daar het iets anders beteekent dan: <i>zelfstandige polders</i> (gelijk in de Memorie wordt erkend op bladz. 86, regel 24 van onderen). Ter voorkoming van verwarring derhalve de waterschappen van staat B <i>zelfstandige polders</i> te noemen.	<i>Buitenpolder</i> schijnt die polder, die niet binnen de be- ringing van dijken is gelegen en die ter verdediging tegen het water alleen van kaden is voorzien. In dien zin zou b. v. het district <i>Marsch, Lede en Oudewaard</i> een buitenpolder zijn.	
Afferdensche en Deestsche uiter- waardenpolder. Drutensche uiterwaardenpolder.	378. (127.)	<i>Drie</i> poldermeesters voor kleine polders als deze beide, resp. van slechts 175 en 200 hektaren, zijn en uit een financieel oogpunt en van wege de moeilijkheid om geschikt personeel te vinden niet aan te bevelen. Bovendien zijn <i>twee</i> meer dan voldoende om den geregelden gang van zaken te bevorderen en zullen er dan minder geschillen ontstaan dan wanneer er drie personen zijn.	Indien er slechts <i>twee</i> poldermeesters zijn, kan daaren- boven hunne bezoldiging met minder bezwaar verbeterd worden, hetgeen alleszins redelijk en billijk schijnt.	
Buitenpolder van Randwijk en Heteren.	378.	<i>Drie</i> poldermeesters is voor kleine polders bezwarend, terwijl het doel der vermeerdering van het aantal poldermeesters ook kan worden bereikt indien de geërfden dag daarvoor een geërfde aanwijst.	Blijkende dat doel uit de Memorie van Toelichting.	
Benedenste polder onder Wage- ningen.	378.	Het voorschrift dat in elken buitenpolder <i>drie</i> poldermeesters moeten zijn heeft groote bezwaren.	In den <i>Benedenste polder onder Wageningen</i> zijn er zeer weinig personen voor die betrekking te vinden.	
De Pannerdensche waard.	378.	<i>Twee</i> poldermeesters zijn meer dan voldoende en het salaris van <i>drie</i> poldermeesters zou de kas noodeloos drukken, en bovendien is het vereischte geschikte personeel voor <i>drie</i> poldermeesters niet te vinden.	De <i>Pannerdensche waard</i> is slechts ruim 237 hektaren groot, waarvan meer dan 200 hektaren toebehooren aan grote grondbezitters buiten den polder, die de betrekking van poldermeester nooit zullen of kunnen aannemen, ter- wijl onder de eigenaars van de overige hektaren geen 3 geschikte personen te vinden zijn.	
's Gravenweerd.	378, 127.	Voor kleinere polders, b. v. van minder dan 250 hek- taren, het aantal poldermeesters op <i>twee</i> te laten.	In dergelijke polders wonen nauwelijks of soms in het geheel niet 3 personen, die geschikt zijn en de vereischten bezitten voor poldermeester.	
Buitenpolder van Bahr en Lathum.	378.	Het polderbestuur van <i>Bahr & Lathum</i> wenscht van <i>drie</i> poldermeesters verschoond te blijven.	Om reden die kleine polder er moeilijk <i>drie</i> poldermee- sters op na zou kunnen houden.	
Afferdensche en Deestsche uiter- waardenpolder. Drutensche uiterwaardenpolder.	379. (129.)	De bepalingen van het bestaande reglement, omtrent de regeling van het voorzitterschap, verdienen verre de voor- keur boven de voorgestelde. Men zou zulks wel aan den geërfden dag kunnen overlaten.	Men blijft dan meer vrij in zijne handelingen, hetgeen in polderzaken van huishoudelijken aard en voor de ad- ministratie niet dan gunstig kan werken, terwijl in geval van verschil, dat zich echter zeldzaam zal voordoen, het hooger gezag beslist.	
Buitenpolder van Randwijk en Heteren.	380.	De aftreding te bepalen om de <i>drie</i> jaren.	In verband met de opmerking bij art. 378 gemaakt.	
Crobsche-waardpolder.	382.	In alinea 5 de woorden »in eigendom» enz. te verande- ren in: »in vollen eigendom» enz.	Anders heeft zoowel de bloote eigenaar als de vrucht- gebruiker het regt om benoemd te worden.	
Buitenpolder van Randwijk en Heteren.	383.	De woorden »ook dan wanneer hij minder dan één hek- tare bezit» te laten vervallen, tenzij men daaruit moet lezen dat de poldermeester stelling eenig grondbezit hebben moet.		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Willemspolder.	384.	Ook hier te vermelden dat bloedverwantschap of zwagerschap met secretaris of ontvanger uitgesloten is.	Met het oog op art. 414 wenschelijk.	
Crobsche-waardpolder.	385.	Dit art. aan te vullen met: »Gedeputeerde Staten hebben de bevoegdheid op verzoek der Geërfden op de onvereenigbaarheid sub . . . eene uitzondering te maken.»	Ten gevolge der onvereenigbaarheid wordt de keuze zeer beperkt en gaan dikwijls de meest geschikte elementen te loor.	
De Pannerdensche waard	385.	Tevens te bepalen, dat de betrekking van poldermeester onvereenigbaar is met het lidmaatschap van een gecombineerd collegie en met het zijn van ambtenaar of bediende van eenig polderdistrict.	Een polderdistrict en een buitenpolder kunnen namelijk strijdige belangen hebben en de tegenwoordigheid van een ambtenaar of bediende kan op twee plaatsen gelijktijdig noodig zijn.	
Crobsche-waardpolder.	386.	Het woord »gehoord» te vervangen door: »op voordragt van.»	Het is meer overeenstemmende met de regten van geërfden dat deze de bevoegdheid tot voordragen hebben.	
Willemspolder.	395.	Het bezit van 200 en van meer dan 200 hektaren geeft geen verschil van stemregt, zoodat het verkieselijk is hierin wijziging te brengen. Wijders hier de bepaling op te nemen van alinea 2 van art. 382, opdat de eigendommen bij één persoon in vruchtgebruik bezeten wordende, bij uitoefening van stemregt, bijeengevoegd worden.	Het zal toch wel nooit gebeuren dat een geërfde juist 200 hektaren bezit, zonder eenige aren of centiares er bij. »Dewijl anders het bezit van 180 en 200 hektaren een verschil van twee stemmen zal opleven.» »Zoo zou iemand voor zich, zijne vrouw en zijne minderjarige kinderen 3 maal 3 hektaren bezittende, 6 stemmen hebben, terwijl een ander eigen van 9 hektaren slechts 3 stemmen heeft, hoewel toch beider belang hetzelfde is.»	
Crobsche-waardpolder.	395 en 396.	In deze beide artt. de uitdrukking »in eigendom enz.» te veranderen in: »in vollen eigendom enz.»	Anders hebben de bloote eigenaar en de vruchtgebruiker beide het regt om benoemd te worden.	
Willemspolder.	399.	In de 2 ^{de} alinea te vermelden, dat bestuurders van maatschappen en zedelijke lichamen van hunne bevoegdheid kunnen gebruik maken bij één, uit hun midden aangewezen, persoon.	Daar maatschappen en zedelijke lichamen als gemeenschappelijke bezittingen zijn aan te merken.	
„	401.	Het is gevaarlijk voor polderbestuur en geërfden beide het bestaande vereischte van kennisgeving van verstrekte volmagt te laten vervallen.	Hierdoor wordt nl. de gelegenheid opengesteld, om van een vals stuk gebruik te maken of, tegen den zin van geërfden, voort te gaan met voor hen op geërfdendagen te verschijnen.	
Crobsche-waardpolder.	403.	In de laatste alinea in te voegen: »naar beoordeeling van poldermeesters» of wel, zoo hiertegen bezwaar bestaat, in eene slotalinea te omschrijven wat als <i>spoedeischende gevallen</i> moet worden aangemerkt.		
Benedenste polder onder Wagingen. Bovenste polder onder Wagingen.	403 en volgg.	In deze artt. op te nemen dat geërfdendagen, aanbestedingen enz. mede kunnen belegd of aangekondigd worden door <i>rondbrengen</i> van biljetten.	Bij aanplakking en afkondiging zou de erin deze polders geene voldoende bekendheid bij geërfden en belanghebbenden bestaan.	
Crobsche-waardpolder.	404.	De woorden »herhaald worden», aan het slot van alinea 1, te veranderen in: »slechts één Zondag te voren behoeven te geschieden.»	Deze wijziging is wenschelijker daar art. 404 geheel op zich zelf staat.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het O n t w e r p .	O P M E R K I N G E N .	T O E L I C H T I N G .	A a n m e r k i n g e n .
Willemspolder.	405.	Aan dit art. toe te voegen, dat geërfden de onderwerpen opgeven die zij wenschen dat behandeld worden.	Met het oog op het bepaalde bij art. 403 noodig.	
„	408.	Aan te geven in hoever de bepaling van dit art. moet worden toegepast.	Ter voorkoming van moeilijkheden, ten opzichte van stemmen over personen die op voordragten voorkomen, en het opmaken van voordragten zelve.	
Crobsche-waardpolder	411 en 160.	<p>Alinea 5 dezer artt. verklaart o.m. de stembriefjes van onwaarde, die een onverkiesbaar persoon vermelden of niet zijn ingevuld. Art. 410 (er wordt zeker art. 110 bedoeld) verklaart zoodanig stembriefje NIET van onwaarde, doch art. 111 verklaart dat zoodanigen naam voor niet geschreven moet worden gehouden.</p> <p>Art. 160 (en 411) verklaren zoodanig briefje wel van onwaarde.</p> <p>Wordt voorgesteld: zoodanig stembriefje NIET van onwaarde te verklaren en art. 111 te laten vervallen.</p>	<p>Zoodra een on- of niet-verkiesbaar persoon door geërfden gekozen wordt, kunnen deze, na afloop der verkiezing, zelf uitmaken, dat zoodanig verkozen persoon niet benoembaar is en overgaan tot eene nieuwe verkiezing. De van onwaarde verklaring geeft dikwijls een' loop aan de verkiezingen, die zeer ongewenscht kan zijn, daar de van onwaarde verklaarde stemmen van de anderen worden afgetrokken en er alzoo menigmaal eene zeer kleine volstreekte meerderheid zal ontstaan en iemand slechts met enkele stemmen meer zal verkozen zijn. Bovendien is het niet wenschelijk dat staande de afroeping der uitgebragte stemmen over de al- of niet-verkiesbaarheid moet worden beslist, daar hieruit verwarring kan ontstaan en het stembureau »ter voorkoming van wettigheid der stemming» genoodzaakt zal zijn bij elken candidaat het gevoel van geërfden te vragen.</p>	
Willemspolder.	411.	In de laatste alinea enkel beslissing door het lot te bepalen.	Dikwijls is de ouderdom van afwezigen niet genoeg bekend om daarover in de vergadering te kunnen beslissen en zou het, vooral bij eene tusschenstemming, tot grooten last en noodzakelijke verdaging der vergadering aanleiding kunnen geven.	
„	414.	<p>Kunnen secretaris en ontvanger elkander in den eersten of tweeden graad van bloedverwantschap en zwagerschap bestaan?</p> <p>»De 4de alinea komt ongepast voor, dewijl deze betrekkingen aan geen zittingstijd onderworpen zijn.»</p>		
„	415.	De uitsluitingen, onder letter d, niet uit te strekken tot secretarissen en ontvangers van andere polders, zelfs met het oog op mogelijke ontheffing, en te dien einde voor »een polderbestuur» te lezen »het polderbestuur».		
Benedenste polder onder Wage- ningen. Bovenste polder onder Wage- ningen.	415.	Hierbij op te nemen, dat aan Gedep. Staten de bevoegdheid wordt gegeven, om te vergunnen, dat het secretarischap en het ontvangerschap van een buitenpolder vereenigd kunnen worden met die betrekkingen in een anderen buitenpolder.	Deze corporaties toch, hebben niets met elkander gemeen en ook uit hoofde van verhindering tot bijwoning van vergaderingen enz. bestaat er geen bezwaar, als men in aanmerking neemt dat de betrekking van onderwijzer niet uitgesloten is.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Crobsche-waardpolder.	416.	Alinea 1. De betrekkingen van secretaris en ontvanger <i>onvereenigbaar</i> te verklaren.	Door de vereeniging dier betrekkingen kan n.l. eene minder goede verhouding ontstaan tusschen poldermeesters en den dignitaris. Het geldelijk beheer wordt dan geheel afgescheiden van het uitvoerend gezag, waartoe de secretaris, als eerste hulp, behoort.	
”	417.	De woorden »na verhoor” te vervangen door: »op voordragt.”	Het is meer overeenkomstig de regten van geërfden dat zij de bevoegdheid hebben voor te dragen.	
Willemspolder.	417.	Eene <i>vaste</i> bezoldiging voor den ontvanger in te voeren.	Wenschelijk ter voorkoming van het opdrijven van den omslag, ter wille van meerder perceptieloon.	
”	426.	Tusschen de woorden »kwitantien” en »worden” in te voegen het woord: »mogen” of »kunnen”.	Ter voorkoming der verkeerde opvatting, dat renten en vaste bezoldigingen niet op bevelschriften zouden mogen betaald worden.	
”	428.	Hieraan toe te voegen dat Gedep. Staten hunnent wege de kas kunnen laten opnemen.		
Crobsche-waardpolder	432.	Het slot: »en in het algemeen enz.” geheel te laten wegvallen of althans te omschrijven wat »daden van gewoon beheer zijn”.	Dit kan voortdurend tot moeilijkheden aanleiding geven.	
”	439.	Uit den 3 ^{den} regel te laten vervallen: »of overzigt”.	Tot nu gaf de toepassing goede resultaten en door een eenvoudig overzigt zal dat niet verbeterd worden.	
Buitenpolder van Randwijk en Heteren.	439, 447 en 521.	Deze drie artt. schijnen een toestand daar te stellen, die beneden de waardigheid der geërfden is, immers daar zij alles te betalen hebben mag men hen de magt ook niet ontnemen, om zelve te regelen waartoe zij hun geld besteden willen. Bovendien is het voor poldermeesters niet te begeren met zulk eene onbegrensde magt bekleed te zijn.	Art. 439 verleent aan geërfden de bevoegdheid, om het bedrag der omslagen bij het opmaken der begrooting te bepalen. Art. 447 schijnt aan geërfden de bevoegdheid te onthouden de aangeboden ciering af te keuren, zóó zelfs dat, wanneer zij weigeren gelden daarvoor toe te staan, zulks door Ged. Staten geschiedt. Art. 521 geeft te kennen, dat de cierungen niet worden onderworpen aan de goedkeuring der geërfden, dan voor zoover dit betreft het hardmaken van wegen.	
Willemspolder.	440.	De woorden »te gelijker tijd” te vervangen door: »terstond daarna”.	Dewijl, ingeval op den bij art. 439 bepaalden geërfden-dag geen geërfde opkomt, de begrooting niet terstond ter visie gelegd kan worden, daar het bedrag van den omslag door geërfden moet worden bepaald.	
”	447.	In de daarstelling van nieuwe of in de verbetering van andere bestaande dan de genoemde werken is, na de vaststelling der begrooting, gedurende de loopende dienst niet voorzien.	Daar dit artikel alleen ziet op herstel van eenige bestaande werken.	
”	454.	Gelden bij de onthouding van medestemmen ook de stemmen die poldermeesters en ontvanger <i>bij volmagt</i> vertegenwoordigen?		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Willemspolder.	461.	Verkieselijk is het de waterleidingen als onbelastbaar op te nemen.		
De Voorsterklei.	463.	Zoo mogelijk, het opmaken der kohieren, voor rekening des polders, door ambtenaren van het kadaster te laten geschieden.	Poldermeesters zijn weinig met het kadaster bekend en wonen in dien polder 2 uren verwijderd, zoowel van de gemeente Secretarie van <i>Voorst</i> als van die van <i>Brummen</i> .	
Voorsterbeekpolder.	463.	De bij dit art. aan poldermeesters opgedragen opmaking en verandering der kohieren, door de ambtenaren van het kadaster te laten doen, daar het van poldermeesters, bij hunne geringe jaarwedde, moeilijk is te vorderen dat zij herhaaldelijk de kadastrale stukken van meer dan eene gemeente gaan raadplegen.	Poldermeesters zijn veelal eenvoudige landbouwers, die volstrekt onbekend zijn met het kadaster, terwijl de bepaling van het eerste gedeelte van art. 465 nooit wordt aangekomen en poldermeesters de daartegen vastgestelde boete nooit toepassen, omdat zij dagelijks met de overtreders vriendschappelijk verkeerden.	
De Nijenbeker en Wilpsche klei.	463.	Het opmaken en vernieuwen der kohieren, zoo mogelijk, voor rekening des polders, door beambten van het kadaster te laten geschieden.	Poldermeesters zijn minder bekend met het kadaster en zouden te dien einde de ruim één uur ver verwijderde secretariën van <i>Voorst</i> en van <i>Deventer</i> moeten gaan bezoeken.	
Willemspolder.	466.	Hierbij op te nemen, dat opmeting van perceelen, die ten gevolge van verzwaringen van districtsdijsen verandering ondergaan, eveneens moet plaats hebben.	Voor buitenpolders met het oog op de onderdijking van grond, bij verzwaring van districtsdijsen.	
Crobsche-waardpolder.	471.	Aan regel 2 van alinea 1 toe te voegen: »en hoog gelegen uiterwaarden die voortdurend tot waterkeering hebben gediend.» en dan in alinea 3 de hooge uiterwaarden in alle opzichten te brengen onder de <i>kaden</i> , door alle voor kaden geldende bepalingen ook toepasselijk te verklaren op hooge uiterwaarden, dienende tot waterkeering.	Aan verschillende buitenpolders vindt men hooge uiterwaarden die, zonder van kaden te zijn voorzien, voortdurend tot waterkeering hebben gediend. Zonder de bijvoeging zou, bij de voortdurende aangroeiing der steenbakkerijen, elk eigenaar van dergelijke hooge uiterwaarden de bevoegdheid hebben, deze in moeras te herscheppen en de waterkeering geheel aan den polder ontnemen.	
„	472.	Dit art. te lezen: »Niemand mag afgespoelde aarde van de waterkeeringen weghalen, noch binnen 1 meter uit den teen dier waterkeeringen, aan of op dezelve vergravingen doen, gaten of kuilen maken, plaggen of zoden maaijen of steken, spitten of ploegen.»	Wenschelijk, daar op die wijze is uitgemaakt, dat <i>alles</i> binnen 1 meter uit den teen der waterkeeringen verboden is.	
Buitenpolder van Randwijk en Heteren.	472.	De laatste alinea te laten vervallen.	Als den eigendom te veel beperkend, voor zóó weinig nut.	
Willemspolder.	473.	Alinea 3 ook op <i>kaden</i> toe te passen. De afstand in de laatste alinea bepaald op 6 en 12 meter, voor <i>kaden</i> te behouden op 8 en 16 meter.	Schijnt het noodig met het oog op de steenfabrieken.	
Millingen.	475.	De bepaling van de 1ste alinea is op zich zelve hoogst nuttig, doch, wegens den bijzonderen toestand waarin de polder <i>Millingen</i> daaromtrent verkeert, is het wenschelijk het art. zoodanig te wijzigen, dat de verplichting van het Rijk ook tot aanberming duidelijk blijke.	In den polder <i>Millingen</i> behoort namelijk, volgens overeenkomst met het Gouvernement, het onderhoud van den dijk des polders aan het Rijk, waaronder ook de bermen behooren, gelijk het tot hiertoe ook is beschouwd en opgevolgd.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Buitenpolder van Randwijk en Heteren.	475.	Deze bepaling kan een drukkenden last voor geërfden doen ontstaan, zonder genoegzaam geregtvaardigd te zijn, daar er wel geene bewijzen zullen zijn bij te brengen, dat de dijken bij kolken meer blootstaan aan het gevaar van doorbreken dan elders.	Hoevelen toch, die in de nabijheid van kolken en waaijen wonen, zien daarin geen meerder gevaar! Deze bepaling zou alzoo kunnen leiden tot bevoordeeling van de tegenwoordige bezitters dier watervlakten, doordien zij, ongezoekt en misschien nog wel tegen vergoeding voor onteigening, water in land verkeerd krijgen.	
De Bemmelsche, Gentsche en Oijrijksche polder.	476.	Bij dit art. op te nemen, dat bedoelde vergravingen mogen plaats hebben, doch niet binnen den afstand van 12 meters, gemeten uit de teen van den dam, zonder dat daartegen bezwaren kunnen worden ingebracht.	Deze toevoeging wordt in 't belang geacht van den <i>Bemmelsche, Gentsche en Ooijrijksche polder.</i>	
Gemeentebestuur van Deventer.	476.	Dit art. in dier voege te wijzigen, dat in gevallen, zooals er vele kunnen voorkomen, waarin de uitgravingen volstrekt geen nadeel voor den polder kunnen veroorzaken, gelegenheid worde gegeven om, met vergunning van het polderbestuur of van Gedeputeerde Staten, van het verbod af te wijken.	Ofschoon het reglement nog niet toepasselijk is op den polder de <i>Nijenbeker en Wilpsche klei</i> , zoo zal vermoedelijk later toch wel een voorstel van die strekking aan Gedeputeerde Staten van <i>Overijssel</i> worden gedaan, en in dat geval zou het Gemeentebestuur bezwaren tegen het Ontwerp moeten inbrengen, zoo het, wat nevensstaand art. betreft, niet gewijzigd wordt.	
Buitenpolder van Randwijk en Heteren.	477.	Uit dit art. te laten wegvallen: »of op de bestaande funderingen herbouwen» alsmede: »op twee ellen van den voet des dijks.»	Deze beide voorschriften beperken den eigendom te veel en zijn, voor zooveel het herbouwen betreft, in regten wellicht niet te handhaven.	
Willemspolder.	478.	De bepalingen uit het bestaande reglement (art. 467) voor kaden te behouden en wijders voor te schrijven, dat het Departement van Algemeen Bestuur de voorwaarden waarop vergunning tot bouwen gegeven wordt, aan het polderbestuur mededeelt, opdat dit tegen overtreding kunne waken.	De bepalingen van art. 467 van het tegenwoordige reglement zijn in dat reglement ook op kaden van toepassing verklaard, terwijl in het Ontwerp de bepalingen voor kaden geldende zeer zijn verminderd, hetgeen niet gunstig op het behoud dier waterkeeringen zal werken, te meer dewijl door het toenemen van het aantal steenfabrieken het bouwen op de kaden meer voorkomt dan vroeger.	
Buitenpolder Rhenoij.	478.	Achter het woord »binnenkaden» te laten volgen: »en andere veldwegen, tot scheiding van blokken dienende», en wijders achter »waterkeering» de woorden: »of des polders.»	Zonder die invullingen kan het heimelijk en willekeurig bouwen van woningen op die veldwegen, welke volgens art. 471 geene <i>binnenkaden</i> zijn, voortaan toch nog plaats hebben, zonder dat art. 562 er toepasselijk op is. De kosten van opruiming van die gebouwen op bedoelde wegen zouden dan ook nog steeds voor den polder blijven en, bij herhaling, ligtelijk zeer groot worden.	
Buitenpolder van Randwijk en Heteren.	479.	Te laten vervallen: »tenzij het door poldermeesters worde vergund.»	Alle bepotingen behooren onmogelijk te worden gemaakt.	
De Pannerdensche waard.	479.	In alinea 4 aan het polderbestuur magtiging te verleen, om het voorschrift der opsnoeiing van de heggen te bepalen. Daar waar de beweiding der glooijingen van de waterkeeringen is toegestaan, te veroorloven dat ten allen tijde rasters, tuinen enz. langs deze worden geplaatst.	Vele landerijen zijn aan de kaden of zomerkeeringen gelegen en worden door heggen afgescheiden. Voor het in stand houden der waterkeeringen is de beweiding nuttig.	
Buitenpolder van Randwijk en Heteren	480.	De woorden: »of binnen den afstand in art. 472 bepaald» te laten wegvallen.	Deze bepaling is niet van genoegzaam nut.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
Willemspolder.	481 en 482.	Deze bepalingen zijn ook voor kaden zeer gewenscht.	Deze waterkeeringen staan nl eenigermate met dijken gelijk, zoo zij niet van meer belang zijn.	
Crobsche-waardpolder.	487.	Het 2 ^{de} lid te lezen als volgt: »Het beweiden mag in geen geval plaats hebben met varkens; op nieuw gemaakte of herstelde nog niet behoorlijk bevestigde dijken evenmin met ander vee.»	Omdat men de beweiding door varkens ten allen tijde schadelijk acht.	
„	492.	Alinea 2 aan te vullen als volgt: »Vaartuigen in wattergangen te leggen, zonder behoorlijke vergunning van poldermeesters.»	Zeer gewenscht, daar het bij herhaling gebleken is, dat daardoor opstopping van water plaats heeft en den geregelden afloop wordt belemmerd.	
Buitenpolder Millingen.	506 en 507.	Ware het niet rationeler, nu met het oude — verouderde — stelsel is gebroken, de aarde voor den afplas geheel en niet gedeeltelijk te betalen en niet tegen gereglementeerden prijs, maar tegen de waarde?	Het is moeilijk aan te nemen, dat de verplichting tot levering van aarde voor de bedijking noodig, kan rusten op andere buitendijks gelegen gronden dan die welke daartoe bij overeenkomst zijn verbonden. Buitendijksche gronden toch, hebben geen genot van den dijk en waar geen genot is, kan niet dan bij overeenkomst verplichting bestaan.	
Buitenpolder van Randwijk en Heteren.	507.	Elke hoeveelheid vergraven grond te doen betalen; zóó zelfs dat dit nooit minder dan tot een bedrag van één stère geschiede.		
Willemspolder.	507 en 508.	Het betalen van grond komt bezwarend en onbillijk voor, daar dit zeer bezwarend voor het meerendeel der geërfden zal zijn en andere eigenaren buiten noodzaak zal ontlasten. De aanvulling schijnt dus noodig, dat waar kosteloze levering gewettigd is, dezelve behouden blijft.	De kade van den <i>Willemspolder</i> is, sedert zij in 1818 is gelegd, steeds op dezelfde hoogte gebleven, terwijl ook voor alle buitengewone werken — bij herhaling voorgekomen — de aarde steeds kosteloos is geleverd. Volgens kundige regtsgeleerden geldt in dien polder de verplichting tot <i>kosteloze</i> levering van grond voor alle werken aan de kade, daar de wet van 1 Junij 1861, art. 68 der Onteigeningswet aanvullende, de bestaande gewoonte tot wet heeft gemaakt.	
Crobsche-waardpolder.	507 en 512.	De alinea's 2, 3 en 4 te laten wegvallen en te vervangen door: »Het meerdere wordt uit de polderkas vergoed.» Dit art. in verband met het voorgaande, aan te vangen met: »Indien over de vergoeding, bedoeld bij de artikelen 507, 508,» enz.	Eenmaal aannemende dat het onbillijk is, dat enkele grondeigenaren den grond om niet aan den ganschen polder leveren, is het ook billijk te achten aan de personen, die den grond leveren, de waarde en niet een zeker gedeelte van die waarde te vergoeden, 'tgeen meestal met eene taxatie van 25 cent waar zou zijn.	
Willemspolder.	511.	»Met bijvoeging dat deze schadeloosstelling komt ten laste van den overtreder, voor het geval in art 476 bedoeld.»		
„	520.	Evenals voor polders als den <i>Willemspolder</i> de voorschriften van de dijkcedullen en dijkwachten geheel buiten aanmerking blijven, zoo is het ook gewenscht de bepalingen van dit art. voor die polders uit te sluiten, ter voorkoming van onaangenaamheden met Gedep. Staten of geërfden. Blijkens de bepaling van art. 524, dat in spoedeisende gevallen zonder goedgekeurde cierungen mag gewerkt wor-	Het geheele onderhoud der kade geschiedt in den <i>Willemspolder</i> van wege den polder en aldaar is het schouwen in het voorjaar, na voorafgaande bekendmakingen, dikwijls ondoenlijk. In den regel is de kade hersteld in den tijd die met de bekendmakingen zou verlopen, terwijl het bestuur haast nooit de goedkeuring der cierungen kan afwachten, wegens de dringende behoefte aan herstelling,	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
		den, zijn de bepalingen over de schouwen en cierungen in het Ontwerp dan ook over het geheel te beperkend voor uiterwaardenpolders.	doch onmiddellijk als het water genoegzaam gevallen is tot de aanbesteding van het werk moet overgaan, ten einde het op nieuw inloopen van den polder te voorkomen.	
Buitenpolder van Randwijk en Heteren.	522.	De laatste alinea te laten vervallen.	In een buitenpolder kunnen zich nl. zoovele omstandigheden van waterstanden voordoen, die de uitvoering van gecierde werken beletten. Zoolang de uitvoering geen plaats heeft, worden bovendien de daarvoor toegestane gelden niet uitgegeven.	
Crobsche-waardpolder.	531.	In de 1ste alinea, tusschen de woorden »ingezetenen» en »van», in te voegen: »en geërfden», en wijders om de vrijstelling sub g te doen vervallen.	In verschillende buitenpolders, o. a. in den <i>Crobsche-waardpolder</i> zal de dijkwacht van weinig of geen nut zijn als de geërfden zelve niet verplicht kunnen worden hunne diensten te leveren, aangezien aldaar geen enkel geërfde woont, doch allen op landen buiten de waterkeering wonen.	
Buitenpolder van Randwijk en Heteren.	545.	Aan de polderbesturen de bevoegdheid te geven, om door duikers of andere werken, welke de geërfdendag besluit te zijnen koste aan te leggen, gebruik te maken van het voorbij stroomend water, ook <i>zonder</i> verlof van de poldermeesters met het bestuur over den watergang belast.	Uit een landhuishoudkundig oogpunt is dit wenschelijk, ten behoeve der landerijen, bij droogte of wanneer ook.	
„ „	552.	Bij niet-overeenstemming omtrent de voorwaarden voor opstuwing van water, tusschen de betrokken besturen, aan Ged. Staten de bevoegdheid te geven om die voorwaarden te regelen.		
Willemspolder.	555.	Hierbij te bepalen, dat het beheer over gemeenschappelijke waterlossingen blijft bij het bestuur, dat van ouds daarover het beheer had of het grootste deel in de kosten betaalt.	De <i>Willemspolder</i> b. v. beheert de <i>Leigraaf</i> (van den Waalbandijk tot de Linge loopende) hoewel de polder <i>IJendoorn</i> $\frac{1}{3}$ in de kosten draagt, wegens het water dat uit dien polder mede wordt afgevoerd, zonder dat poldermeesters van <i>IJendoorn</i> ooit iets met het beheer hadden uit te staan.	
„ „	562.	Dit art. aan te vullen in dier voege, dat, bij niet nakoming dezer bepalingen, de uitvoering kan gelast worden door Gedeputeerde Staten, ten koste des overtreders.		
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	<i>Overgangsbepalingen.</i> 2.	De woorden: »binnen dien termijn» te veranderen in: »zoolang de vervanging niet is bewerkstelligd».		
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	<i>Overgangsbepalingen.</i> 4.	De bepaling omtrent de affreding zoodanig te regelen, dat deze geschiede in dezelfde volgorde als die thans bestaat.		
Dorpspolder Lakemond. } „ Randwijk. }	<i>Overgangsbepalingen.</i> 5	De verplichte uitvoering binnen 5 jaren van de artt. 260 , 268 en 475 maakt inbreuk op de regten van den grondeigenaar, ook al kunnen Gedeputeerde Staten in sommige gevallen vrijstelling verleen, want het komt alleen aan de gecombineerde collegies of geërfdendagen toe, te	Daar er kolken zijn die reeds sedert eeuwen bestaan, is de waarheid van het betoog der Commissie niet gebleken, b. v. niet ten aanzien der kolken in 1740 en 1820 bij <i>Elden</i> aan den dijk ontstaan. Men zal wel tot het digten van een deel der kolk moeten overgaan, omdat aanber-	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke bepalingen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	Overgangsbepalingen. 5.	bepalen of zij de kosten voor de hier bedoelde werken kunnen en willen dragen. Welke haast is er bovendien met de uitvoering van deze nieuwe bepalingen?	men bezwaren in heeft, n.l. dat, hoe zwaarder men den opplast eens dijks maakt, des te meer kans er ontstaat voor verzinken, zooals b. v. blijkt uit den spoorwegdijk bij Elden.	
Dorpspolder IJzendoorn.	Overgangsbepalingen. 6.	De woorden: »de voorschriften der artikelen 260 , 268 en 475 » te vervangen door: »het voorschrift van artikel 268».	In verband met de opmerking bij art. 260 gemaakt.	
Dorpspolder IJzendoorn.	Overgangsbepalingen. 6.	Binnen één jaar na de invoering van het reglement is vernieuwing der kohieren voorgeschreven, 'tgeen spijtig en kostbaar zal zijn.	Volgens het bestaande reglement n.l., is juist in 1878 het kohier vernieuwd.	
Polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	Overgangsbepalingen. 6.	De 2 ^{de} alinea te laten vervallen.	Omdat zij aanleiding geeft tot noodeloze werkzaamheden, nu de herziening juist heeft plaats gehad.	
Geldersche Maatschappij van Landbouw.	Overgangsbepalingen. 6.	De laatste alinea van dit art. te laten vervallen, daar de kohieren in 1878 juist zijn herzien.	Ter voorkoming van nutteloos werk.	
Dorpspolder Bommel.	Staat A.	»Vermeerdering van Hoofdgeërfden.»		
Polderdistrict Buren.	Staat A.	De redenen, in de Memorie van Toelichting bij het Ontwerp (bladz. 19) opgegeven voor het niet opnemen van de <i>Korenwaard</i> onder de circumscriptie van het polderdistrict <i>Buren</i> , zijn niet juist. De omslag voor het onderhoud der <i>Korenkade</i> geschiedt jaarlijks, en niet om de 4 of 5 jaren, door den dijkstoel van <i>Buren</i> volgens contract met het domeinbestuur, tegen uitkeering van f 100. Bovendien betalen de ingezetenen niet alleen districtslasten, maar worden zij ook aangeslagen in de oneigenlijke lasten, omgeslagen in den polder <i>Beusiehem en Zoelmond</i> , en namen zij steeds zoowel aan de geërfden-dagen van dien polder als aan de verkiezingen van hoofdgeërfden deel. Verder wordt de watergang in den waard door het dorpspolderbestuur van genoemden polder geschouwd.	Bij de onzekerheid of vergravingen in de <i>Korenkade</i> wel strafbaar zouden zijn volgens art. 437 van het wetboek van strafregt, verzoekt het gecombineerd collegie, dat zijn besluit van 17 November 1877 nogmaals in overweging worde genomen.	
Polderdistrict de Lijmers.	Staat A. Bladz. 134, noot.	Het verdient overweging in zóóver terug te komen op het besluit van Gedeputeerde Staten van 22 Sept. 1857, n°. 47, (Provinciaal blad n°. 81 van 1857) — strekkende tot uitvoering van een Statenbesluit, houdende inlijving van 126 hektaren land — dat de toen op staat A gebragte landen niet langer vrij zullen zijn van het betalen van polderlasten. Men zou mogen vragen of men »door deze vrijstelling een oud onregt door een nieuw onregt heeft willen goed maken.»	Door het verhoogen van den <i>Lijmersche overlaat</i> tot landijkshoogte zijn bedoelde gronden van veel betere conditie en van de hoogste waarde geworden, daar zij niet meer, gelijk vroeger, zijn blootgesteld aan overstroming, telkens wanneer de overlaat werkte. Vroeger ruste op die gronden de verplichting tot kosteloze aardlevering voor den <i>Babberich-Kamphuijzensche dijk</i> , doch zij zijn, door het vervallen van dien dijk en het daarstellen van den overlaat, van dien drukkenden last ontheven en door de indijking, met de kostbare gebouwen die er op staan, zeer in waarde toegenomen.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke artikelen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
Arnhemsche en Velpsche broek.	Staat A.	De gegoedheid, vereischt voor het lidmaatschap van het gecombineerd collegie, voor dit district, reeds op 5 hektaren gebragt, te verminderen tot op 4 hektaren.	Door dergelijke verandering is het te voorzien, dat het gecombineerd collegie de gunstige bepaling van art. 18 niet zal behoeven in te roepen.	
De Voorsterklei.	Staat B.	Onder de omschrijving van den polder ook de gronden onder de gemeente <i>Brummen</i> op te nemen.	De polder ligt niet enkel onder de gemeente <i>Voorst</i> , maar bevat ook gronden onder <i>Brummen</i> .	
De Nijenkler en Wilpsche klei.	Staat B.	Deze buitenpolder komt niet voor op staat B, bij het Ontwerp gevoegd.		
Dorpspolder Lent.	Staat C.	<p>Het schijnt onverklaarbaar hoe men er toe is gekomen dezen staat onveranderd te behouden. Men dient voor de veranderingen op het kohier der bunder- of hektarentalen en voor die op de dijkcedul afzonderlijke staten te maken, ingerigt overeenkomstig dat kohier en die dijkcedul.</p> <p>Op den hiernevens aangegeven grond acht de dijkstoel het wenschelijk eene soortgelijke bepaling, als in alinea 2 van art. 239 voor de kohieren is gemaakt, op te nemen in art. 280, waarbij dan de vernieuwing dient uit te gaan van den dijkstoel. De vernieuwde dijkcedullen, opgemaakt door poldermeesters, onder voorzitting van een heemraad en met bijstand van een of twee der geschiktste dijkpligtigen in elken dorpspolder door den heemraad te kiezen, moeten dan geruimen tijd voor de dijkpligtigen ter visie liggen en er moet gelegenheid bestaan van beroep op den dijkstoel, waarna aan de nieuwe dijkcedullen dezelfde kracht kan toegekend worden als aan de oude.</p>	<p>In de praktijk is staat C nl. gebleken totaal onbruikbaar te zijn. Zelfs bij het groote formaat is de ruimte daarop veel te klein, om de veranderingen behoorlijk te vermelden, zoodat alles steeds door elkander moet gewaard worden.</p> <p>Zooals hiernevens is aangegeven is reeds eenige jaren door het dorpspolderbestuur van <i>Lent</i> gedaan.</p> <p>De dijkstoel van Overbetuwe is van oordeel, dat over 't algemeen het door het polderbestuur van Lent opgemerkte de aandacht verdient, doch moet de nevensstaande bemerking omtrent staat C tegenspreken, daar het doel van dien staat schijnt te worden misverstaan. Staat C toch, is noch het model voor de kohieren of liggers der Hektarentalen bedoeld in art. 239, noch dat voor de dijkcedullen bedoeld in art. 280. Staat C is enkel een staat van verandering, zoo als ook het opschrift luidt, en als zoodanig niet ondoelmatig. De moeilijkheid zit echter in de aantekening der veranderingen op het kohier en op de dijkcedul, voorgeschreven bij de artt. 241 en 280. Voor die aantekening is, althans de dijkcedul, niet wel ingericht en dit bragt mede dat de dijkcedullen hier en daar reeds geheel moesten vernieuwd worden.</p>	
Dorpspolder Nijbroek.	34.	Achter de woorden »schriftelijk of mondeling gehoord» te voegen: »ter keuze van den hoofdgeërfde.»		
„ Bommel.	<i>Nieuwe bepaling.</i>	In het Ontwerp eene bepaling op te nemen waarbij openbaarheid der vergaderingen wordt voorgeschreven.		

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke bepalingen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen,
Gemeentebestuur van Tiel. (Namens den Raad.)	<p>Titel VIII der <i>Tweede Afdeling.</i> Artt. 369—373.</p> <p>Ad I^{um} Strekking.</p>	<p>Burgemeester en Wethouders van <i>Tiel</i> wenschen, namens den Raad hunner gemeente, bezwaren in te brengen tegen Titel VIII der <i>Tweede Afdeling</i> van het Ontwerp en zijn <i>viertal</i> artikelen, en wel I ten aanzien der <i>strekking</i>, II der <i>gevolgen</i>, III der <i>woonzakelijkheid</i> en IV der <i>wettigheid</i> dier artikelen.</p> <p>De stad <i>Tiel</i> wordt door opneming in staat A, onder de deelen van het district <i>Tielerwaard</i>, onderworpen aan de bepalingen van het reglement, door dien art. 1 het Reglement toepasselijk verklaart op de polderdistricten, <i>zoo als die voorkomen op staat A.</i></p> <p>In art. 369 van het Ontwerp staat achter »steden binnen de districten»: »en hare omgevingen», zoodat de <i>omgevingen</i> niet tot de <i>steden</i> behooren, want er staat niet: »Steden en hare omgevingen binnen de districten.» In staat A worden dan ook <i>alleen de steden</i> vermeld, waaruit volgt dat die omgevingen niet tot de districten kunnen behooren, hetgeen mede volgt uit de Memorie van Toelichting, die zegt dat onder <i>steden</i> worden verstaan die <i>aaneengebouwde</i> gedeelten van gemeenten die vroeger stadsregten bezaten, waardoor de omgevingen van zelf zijn uitgesloten en b. v. bij <i>Tiel</i> onder »stad» <i>alleen</i> kan verstaan worden wat binnen de voormalige grachten en wallen is gelegen, want dat <i>alleen</i> is <i>aaneengebouwd</i>.</p> <p>In art. 369 wordt echter ook van de <i>omgevingen</i> gezegd dat zij <i>geene polderlasten</i> dragen, <i>voorzoover zij die van outs niet gedragen hebben</i>. Vroeger heeft de <i>Tielsche polder</i> <i>alleen</i> zijne eigene lasten betaald maar <i>geene</i> districts- of ambtslasten en evenzoo <i>Zandwijk</i>, waarvan het <i>Binnenboomsche</i> vroeger in 't geheel <i>geene</i> en thans nog <i>geene</i> dorpspolderlasten.</p> <p>Voor <i>Tiel</i> is het alzo bezwaarlijk te zeggen wat, in den zin van het Ontwerp, door <i>omgevingen</i> moet verstaan worden en moet men wel aannemen, dat men <i>alleen</i> te maken heeft met de eigenlijke stad, namelijk met hetgeen <i>binnen de grachten is gelegen</i>.</p> <p>Waarom in de Memorie van Toelichting de uitdrukking: »<i>voormalige stad</i>» gebruikt is, blijkt niet, want staat A spreekt eenvoudig van »<i>stad</i>» en wat <i>voormalig</i> is bestaat niet meer, terwijl de <i>stad Tiel</i> wel degelijk nog bestaat, als deel van de <i>gemeente Tiel</i>.</p> <p>Het is niet duidelijk waartoe de bepaling van art. 370, dat de <i>steden</i> voortaan onderhoudpligtig zijn voor hare waterkeeringen, dienen moet.</p>	<p>Er wordt niet gezegd of <i>Tiel</i> een dorpspolder of een ander onderdeel van het district zal zijn, doch de wijziging van het woord <i>landen</i> in <i>onderdeelen</i> (in het hoofd van kolom 2 van den staat A) doet vermoeden dat men de <i>steden</i> heeft willen begrijpen onder de uitdrukking: »<i>onderdeelen</i>» der districten.</p> <p>Het <i>niet aaneengebouwde</i> gedeelte der gemeente <i>Tiel</i> wordt door de <i>Doode Linge</i> in twee deelen gesplitst, waarvan het deel aan den linkeroever den dorpspolder <i>Tiel</i> uitmaakt en sedert 1852 reeds behoort tot de <i>Tielerwaard</i>, terwijl het gedeelte aan den regter oever behoort tot den <i>Nederbetuwsche polder Zandwijk</i>, die daarenboven den <i>Overbrugsche polder</i> omvat. Een en ander behoorde tot aan de invoering van het polder-reglement tot de jurisdictie der stad <i>Tiel</i>, bedoeld in art. 109 van het reglement voor de stedelijke besturen, dd. 8 Januarij 1824, n°. 89.</p> <p>Het deel aan den linkeroever der <i>Doode Linge</i> werd bestuurd door gecommiteerde geërfden en een lid van het bestuur der stad, terwijl het gedeelte aan den regter oever het <i>Schependom Zandwijk</i> uitmaakte, met eigen burgemeesters en schepengerigt. Van dat deel werd hetgeen, tusschen het eerste sluisje en de voormalige <i>Dampoort</i>, in de stad lag het <i>Binnenboomsche</i> genoemd en meer bepaald tot de stad gerekend.</p> <p>Die waterkeeringen toch, maken een deel uit van de eigendommelijke werken der gemeente waartoe de stad behoort en moeten, volgens de Gemeentewet, door het gemeentebestuur verdedigd, bewaakt en onderhouden worden, terwijl de kosten daarvan op de gemeente-begrooting en rekening worden gebragt.</p>	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke bepalingen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N .	T O E L I C H T I N G .	Aanmerkingen.
		<p>Volgens alinea 3 van art. 370, zijn de bepalingen van het Ontwerp betrekkelijk het onderhoud niet op de steden toepasselijk, terwijl in artikel 1 van het Ontwerp reeds is gezegd, dat het geheele reglement niet op de steden toepasselijk is dan voor zoover voortvloeit, o. a. uit dit art. 370.</p> <p>Uit de hiernevens gestelde voorbeelden blijkt voldoende, dat het volkomen onduidelijk en onzeker is welke artt. van het Ontwerp, behalve die van Titel VIII, op de steden toepasselijk zullen zijn.</p> <p>De hoofdstrekking van het viertal bepalingen is duidelijk deze :</p> <p>1°. Het beheer en bestuur over de waterkeerende werken der steden en de beschikking over de kosten van onderhoud dier werken, aan het gemeentebestuur te ontnemen en die over te brengen bij het bestuur der districten.</p> <p>2°. De ingezetenen der steden te noodzaken, om persoonlijke diensten te praesteren ten behoeve van het district, tot bewaking en verdediging van zoodanige dijk-lengten van het district als de dijkgraaf goedvindt met de waterkeeringen der steden tot één post onder één heemraad te vereenigen.</p> <p>Het dijkbestuur heeft niets te maken met de eischen van het gemeente- en stadsbestuur, noch met de belangen of verlangens der ingezetenen en de behoeften en financiën der gemeente. Het is uitsluitend verantwoordelijk voor de waterkeeringen der stad, en overleg met het gemeentebestuur is niet voorgeschreven.</p> <p>Het gemeentebestuur moet de bevelen of cierungen van den dijkstoel afwachten en, om zeker te zijn dat deze behoorlijk worden opgevolgd, de uitvoering overlaten aan den dijkstoel en de rekening, door dezen opgemaakt, betalen.</p> <p>Poging tot overleg of tot gemeenschappelijk handelen zoude, als niet voorgeschreven, slechts tot botsingen leiden.</p> <p>De dijkstoel beschikt onbepert over de kas der gemeente, want hij bepaalt uitsluitend wat de gemeente zal betalen voor de werken die hij laat uitvoeren. Hij beslist eigenmagtig en uitsluitend welke gewone en buitengewone wer-</p>	<p>Het is moeilijk te zeggen van welke andere bepalingen de toepasselijkheid uit art. 370 en de overige van dezen titel voortvloeit. Men zou n.l. zeggen, dat uit de bepaling der dijkpligtigheid de toepasselijkheid der daartoe betrekkelijke artt. voortvloeit, doch in de aangehaalde alinea 3 van art. 370 worden juist de voornaamste der daartoe betrekkelijke artt. weder op zijde gezet.</p> <p>Zoo zou men zeggen, dat uit de bepaling van den onderhoudsplicht voortvloeit de toepasselijkheid van art. 286, dat alle onderhoud en alle vereischte verhoogingen en verzwaringen der dijken geschieden door de Districten, doch dit wordt bij art. 372 opgedragen aan het bestuur der gemeente waartoe de stad behoort.</p> <p>Zoo zou men meenen, dat uit de bepaling van art. 370, dat de verdediging en bewaking der waterkeeringen aan de steden is opgedragen de toepasselijkheid voortvloeit van de bepalingen omtrent het dijkleger, maar art. 371 bepaalt, dat dit in den regel zal afhangen van het goederinden van het Gecombineerd Collegie.</p> <p>De Dijkstoel behoeft slechts te verklaren dat hij zulks noodzakelijk acht, om b. v. te bevelen dat de walmuur van de rivierzijde worde vernieuwd of een dijk daarheen gelegd, al wordt de kade daardoor onbruikbaar; dat</p>	

Ad II^{um}
Gevolgen.

N A M E N der betrokken besturen.	Betrekkelijke bepalingen van het O n t w e r p.	O P M E R K I N G E N.
		<p>ken <i>noodig</i> zijn en of zij al dan niet <i>behoorlijk</i> zijn uitgevoerd, en laat ze anders naar goedvinden uitvoeren. Hij heeft geenerlei gemeentebelang te ontzien, maar kan en zal, om zijne verantwoordelijkheid te dekken, de meest ingrijpende maatregelen en werken kunnen bevelen, al worden handel en scheepvaart en de andere belangen der ingezetenen daardoor ook nog zoo zeer benadeeld en de gemeentefinanciën daardoor ook nog zoo zeer te gronde gerigt en de ingezetenen daardoor ook met nog zoo hooge lasten bezwaard.</p> <p>De dijkstoel kan naar willekeur den termijn bepalen binnen welken dat alles moet gereed zijn en beslissen dat het gemeentebestuur niet <i>behoorlijk</i> voldoet en nalatig is; alsdan zelf die werken in de gemeente komen maken; het bedrag der kosten bepalen; dadelijk betaling eischen enz.</p> <p>Uit het 2de gedeelte der hoofdstrekking van Titel VIII — namelijk het opleggen van persoonlijke diensten aan de ingezetenen der stad ten behoeve van het district — volgt dat de heemraad van den post, volgens art. 324, ieder oogenblik alle mannelijke Tielenaars van 18—60 jaren oud, nacht en dag, op en aan den dijk kan laten werken, zoover van <i>Tiel</i> af als de dijkstoel de grens van den post slechts heeft gesteld, alles onder bedreiging van boete en gevangenisstraf bij het minste verzuim of de geringste nalatigheid.</p> <p>Verdere opsomming der gevolgen acht men onnoodig, daar ieder deskundig en verstandig man de bepalingen, bij het minste nadenken, eenvoudig ONUITVOERBAAR zal verklaren, zoodat men zwijgt van den voortdurenden tegenstand en verbittering, de aanhoudende geschillen, verwarring en botsingen, die eene poging om zoodanige bepalingen in praktijk te brengen zou na zich slepen.</p> <p>Ad III^{um} Noodzakelijkheid.</p> <p>Om eene stedelijke gemeente op die wijze aan een polderdistrict op te offeren, dienden wel zeer overwegende redenen en volstrekke noodzakelijkheid te bestaan, doch daarvan is in 't geheel geen spraak. Men zou moeten bewijzen, dat het gemeentebestuur zóó slecht voor de stads waterkeeringen zorgt, dat die zorg <i>in het belang der gemeente zelve</i> aan dat bestuur moet ontnomen worden, alsmede dat de dijkstoel <i>beter</i> voor die waterkeeringen kan en zal zorgen dan het gemeentebestuur, zoodat dit door niemand beter kan worden vervangen dan door den dijkstoel, en eindelijk</p>

T O E L I C H T I N G.	Aanmerkingen.
<p>de dijk vóór de Waterpoort worde verzwaaard, waardoor het overige gedeelte der kade te niet gaat; dat de wal aan de binnenzijde worde verzwaaard en verhoogd en de daaraan gebouwde woningen worden opgeruimd en onteigend; dat een bazaltmuur aan den oever worde gebouwd, ter voorkoming van ontgronding en ter versterking van den teen der waterkeeringen enz. enz.</p> <p>De dijkstoel van <i>Tielerwaard</i> heeft 44000 meter banddijk (behalve den Lingedijk) te verzorgen, bewaken en verdedigen, en heeft dus in tijd van nood de handen vol, zoodat hij — nu hij en niet meer het gemeentebestuur aansprakelijk is voor den rigtigen toestand der <i>Tielsche</i> waterkeeringen — de meest afdoende en ingrijpende werken zal bevelen, vooral nu hij niemand en niets heeft te ontzien en vrijelijk over eens anders beurs kan beschikken.</p> <p>Hierin is eene enomiteit gelegen die tot tweestrijd kan voeren, want, volgens art. 192 der Gemeentewet, kunnen de ingezetenen der steden geroepen worden hunne eigene stedelijke waterkeeringen, waarbij zij in de eerste plaats het grootste belang hebben, te verdedigen, zoodat de soortgelijke zwaardere last, dien dit reglement hen wil opleggen uitsluitend in het belang van anderen, hen in tweestrijd kan brengen met hunne natuurlijke wettige verplichting.</p> <p>De Memorie van Toelichting houdt zich niet op met de gevolgen die uit deze bepalingen — ook al waren ze uitvoerbaar — voor de steden kunnen voortvloeijen. Zij erkent, dat die bepalingen uitsluitend in het belang der districten moeten strekken, en noemt als eenig equivalent de vrijstelling van polderlasten, die het <i>billijk schijnt</i> aan de steden toe te staan. Zoo ver gaat de verblindings! Er ontbreekt slechts aan dat de steden, voor de inlijving in het haar vreemde district, moesten betalen en bijdragen storten in de kas, en dat terwijl de oppervlakten van steden — bestaande uitsluitend uit de oppervlakten van straten en wegen en den ondergrond van huizen — ten allen tijde zijn vrij geweest en ook bij dit Ontwerp uitdrukkelijk worden vrijgesteld van polderlasten!</p> <p>Niets van dit alles wordt beweerd en van bewijs is natuurlijk geen spraak. Het eenige motief voor dezen revo-</p>	

NAMEN der betrokken besturen.	Betrekkelijke bepalingen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N .	T O E L I C H T I N G .	Aanmerkingen.
		<p>dat de districten volstrekte behoefte hebben aan beheer der stedelijke waterkeeringen en aan hulp der stedelijke manschappen.</p> <p>Men neemt dan ook als axioma's aan :</p> <p>1°. Dat de dijkstoel (die van Tielerswaard heeft reeds 44.000 meter dijk te bewaken) veel beter tegen doorbraak van de stadswaterkeeringen kan en zal waken dan het gemeentebestuur en de ingezetenen.</p> <p>2°. Dat de gemeentebesturen zóó slecht zorgen voor die waterkeeringen dat er <i>overwegend</i> belang bestaat om hen dien zorg te ontnemen.</p> <p>3°. De dijkstoelen zullen zoo uitstekend voor de stedelijke waterkeeringen zorgen dat er geen gevaar van doorbraak is.</p> <p>4°. Als op die wijze maar tegen het gevaar van doorbraak in de stedelijke waterkeeringen is gezorgd, dan is alle gevaar voor overstrooming van het district door de slechte zorg van anderen geweken.</p> <p>Men behoeft zulke stellingen slechts te noemen en de ondervinding te raadplegen, om de onwaarde van het geheele »egoïste en inconsequente motief» aan de kaak te stellen.</p> <p>Gesteld echter, dat er eenigen grond bestond om zulk een blaam op de stedelijke besturen te werpen en zulk eene onverschilligheid bij de ingezetenen te vooronderstellen, dan volgt daaruit nog volstrekt niet dat het geneesmiddel <i>bij de dijkstoelen</i>, ingevolge de voorgestelde bepalingen, zou te vinden zijn, en dat daarom het gemeentebestuur en de gemeentekas aan de willekeur van een dijkstoel moet prijs gegeven worden.</p> <p>Er bestaat integendeel geen enkele grond, zelfs niet in het belang der districten, om aan de steden het beheer harer eigen waterkeeringen te ontnemen en haar in dit opzicht onder curatele te stellen en dat wel van den dijkstoel.</p> <p>Het motief, dat de Memorie van Toelichting opgeeft voor het pressen der Tielerswaard tot verdediging der Tielerswaardsche dijken, is van geen beter gehalte:</p> <p>Uitsluitend in het belang der districten moeten de ingezetenen der naburige steden de hulp verleen, die de districten te kort mogten komen, zoodat alles moet bukken voor het mogelijk belang van het district.</p> <p>Niet genoeg dat men de geërfden en manschappen in de nabijheid der steden van een gedeelte hunner verplig-</p>	<p>tionairen maatregel wordt op pag. 10 der Memorie van Toelichting gevonden in het belang der dijksverdediging en dit gegrond op de nevensstaande onbewezen stellingen.</p> <p>Niettegenstaande die ingezetenen er tegen aan wonen en het allergrootste belang hebben bij het behoud van de betrekkelijk weinig uitgestrekte waterkeering, waarvan de doorbraak niet hunne landerijen met eenige waardevermindering, maar hunne woningen met onmiddellijke vernietiging bedreigt.</p> <p>Aangezien die zorg zoo slecht is dat er groot gevaar is dat de Gemeentebesturen de waterkeeringen laten doorbreken.</p> <p>Met andere woorden: een dijkstoel alleen en geen stedelijk bestuur is in staat doorbraken te voorkomen, zelfs niet van eenige weinige ellen waterkeering. Als de dijk in <i>Nederbetuwe</i> of <i>Overbetuwe</i> doorbreekt wordt <i>Tielerswaard</i> overstroomd en in het laatste geval zelfs <i>Nederbetuwe</i> en <i>Tielerswaard</i> beide, doch daartegen behoeft <i>Tielerswaard</i> niet gewaarborgd te worden, want dat is nooit gebeurd en kan niet gebeuren, omdat het <i>dijkstoelen</i> zijn die daartegen waken.</p> <p>In dat geval zou toch altijd een hooger gezag, b.v. de Waterstaat of Gedeputeerde Staten moeten tusschen beide komen, maar niet, in strijd met alle regelen van administratieve hiërarchie, een geheel ongelijksoortig en vreemd bestuur, dat in vele opzichten beneden den rang van een stedelijk bestuur staat en uitsluitend in zijn eigen belang zou hebben te handelen.</p> <p>Te vergeefs zoekt men bovendien bij de stedelijke besturen die grove misslagen en verzuimen welke de ondervinding leert dat door de dijkstoelen, met de noodlottigste gevolgen, kunnen gepleegd worden.</p> <p>Het is wel de eerste pligt van de dijkstoelen, om te zorgen dat de noodige materialen voorhanden zijn en van de geërfden — de leden der poldervereeniging — om de dijken die hunne landen tegen het water beschermen te verdedigen, maar er konden eens materialen en handen te kort komen en dan moeten de naburige stedelingen, die er niets mede te maken hebben, maar bijspringen!</p>	

NAMEN der betrokken besturen.	Betrekkelijke bepalingen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
	<p>Ad IV^{um} Wettigheid.</p>	<p>ting tot dijksverdediging wil ontheffen en die overbrengen op de naburige stedelingen, waardoor men eerstgemelden een voorregt wil schenken boven de geërfden en manschappen, die »het voorregt missen» digt bij eene stad te wonen, wil men ook nog de inwoners eener stad als b. v. <i>Gorkum</i> (<i>Gorinchem</i>) vrijlaten, niettegenstaande de <i>Tielerwaardse</i> dijk bij die stad eindigt en de inwoners dier stad er belang hebben dat gemelde dijk niet doorbreekt, terwijl de <i>Tielenaren</i> daarbij niet het minst belang hebben. De inwoners van <i>Tiel</i> hebben misschien nog eenig belang bij het behoud van den dijk van <i>Nederbetuwe</i>, doch aan den dijkstoel van dat district wordt juist het regt onthouden om <i>Tielsche</i> manschappen en materialen te requireren.</p> <p>Het zoogenaamde <i>opnemen</i> van de steden in een polderdistrict bestaat slechts in de bepaling, dat zekere dijkstoel over de stadswaterkeeringen zal heerschen en de ingezetenen der stad zal kunnen te hulp roepen in 't belang van zijn district.</p> <p>Het is moeilijk aan te nemen, dat de besturen der districten, in wier uitsluitend belang die »kolossale nieuwigheden» heeten voorgesteld te worden, gediend zouden wezen met zulk eene vermeerdering van werkzaamheden en moeilijkheden en zulk eene buitengewone toevoeging van verantwoordelijkheid.</p> <p>Al waren de voorgestelde maatregelen <i>noodzakelijk</i>, <i>niet voerbaar</i> en <i>onschadelijk</i>, dan noch kunnen zij niet toegelaten worden, daar zij ten eenenmale <i>onwettig</i> schijnen, aangezien de wet de bevoegdheid daartoe niet alleen niet verleent aan de Provincialen Staten, maar hun die ontzegt.</p> <p>Zonder beschouwingen over den zin en de beteekenis van art. 192 der Grondwet en art. 138 der Provinciale wet en zelfs aannemende, dat de Staten bevoegd zijn de grenzen der <i>waterschappen</i> te veranderen, uit te zetten en in te krimpen, meent het gemeentebestuur van <i>Tiel</i> te moeten ontkennen, dat die bepalingen en bevoegdheden <i>in deze</i> hare toepassing kunnen vinden.</p> <p>Bij de bevoegdheid der Staten staat op den voorgrond het eigenaardig kenmerk van <i>waterschap</i> of poldervereeniging, om <i>landen</i> tegen het water te beschermen, doch daarbij komen huizen of woningen, noch hun ondergrond in aanmerking, want van dien ondergrond worden geene polderlasten betaald en de eigendom daarvan geeft geen stemregt, terwijl <i>geërfden</i> — <i>ingelanden</i> — niet zijn eigenaren van gebouwen maar <i>alleen</i> van <i>landen</i>.</p> <p>De steden <i>kunnen</i> geen voorwerp van waterstaats-wetgeving zijn, daar zij geen waterschap zijn of tot een gedeelte daarvan kunnen gemaakt worden, zoodat in het Ontwerp</p>	<p>Men zegge niet dat <i>Gorinchem</i> buiten het gebied ligt van den Gelderschen provincialen wetgever, want de wet van 1855 heeft voorzien in het geval, dat een waterstaatsbelang dat twee provinciën gemeenschappelijk aangaat, moet geregeld worden.</p> <p>Vroeger is wel eens, met regt, geklaagd dat de belangen van het platte land aan dat der steden werd opgeofferd, doch nu zou men het belang der steden gaan opofferen aan de poldervereenigingen, zonder eenig equivalent en zonder noodzakelijkheid, want het polderreglement — ook dit Ontwerp — geeft aan de dijkstoelen overvloedige gelegenheid, om zich te voorzien van de noodige manschappen uit de belanghebbende bevolking van het district en om zich tijdig de noodige materialen aan te schaffen, terwijl de <i>Onteigeningswet</i> voorziet in buitengewone gevallen van watersnood.</p> <p>De Memorie van Toelichting vermeldt wel, dat de Staten alleszins bevoegd zijn om dit punt te regelen en dat de Commissie voor de herziening de <i>opneming</i> in de nabij gelegen polderdistricten van <i>overwegend</i> belang beschouwt, maar voor dat gevoelen wordt geen enkele grond aangevoerd.</p> <p>Die bepalingen toch, hebben uitsluitend betrekking op <i>waterschappen</i>, dat zijn vereenigingen van <i>landen</i> met het doel, om die door gemeenschappelijke maatregelen tegen het water te beschermen en de verdedigen. Met dat doel mogen de Staten <i>landen</i> aan het eene waterschap ontnemen en bij het andere voegen, of zelfs <i>landen</i>, die tot geen waterschap behooren, aan een bestaand waterschap toevoegen of tot een nieuw waterschap inrigten, maar altijd moeten het zijn <i>landen</i>, die tegen het water beschermd moeten worden.</p> <p>De eeuwenoude geschiedenis van het Nederlandsche polderwezen bewaart overal dit wezen en karakter en heeft alleen tot onderwerp de verdediging van <i>landen</i> tegen het water.</p> <p>»De <i>Staten</i> (sic) in Nederland zijn nooit waterschappen of poldervereenigingen geweest, het waren civitates op zich zelve, met eigen rechten; vereenigingen van bewoners en van woningen, meestal hooger gelegen dan het land, die</p>	

NAMEN der betrokken besturen.	Betrekkelijke bepalingen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N .
		<p>de historische en feitelijke grondslag geheel wordt miskend. Wel schijnt dit eenigszins gevoeld te zijn, daar in art. 369 gesproken wordt van de <i>oppervlakten</i> van steden, maar die bestaan als zoodanig niet en zijn dus eene bloote fictie, daar die oppervlakten eenvoudig de grond zijn, waarop huizen, straten, wegen en voetpaden liggen, d. i. alle <i>gebouwde eigendommen</i>, die onder geene polderwetgeving vallen. Door te spreken van <i>voormalige</i> steden kan men haar feitelijk en tegenwoordig bestaan niet wegredeneren.</p> <p>Van <i>opneming</i> of <i>inlijving</i> in de districten is trouwens geen spraak, want de steden worden bij het Ontwerp niet tot dorpspolders gemaakt en, wat alles afdoet, bij art. 1 wordt het geheele Reglement <i>niet</i> toepasselijk verklaard op de steden, met uitzondering van deze vier artt. en wat daaruit voortvloeit.</p> <p>De geheele inlijving bestaat dus slechts in:</p> <p>1°. Het verwisselen van het beheer over de waterkeerende werken.</p> <p>2°. Het roepen van de ingezetenen uit de stad tot verdediging van een hun vreemd belang.</p> <p>Daartoe zijn de Staten echter <i>onbevoegd</i>, want die bepalingen vallen niet alleen buiten art. 192 der Grondwet en art. 138 der Provinciale wet — en dit zou reeds voldoende zijn — maar zij strijden ook bepaaldelijk met art. 141 der Provinciale wet, dat de Staten verbiedt bepalingen te maken omtrent onderwerpen van <i>algemeen Rijksbelang</i>. Die bepalingen toch, druischen lijnrecht in tegen de Gemeentewet en strekken om haar in het belangrijkste opzigt op zijde te stellen en de geheele »oeconomie der gemeente-huishouding» te veranderen.</p> <p>Deze antecedenten hadden eene waarschuwing moeten zijn voor de Commissie, om niet in de groote dwalingen te vervallen die ten grondslag liggen aan Titel VIII, en dat te meer, omdat zij op pag. 19 der Memorie toont bekend te zijn met de ware beginselen, door te weigeren de <i>Korenwaard</i> in het district <i>Buren</i> op te nemen.</p> <p>Daardoor heeft de Commissie bewezen met de ware beginselen omtrent deze materie bekend te zijn en het is dus onverklaarbaar hoe zij zoozeer ontrouw is kunnen worden aan zichzelf en aan haar eigen beginselen.</p> <p>Tot slotte protesteert het Gemeentebestuur, namens den Raad van <i>Tiel</i>, dan ook ten ernstigste tegen de invoering der bedoelde bepalingen en meent het de overtuiging te mogen uitspreken, dat de wijsheid der Provinciale Staten hen bewaren zal voor de bekrachtiging van het werkharer Commissie in dit opzigt.</p>

TOELICHTING.	Aanmerkingen.
<p>zich door wallen en vestingwerken tegen den vijand beschermen en door het stadswezen zich juist aan de Poldervereeningen, aan het platte land, onttrokken. Was de stad aan eene rivier gelegen en maakte die omstandigheid werken noodzakelijk om de stad ook daartegen te beschermen, dan zorgden het stedelijk bestuur en de ingezetenen daar even goed voor als voor alle andere belangen der stad.”</p> <p>Alleen de Rijkswetgever zou daarin verandering kunnen brengen, maar zou zeker nimmer zulke bepalingen in het leven roepen waardoor het beginsel van de zelfstandigheid der gemeente met voeten getreden wordt; waardoor een <i>simperium in imperio</i> gevestigd en eene grenzenlooze en onoplosbare verwarring gesticht wordt.”</p> <p>De Gemeentewet draagt namelijk <i>aan het gemeentebestuur</i> de zorg, het onderhoud en de instandhouding op van alle gemeentewerken en eigendommen, alsmede het beheer en de beschikking over hare financiën.</p> <p>»Naief is dan ook de verwondering van de Memorie van Toelichting daarover, dat men vroeger aan zulke dingen niet gedacht heeft en dat men zulke denkbeelden dadelijk heeft laten varen enz.”</p> <p>Bij de opneming van de <i>Korenwaard</i> geldt het ten minste nog <i>gronden</i> die eene poldervereeniging vormen en toch stelt de Commissie daarbij te regt als voorwaarde van opneming, dat zij kunnen beschouwd worden als zonder bestuur te zijn en dat dit <i>slechts</i> zou kunnen geschieden <i>op verzoek van belanghebbenden</i>, zoodat de Staten daartoe nimmer het initiatief zouden kunnen nemen. Dat is nog in veel grootere en meer bijzondere mate toepasselijk op <i>steden</i>.</p>	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke bepalingen van het Ontwerp.	O P M E R K I N G E N .	T O E L I C H T I N G .	Aanmerkingen.
Gemeentebestuur van Buren.	Titel VIII der <i>Tweede Afdeling.</i>	Het Gemeentebestuur kan zich zeer goed met het Ontwerp vereenigen, met uitzondering van hetgeen is omschreven in Titel VIII (der TWEEDE AFDEELING). »Van de steden binnen de districten», waaromtrent het in overweging geeft, bij het oude te blijven en dus de nieuwe bepalingen te doen vervallen.	Aangezien het o. a. ook voor de gemeente Buren niet aanbevelenswaardig is te noemen, dat de in dien titel bedoelde steden onder de districten worden opgenomen.	
Gemeenteraad van Zalt-Bommel.	„ „ „	De Raad vereenigt zich geheel met het prae-advies van Burgemeester en Wethouders van Zalt-Bommel, strekkende om met de meest mogelijke bescheidenheid, doch met al den ernst die deze, voor de gemeente in strekking en gevolgen hoogst gewigtige zaak, vordert, aan Gedeputeerde Staten te kennen te geven, dat de Raad zich refereert aan zijn bezwaarschrift van 20 October 1870, n ^o . 14, en dat hij, wat de hoofdzaak aangaat en voor zoo ver het op die gemeente toepasselijk kan worden geacht, zich vereenigt met de beschouwingen en bezwaren door den Raad der gemeente <i>Tiel</i> ingebracht tegen Titel VIII der <i>Tweede afdeling</i> van het Ontwerp-polderreglement. De Raad acht zich derhalve in het belang der gemeente verplicht te blijven volharden bij zijn protest tegen de invoering der thans voorgestelde bepalingen, zooals die voorkomen in gemelden Titel VIII van het Ontwerp.	Dit besluit wordt aan Gedeputeerde Staten gezonden, om te strekken tot protest tegen de opneming der gemeente Zalt-Bommel in de circumscripctie van het polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.	
Gemeentebestuur van Zevenaar.	„ „ „	<p>Het Gemeentebestuur heeft niet zonder verwondering ontwaard, dat de stad <i>Zevenaar</i> mede onder het polderdistrict <i>de Lijmers</i> is opgenomen, hoewel zij nooit een deel van dien polder heeft uitgemaakt of op eenigerlei wijze tot denzelven in betrekking heeft gestaan.</p> <p>Tengevolge dier opneming toch, zullen <i>diensten</i> worden gevorderd en in polderlasten (schattingen) moeten worden bijgedragen, hetgeen geheel in strijd is met vroegere toestanden.</p> <p>Bovendien is de stad <i>Zevenaar</i> niet belast met eenig dijkvak of eenige waterkeering waardoor zij omringd wordt, daar zij op een afstand van ten minste 15 minuten gaans van de districtswaterkeering verwijderd is. Ook te dien aanzien zijn er alzoo geene redenen om <i>Zevenaar</i> bij <i>de Lijmers</i> te voegen.</p>	De opneming heeft vroeger gewis niet plaats gehad, omdat <i>Zevenaar</i> reeds in 1487 door Hertog <i>Jan van Cleve</i> met stedelijke regten werd begiftigd, onder bepaling dat de bewoners bevrijd zouden zijn van alle <i>diensten</i> en <i>schattingen</i> , uitgezonderd die de Vorst zelf mogt noodig hebben.	
Gemeentebestuur van Hattem.	„ „ „	<p>Het Gemeentebestuur van <i>Hattem</i> zou de opneming dier stad in de circumscripctie van het polderdistrict <i>Hattem</i> hoogst onbillijk vinden, daar de platte grond der stad eenegelijke hoogte heeft als de <i>Isseledijken</i>.</p> <p>Wijders acht het de bepaling, dat het dijkbestuur gerechtigd zal zijn cierungen te maken en schouw te voeren over de stadswaterkeeringen enz. en zelfs bevoegd zal zijn die werken ten koste der gemeente te doen herstellen, in strijd met de Gemeentewet.</p>	Volgens de Gemeentewet is het beheer van bedoelde werken uitsluitend opgedragen aan Burgemeester en Wethouders, die alleen aan den Raad verantwoording schuldig zijn.	

NAMEN der betrokken Besturen.	Betrekkelijke bepalingen van het Ontwerp.	OPMERKINGEN.	TOELICHTING.	Aanmerkingen.
	<p>Art. 372.</p>	<p>De aan het Dijkbestuur te geven magt zou mede tot zeer groote onaangenaamheden aanleiding geven, want Burgemeester en Wethouders zouden als 't ware geplaatst worden onder curatele van den Dijkstoel. Men zou dan ook onder een waterschapsbestuur moeten staan, zonder op de benoeming der leden van dat bestuur den minsten invloed te kunnen uitoefenen.</p> <p>Dit art. grijpt dan ook geheel in de autonomie der Gemeentebesturen, hen bij de Grondwet gewaarborgd, in.</p> <p>Het is verder <i>niet regtvaardig</i>, dat het dijkbestuur de bevoegdheid zal erlangen om in de stad manschappen en materialen te requireren, om die personen uitsluitend werkzaam te doen zijn in het belang van den polder en zelfs nog wel in eene <i>andere gemeente</i>.</p> <p>Het Gemeentebestuur neemt tevens de vrijheid nog te verwijzen naar zijne bezwaren tegen hetzelfde onderwerp, bij besluit van 4 October 1870, kenbaar gemaakt en vertrouwt dat al het aangevoerde er toe zal leiden, om af te zien van het plan om de stad <i>Hattem</i> op te nemen in de circumscription van het Polderdistrict van dien naam.</p>	<p>De dijkstoel van <i>Hattem</i> bestaat, uitgenomen den dijkgraaf, steeds uit »een paar eigengereide boeren, die van niets als van wat boerderij verstand hebben.»</p> <p>Deze bevoegdheid grijpt in de vrijheid der stedelingen in, die met het dijkdistrict niets te maken hebben en, ingevolge de plaatselijke verordening, ingeval van watersnood, tot het doen van persoonlijke diensten door de gemeentelijke autoriteit kunnen worden opgeroepen »en bovendien stellig gaarne behulpzaam zullen zijn als er het minste gevaar aan de dijken of andere waterkeering en werken mogt ontstaan.»</p> <p>Ingevolge het besluit van Gedeputeerde Staten van 6 September 1870, n°. 26, aan den dijkstoel van <i>Hattem</i> medegedeeld en door dezen aan Gedeputeerde Staten toegezonden.</p>	

A A N D U I D I N G der Adressanten.	Betrekkelijke bepalingen van het O n t w e r p.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	A a n m e r k i n g e n.
H. van Loghem en 5 andere grondeigenaren onder <i>Terwolde</i> , (gemeente <i>Voorst</i> .)	Art. 237.	<p>Adressanten geven te kennen aan GEDEPUTEERDE STATEN — met verzoek om hunne bezwaren over te brengen aan de Commissie die het nieuwe reglement heeft ontworpen en, indien deze niet tot de verlangde wijziging kan besluiten, bij de Provinciale Staten — dat uit de artt. 221, 222 en 224 van het tegenwoordige rivier-polderreglement moet worden opgemaakt, dat de evenredige verdeling zoowel geldt voor de <i>oneigenlijke</i> als voor de <i>eigenlijke</i> polderlasten, terwijl uit art. 237 van het Ontwerp schijnt te volgen, dat, in afwijking hiervan, evenredige verdeling van polderlasten in 't vervolg <i>niet</i> meer van toepassing zal zijn op <i>oneigenlijke</i> polderlasten.</p> <p>De heffing der <i>oneigenlijke</i> polderlasten is, strikt genomen, eene belasting, die niet te pas komt in de tegenwoordige staatshuishouding en kan misschien alleen geregtvaardigd worden door dat zij op oude gewoonten rust. Hieruit volgt echter, dat men zich dan ook in alle opzigten aan die oude gewoonten moet houden en geene landen meer mag bezwaren, dan zij dat vroeger geweest zijn.</p> <p>Adressanten stellen alzoo voor art. 237 te lezen als volgt: »De polderlasten worden hektare-hektaresgelijk omgeslagen over alle landen binnen het district gelegen. Evenredige verdeling dezer lasten, gegrond op de ligging dier landen, blijft bestaan waar die te voren op wettige wijze is ingevoerd. In zeer bijzondere gevallen kan, ook waar die tot nog toe niet plaats had, tot evenredige verdeling der eigenlijke polderlasten door het gecombineerd collegie, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, worden besloten.»</p> <p>» 251. Ook art. 251 van het concept-reglement zoude eene dergelijke wijziging moeten ondergaan.</p>	<p>In den dorpspolder <i>Terwolde</i> is dit aldus opgevat en worden de landerijen van rekestranten voor <i>beide</i> soorten van polderlasten in eene lagere klasse aangeslagen.</p> <p>Op die wijze wordt er niets veranderd en zal, indien in sommige districten de evenredige verdeling der polderlasten zich niet tot de <i>oneigenlijke</i> polderlasten mogt uitstrekken, ook deze gewoonte blijven bestaan, want dan is die evenredige verdeling, ten aanzien der <i>oneigenlijke</i> polderlasten, niet wettig ingevoerd.</p>	
N. van Weelde weduwe van J. van Deutekom te <i>Varik</i> .	» 321.	<p>Voor zich en als voogdesse harer minderjarige kinderen brengt adressante bezwaren in tegen art. 321 van het Ontwerp, daar het, hoewel verbetering brengende in den tegenwoordigen toestand, toch nog medebrengt dat zij, al is het in mindere mate, zullen moeten betalen voor een niet meer mogelijk onderhoud, omdat men hen wil doen dragen in de onderhoudskosten van pakwerken, waarmede hun eigendom nooit besmet is geweest.</p> <p>Zij verzoekt derhalve regeling dezer aangelegenheid op die wijze, dat zij en hare kinderen voortaan niet meer behoeven te betalen eene vergoeding voor onderhoudskosten, die niet meer worden gemaakt.</p>	<p>Adressante en hare kinderen zijn namelijk eigenaren van een huis bij den dijk te <i>Varik</i>, Sectie B, n°. 127, hetwelk belast is met het dijkvak n°. 86 en eene jaarlijksche uitkeering van f 53.06^s, wegens afkoop van een eertijds tegen dat tijdvak gelegen pakwerk.</p> <p>Doordien de Staat der Nederlanden in 1876 tegen dat dijkvak eene stoep en los- en ladingsplaats heeft doen leggen, is dat pakwerk geheel verdwenen en is het onmogelijk dat het ooit weder kan ontstaan, weshalve het niet meer dan billijk is, dat zij niet meer behoeven te betalen voor dat niet langer bestaande onderhoud.</p>	

A A N D U I D I N G der Adressanten.	Betrekkelijke bepalingen van het O n t w e r p.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	A a n m e r k i n g e n.
B. van Deutekom en 6 andere inwoners van den dorpspolder <i>Varik</i> .	Art. 321.	<p>Adressanten, die belast zijn met het onderhoud van een gedeelte der dijkvakken tusschen n°. 86 tot en met n°. 97 te <i>Varik</i>, nabij den kerktoren, en bezwaard met de jaarlijksche uitkeering van pakwerk, rigten hetzelfde verzoek tot de Staten als hierboven vermeld is van <i>N. van Weelde</i> te <i>Varik</i>, op grond dat bedoelde pakwerken geheel zijn verdwenen en onmogelijk weder ontstaan kunnen, ten gevolge van den in 1876 door den Staat tegen hunne dijkvakken aangelegden afweg met los- en ladingplaats.</p>		
<p>Een 40tal geërfden uit den dorpspolder <i>Varik</i>. 16 geërfden uit den dorpspolder <i>Heesselt</i>.</p>	» 321.	<p>Adressanten, allen belast met jaarlijksche uitkeeringen wegens afgekochte waterwerken, erkennen dankbaar, dat door art. 321 van het Ontwerp-rivierpolder-reglement, om wijziging te brengen in de tegenwoordige verplichting tot het betalen van zoodanige uitkeeringen, de op hen drukkende onregtmatig zware last zal verligt worden. Zij meenen echter dat de billijkheid vordert, dat er eene herziening der pakwerken worde voorgeschreven, die b. v. om een 10tal jaren wordt hervat, en dat de hoegrootheid van de door elken pligtige uit te keeren vergoeding moet afhangen alleen en uitsluitend van de kosten, die zijn pakwerk veroorzaakt, zonder dat daarop invloed uitoefene wat voor andere pakwerken wordt uitgegeven.</p> <p>Daar dit ook zonder bezwaar voor uitvoering vatbaar schijnt, verzoeken adressanten wijziging van het Ontwerp in dien zin.</p>		
106 grondeigenaren in de provincie Gelderland.	» 476.	<p>Adressanten zijn allen <i>eigenaren van buitendijks gelegen perceelen</i>, die of reeds voor steenfabrieken worden gebezigd en daartoe voor een hoogen prijs werden aangekocht, of om de geschiktheid die zij hebben voor steenfabrieken. hooge verkoopwaarde bezitten, zóó hoog dat de eigenaar van het land dien van geen ander bedingen kan, doch welke een steenfabrikant wél kan geven voor landen in de nabijheid zijner uitgetichelde perceelen gelegen, daar anders de door hem gestichte gebouwen alle waarde verliezen.</p> <p>Ten deze gaan de belangen van de steenbakkers derhalve hand aan hand met die van de grondeigenaars.</p> <p>Door het bepaalde bij art. 476 van het Ontwerp, loopt dat voordeel gevaar verloren te gaan en adressanten meenen te mogen vragen of de noodzakelijkheid van die bepaling ook voor de <i>Buitenpolders</i> is gebleken. Uit de Memorie van Toelichting (bladz. 87) zou men eerder het tegendeel afleiden en zij beroepen zich derhalve op de Memorie zelve.</p> <p>Art. 476 toch is, wat den inhoud van het verbod betreft, woordelijk gelijkloidend met art. 261 en daaromtrent vermeldt de Memorie, dat het moet dienen om uitgravingen ten behoeve van steenovens te beletten en vooral daarom noodzakelijk wordt genoemd »nu er voorbeelden zijn, dat men ook binnendijks steenovens verlangt aan te leggen.»</p>	<p>Daar staat toch uitdrukkelijk, dat het opnemen in de <i>Derde Afdeling</i> van voorschriften uit de <i>Tweede</i> alleen dan gerechtvaardigd wordt wanneer »dezelfde overwegingen, die bij de beoordeeling van het polderwezen in de Districten golden, ook bij de behandeling der <i>Buitenpolders</i> in aanmerking kwamen.»</p>	

A A N D U I D I N G der Adressanten.	Betrekkelijke bepalingen van het O n t w e r p	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	A a n m e r k i n g e n.
	<p>Art. 544.</p> <p>» 527.</p>	<p>Meerdere redenen, om het doen van uitgravingen <i>binnendijks</i> te beperken, zijn trouwens aan te voeren die niet gelden kunnen voor gronden <i>buitendijks</i>, welke in den regel jaarlijks een of meer malen door het rivierwater overstroomd worden, zoodat onderscheiding tusschen binnen- en buitengronden ook hier hoogst wenschelijk zou zijn.</p> <p>Men bedenke bovendien, dat voor het oprigten eener steenfabriek <i>buitendijks</i> niet alleen de bij de wet van 2 Junij 1875 (Stbl. n°. 95) gevorderde vergunning van het Gemeentebestuur, maar ook het verlof van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid noodig is en dat die vergunningen wel niet zonder naauwkeurig onderzoek zullen verleend worden.</p> <p>Men zegge niet, dat <i>niet alle</i> uitgravingen verboden zijn, maar <i>alleen belangrijke</i> waardoor de zandwellen levend worden, want over den zin dier woorden zal al ligt verschil van meening zijn en, ook zonder dat de steenfabrikant dit wilde of bedoelde, zullen bij het uittichelen van gronden de zandwellen mogelijk bloot komen, en dan is deze verplicht, volgens goedvinden van poldermeesters, de wellen <i>te kunnen genoeg</i> te digten of te omkaden. <i>Dit</i> nu, wekt vooral de bezorgdheid van adressanten en maakt het verbod oneindig bezwarender voor Buitenpolders dan voor polderdistricten.</p> <p>Ook tegen menige andere bepaling van het Ontwerp geldt hetzelfde bezwaar, dat aan poldermeesters (in buitenpolders) dezelfde magt wordt gegeven als aan de dijkstoelen, hetgeen te meer bedenkelijk is, omdat uit art. 544 schijnt te volgen, dat alleen dan hooger beroep op Gedepr. Staten is, als het Reglement het regt daartoe uitdrukkelijk toekent.</p> <p>Zoo geeft art. 527 aan poldermeesters de bevoegdheid om <i>alle</i> duikers, sluizen enz. naar goedvinden te doen openen en sluiten.</p> <p>Adressanten veroorloven zich ten slotte de opmerking, dat de zoo wenschelijke algemeene toedreding tot het reglement door noodeloos bezwarende bepalingen zeer wordt tegen gewerkt.</p> <p>Mogten in het algemeen enkele belemmeringen in de buitenpolders onvermijdelijk zijn, dan eischt toch de billijkheid en hetzelfde algemeen belang, dat deze belemmeringen niet noodeloos worden uitgebreid en dat er meer waarborgen gegeven worden tegen willekeur en eenzijdigheid dan het Ontwerp thans aanbiedt.</p> <p>Op bovenstaande gronden verzoeken adressanten eerbiedig de nieuwe bepaling van art. 476 van het Ontwerp niet aan te nemen en de andere bepalingen althans zoo te wijzigen, dat er <i>steeds</i> hooger beroep zij op Gedeputeerde Staten.</p>	<p>In zijn eigen belang zal de steenfabrikant den grond niet zoo diep uitgraven, dat die alle waarde als weiland verliest en zal hij den ter zijde gelegden zoogenaamden <i>rooif</i> bezigen, om den vergraven grond weder produktief te maken, maar bij het uitgraven kunnen de wellen bloot komen.</p> <p>Voor de districten nl. is de beslissing opgedragen aan de dijkstoelen, dat zijn besturen die, door hunne samenstelling, waarborg geven tegen onnoodige belemmering van den fabrikant, een waarborg die in vele buitenpolders, zoo niet geheel ontbreekt, dan toch in veel mindere mate aanwezig is.</p> <p>Adressanten vreezen dat uit die uitgebreide magt van poldermeesters allerlij moeilijkheden zullen rijzen, die voor hen eene bron van kwelling zullen zijn en hoogst ongunstig op de waarde hunner bezittingen zullen werken.</p> <p>Thans reeds verlangen zeer vele eigenaren van buitengronden in de provincie buiten een regelmatig polderverband en buiten de bepalingen van het polderreglement te blijven en deze begeerte zal, door noodeloos bezwarende bepalingen, zeer versterkt worden.</p>	

A A N D U I D I N G der Adressanten.	Betrekkelijke bepalingen van het O n t w e r p.	O P M E R K I N G E N.	T O E L I C H T I N G.	A a n m e r k i n g e n.
<p>Ongeveer 380 eigenaren en beheerders van gronden in de <i>Maas-afdeeling</i> van het polderdistrict Bommelerwaard boven den Meidijk.</p>	<p>Art. 355 en 363.</p>	<p>Adressanten deelen volkomen de beschouwingen der Commissie tot herziening van het Rivierpolder-reglement, voorkomende op bladz. 5 van de Memorie van Toelichting bij het Ontwerp, en zijn vooral met haar eenstemmig omtrent de noodzakelijkheid aan betere voorziening betreffende de afwatering, — aan betere regeling van het beheer der waterlossingen.</p> <p>Dat de <i>Bommelerwaard boven den Meidijk</i> daaraan in 't bijzonder behoefte heeft, blijkt o. a. daaruit, dat de Provinciale Staten, ten opzichte der waterlossing, bij besluit van 16 Julij 1864, n°. 6, (Provinciaal Blad n°. 129 van 1866) dat district verdeeld hebben in twee afdeelingen, nl. de <i>Maasafdeeling</i> en de <i>Waalafdeeling</i>, waarover het beheer wordt uitgeoefend door het bestuur van het Polderdistrict.</p> <p>Deze regeling is echter niet in het belang van de betrokken polders, daar het districtsbestuur bestaat uit leden in beide afdeelingen woonachtig, zoodat steeds een deel er van niet betrokken is bij- en ook niet of weinig bekend met de belangen, waarover zij moeten beslissen.</p> <p>Dit heeft nu en dan tot moeilijkheden aanleiding gegeven en tot besluiten en handelingen, die door de groote meerderheid in de betrokken afdeeling werden afgekeurd.</p> <p>Bovendien is die regeling niet in overeenstemming met de beginselen van het bestaande en evenmin van het thans ontworpen Reglement. Blijkens de artt. 355 en 363 van het Ontwerp en de toelichting op eerstgemeld art. toch, behoort de zorg voor de goede in stand houding der watergangen en kunstwerken tot waterlossing regtstreeks tot de huishouding der betrokken polders en is de inmenging van den dijkstoel slechts aangenomen, wanneer de dorpspolderbesturen nalatig blijken in het tot stand brengen van eene noodzakelijke betere waterlossing.</p> <p>Al mogen nu ook, krachtens de voorlaatste alinea van art. 1 van het Ontwerp, de bepalingen omtrent de uitwatering niet van toepassing zijn op de <i>Bommelerwaard boven den Meidijk</i>, zoo zou in dat district het beheer over de waterleidingen toch dienen uitgeoefend te worden overeenkomstig de beginselen van het Ontwerp, anders zou genoemd district welligt het eenige in de provincie zijn, waar de zorg <i>niet</i> aan de regtstreeks belanghebbenden — de betrokken besturen — is opgedragen en toevertrouwd.</p> <p>Op deze gronden verzoeken adressanten:</p> <p>1° uit het Ontwerp te doen vervallen de voorlaatste alinea van art. 1, als geldende volgens de Memorie van Toelichting toch voornamelijk de <i>Bommelerwaard boven den Meidijk</i>, of wel om in gemelde alinea op te nemen dat meergenoemd district daaronder evenwel <i>niet</i> is begrepen.</p> <p>2° Het reglement op het beheer der stoomgemalen en daarmee in verband staande werken in dat district, vastgesteld bij besluit der Staten van 16 Julij 1864. n°. 6, te doen vervallen of te wijzigen overeenkomstig den geest en de strekking van het nieuw-ontworpen polderreglement.</p>		